

ستبران ۱۱۳

سرمقاله

۴ حمایت از کالای ایرانی؛ دشوار اما امکان پذیر

پرونده اول

- ۶ گره روزگار سخت را کدام گروه باز می کند؟
۸ سخت ترین سال برای حمایت از کالای ایرانی
۱۰ صنعتی که امروز حامی ندارد
۱۲ نقش تشکل های اقتصادی در حمایت از کالای ایرانی
۱۳ رقابت پذیری؛ حمایت از کالای ایرانی
۱۵ فاصله ای طولانی از شعار تا عمل
۱۸ آیا دولت می تواند حامی کالای ایرانی باشد؟
۲۱ حمایت از کالای ایرانی، تنها راه نجات با تکیه بر سیستم سالم
۲۳ نقش راهبردی ستاد توسعه فناوری انرژی در حمایت از کالای ایرانی
۲۵ تسهیل فعالیت بخش خصوصی موتور محرک حمایت از کالای ایرانی
۲۷ شناسایی چالش های تولید داخلی
۲۸ اما و اگرهای حمایت از تولیدات داخلی
۳۰ حمایت از فکر و توان کارگرو مهندس ایرانی؛ حمایت از کالای ایرانی

چالش های
عملیاتی شدن
شعار سال

۳۲ **سندیکایی ها در رادیو:**
نگاهی به فراز و فرودهای صنعت برق

تربیتون آزاد:
بن بست های حمایت از صنعت

صاحب امتیاز | سندیکای صنعت برق ایران

مدیر مسئول | غلامرضا ناصح

سر دبیر | پرویز غیاث الدین

اعضای شورای سیاست گذاری | علی بخشی، محمد بهزاد، ولی الله بیات، محمدصادق جنان صفت، عباس خالدنژاد، منصور سعیدی،

حمیدرضا صالحی، پرویز غیاث الدین، علیرضا کلاهی، حامد گرشناسبی، سعید مهذب ترابی، غلامرضا ناصح، محمدعلی وحدتی

دبیر تحریریه | سمیه کاظم زاده دهکردی

تحریریه نفیسه زارع کهن، طیبه سادات میرحسینی، زینب حدادی، سحر بخشی روشن

مدیر اجرایی | سپهر بزی مهر

طراحی گرافیک | استودیو پله

سایت | طیبه سادات میرحسینی

توزیع | سپیده گرجی

امور آگهی ها | بهارک باقرپور

امور اداری | سمیه برادران

لیتوگرافی، چاپ و صحافی | فارابی

- ۴۵ اگر فرصت سوزی‌ها بگذارند
- ۴۸ همکاری سندیکا و پژوهشگاه نیرو برای توسعه محصولات نوآورانه
- ۵۱ بی‌اعتمادی مصرف‌کنندگان، بلای جان شرکت‌های دانش‌بنیان
- ۵۳ عملکرد کمیته دانش‌بنیان در یک نگاه

جایگاه شرکت‌های دانش‌بنیان در اقتصاد

- ۵۵ صنعت برق در سالی به رنگ بنفش
- ۵۷ چالش‌های صادرات خدمات فنی و مهندسی

- ۵۹ تحلیل حقوقی ارزیابی صلاحیت متقاضی معامله در حقوق عمومی
- مسیر موفقیت و بالندگی هیات مدیره شرکت‌ها

- ۶۷ اخبار هیات مدیره سندیکا
- ۷۰ اخبار کمیته‌های سندیکا
- ۷۹ اخبار شرکت‌های عضو
- ۷۹ رویدادها

ستبران ۱۱۳

نشریه داخلی سندیکای صنعت برق ایران، سال نوزدهم، شماره ۱۱۳، فروردین و اردیبهشت ۱۳۹۷

ستبران، ارگان سندیکای صنعت برق ایران، تلاش می‌کند به منظور معرفی پتانسیل‌های حقیقی بخش خصوصی صنعت برق، به ویژه در حوزه سازندگان، پیمانکاران، مشاوران و شرکت‌های مهندسی بازرگانی، تصویرروشنی از توانمندی‌های این بخش نشان دهد. به علاوه شناسایی و بررسی چالش‌ها و گلوگاه‌های صنعت با هدف طرح دیدگاه‌های مختلف و روشن کردن زوایای مختلف اقتصاد کلان و خرد کشور هم از جمله دیگر سیاست‌های این نشریه است.

نشانی تهران، خیابان فاطمی غربی، خیابان سین دخت شمالی، پلاک ۱۵

تلفکس ۶۶۵۷۰۹۳۰-۶

فکس ۶۶۹۴۴۹۶۷

سازمان آگهی‌ها ۶۶۵۷۰۹۳۰-۶

سایت www.ieis.ir

ایمیل setabran@ieis.ir

حمایت از کالای ایرانی؛ دشوار اما امکان پذیر

سال ۱۳۹۷ هم از راه رسید. امسال با وجود شرایط نه چندان خوب اقتصادی در طول سال گذشته، سرشار از بیم و ابهام بود. با این حال اما نامگذاری امسال با عنوان «سال حمایت از کالای ایرانی» از سوی مقام معظم رهبری، امید به سیاستگذاری ها و حمایت های دولت را اندکی افزایش داد.

علیرغم اینکه حمایت از کالای ایرانی نه به عنوان یک شعار بلکه در قالب یک سیاست کلان و مستمر همواره باید مد نظر ارگان ها و نهادهای اجرایی و سیاستگذار باشد، اما اعمال حمایت های عقلایی که ریشه ای اقتصادی در منافع ملی دارند، شرط مهمی برای اثربخشی این سیاست هاست.

نگاهی به آنچه در طول سال های اخیر در صنایع مختلف گذشته، نشان داده که روش های حمایتی متمرکز بر تعرفه و رانت اساسا به بن بست انحصار و کاهش کیفیت و قدرت رقابت پذیری این دست از صنایع می رسد. تجربه صنعت خودروسازی در ایران کاملاً گواه این مدعاست.

لذا آنچه بیش از هر چیز دیگر باید مورد توجه قرار گیرد، چگونگی حمایت از صنایع و البته انتخاب صحیح صنایع و تولیداتی است که باید مورد حمایت قرار گیرند. حمایت از صناعی که در عرصه رقابت عادلانه و منصفانه از گردونه خارج می شوند و یا هزینه تولیدی بیش از واردات دارند، آنقدرها معقول به نظر نمی رسد. البته بدون تردید نمی توان منکر ضرورت خودکفایی در تولید برخی از محصولات استراتژیک مانند مواد غذایی، برق و ... شد اما این امر برای همه صنایع و تولیدکنندگان مصداق ندارد.

نتیجه یک سیاستگذاری صحیح برای حمایت از کالای ایرانی، تولید کالای کم کیفیت و الزام مردم به خریدن آن نیست. بلکه تقویت نوآوری و خلاقیت در کالاهای داخلی، زمینه سازی برای کاهش قیمت همزمان با افزایش کیفیت و در نهایت ترغیب مردم به خرید آن است.

این روال در صنایع کلان و زیرساختی مانند صنعت برق البته ابعاد بسیار گسترده تری دارد. صنعت برق ایران، با پیشینه ای ارزشمند و طی مسیری دشوار از وابستگی تا خودکفایی، نمونه بارز صنعتی سودآور، ارزش ساز، استراتژیک و زیرساختی است که حمایت از آن یک الزام ملی است.

زنجیره تامین صنعت برق از سازندگان تا پیمانکاران و مشاوران پروژه ها و در نهایت تولیدکنندگان برق، زنجیره بسیار گسترده ای از شرکت ها و بنگاه های اقتصادی با بیش از ۱۵۰ هزار اشتغال مستقیم است. میزان ارزش افزوده این صنعت به ویژه در حوزه ساخت تجهیزات نسبت به بسیاری از صنایع بالاتر بوده و از همه مهمتر اینکه نتیجه فعالیت این زنجیره به تولید برق منجر می شود. عدم وابستگی به شرکت های خارجی برای تامین تجهیزات و خدمات مورد نیاز این صنعت و در نهایت تولید برق امن و باکیفیت، از نظر اقتصادی، صنعتی، سیاسی و امنیتی کشور اهمیت بسزایی دارد. با این حال اما فعالین صنعت برق جز در قالب قوانین مصوب، سهم چندانی از حمایت های دولت نداشته و هرگز برای کسب حمایت مستقیم، تعرفه ای و رانت محور درخواستی نداشته اند. صنعت برق ایران، صنعتی دانش بنیان و با تکنولوژی بالا است که پتانسیل قابل توجه و غیرقابل انکاری در صادرات خدمات فنی و مهندسی دارد. سهم ۹۸ درصدی این صنعت از صادرات خدمات فنی و مهندسی نشان از این پتانسیل قابل توجه دارد که می تواند از رقم ۲ میلیارد دلاری کنونی تا مرز ۲۰ میلیارد دلار هم افزایش یابد.

فعالین این صنعت بارها و بارها بر این موضوع تاکید کرده اند که اگر دولت فقط به بهبود فضای کسب و کار بسنده کرده و با قانونگذاری های مقطعی و بدون پشتوانه راه را بر آنها سد نکند، نیازی به حمایت مستقیم نخواهند داشت. بخش خصوصی بی شک راه را

برای توسعه خواهد شناخت. اما آنچه که در عمل دیده می شود، فضای کسب و کار نامناسب و بی ثباتی است که همواره راه را بر توسعه بخش خصوصی بسته است. تا یکی دو سال پیش مطالبات چند هزار میلیارد تومانی معوق بخش خصوصی از وزارت نیرو از یک سو و بدهی های آنها به بانک ها برای اتمام پروژه هایشان از سوی دیگر چنان عرصه را بر این شرکت ها تنگ کرده بود که هر روز بیم ورشکستگی صنعت برق می رفت. اگرچه برخی از شرکت های برقی نتوانستند فشار ناشی از مطالبات معوق را تاب آورده و در مهلکه ورشکستگی گرفتار شدند اما باز هم بخش قابل توجهی از شرکت ها توانستند با اتکا به تسهیلات بانکی و گاه پروژه های صادراتی خود را سر پا نگه دارند.

پس از آن رکود و از همه مهمتر قراردادهای ناعادلانه، عدم پیش بینی ریسک های قیمتی، قانونی و قراردادی در متن آنها، نبود فهرست بها در صنعت برق و بسیاری موانع دیگر در کنار کاهش سهم وزارت نیرو از بودجه و بی پولی مفرط این صنعت، همگی چالش های جدی ای هستند که پیش روی فعالین صنعت برق قرار دارند.

شاید بهتر باشد راه هایی که پیش از این در حمایت از برخی از محصولات ایرانی پیموده و بی نتیجه رها کرده ایم را فراموش کنیم و برای حمایت از تولیدکنندگان واقعی در کنار خود آنها و نه پشت درهای بسته، چاره اندیشی کنیم. این ماهی را هر وقت که از آب بگیریم تازه است. شاید امسال و در آشفته بازار رکود و بی پولی و کاهش ارزش پول ملی وقت آن باشد که به داشته های ارزشمند صنعتگران اتکا کرده و بگذاریم که آنها راه خود را برای توسعه پایدار اقتصادی و صنعتی کشور در فضای امن، باثبات و قابل پیش بینی پیدا کنند. ■

/ محمدصادق جنان صفت /

گره روزگار سخت را کدام گروه باز می‌کند؟

۶

پرونده

شوربختانه باید گفت و نوشت ایران ارجمند روزگار سختی را بردوش می‌کشد و بدبختی این است که روزهای پیش رو و چشم‌انداز کوتاه مدت نیز روزهای سختی‌اند. بدترین کاری که هرایرانی دارای مقام و منصب و مسئولیت می‌تواند در این روزهای پرآشوب به آن دست بزند این است که روزگار سخت را به روزهای سخت‌تر گره بزند. مقام‌ها و مدیران متاسفانه پرشمار ایرانی که در هزاران نهاد ریز و درشت حکومتی و دولتی سرخ‌ها را در دست دارند با گوش‌هایی گرفته و چشم‌هایی بسته هشدارهای کارشناسان، نخبگان دانش اقتصاد، جامعه‌شناسان و فن‌سالاران در صنعت، معدن، بازار پول و سرمایه و بازار ارز را کنار گذاشته و اداره جامعه را برروال پیشین و سازگار با جاه و جلال خویش ادامه دادند. اگر چنین نمی‌شد و سخن و درد و گلایه‌های کارشناسان شنیده می‌شد و برهمان روال کارشناسی رفتار می‌شد، امروز شاهد روزگار آشفته نبودیم. اگر دست از درشت‌گویی برداشته و با چشم‌های باز به درون و میان بازارها و فعالیت‌ها راه یابیم معنای شوربختی را به درستی و با اندوه می‌بینیم. کارگران اندوه‌زده‌ای که می‌بینند، بازار خوابیده و در رکود فرو رفته راه را برای بستن هزاران بنگاه کوچک و بزرگ هموار کرده و آن‌ها را مثل برگ خزان به زمین می‌ریزد در حالی که کاری از دستشان بر نمی‌آید.

دهان باز و چشم‌های گود رفته هزاران هزار برگر که چشمه‌ها و رودخانه‌های زندگی سازشان یکی پس از دیگری خشک شده و آبی برای مزرعه هایشان ندارند از غصه سربه‌شورش برمی‌دارند. میلیون‌ها حقوق‌گیر ایرانی از پاییز پارسال تا بهار امسال با حیرت و بهت و در کمال ناتوانی شاهد بودند که دلار چگونه سربه‌آسمان می‌ساید و ارزش داشته‌های آن‌ها را فرسایش می‌دهد و هزاران هزار جوانی که روزها و روزها چشم به بازار کار کم‌بنیه ملی دوخته و از یافتن کار ناامید می‌شوند را نیز از بدبختی‌های این دوران می‌دانیم.

هزاران مهندس، مدیر مالی و کارگری بخش‌های گوناگون صنعت از جمله صنعت برق و تجهیزات برق که با ناراحتی و خشم شاهد بی‌اعتنایی نهادهای دولتی به خواسته‌های منطقی خود هستند جزافسوس خوردن چه می‌کنند. این روزگاری است که داریم و در بدترین شرایط قرار داریم. چه باید کرد؟ وقتی چنین پرسشی مطرح می‌شود باز هم متاسفانه همان کسانی که شرایط بدخیم امروز را برای اقتصاد این سرزمین پدیدار کرده‌اند در صف نخست ارائه راه حل می‌ایستند و همان نسخه‌هایی را که تا امروز به اقتصاد بیمار داده و حال او را بدتر کرده‌اند را می‌پیچند و به کرسی می‌نشانند.

به نظر می‌رسد حالا و در این روزهای سخت برای اینکه روزهای دشوارتر نداشته باشیم و به جای کورکردن گروه‌ها آن‌ها را به سوی بازشدن سوق دهیم باید راه دیگری برویم. این راه تازه کدام است؟ کدام نیروی اجتماعی باید چراغ راه تازه را برافروزد و راه نشان دهند؟ واقعیت این است که این راه را باید نخبگان ایرانی که به هردلیل از این سرزمین رفته‌اند و با دنیای تازه آشنا شده و نیک و بد هر راه تازه و کهنه را می‌شناسند به ایرانیان برده‌بار نشان دهند. به این نوشته که در تازه‌ترین شماره ماهنامه امنیت اقتصادی درج شده توجه کنید، جایگاه ویژه نخبگان در توسعه انسانی و توسعه پایدار گونه‌ای است که امروزه مسأله مهاجرت آن‌ها به معضلی جهانی تبدیل شده است. این مشکل تنها مختص کشورهای درحال توسعه نیست و در عصر جهانی شدن بسیاری از کشورهای پیشرفته نیز با آن دست به گریبان هستند.

مهاجرت نخبگان فرصت‌ها و تهدیدهایی برای امنیت اقتصادی کشور فراهم می‌کند. بررسی تعداد و سهم دانشجویان بین‌المللی حاضر در آمریکا از نقاط مختلف جهان در سال تحصیلی ۲۰۱۵-۲۰۱۴ نشان می‌دهد چین ۲۶۳۷۵۰ دانشجوی، هند ۱۰۲۳۹۰ دانشجوی، کره جنوبی ۶۳۳۴۶ دانشجوی عربستان سعودی (۳۸۶، ۴۹ دانشجوی) چهار کشور برتر آسیا هستند که سهم قابل توجهی از دانشجویان آمریکا را تشکیل می‌دهند، حتی اروپا سالیانه شمار زیادی از نخبگان خود را به نفع آمریکا از دست می‌دهد. بررسی این آمارها در نگاه نخست، ممکن است این پیام را برساند که ایران در زمینه مهاجرت نخبگان در قیاس با بسیاری از کشورهای جهان، در رده‌ای پایینی قرار می‌گیرد و جای نگرانی زیادی در این زمینه وجود ندارد اما باید توجه داشت شاید تعداد دانشجویان ایرانی حاضر در آمریکا در مقایسه با بسیاری از این کشورها کم باشد، اما شمار بیش از ۱۰ هزار نفر دانشجوی برای کشوری که مرادده‌ای با آمریکا ندارد، نه تنها رقم کمی نیست، بلکه بسیار بالاست.

در ضمن، مقایسه وضعیت ایران با هر دو طیف کشورهای درحال توسعه و توسعه یافته ممکن نیست، زیرا کشورهای درحال توسعه‌ای مانند چین، هند و ترکیه برخلاف ایران، روی بازگشت دانشجویان مهاجر به وطن سرمایه‌گذاری کرده‌اند و می‌کنند. این کشورها با فرستادن نیروهای متخصص به کشورهای پیشرفته، ضمن فراهم کردن بستر آموزش بهتر آنان، می‌کوشند با جذب دوباره این نیروها در راه توسعه و آبادانی کشور خود گام بردارند. از سوی دیگر، تبعات مهاجرت نخبگان برای کشوری مانند ایران قابل قیاس با کشورهای توسعه یافته‌ای مانند کانادا و آلمان نیست، زیرا اگر این کشورها نخبگانی را از دست بدهند، توانایی جذب نیروهای متخصص یا به اصطلاح مبادله نخبگان را دارند؛ در صورتی که کشورهایی مانند ایران، نه از توانایی حفظ نخبگان خود برخوردارند و نه امکان و توان جذب نخبگان و متخصصان دیگر کشورها را دارند. به این دلیل، مسأله مهاجرت نخبگان می‌تواند آسیب‌های جبران‌ناپذیری به ایران وارد کند. «ایران نخبگان و نیروی انسانی ورزیده‌ای دارد که هر کدام در جایی از این کره خاکی در اداره‌ای دولتی یا بنگاهی خصوصی در مهندسی، حمل و نقل، دانشگاه‌ها و مراکز پزشکی و هنری و... سرچشمه خدمات هستند. اگر می‌خواهیم روزگار سخت امروز به روزهای سخت‌تر و نفس‌گیرتر نرسد یک راه این است که خون تازه‌ای از مدیران ارزنده و نواندیش و میهن دوست را برای اداره جامعه فراخوانیم. ■

/ علی بخشی /
رییس هیات مدیره سندیکای صنعت برق ایران

سخت‌ترین سال برای حمایت از کالای ایرانی

برگزیدن عناوین مختلف برای سال‌ها سنتی است که از سال ۱۳۷۸ و با نامگذاری آن به عنوان «امام خمینی» از سوی مقام معظم رهبری آغاز شد. این سنت بعدها و از سال ۱۳۸۸ با نامگذاری این سال به عنوان «حرکت به سوی اصلاح الگوی مصرف» شکل جدی‌تر و اثربخش‌تری به خود گرفت و سمت و سویی اقتصادی یافت.

از این سال به بعد تقریباً تمام شعارهای انتخابی برای سال‌های مختلف محوریتی اقتصادی داشتند و این روال نشان می‌داد که اقتصاد به یکی از دغدغه‌های اصلی حاکمیت هم بدل شده است. در همین راستا نامگذاری سال ۱۳۹۷ با عنوان «حمایت از کالای ایرانی» تاکید حوزه‌های کلان کشور بر مساله تولید ملی را به خوبی نشان می‌دهد. پیش از این هم سال ۱۳۹۱ از سوی رهبری با عنوان «تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی» نامگذاری شده بود. از ابتدای رواج این سنت برای نامگذاری هر

سال، قرار بر این بود که شعار سال، خط مشی و کلیت سیاست‌های قوای سه‌گانه و سایر نهادهای تصمیم‌ساز را برای سال پیش رو تعیین کند. در حقیقت فعالین اقتصادی تلاش می‌کردند سازماندهی فعالیت‌های خود را براساس آنچه که به عنوان محور سیاستگذاری‌های کلان اقتصاد کشور و در قالب شعار سال از سوی بلندپایه‌ترین مقام نظام تعیین می‌شد، تنظیم کنند.

اما هرچه گذشت امید به اثرگذاری شعار سال کم‌رنگ‌تر شد. اما پس از مدتی شور و حال پیاده‌سازی شعار سال در غالب موارد به یک پکیج بزرگ از وعده‌هایی تبدیل شده که اساساً تغییری در شرایط موجود ایجاد نمی‌کنند. امسال سال «حمایت از کالای ایرانی» است. در سالی که ایران به گزارش بانک جهانی اقتصاد در همه شاخص‌های محیط کسب و کار آفتی قابل توجه داشته است، قرار است دستگاه‌های اجرایی سیاست‌هایی با هدف حمایت از کالای ایرانی تدوین و اجرایی

کنند.

امسال می‌توانست سال شکوفایی تولیدکنندگان ملی باشد، اما نگاهی به فضای بی‌ثبات اقتصاد کشور، جهش‌های ناگهانی و غیرقابل پیش‌بینی ارزهای رایج از جمله دلار و یورو، بلا تکلیفی وضعیت بین‌المللی ایران و همچنین رکود چند ساله‌ای که دامنگیر کشور شده است، نشان می‌دهد که بیم‌ها و ابهام‌ها قدرتی بیش از امیدهای اندک فعالان اقتصادی دارند.

خروج آمریکا از برجام هم البته می‌تواند به سادگی به فضای ناامن اقتصاد کشور آسیب برساند. اگرچه مسئولان کشور از جمله رییس جمهوری بلافاصله پس از امضای فرمان خروج آمریکا از برجام توسط دونالد ترامپ در سخنانی به مردم اطمینان دادند که این رخداد قرار نیست هیچ پیامد منفی و اثرگذاری برای مردم ایران داشته باشد اما کاهش بی‌سابقه ارزش پول ملی و افزایش بهای دلار، ترس از گسترده شدن دوباره دامنه تحریم‌ها و دشوارتر

هزار میلیارد تومانی و کاهش سهمش از بودجه های عمرانی مواجهه است، باید مہیای مواجهه با بحران کم آبی و خاموشی های احتمالی به دلیل خروج برخی از نیروگاه های برقابی از مدار باشد.

در کنار این مسائل کلان، وزارت نیرو ناگزیر است حل گلوگاه های قراردادی شرکت های زیرمجموعه اش را هم در دستور کار قرار دهد، چرا که در غیر این صورت سازندگان و پیمانکارانی که بازوهای اجرایی این وزارتخانه محسوب می شوند هم در بوران بی ثباتی های اقتصاد کلان از بین خواهند رفت و دستاوردهای چهل ساله صنعت برق به سادگی در مرز اضمحلال قرار می گیرند.

نامگذاری یکی از دشوارترین سال ها از نظر اقتصادی با عنوان «حمایت از کالای ایرانی» ایهام بسیاری دارد. امسال دولت می تواند با تدبیر و سیاستگذاری صحیح تولید محور، بهبود فضای کسب و کار و بازگرداندن ثبات به اقتصاد کشور، مسیر را برای تولیدکنندگان داخلی هموار کند یا با عملکردی شبیه به آنچه که در بازار ارز با فرافتنی و وعده های سرخرمن داشت، فاتحه تولید داخلی را بخواند. فعالان بخش خصوصی هنوز هم تمام آنچه که در توان دارند را برای حفظ بنگاه های اقتصادی و تولید داخلی کشور صرف خواهند کرد، هر چند تا امروز آنها بزرگترین قربانیان سوء مدیریت ها و سیاستگذاری های نادرست دولت و سایر نهادهای تصمیم ساز کشور بوده اند. حالا سکان کشتی تولید در دست دولت است و میان به گل نشستن و شناور شدنش فاصله چندانی نیست. باید دید ناخدا برای هدایت این کشتی چه می کند. ■

تولیدمحور کردن سیاست های کلان کشور تنها کاری است که دولت باید برای عملیاتی کردن شعار سال انجام دهد.

هر چند مشکل اینجاست که دولت، مجلس شورای اسلامی و دستگاه های اجرایی هر کدام جزیره های مستقلی هستند که گاه فاع از منافع ملی، دست به تصمیم سازی، تدوین و یا برداشت سلیقه ای از قوانین و آیین نامه های موجود می زنند. کافی است به آنچه که در صنعت برق می گذرد، نگاهی اجمالی ببندیم. صنعت بزرگی که یکی از پرچمداران خودکفایی کشور بود، امروز به پیکره ای نحیف و آسیب پذیر بدل شده که هر ضربه دیگری قادر است آن را از پای درآورد.

چالش های جدی که در طول این سال ها صنعت برق را از اوج شکوفایی به سرازیری سقوط کشانده است، غالباً داخلی و زاییده سیاستگذاری های کشور بوده است. در حقیقت تحریم کمترین سهم را در تضعیف بخش خصوصی صنعت برق ایفا کرد و نهادها و ارگان های دولتی میدان دار رکود صنعت برق بودند. بدهی چند هزار میلیارد تومانی وزارت نیرو به شرکت های سازنده و پیمانکار اولین و مهلک ترین ضربه را به این شرکت ها وارد کرد. پس از آن قراردادهای یک سویه فاقد تعدیل، در جهش نرخ ارز چنان شرکت ها را زمینگیر کرد که آسیب های ناشی از آن همچنان در بین شرکت های برقی قابل مشاهده است.

وزارت نیرو به عنوان اصلی ترین متولی صنعت برق امسال، با چالش هایی به مراتب بزرگتر و جدی تر از سال های گذشته مواجه خواهد بود. وزارتخانه ای که به رغم مطالبات سی هزار میلیارد تومانی اش از دولت با بدهی چند ده

شدن شرایط اقتصادی کشور مساله ای نیست که بتوان از آن چشم پوشی کرد. در این میان عملکرد ناموفق دولت در مدیریت بازار ارز، بیش از پیش به نگرانی های فعالان اقتصادی دامن زده است. مواجهه با پیامدهای خروج آمریکا از برجام، بازگرداندن ثبات به اقتصاد کشور و تامین نقدینگی بخش های مختلف کاری است که دولت پیش از هر حمایتی باید برای انجام آنها اقدامی جدی انجام دهد.

حال سوال اینجاست که فعالان اقتصادی و به ویژه تولیدکنندگان در شرایط بی ثبات بازار امروز، با چه حمایتی می توانند کسب و کار خود را نجات دهند؟ دولت چگونه و با چه ابزاری قرار است از کالای ایرانی حمایت کند؟ اگر عزمی برای حمایت واقعی از کالای ایرانی وجود داشته باشد ابتدا باید به تعریف درستی از واژه حمایت دست یابیم. به نظر می رسد که بازتعریف واژه حمایت، یکی از الزامات پیاده سازی شعار امسال است. فرهنگ سازی برای سوق دادن مردم به سوی استفاده از کالای ایرانی با کیفیت تنها بخش کوچکی از این بازتعریف است. صنعتگران ایرانی در طول چهار دهه پس از انقلاب، شرایط متفاوت و گاه بسیار دشواری را برای حفظ بنگاه های اقتصادی خود تجربه کرده اند. تولیدکنندگان واقعی بهترین و اثربخش ترین حمایت را بهبود فضای کسب و کار و ایجاد محیطی منصفانه و رقابتی در بازار می دانند.

شاید بهترین حمایت از سوی دولت و سایر نهادهای تصمیم ساز، دوری از دخالت در امورات بخش خصوصی و اقتصادی کشور باشد. ایجاد ثبات در اقتصاد و صنعت، پرهیز از تصمیم گیری های هیجانی و مقطعی و

صنعتی که امروز حامی ندارد

روستاهای برق‌دار کشور از ۴۳۲۷ روستا به ۲۲۵۴۱ روستا رسیده بود. در سال‌های اولیه پس از پیروزی انقلاب اسلامی و در دوران جنگ تحمیلی، با وجود همه مشکلات ناشی از جنگ، صنعت برق به رشد همه جانبه خود ادامه داد.

نگاهی مقایسه‌ای به چند شاخص اصلی موید این مدعاست با پایان گرفتن جنگ تحمیلی، ابتدا ترمیم خسارت‌ها و خرابی‌های دوران جنگ در کانون توجه مدیران و مسئولان صنعت برق قرار گرفت. به عنوان مثال، بررسی‌ها نشان می‌داد که از قدرت نصب شده کشور، معادل ۲۲۱۰ مگاوات در اثر آسیب‌های جنگ از مدار خارج شده بود. با احتساب تاسیسات انتقال نیرو و سایر تجهیزات می‌توان تصور کرد که بازسازی ویرانه‌های بازمانده از جنگ چه کوشش و تلاش عظیمی را طلب می‌کرده است.

ترمیم خسارت‌ها که از نیمه دوم سال ۱۳۶۷ آغاز شده بود، با سه سال کار شبانه‌روزی به انجام رسید و تا پایان سال ۱۳۷۰ واحدها و تاسیسات آسیب دیده مجدداً در مدار قرار گرفتند. پس از خاتمه جنگ، فعالیت‌های صنعت برق که تا آن زمان از دشواری‌های روز به روز جنگ تأثیر منفی می‌گرفت، سامان‌دهی بیشتری یافت و همگام با دو برنامه اول و دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به پیش رفت.

مقایسه ارقام مهم عملکرد صنعت برق در پایان سال ۱۳۷۶ که نه سال از طول برنامه‌های اول و دوم گذشته و دو سال به پایان برنامه دوم مانده بود، با ارقام مربوط به ابتدای برنامه، جهش صنعت برق را آشکار می‌سازد، واضح است که ارقام بالا و مقایسه آن‌ها تنها گوشه‌های کوچکی از صحنه وسیع یک تلاش همه جانبه را نشان می‌دهند و تحقق این ارقام مستلزم به ثمر رسیدن کوشش‌ها و پشتیبانی‌های فراوانی بوده است که متأسفانه این یادداشت مختصر، حوصله پرداختن به همه آن‌ها را ندارد. در نتیجه این کوشش‌ها، صنعت برق توانسته است با موفقیت بحران‌های دوران جنگ و پس از جنگ را پشت سر بگذارد و از لحاظ بین‌المللی نیز در جایگاهی درخور قرار گیرد. به طوری که بر اساس آمارهای سازمان ملل متحد، در سال ۱۹۹۵ میلادی (۱۳۷۴ شمسی) ایران از نظر ابعاد صنعت برق در بین کشورهای خاورمیانه و غرب آسیا در مقام نخست قرار گرفت و در سطح جهانی نیز به مقام بیست و یکم دست یافت.

در حوالی سال ۱۳۷۰ تعدادی از مدیران دلسوز در وزارت نیرو که الگوی فکری مدیران قبلی را مفید به حال کشور تشخیص داده بودند، در اقدامی شجاعانه، توسعه صنعت برق و تولید تجهیزات در داخل

در مروری به سابقه صنعت برق و شرکت‌های تاسیس شده و فعال، ملاحظه می‌شود که در سال‌های پایانی دوران پهلوی صنایع بسیار محدودی در زمینه تولید تجهیزات برقی سرمایه‌گذاری شده و فعال بودند. مهمترین صنایعی که می‌توان نام برد تولید ترانسفورماتور در سطح ولتاژ محدود، تولید کلیدهای ۲۰ کیلوولت کم روغن، تابلوسازی در سطح بسیار محدود، کابل و دکل و کنتور برق بودند. اگرچه صنایع محدودی که نام برده شده در مقایسه با صنایع مستقر فعلی بسیار ناچیز هستند، ولی اگر قدری واقع بین باشیم مدیران وقت وزارت نیرو در دوران وفور ارز و ایالت ۵۱ آمریکا خوانده شدن ایران و در دورانی که اصراری بر خودکفایی، ایجاد اشتغال، قطع وابستگی نبود با دوراندیشی و عشق به میهن و در اوج نبود تجربه و تخصص و فقر نیروهای تحصیل‌کرده، پایه‌گذاری صنایع محدودی را برنامه ریزی و برای استقرار آن‌ها سرمایه‌گذاری کردند. به این ترتیب آن‌ها در زمانی که کشورمان در فقر واقعی صنعتی بود، به توانمندی جوانان آینده دار اعتماد کردند و سرمایه‌هایی را که می‌توانستند در واردات کالا و کسب و کارهای سودده استفاده کنند، به ایجاد صنعت اختصاص داده و برای بقاء آن‌ها از هیچ حمایتی دریغ نکردند.

با پیروزی انقلاب اسلامی، بازنگری اساسی در خط مشی‌های صنعت برق و هماهنگ کردن آن‌ها با اهداف عالی انقلاب ضرورت یافت. عنایت به مفهوم خودکفایی، سرمایه‌گذاری در کارخانه‌های تولیدکننده تجهیزات مورد نیاز صنعت برق، کوتاه کردن دست مشاوران و پیمانکاران خارجی و توجه به بهره‌گیری بهینه از توانایی‌های داخلی، صنعت برق را در مسیر تازه‌ای قرار داد.

فراهم کردن امکان استفاده گسترده از انرژی برق برای توسعه اقتصادی، اجتماعی و رفیع محرومیت‌ها، افق‌های جدیدی را فراروی مسئولان صنعت قرار داد. در این سال‌ها که هشت سال آن مقارن با جنگ تحمیلی عراق علیه جمهوری اسلامی ایران بود، صنعت برق ایران خود را موظف می‌دید که علاوه بر نگهداری و بهره‌برداری از تاسیسات موجود خود، برای حمایت از مردم و دفاع از پشت جبهه، توسعه‌های لازم را نیز چه در امر تولید و انتقال و چه در جهت توزیع و خدمت‌رسانی به مشتریان انجام دهد.

برق‌رسانی به روستاها که تا پایان سال ۱۳۵۷ در ۴۲۳۷ روستای نزدیک شهرها تحقق یافته بود، به یکی از محورهای اساسی فعالیت‌های صنعت برق بدل شد، به طوری که طی دوران جنگ تحمیلی، علیرغم همه دشواری‌ها، سالانه به طور متوسط بیش از ۱۸۰۰ روستا برق‌دار شد. بدین ترتیب در انتهای سال ۱۳۶۷ تعداد

کشور را برنامه ریزی کردند و از هر فرصتی برای دستیابی به اهداف خود بهره بردند.

این بزرگ اندیشان از فرصت یک پروژه توسعه، بهره برده و انتقال دانش فنی و توسعه چند صنعت تولیدکننده تجهیزات برقی را پایه گذاری کردند که به تحولی غیرقابل تصور منجر شد. نتیجه این حرکت توانمندی در تولید تجهیزات اساسی ولتاژ بالا (HV) و نیز طراحی و اجرای پست های فشار قوی نمایان شد و نهایتاً شرکت هایی همچون مپنا، فراب و ... شکل گرفت. این توسعه صنعت برق را در مسیری هدایت کرد که در نتیجه آن توانمندی در تامین بیش از ۹۰ درصد تجهیزات نیروگاهی، تولید و انتقال و توزیع انرژی برق است. دستاوردی که نه تنها مدیران امروزی وزارت نیرو بلکه کل نظام بدان افتخار می کنند؛ بنابراین شکل گیری صنعت با اعتماد به صنعتگران اتفاق افتاد و با نگرش ملی در خرید انبوه از تولیدکننده داخلی و واگذاری پروژه ها به متخصصان توانمند ایرانی، بدون نگرانی از اتهام های احتمالی به سرعت توسعه یافت.

مدیرانی که برای دفاع از کشور آماده جانفشانی بودند، نگرانی در خصوص پاسخگویی به پرسشگران نداشتند. آنها چون نیت خالص داشته و توسعه کشور را طالب بودند، به تجارب و توان افراد آزمون پس داده اعتماد کرده و تجربه ای گرانقدر برای وزارت نیرو ایجاد کردند که شاه کلید توسعه صنعتی برای هر رشته ای من جمله صنعت برق است. هنوز این روش کاربرد دارد و می تواند به عنوان یک دانش و رویه در توسعه صنعتی به کار گرفته شود.

سال ۷۰ مصادف با دوران سازندگی (پس از خرابی های جنگ تحمیلی بود) و پیشکسوتان به خاطر دارند که بدترین دوران به لحاظ کمبود منابع مالی و ارزی محسوب می شد، ولی مدیران دلسوز، با اراده ای مصمم و آهنین، کمربند توسعه کشور بسته بودند و در اوج کم پولی، پای صنعتگران را به بازار آماده ای که در اختیار خارجیان بود، باز کردند. در همین دوران بود که خودکفایی، توسعه و رونق اتفاق افتاد و صدها کالای مورد نیاز صنعت برق در کشور تولید و ظرفیت صادراتی ایجاد شد. به نحوی که اکنون در صدور خدمات مهندسی، صنعت برق حرف اول را بین تمام صنایع کشور می زند. در واقع مدیران این دوران، عاملان اقتصاد مقاومتی بودند و حامیان واقعی کالای ایرانی. حال در دوران خطیری هستیم. بسیاری از تولیدکنندگان داخلی با نگرش تردید و بلکه منفی در حمایت از تولید داخلی، از طرف کارشناسان وزارتخانه مواجه هستند. قراردادهای بهانه هایی با بدترین شکل ممکن به پیمانکار و تولیدکننده داخلی تحمیل شده

و فرصت هایی که مسئولان دولتی به لحاظ پیش بینی تعدیل و جبران خسارت ایجاد کرده اند، نادیده گرفته می شود و با تمایل بدنه کارشناسی به نابودی تولید داخل و حتی حمایت از واردات با ایرانی ها برخورد می شود.

در حالیکه غیرعادی بودن شرایط اقتصادی را همه باور دارند و در جلسات حضوری به زبان می آورند، ولی در عمل از موجود موهومی بنام دستگاه نظارت اظهار نگرانی می کنند و تن به حرف حق نمی دهند. در حالی که این دستگاه نظارت اگر ایرانی باشد و شرایط ایران را درک کند، می تواند به جلسات دعوت شده و از دارایی ها و حق کشور که حفظ پتانسیل های تولیدی نیز از جمله این دارایی محسوب می شود، دفاع کند. به نظر می رسد نگرانی از دستگاه های نظارتی بیشتر بهانه است، چرا که در بدو قراردادهای می توانند همانند خرید خارجی جبران خسارت به هر دو طرف را پیش بینی کرده و قوانین و مقررات حمایتی را به صورت کاملاً شفاف در قرارداد لحاظ کنند. در حال حاضر کالای تولید داخلی، با سلیقه کارشناسان و واردکنندگان تهدید می شود نه نیاز صنعت و طراحان.

خلاصه کلام اینکه صنعت برق با اراده و اخلاص و اعتماد مدیران دیروز توسعه یافته و به رونق رسیده است. همین صنعت امروز به بهانه نبود منابع (که در مقایسه با دوران سال ۷۰ غیر قابل باور است)، سلیقه های کارشناسی، انگیزه های فردی و تمایلات تجاری در معرض تهدید و توقف قرار گرفته است.

اگر به هر دلیلی برخی مسئولان تمایلی به تشخیص ندارند، فعالان اقتصادی که می دانند و می توانند تشخیص دهند که کدام یک از کالاهایی که در حال حاضر از طریق واردات تامین می شوند، مشابه با کیفیت داخلی داشته و یا می توان در ایران آن ها را تولید کرد؛ به شرط اینکه کار به متخصصین آن واگذار شود، نه دارندگان رابطه.

صنعت برق با اقدام مردانی، چون حاج امین الضرب به کشور وارد و صنعتی شدن آن با اندیشه مردانی دوراندیش پایه گذاری و با ریسک پذیری و تدبیر بزرگانی، چون مهندسین بیژن زنگنه، محمد ملاکی، موسی رفان و امین حاج رسولی ها، علی جنتیان، غلامرضا ناصح و بسیاری از متخصصین دیگری که در این نگاشت فرصت نام بردن از آنها نیست، توسعه یافت و با تردید در پاسخگویی به دستگاه های نظارت در جا زده و بعضاً فرصت به واردکنندگان داده شد و برای شروع مجدد رونق، به مردانی که تدبیر را با ریسک پذیری آمیخته کنند، نیازمند است. ■

نقش تشکل های اقتصادی در حمایت از کالای ایرانی

حمایت از کالای ایرانی همسویی معناداری دارد.

بنابراین تشکل های اقتصادی با تمرکز بر اهداف اساسنامه ای خود و تقویت ارتباط با دستگاه های اجرایی و مراکز قانونگذاری در جهت کاهش ریسک و اتفاقات ناگهانی، بازار، ارتقا کیفیت محصولات تولید داخل، پایش و پیگیری برای تحقق قوانین حمایتی، حذف مقررات دست و پاگیر، ایجاد شفافیت، بسترسازی برای توسعه روابط بین المللی در جهت انتقال دانش و توسعه صادرات، حذف زمینه های فساد، تسهیل دریافت حمایت های نظام بانکی از تولید و تامین منابع پولی مورد نیاز اعضا، می توانند بستر حمایت از کالای ایرانی فراهم کنند.

به علاوه بررسی تشکل های اقتصادی کشور نشان می دهد که درصد حائز اهمیتی از اعضای انجمن های کارفرمایی را شرکت های کوچک و متوسط تشکیل می دهند. شرکت هایی که در اقتصاد تمامی کشورها بالاخص کشورهای در حال توسعه نقش مهم و حیاتی دارند. ویژگی هایی از قبیل انعطاف پذیری در مقابل تغییرات بازار و محیط، به نتیجه رسیدن سریع فعالیت ها، برخورداری از کارکنانی با انگیزه بالا و همچنین سرمایه اولیه اندک مورد نیاز، این نوع بنگاه ها را به مهمترین عامل رشد و تحرک و توسعه اقتصادی کشورها و یاری دهنده آنها در مرحله گذار اقتصادی تبدیل کرده است. از اینرو تشکل های اقتصادی می توانند علاوه بر مواردی که به آن اشاره شد با شناسایی نیازها و راهبردهای بهبود کسب و کار اعضای کوچک و متوسط خود، ارائه پیشنهادهای کارشناسی به قوای سه گانه برای اتخاذ سیاست های حمایتی از آنها و نیز ایجاد بسترهای لازم برای ارتقاء توانمندی این بخش از فعالان اقتصادی، نقش موثری در حمایت از ساخت داخل و کالای ایرانی و همچنین افزایش اشتغال پایدار و توسعه اقتصادی کشور ایفا کنند. ■

قبال این هدفگذاری مسئولند و نقش مهمی در حمایت از ساخت داخل و کالای ایرانی دارند. نکته قابل توجه اینجاست که وظایف تعیین شده برای مسئولان و تولیدکنندگان برای تحقق شعار سال و حمایت از ساخت داخل و کالای ایرانی عمدتاً در اهداف و وظایف مندرج در اساسنامه تشکل های اقتصادی نیز وجود دارد. مشارکت گروهی در تصمیم سازی ها و تصمیم گیری ها، تهیه و تنظیم پیش نویس و مصوبات مرتبط با تولید کالاهای مربوطه، تلاش برای ساماندهی فعالیت اعضا و بهبود کیفیت تولیدات، تلاش برای ساماندهی و توسعه صادرات کالا و خدمات، بازاریابی مستمر با کسب اطلاعات مربوط به بازارهای مصرف و تولید برای عرضه به اعضا با بهره گیری از آخرین رهیافت های جهانی جهت نیل به اهداف قانونی توسعه صنعتی و جهش صادراتی، فراهم سازی زمینه تسهیلات مالی در جهت توسعه فعالیت های اعضا و نیز تشویق و حمایت از سرمایه گذاری در آن بخش از تولید که زمینه افزایش صدور کالا یا خدمات را فراهم می کند جزو وظایف مدون تشکل های اقتصادی است که در اساسنامه غالب آنها عنوان شده است.

البته به این فهرست می توان انجام تحقیقات علمی، صنعتی و تجارتي مورد نیاز اعضا با محوریت تقویت و توسعه صادرات و شکوفایی اقتصاد ملی، کوشش برای جذب سرمایه، تکنولوژی، مدیریت، دانش فنی و نیروی انسانی ماهر در جهت رشد و توسعه صادرات و تقویت اقتصاد ملی کشور، جلوگیری از رقابت های ناسالم اعضا و ایجاد ارتباط با دستگاه های اجرایی و مراکز قانونگذاری و سایر سازمان ها و نهادهای ذیربط به منظور خصوصی سازی و ... را نیز افزود. این موارد همگی اهداف و وظایف تعیین شده برای تشکل های اقتصادی کشور از سوی اتاق بازرگانی ایران است که با وظایف تعیین شده برای مسئولان و مردم جهت

سال ۱۳۹۷ هم با محوریت اقتصاد نامگذاری شد. رهبر معظم انقلاب امسال هم مساله اقتصاد را یکی از مهمترین محورهای سیاست های کلان کشور تعیین کردند تا حمایت از تولید داخلی در راس برنامه ریزی های نهادها و ارگان های تصمیم ساز، قرار گیرد. البته حمایت از تولید داخلی همواره به عنوان یکی از ارکان تاثیرگذار بر تحقق برنامه های توسعه کشور مورد تاکید و توجه بوده است.

گواه این مدعا نامگذاری تقریباً مشابه سال ۱۳۹۱ با عنوان حمایت از تولید ملی و سرمایه ایرانی است. از دید بسیاری از صاحب نظران حمایت از تولید داخلی هسته مرکزی سیاست های اقتصاد مقاومتی است که در سال ۱۳۹۲ براساس بند یک اصل ۱۱۰ قانون اساسی و پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام تعیین و ابلاغ شده است. چنانکه در بند هشتم ابلاغیه آن بر مدیریت و اصلاح الگوی مصرف و ترویج مصرف کالاهای داخلی همراه با برنامه ریزی برای ارتقاء کیفیت و رقابت پذیری در تولید تاکید شده است. اینکه این موضوع پس از گذشت شش سال همچنان مورد تاکید قرار می گیرد و رهبری برای تحقق آن علاوه بر مسئولان، این بار مردم را نیز خطاب قرار می دهند، حاکی از آن است که تمام افراد جامعه در قبال شعار امسال مسئول بوده و باید برای تحقق آن نه تنها در سال جاری بلکه در طول سال های آتی تلاش کنند. رقابت پذیر کردن کالای ایرانی با اجناس خارجی، انطباق تولیدات داخلی با نیازهای روز، ارتقای کیفیت تولید داخلی، افزایش تولید، رعایت ظرافت های لازم در تولید و رویکردهای صادراتی وظایفی است که در راستای حمایت از کالای ایرانی برای مسئولان و تولیدکنندگان تعیین شده است.

تشکل های اقتصادی نیز به عنوان بخش سوم جامعه و در جایگاه سازمان های میانجی میان دولت و بخش خصوصی (یا همان مردم) در

/ رضا شیوا /

عضو هیات علمی دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران

رقابت پذیری؛ حمایت از کالای ایرانی

لازم و ملزوم هستند و با قبول برخی اصلاحات ساختاری است که می‌توان به جایگاه «تولید و مصرف باکیفیت» رسید، به عبارت بهتر در فضایی که تولیدکننده‌ای در اثر افزایش قیمت ناشی از ارتقای کیفیت مورد مواخذه قرارگیرد امکان ارتقای کیفیت و جذاب شدن تولید ایرانی به محاق خواهد رفت، به عبارتی در یک فرآیند تدریجی میان مدت و بلندمدت و در بستری از واقعی شدن قیمت‌ها با قبول تبعات هزینه‌های تغییر تکنولوژی تولید، کم‌کم زمینه لازم برای تغییر تکنولوژی تولید، افزایش بهره‌وری، اصلاح یا کاهش مصرف حامل‌های انرژی، امکان تولید کالاها در سطح استانداردهای مطلوب جهانی و نهایتاً افزایش عرضه کل در اقتصاد فراهم می‌شود و اندک اندک، با کاهش قیمت تمام‌شده و افزایش

ملاحظات مربوط به بهره‌وری، صرفه ناشی از مقیاس، کیفیت و قیمت تمام‌شده و حقوق مصرف‌کنندگان، ما را به نتیجه مطلوب رهنمون خواهد کرد، بلکه اجرای هرگونه سیاست حمایتی باید هدفمند، هوشمند، مشروط و به صورت جامع و مانع عملیاتی شود به گونه‌ای که کالا یا خدمت تولیدشده هم برای تولیدکننده جاذبه سودآوری و هم برای مصرف‌کننده جاذبه هزینه‌ای و کیفیتی داشته باشد.

به عبارت دیگر تولید و مصرف کالا برای هر دو طرف عرضه و تقاضا اقتصادی باشد. تنها در این صورت است که کالا و خدمات تولیدشده رقابت‌پذیر شده و تولید و مصرف آن پایدار خواهد بود، زیرا ارتقای کیفیت و رعایت حقوق مصرف‌کننده با موضوع حمایت از تولید دورکن

از منظر رقابت‌پذیری، حمایت از کالای ایرانی به معنای ارتقای بهره‌وری و کارایی کمی و کیفی تولیدات داخلی است که با هدف افزایش رقابت‌پذیری تولیدات ملی در هردو بازار داخلی و صادراتی صورت می‌گیرد. به زبان دیگر حمایت از کالای ایرانی یعنی تلاش برای تامین بازار صادراتی جهت تولید ملی و نیز مصرف تولیدات داخلی برای حصول به مزیت‌های صرفه ناشی از مقیاس و نهایتاً کاهش قیمت تمام‌شده ناشی از بهره‌گیری از ظرفیت بازارهای داخلی و خارجی است. اگرچه مورد اجماع است که اعمال انواع حمایت‌ها در سیاست‌های کلان می‌تواند زمینه‌ساز تغییرات در حوزه‌های بخشی در هر دو طرف عرضه و تقاضا باشد ولی نباید تصور کرد که اعمال یک‌سویه این سیاست‌ها بدون

رغبت مصرف‌کنندگان به مصرف کالای ایرانی، چرخ‌های تامین مالی و سرمایه در گردش مورد نیاز تولید به‌کار خواهد افتاد، از طرفی حمایت از تولید به مفهوم خودکفایی در «تمام» کالاها، بستن مرزهای تجارت و انزوای جهانی نیست. از منظر رقابت‌پذیری، حمایت از کالای ایرانی به معنای ارتقای بهره‌وری و کارایی کمی و کیفی تولیدات داخلی است که با هدف افزایش رقابت‌پذیری تولیدات ملی در هر دو بازار داخلی و صادراتی صورت می‌گیرد. به زبان دیگر حمایت از کالای ایرانی یعنی تلاش برای تامین بازار صادراتی جهت تولید ملی و نیز مصرف تولیدات داخلی برای حصول به مزیت‌های صرفه‌ناشی از مقیاس و نهایتاً کاهش قیمت تمام‌شده ناشی از بهره‌گیری از ظرفیت بازارهای داخلی و خارجی است.

بنابراین راهکارهایی نظیر ترویج مصرف کالای ایرانی، تامین نقدینگی مورد نیاز تولید، تقویت تشکلهای مردم‌نهاد با هدف حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان، فرهنگ‌سازی و ایجاد گفتمان‌های رسانه‌ای برای ترویج رغبت به مصرف کالای داخلی؛ مترادف دانستن حمایت از تولید ملی با حمایت از فرهنگ و هویت ملی در رسانه‌های عمومی و شبکه‌های مجازی باید همراه با تشدید مبارزه با قاچاق کالا، ترویج شفافیت اقتصادی، ارتقای کیفیت و تقویت استانداردهای تولید و مهم‌تر از همه اهتمام جدی به خصوصی‌سازی واقعی و تلاش در جهت مساعد شدن فضای کسب و کار و رفع موانع هزینه‌زای تولید در روابط کارگرو کارفرما و اصلاح و بازنگری قوانین موضوعه و تسهیل مقررات بیمه و مالیات صورت گیرد تا با توسعه رقابت‌پذیری ملی و داشتن تولیدات کیفی

نه تنها در سطح کشور بلکه در سطح جهانی تقاضای مکفی وجود داشته باشد.

همچنین ایجاد ارتباط بین شرکت‌های کوچک و متوسط با شرکت‌های بزرگ صنعتی به منظور توسعه و تشکیل خوشه‌های صنعتی و تکمیل چرخه دانش و فناوری در صنایع کشور، موجب ایجاد سینرژی و ارتقای بهره‌وری کل خواهد شد. به منظور ایجاد رغبت و جذابیت در خرید و مصرف کالای ایرانی؛ باید فرآیند خدمات پس از فروش متصل به تولید محصولات داخلی نیز سامان بهتری یابد و کیفیت کالاها و خدمات متصل به آن باید به سطح استانداردهای شناخته‌شده برسد. چه بسا برخی از سودجویان با سوءاستفاده از جو روانی ایجاد شده با تولید کالاهای غیراستاندارد، موجب ایجاد حوادث غیرقابل جبران شوند، بنابراین باید موسسه استاندارد در تعیین سطوح کیفی نقش جدی‌تری را در معرفی و حمایت از تولیدات باکیفیت عهده‌دار شود. همزمان با تقویت روحیه خودباوری در مردم و نیروی کار از طریق تاکید بر نقش متقابل خرید و مصرف کالاهای تولید داخل در ایجاد اشتغال و اطلاع‌رسانی میزان تاثیر آن در رفع بیکاری در دستور کار قرار گیرد.

همچنین لزوم تسهیل حضور تولیدکنندگان داخلی با کیفیت بالا در نمایشگاه‌های عرضه مستقیم کالا و راه‌اندازی شبکه تجاری کسب و کارهای ملی اعم از بازارهای الکترونیکی و حمایت از استارت‌آپ‌ها که بدون نیاز به سرمایه زیاد و هزینه‌های گزاف می‌توانند با نوآوری و کارایی منحصر به فرد خود به چرخه تولید و مصرف کالا و خدمات، کمک موثری کنند.

بدیهی است هرگونه حمایت از تولید و مصرف

کالای ایرانی نباید موجب ایجاد انحصار، رانت و پیامدهای فسادانگیز شود بلکه رقابت سالم تولیدکنندگان باید سرلوحه فروش و مصرف کالای ایرانی قرارگیرد. دولت باید خریدهای دولتی را مدیریت کرده و در تحریک سالم طرف تقاضا و برنامه‌ریزی تولیدکنندگان، به نحوی فعال شود که امکان لابی‌گری برای برخوردارشدن بی‌ضابطه از تسهیلات حمایتی را برای سودجویان سلب کرده و با انجام حمایت‌های هدفمند، هوشمند و مشروط موجب تقویت فضای رقابتی در کشور و بهبود فضای کسب و کار شود، در غیراین صورت کماکان تولیدات این‌چنینی با بی‌میلی و عدم استقبال مردم مواجه شده و اجناس بنجل تولیدی به این بهانه امکان رقابت نخواهند داشت و مجدداً انحصار در سایه رانت ایجاد شده پدید خواهد کرد زیرا تجربیات گذشته نشان داده است که اساساً کالاهای تولیدشده در سایه حمایت‌های غیرهدفمند و مستمر، امکان تداوم نداشته و به محض قطع شدن حمایت‌ها به شکست خواهد انجامید. در هر بخشی که تولید از حمایت‌های غیرهدفمند و تبعاً دخالت‌های دولت در امان بوده است به‌صورت کاملاً رقابتی و افتان و خیزان به ساحل مقصود رسیده است و از سوی دیگر، بخش‌هایی که تحت حمایت و بعضاً قیمت‌گذاری دولت بوده است با قطع حمایت‌ها، در کمیت و کیفیت با مشکل جدی مواجه شده‌اند. بنابراین باید تلاش‌ها برای برنامه‌ریزی و حمایت از کالای ایرانی، ایجاد امکان و ظرفیت خرید کالای ایرانی با قیمت و کیفیت قابل رقابت با مشابه خارجی آن باشد. ■

*برگرفته از روزنامه دنیای اقتصاد

فاصله ای طولانی از شعار تا عمل

رونق تولید ملی می‌دانند، در این مورد هادی ابوی دبیرکل کانون عالی انجمن‌های صنفی کارگران اظهار می‌کند: با تولیدکنندگان که صحبت می‌کنیم می‌گویند دستمزد کارگر آخرین مشکل ماست و عوارض شهرداری، مالیات بر ارزش افزوده و هزینه‌های سنگین تامین مواد اولیه مهمترین مشکلاتی است که با آن دست و پنجه نرم می‌کنند.

وی همچنین معتقد است هنگامی که کیفیت کالایی خوب باشد، مردم هم از مصرف آن استقبال می‌کنند. بسیاری از کالاهای خارجی شاید جنس عالی و فوق‌العاده‌ای هم نداشته باشد ولی تنوع رنگ دارند و مشتری پسند هستند. متأسفانه برخی کالاهای داخلی به دلیل نداشتن تنوع، فروش نمی‌رود و بعضی دیگر به دلیل بالا بودن قیمت مواد اولیه کیفیت پایینی دارد و تولیدکننده از کیفیت آن می‌زند، به همین دلیل مصرف‌کننده تمایلی به خرید آن نشان نمی‌دهد.

بخش دیگر این مقوله گسترده واردات است، علی‌قنبری، اقتصاددان براین باور است که برای حمایت از کالای ایرانی، دولت باید به جای واردات کالاهای غیرضروری به فکر واردات مهارت، آموزش و تکنولوژی باشد تا بتوان تولید کالای داخلی افزایش یابد چرا که استقبال مصرف‌کننده از کالای ایرانی وابسته به امکان رقابت کیفی و قیمتی کالای ایرانی است و به هر حال مصرف‌کننده ترجیح می‌دهد کالای مقرون به صرفه را تهیه کند.

وی ادامه می‌دهد تا زمانی که کالایی در ایران تولید می‌شود که مشابه آن با قیمت پایین‌تر و کیفیت بهتر در دسترس مصرف‌کننده قرار دارد، چگونه می‌توان انتظار داشت که مصرف‌کننده به سمت کالای نازل‌تر با قیمت گران‌تر رود و ارتقای کیفیت کالای ایرانی مسئله‌ای نیست که مصرف‌کنندگان مسئول آن را انتظار داشته باشیم فرد دیگری باید به آن بپردازد که یکی از این راه‌ها وضع تعرفه‌های مناسب است.

خوبی رخ نخواهد داد.

حسینی‌کیا همچنین دستگاه‌های حاکمیتی را به عنوان بزرگترین مصرف‌کننده کالا و خدمات موظف به حمایت از تولید داخل دانست و افزود: همه این دستگاه‌ها باید از خرید کالای غیرایرانی خودداری کرده و حتی با مدیری که این کالاها را خریداری می‌کند، برخورد شود. وی از سوی دیگر افزایش توان رقابت کالای ایرانی را در تمایل مردم برای جایگزینی آن با کالای خارجی موثر دانست.

سیدحمیده زرابادی عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس نیز حمایت از کالای ایرانی را در شرایطی ممکن می‌داند که تولیدکننده حمایت شود تا کالایی با کیفیت، رقابت‌پذیر و با هزینه تمام شده پایین تولید کند، در این صورت اشتغال و صادرات هم رونق خواهد گرفت البته به شرط آنکه قاچاق، رانت و فساد اداری نیز به درستی مهار شود.

وی واردات را تیغ دو لبه‌ای دانست که اگر موجب تحریک تولیدکنندگان برای تولید کالای با کیفیت، قیمت و خدمات پس از فروش مناسب شود به تحقق شعار سال جاری کمک می‌کند، در غیر این صورت به ضرر بخش تولید و صادرات تمام می‌شود.

محمد حسین قربانی دیگر نماینده مجلس شورای اسلامی نیز معتقد است: موضوع شعار سال حمایت از تولید داخل است که حمایت از تولید داخل با سود ۱۸ و ۲۰ درصد و با سیستم بانکی ربوی امکان‌پذیر نخواهد شد. تولیدکنندگان ما قدرت رقابت با کالاهای خارجی را ندارند و سیستم بانکی هنوز نتوانسته است خود را در خدمت تولید قرار دهد. عدم شفافیت و نداشتن یک استراتژی نظارت بر سیستم بانکی هر روز شاهد فساد در گوشه و کنار سیستم بانکی هستیم و نتیجه‌اش تعطیلی بازار و تعطیلی ۳۰ درصد بنگاه‌های تولیدی، بیکاری و... می‌شود.

برخی مساله دستمزد نیروی کار را از دیگر موانع

سال ۱۳۹۷ نیز توسط رهبر انقلاب زیر عنوان حمایت از تولید ملی نامگذاری شد تا از هنگام آغاز سنت نام نهادن بر سال‌ها بیشتر شمار مقولات تاکید شده مربوط به بخش اقتصاد باشد. از دهه ۱۳۷۰ تا کنون ۱۴ بار دیگر از مفاهیم اقتصادی برای این کار استفاده شده است.

همچنین در گذر این سال‌ها قوانین مهمی چون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور، اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و بسیاری قوانین دیگر در بخش‌های گوناگون اقتصادی مانند خودرو و تولیدات صنعتی، مسکن، مالیات بر ارزش افزوده و مستقیم، بیمه، کار و... از تصویب مجلس شورای اسلامی گذشته است.

لیکن در این شرایط و با وجود همه آنچه گفته دگرگونی‌های مثبتی که بتواند رضایت عمومی را به شکلی فراگیر جلب کند، رخ نداده و اکنون با آغاز سال نو خورشیدی با انبوهی از شعارهای دهان پرکن، نسخه‌های شگفت‌انگیز و شفاف‌بخش و سیل خروشان از انتقادات مثبت و منفی نسبت به ساختار اقتصادی کشور روبرو هستیم که همسویی و توافق تنها عناصر کمیاب درون این اکسیر جادویی هستند.

خروش این اظهار نظرها در مجلس شورای اسلامی بیش از هر نهاد سیاسی دیگری دیده می‌شود، حجت‌الاسلام سیدجواد حسینی‌کیا عضو هیات رئیسه کمیسیون صنایع و معادن مجلس در زمینه حمایت از تولید ملی براین باور است که حمایت از کالای ایرانی نیازمند راه‌اندازی سامانه جامع تولید تا مصرف، مهار قاچاق کالا از طریق رفع خلاءهای قانونی، بستن روزه‌های فرار از قوانین و تزریق تسهیلات ارزان قیمت بانکی به بخش تولید است.

وی در ارتباط با شعار سال نیز با انتقاد از شیوه‌های مدیریتی و حمایتی کنونی گفت: برای حمایت از کالای ایرانی روش‌های کنونی پاسخگو نبوده و باید دگرگون شود، وگرنه اتفاق

دولت باید برای کالاهای غیرضروری که تولید داخل دارند، تعرفه‌های سنگین وضع کند که مصرف‌کننده به مصرف کالاهای داخلی روی بیاورد در عین حال باید برای کالاهای واسطه‌ای و کالاهای ضروری تعرفه‌های متناسبی وضع شود که مصرف‌کننده بتواند از کالاهایی که تولید داخل ندارند با قیمتی مناسب استفاده کنند.

قنبری به نقش مصرف‌کننده نیز اشاره کرد و گفت: البته نقش مصرف‌کننده هم در این زمینه مهم است. مصرف‌کننده ایرانی باید بداند اگر کالای ایرانی خریداری کند، به تولید داخلی کمک کرده، به ایجاد اشتغال یاری رسانده و مصرف هر کالای ایرانی به نفع تولید ملی و درآمد سرانه است و از مواهب آن خودش بهره‌مند خواهد شد که در این میان نقش فرهنگ سازی و آموزش بسیار مهم است.

البته اظهار نظرهای در این زمینه بسیار است و هر روز نیز بیشتر می‌شود، لیکن چیزی که در این میان دیده می‌شود، آن است که هم دیدگاه‌های مثبت به مقوله حمایت از تولید

ضروری است تا در کنار حمایت قاطع از نیروی کار و خدمات ایرانی از اختراع دوباره چرخ دوری گزیده و به جای واردات کالا و خدمات هم با کسانی همکاری کنیم که هم تجربه و اعتبار در خوری داشته باشند و هم حاضر به صدور فناوری به داخل کشور و آموزش نیروی کار بومی باشند

داخل شعاری و کلیشه‌ای است و هم دیدگاه منفی و انتقادی نسبت به آن و چندان جدی به نظر نمی‌رسند.

مسائلی همچون اصلاح مدیریت و افزایش کیفیت تولید کاملاً بدیهی است و هزاران بار گفته شده، آنچه در اینجا اهمیت پیدا می‌کند پیشنهاد یک راهکار عملی است و اینکه به راستی و روشنی چه باید کرد.

درست است که راهبرد مهم تراز تاکتیک است، اما در کشور ما شمار بسیاری متخصص امور راهبردی وجود دارند خوشبختانه در تولید و عرضه استراتژیست کاملاً خودکفا هستیم و شاید اکنون زمان آن باشد که شماری طراحی کننده و متخصص امور تاکتیکی و فنی نیز در کشور تربیت کرده و به کارگیری کنیم. بدیهی است که راهبردها در عین اهمیت ممکن است بارها دگرگون شوند ولی تاکتیک‌ها معمولاً برای مدت طولانی پایدار مانده و با راهبردهای متفاوت هماهنگ می‌شوند و این دقیقاً همان چیزی که هرکس اجرای آن را برگردن دیگری می‌اندازد.

البته در حوزه راهبرد نیز ما تنها شمار بسیاری دانای کل داریم و لزوم داشتن یک نظریه یگانه چیزی است که هرگز به آن حتی نزدیک هم نبوده‌ایم، در واقع در تمام این سال‌ها نیروهای مختلف تنها در اصطکاک با یکدیگر بوده و برای خنثی سازی توان دیگری تلاش کرده‌اند. اجماع بر اینکه چه کاری باید انجام شود و استمرار بر اجرای آن به رغم تمام هزینه‌ها و نارضایتی‌های احتمالی چیزی است که همواره از آن بی‌بهره بوده‌ایم.

مورد بعد مساله قاچاق کالا و جلوگیری از آن برای حمایت از تولید ملی است که اشخاص بسیار بر آن تاکید کرده‌اند. در این که جلوگیری از قاچاق بسیار خوب است تردیدی نیست لیکن در این نیز تردیدی وجود ندارد که جلوگیری از آن نیز بسیار دشوار است.

حال پرسش اساسی اینجاست که جلوگیری از قاچاق در مورد حمایت از بخش خدمات و نیروی انسانی داخلی چه اثری دارد؟ اینکه واردات قاچاق کالای بی کیفیت و یا کالایی که به خوبی در داخل تولید می‌شود موجب به خطر افتادن تولید داخل می‌شود روشن است اما این یک عملکرد دو طرفه است و اگر کالای خوب، با کیفیت و با قیمت مناسب تولید شود می‌تواند قاچاق را از رونق بیاندازد. از سوی دیگر جلوگیری از حضور کالای خارجی و ایجاد انحصار می‌تواند موجب بی کیفیت شدن کالای داخلی شود. حمایت از تولید ملی زمانی معنی واقعی خود را می‌یابد که در کنار وجود حق انتخاب برای خرید کالاهای گوناگون، مردم کالای تولید ملی را به اختیار خود بخرند نه با اجبار! در این صورت اگر شرایطی فراهم شود که کالایی مانند و یا حتی خود آن کالای خارجی در کشور تولید شود افق‌های روشن‌تری در پیش خواهد بود.

مورد دیگری که بیشتر از سوی نمایندگان مجلس طرح می‌شود خلاء قانونی است که باید پرسید دقیقاً به چه معناست؟ آیا وضع این همه قانون دست و پا گیر و سنگین کردن کتاب قانون تا کنون کافی نبوده و نباید با کم کردن قوانین و محدود کردن آن به حوزه‌های ضروری از ایجاد مانع پرهیز کرد؟ و پرسش دیگر نیز اینکه آیا لزوم تصویب قانون برای حمایت از تولید ملی همین ماه گذشته روشن شده است؟ اگر نه چرا پیش از این اقدامی در جهت تصویب قانون نشده است؟

در این میان تسهیلات حمایتی نیز داستان ویژه به خود را دارد و امیدوارم که مسئولان هنوز مثنوی هفتاد من «وام بنگاه‌های زودبازده» که خرج همه چیز می‌شد به غیر از تولید را از یاد نبرده باشند و اینکه باید دقت بسیار بیشتری در پرداخت تسهیلات کرد وگرنه این پول نه تنها خرج رونق تولید نخواهد شد، بلکه دیگر بخش‌های اقتصادی را نیز به چالش خواهد

کشید، بالا بودن سود تسهیلات و عدم تمایل بانک‌ها به مشارکت در تولید صنعتی نیز یک امر عادی است و در همه جای این جهان بزرگ آسمان به همین رنگ است، بانکدارها معمولاً با احتیاط وامی می‌پردازند و باید تضمین‌های بسیاری برای بازگشت سرمایه داشته باشند، در این شرایط حضور یک طرف معتبر خارجی که موفقیت کار را ضمانت کند می‌تواند کارگشا باشد.

معافیت مالیاتی، کاهش عوارض و ... بحثی منطقی است، لیکن نباید حتی ایجاد کند که پس از آن نتوان بازپس گرفت و یا در آینده به فرار مالیاتی منجر شود، در این مورد باید پلکانی طراحی شود تا به آرامی معافیت‌ها را کاهش داده و بر صفر برساند در این صورت تولید کننده خواهد فهمید باید خود را با شرایط وفق دهد و با ناله و زاری نمی‌تواند از دادن حقوق ملت سرباززند.

در هر صورت حمایت بی قید و شرط از تولید داخل اشتباهی بس بزرگ است که ارتکاب آن هرگز جبران نخواهد شد، شرایط امروز ما با گذشته دیگران متفاوت است و آوردن نمونه‌هایی از تاریخ بیش از یک قرن پیش برخی کشورها که با بستن دروازه‌های خود از تولید ملی حمایت می‌کردند استدلالی کودکانه بیش نیست، چرا که فاصله علم فن‌آوری در کشورهای گوناگون بسیار ناچیز بود و تنها با یک جهش جبران می‌شد اما امروز دیگر در پیش گرفتن چنین سیاست‌هایی امکان‌پذیر نخواهد بود و باید با وارد کردن فناوری و تخصص کار را پیش برد.

با توجه به آنچه گفته شد باید از حضور رقبای خارجی دست کم به صورت گسترده و نامحدود جلوگیری نکرد و به صورت شرطی یا پلکانی و در یک جدول زمانی محدودیت‌ها را برداشت در غیر این صورت تجربه صنعت خودرو که پس از ۴۰ سال حمایت و بدون هیچ دستاورد چشمگیری هنوز مانند کودک لوسی از گریبان پدر و مادر آویزان است و همچنان نیز خواهد ماند. در ضمن باید این واقعیت را پذیرفت که نداشتن مزیت نسبی در برخی تولیدات، محدودیتی است که خود را به ما تحمیل می‌کند و ما نمی‌توانیم همه چیز را خود تولید کنیم، گاهی وارد کردن کالا به ما امکان می‌دهد تا صرفه جویی بیشتری انجام دهیم، بدون شک باید در تولید بر مزیت‌های نسبی تکیه کرد و اقتصاد امروز تقسیم کار جهانی را ناگزیر ساخته است.

در اندیشه دقیق‌تر به این پرسش برمی‌خوریم که اگر هدف نهایی در حمایت از کالای ایرانی بهبود وضعیت تک تک مردم کشور است پس چگونه می‌توان برای رسیدن به آن حقوق کارگران را زیر پا گذاشت؟ اگر سهم مردم از رونق اقتصادی گرسنگی باشد پس منافع آن به که

خواهد رسید.

از سوی دیگر اگر با شاخص های اقتصاد نوین به این مورد بنگریم باز هم نتیجه ای یکسان خواهد داشت، برای حمایت از تولید داخل می بایست آن را خرید و به مصرف رساند و چه کسی باید این کار را انجام دهد به غیر از مردمی که شبانه روز در صدا و سیما، رسانه ها، دیوار و خیابان ها هدف انواع آگهی حمایت از تولید ملی قرار می گیرند؟ حال اگر این مردم پولی نداشته باشند که کالایی بخرند چگونه خواهند توانست از تولید ملی حمایت کنند؟

رکود اقتصادی ایالات متحده و بحران وال استریت در دهه ۳۰ میلادی درسی است که هرگز نباید فراموش کرد قانون طلایی عرضه و تقاضا گریزناپذیر بوده و در مورد نیروی کار و دستمزد و خرید کالایی تولیدی نیز صادق است، یا کارگران باید پول خرید کالا داشته باشند و یا دولت باید با سفارش های خود تقاضای مؤثر ایجاد کند که در این روزها بسیار بعید به نظر می رسد، پس اگر هیچ کدام گزینه مطلوب نیست باید با صادرات کالا و فروش در بازارهای برون مرزی به درآمد دست یافت که آن نیز استاندارد بالایی را طلب می کند.

در سوی دیگر تولید، مردم نیز به عنوان مصرف کننده باید بر مصرف کالای داخلی تاکید کنند اما تجربه دیگر کشورها نشان می دهد که این کار نیازمند سطحی بالا از غرور و اعتماد به نفس ملی است که شوربختانه در روزگار کنونی چندان فراگیر نیست و در تولید آن کوتاهی شده، حتی حس ناراحتی از شکست و انگیزه جبران آن نیز وجود ندارد و مردم به شکل مرموزی همچون مسافران یک کشتی شکسته ناامید بوده و تنها به فکر نجات خود هستند، شیب تند افزایش نرخ برابری ریال و دلار در روزهای اخیر شاهدهی برای مدعاست.

البته روشن است که حمایت مردم ضروری و یک وظیفه است اما این کار را نمی توان تا ابد ادامه داد و اگر مردم بهبود و پیشرفتی در اثر هموار کردن دشواری ها بر خود نبینند به زودی ناامید خواهند شد.

یکی از مشکلات اساسی تولید ملی نداشتن تجربه در زمینه های مختلف طراحی، تولید، مدیریت، بهینه سازی، فروش و بازاریابی است که باید آن را آموخت و نمی توان بدون آموزش و تمرین استاد شد، در گذر سالیان پس از پیروزی انقلاب ما همواره در تلاش بوده ایم تا چرخ ها را از نواختن کنیم غافل از اینکه هزاران چرخ در گذر هزاران سال و با صرف عمریک جهان اختراع شده اند و کشور ما به تنهایی از عهده این بار گران برنخواهد آمد.

براین پایه ضروری است تا در کنار حمایت قاطع از نیروی کار و خدمات ایرانی از اختراع دوباره چرخ دوری گزیده و به جای واردات کالا و خدمات هم با کسانی همکاری کنیم

که هم تجربه و اعتبار درخوری داشته باشند و هم حاضر به صدور فناوری به داخل کشور و آموزش نیروی کار بومی باشند.

با توجه به پایین بودن سطح کیفی تولیدات داخلی، تمرکز بر چنین روشی هم موجب افزایش کیفیت تولید داخل شده و هم نیروی کار و خدمات ایرانی را برای جایگزینی با خود در میان مدت آماده می سازد. بنا بر این اجازه ورود شرکت های معتبر خارجی با تاکید بر به کارگیری نیروی کار ساده و متخصص و خدمات داخلی می تواند تعریف گویایی از شعار حمایت از تولید ملی به دست دهد.

در کنار نبود شریک خارجی شایسته که باید از آن بهره گرفت کمبودهای دیگری نیز برای افزایش کیفیت تولید وجود دارد که رفع آن بر عهده نهادهای حاکمیت است، از جمله نبود یک سازمان استاندارد قدرتمند و فراگیر است که با اقتدار کامل بتواند بر کنترل کیفیت نظارت کند در واقع سازمان ملی استاندارد ایران باید بسیار فراتر و موثرتر از اکنون به ایفای نقش بپردازد.

و کمبود مهم دیگر نبود یک سازمان کنترل کیفیت و همچنین یک سازمان حمایت از حقوق مصرف کننده واقعی برای هدایت تولید به سوی شرایط آرمانی است، گاهی ترس از شکست مهمترین انگیزه برای پیروزی است و یک نظارت بی رحم می تواند چنین نقشی را برای اقتصاد ما بازی کند.

(آن وزیری محترمی که در واکنش به عملکرد سازمان نیم بند حمایت از حقوق مصرف کننده کشورمان فرمودند که این رویکردها برگرفته از فرمایش های حضرت مارکس است و باید به فراموشی سپرده شود، ممکن است در مواردی که عملکرد این سازمان ضعیف و جهت دار بوده است حق داشته باشند، لیکن شاید فراموش کرده بودند که بسیاری از شرکت های موفق غربی از بیم همین خسارات هنگفتی که در پی شکایات مشتریان به سازمان های حمایتی برای آنان ایجاد می شود، برای ارتقاء کیفی و جلب رضایت مصرف کننده تلاش می کنند. احتمالاً مراجعه به فرهنگ مردم آلمان به عنوان کسانی که در گرفتن خسارت از تولیدکنندگان استاندارد و گذاشتن این فرهنگ کنار وضعیت اقتصادی آن کشور گویای ناگفته های بسیاری خواهد بود.

در مجموع هنگامی که به صناعی همچون خودرو در کشور می نگریم متوجه خواهیم شد که حاکمیت باید به جای تصدی گری در اقتصاد و حمایت بی قید شرط، بیشتر بر نظارت متمرکز شود تا این حمایت های بی جا منجر به ایجاد تراست هایی همچون خودرو سازان در کشور نشود. حتی کشوری همچون آمریکا نیز در دوره حمایت خود از صنعت فولاد داخل با تصویب قانون ضد تراست و

کارتل تلاش کرد تا جلوی سواستفاده سرمایه از انحصار و نابودی رقابت را بگیرد، چراکه در غیر این صورت انحصار بدون نظارت همه چیز را نابود خواهد کرد.

بدیهی است که مسایل اقتصاد کشور تا اندازه بسیار زیادی متأثر از شرایط سیاسی و متغیرهای اقتصاد سیاسی است که به شکلی ژرف بر همه مواردی که گفته شد اثر گذاشته و به صورت شگفت انگیزی آنها را دگرگون می کند، لیکن پرداختن به این متغیرها از حوصله این گزارش بیرون بوده و مجالی بسیار بازتر طلب می کند، براین پایه تنها به یک مورد مهم اشاره می شود.

با اینکه پیوستن به سازمان تجارت جهانی می تواند تاثیر قابل توجهی بر تولید داخل داشته باشد و تردیدهایی جدی نیز در زمینه ورود یا عدم ورود به آن وجود دارد لیکن به نظر می رسد که کشورمان در همین وضعیت کنونی نیز در مورد بخشی از جهان این پیمان را به صورت نانوشت به اجرا گذاشته است و آن گوشه جهان نیز کشور دوست، همسایه و نابارادر چین است.

از شواهد پیداست که هیچ عزم محکمی برای جلوگیری از ورود کالاهای چینی یا افزایش چشمگیر عوارض آن وجود ندارد و اگر این مورد را در کنار این قرار دهیم که چینی ها تقریباً هر کالایی را از قطعات خودرو ملی ما گرفته تا مهر و تسبیح جانمازان تولید می کنند و از آن مخرب تر در بخش های پیمانی همه نیروهای مورد نیاز خود از کارگر ساده تا مهندس و مواد مورد نیاز از ماشین آلات تا لباس غذا را یکسره از چین وارد کرده و حتی یک سنت از پول قراردادشان را در کشور ما خرج نمی کنند، می توان نتیجه گرفت که ادامه روابط اقتصادی با چین به شکل کنونی چندان به صرفه نیست و تنها توجیهی که وجود دارد گره خوردن همیشگی سیاست با اقتصاد است، جایی که منطق سیاست، عقلانیت اقتصادی را تعلیق می کند.

روابط ما با چین هنگامی وحشتناک تر می شود که به یاد بیاوریم تولیدکنندگان چینی هیچ مشکلی با تولید کالا با نام و برندهای ایرانی نداشت و با کمال میل حاضرند کالای ایرانی را در چین تولید کنند و به همین دلیل ممکن است در آینده نزدیک به جای حمایت از کالای ایرانی شاهد حمایت از دلالاتی باشیم که کالاهای چینی را با نام و بسته و برچسب های ایرانی وارد می کنند.

در این مورد تنها می توان ناامیدانه پیشنهاد کرد که از واردات کالاهای دم دستی از کشور چین پرهیز شود و دست کم آنچه تنها برای خودمان است را خود تولید کنیم و دیگر اینکه در واگذاری پروژه ها به پیمانکاران چینی عدم استفاده آنان از خدمات و نیروی کار ایرانی را در نظر داشته باشیم. ■

/ مهدی مسائلی /

عضو هیات مدیره سندیکای صنعت برق ایران

آیا دولت می تواند حامی کالای ایرانی باشد؟

بریتانیا نخستین کشور در جهان است که تجارت آزاد را به صورت یکجانبه در کشورش برقرار کرد. در قرن نوزدهم در واقع زمانی که نیروهای شرو تاریکی، کشورهای این قاره را وارد جنگ جهانی اول کردند حرکت آزاد انسان ها، پول و کالاها از سراسر جهان به امپراتوری بریتانیا آزاد بود.

این موفقیت اقتصادی الگویی برای دیگر کشورهای جهان بود. بسیاری از آنها در ارتباط با نحوه تجارت بریتانیا دریافتند که می توان برای تجارت خراجی آزاد مرزها را باز گذاشت و اگر برداشتن کامل بندها میسر نباشد، حداقل می توان محدودیت های آن را کاهش داد.

تجارت آزاد در قرن نوزدهم یک دستاورد محسوب می شد. این قدم در واقع تغییر و تحول نهادهای فرهنگی از طریق انجمن های خصوصی و صلح آمیز بشری و جنگ برای به دست آوردن امتیازهای متقابل بود.

سونامی ژاپن و اقتصاد جهانی؟!

سایت آلمانی دویچه وله در گزارشی در مورد تأثیر پذیری اقتصاد جهان از سونامی ژاپن نوشت: «یک هفته پس از سونامی و زلزله ی بی سابقه ی ژاپن تأثیر این فاجعه بر اقتصاد جهان آشکارتر می شود. صنایع هواپیمایی، خودروسازی و الکترونیک که از قطعات ساخت ژاپن استفاده می کنند بیشترین خسارت را دیده اند.

شعار سال ۱۳۹۷ «حمایت از کالای ایرانی» از سوی رهبر ایران انتخاب شد. اما کالای ساخت ایران یا کالای ایرانی و حمایت از آن چگونه محقق می شود؟ در این یادداشت تلاش می شود، به این سوال با محوریت صنعت برق پاسخ داده شود.

نخست تاریخچه ای از ... Made in :

پس از بالا رفتن چشمگیر واردات از آلمان، مجلس انگلستان قانونی در تاریخ ۲۳ آگوست ۱۸۸۷ (۱ شهریور ۱۲۶۶ خورشیدی) تصویب کرد به نام «قانون علائم تجاری» که در آن آمده بود: تمامی اجناس وارداتی، بخصوص از قاره اروپا (که کیفیت شان پیشاپیش کم ارزش اعلام میشد) می بایستی جهت حفظ منافع ملت بریتانیا، اکیداً علامت گذاری شده و با برچسب یا مهر، کشور مبدأ یا سازنده را معرفی کنند. چون هدف اصلی این قانون آلمان بود، برای صادرات آنها جمله ای نیز در قانون نظر گرفته شد: «Made in Germany».

در سال ۱۸۹۱ چنین قانونی در رابطه با علامت گذاری کشور مبدأ در روی اجناس صادراتی در «قرارداد مادرید» گنجانده شد و بسیاری کشورها آن را تصویب کردند. تجارت آزاد چگونه اروپا را بزرگ کرد؟ (جنبش آزادانه انسان، پول و محصولات)

۱۸

پرونده

جهانی شدن

جهانی شدن از دیدگاه کارشناسان امور بین الملل، فرایند یکپارچگی مردم جهان در زمین واحد است. به نحوی که هیچ حادثه و رخدادی در هیچ نقطه‌ای از سیاره زمین نمی‌تواند محلی و کم‌اهمیت تلقی شود. طبق برخی دیدگاه‌های موافق با جهانی شدن، این اتفاق در صورت انسجام می‌تواند سبب گسترش پیوندها و ارتباطات متقابل فراتر از حد دولت‌ها شود و اهمیت محلات و قومیت‌گرایی را به حداقل برساند. یک جهانی شدن در حقیقت از پیامدهای نوزایی تمدن صنعتی و انقلاب تکنولوژی و گسترش سرمایه‌داری است که در صورت تحقق دور از فساد و نقص می‌تواند به موجب فرایندهای پیچیده، جوامع مدنی را جایگزین دولت‌شهرهای سنتی کرده و در تعاملی برابر به صورتی متوازن باعث توسعه همگانی شود.

برخی از ویژگی‌های جهانی شدن:

- رشد تجارت جهانی و تنوع معاملات بین‌المللی
- رشد بی‌سابقه سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (FDI) و افزایش جریان سرمایه بین‌المللی
- رشد تجارت پول و سرمایه
- جریان آزادانه خدمات تولیدی
- انتقال سریع و روبه رشد گسترش فناوری
- شکل‌گیری شرکت‌های بزرگ چند ملیتی
- تشدید گرایش و تمایل کشورها به عضویت در سازمان‌ها و بلوک‌های اقتصادی منطقه‌ای
- مهاجرت نیروی کار در سطح بین‌المللی
- نازک‌تر شدن پوسته دولت‌ها و ایجاد پیوندهای میان مردمی

مانع اصلی و زیرساختی اجرائی شدن موفق «ساخت ایران» چیست؟

با توجه به مواردی که در بالا به آنها اشاره گردید، مانع اساسی تحقق عملیاتی «ساخت ایران» بنیادی‌ترین آنها فقدان ارتباطات بین‌المللی موثر، هدمند، سازنده و دوطرفه که این موجبات فقدان بهره‌وری تکنولوژیک و نیروی انسانی را هم به همراه داشته است. ژاپن، آمریکا، چین، آلمان و حتی انگلیس و بسیاری دیگر از کشورها با همین ارتباطات بین‌المللی به توسعه و حفظ صنایع خود دست یافته‌اند در این باره کافی است تراز تجاری این کشورها نسبت به یکدیگر را بررسی کنیم. در یک کلام منفی بودن تراز تجاری به معنی ضعیف بودن یک اقتصاد نیست. بیشینه بودن واردات نسبت به صادرات یک شاخص منفی برای یک اقتصاد نیست.

در ایران طی چهار دهه گذشته مدل اقتصادی مشخصی با هدف عمومی حاکم نبوده است، مزیت نسبی ایران در دنیا عمدتاً ناشی از منابع طبیعی آن بویژه نفت بوده است و هیچگاه برای حفظ پتانسیل‌های داخلی دولتی هم برنامه ریزی نشده چه رسد به موارد ایجاد شده در بخش خصوصی به‌ویژه در صنعت برق کشور.

چرا صنعت برق؟

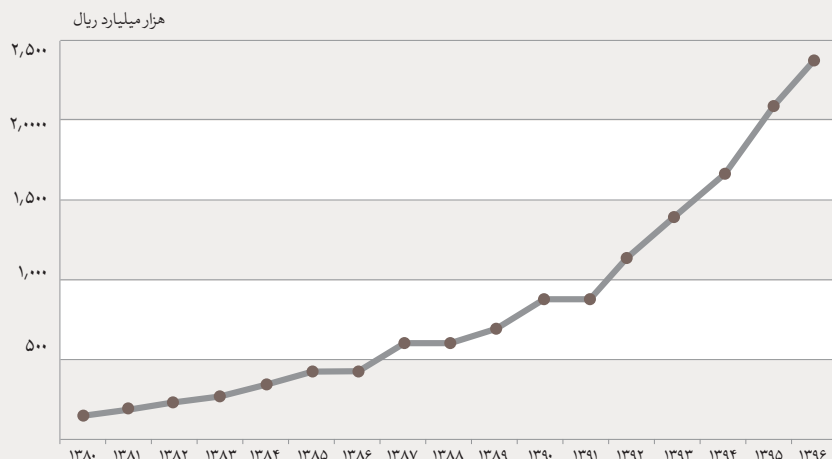
چون برق به نوعی زیرساختی‌ترین صنعت کشور به حساب می‌آید، عمر برق در ایران از عمر قانون در این کشور بیشتر است. سالهای اولیه انقلاب حتی ما پیمانکار قابل داخلی برای خط و پست نداشتیم و کشور کاملاً وابسته به خارج بوده است، سازنده مطرح داخلی برای تجهیزات مورد نیاز این صنعت نداشتیم ولی امروزه بخش عمده صادرات خدمات فنی مهندسی کشور مربوط به فعالین این صنعت زیرساختی است که البته سهم بخش خصوصی در آن قابل توجه است. لذا از چند جهت زیر حمایت از صنعت برق آنهم در کل زنجیره تامین آن از سوی حاکمیت بصورت عملیاتی با لحاظ واقعات حاکم بر اندیشه اقتصادی - سیاسی کشور الزامی است:

- ۱- برق یک صنعت زیرساختی است
- ۲- با توجه به شعار خصوصی سازی در کشور، چندین هزار شرکت کوچک و بزرگ در این صنعت زیرساختی ایجاد و توسعه یافته‌اند و بیش از ۵۰۰ هزار فرصت شغلی مستقیم را به خود اختصاص داده است
- ۳- صنعت برق از نظر تکنولوژی وابسته به خارج از کشور و صنعتی ارزبر می‌باشد فلذا در نوسانات ارز، صنعت برق یکی از آسیب پذیرترین صنایع کشور است.
- ۴- صنعت برق بویژه در بخش انتقال (که ۱۰۰٪ دولتی است) و توزیع مناقصه محور است و این یعنی خریدار نهایی و عمده خدمات و محصولات فعالین بخش خصوصی صنعت برق، دولت است
- سهم کل بخش خصوصی واقعی (غیر وابسته) فعال در ایران از کل اقتصاد بیش از ۵٪ نیست و برای توسعه این سهم لازم است حمایت حاکمیت از این بخش با ایجاد محیط کسب و کاری مناسب صورت پذیرد.
- با شرایط فعلی حاکم بر اقتصاد کشور چه بسا همان بهتر که همه ۱۰۰ درصد اقتصاد دولتی شود و این شعار خصوصی سازی را به تاریخ بسپاریم، اینگونه نمی‌شود دیگر ادامه داد!
- عدم توجه به حفظ بخش خصوصی کشور دو بحران را بدنبال خواهد داشت:

- ۱- بحران اجتماعی ناشی از گسترش بی‌کاری
- ۲- بحران بانکی ناشی از ورشکستگی شرکتهای بخش خصوصی

شریک تجاری	حجم مبادلات تجاری	صادرات	سهم از کل صادرات	واردات	سهم از کل واردات	نرخ مزیت برای آمریکا
کانادا	۵۵۱	۲۶۸	۱۹٪	۲۸۳	۱۳٪	-۱۵
مکزیک	۵۲۷	۲۳۰	۱۶٪	۲۹۷	۱۳٪	-۶۷
چین	۵۰۱	۱۱۶	۱،۸٪	۳۸۵	۲۲٪	-۲۶۵
ژاپن	۲،۱۹۸	۲،۶۳	۴،۴٪	۱۳۵	۱،۶٪	-۸،۷۱
بریتانیا	۵،۱۱۰	۳،۵۵	۹،۳٪	۲،۵۵	۵،۲٪	+۰،۱
مجموع صادرات و واردات کلی	۳۶۳۰	۱۴۲۰	۱۰۰٪	۲۲۱۰	۱۰۰٪	-۷۹۰

روابط تجاری آمریکا با مهم ترین شرکای بین المللی (مبالغ به میلیارد دلار) - منبع: OEC

رشد هزینه های جاری دولت

در دوره ۱۳۹۳ تا ۹۵ شاخص تورم ۴۱ درصد و درآمد اقتصادی ۳۶ درصد رشد داشت اما هزینه های جاری دولت ۷۲ درصد افزایش یافت که توأم با دو برابر شدن مالیات ها بود.

۳- متوقف ماندن تعداد بسیاری از پروژه های دولتی

در اقتصاد فعلی ایران فقط شرکتهای انحصاری می توانند دوام بیاورند و دیگر هیچ.

شورای رقابت در ایران به عنوان داور اقتصاد ایفای نقش می کند. دآوری که باید به تسهیل فضای رقابتی بین بخش خصوصی و دولتی بپردازد. اما کارشناسان و فعالان اقتصادی معتقدند اگرچه عملکرد شورای رقابت در بخش خصوصی خوب بوده اما در بخش دولتی کارنامه قابل قبولی ندارد و پرچم خود را از سر عدالت بالا نبرده است. همین امر موجب شده فضای اقتصادی ایران، رقابتی نباشد و عملکرد این نهاد، مورد انتقاد قرار گیرد. در واقع نهادهای که قرار بود به ایجاد فضای رقابتی کمک کنند، خود به یکی از عوامل مخمل در رقابت بدل شده است. شورای رقابت و میزان اثرگذاری آن در اقتصاد کشور عنوان کرد و گفت: این شورا بالغ بر ۸ سال است که پیرو قانون تسهیل رقابت و منع انحصار شکل گرفته است.

انحصارهایی که به واسطه قانون ایجاد می شود، مانع از ایجاد فضای رقابتی می شوند.

در همه جای دنیا انحصار وقتی شکل می گیرد که دولت از یک عده خاصی به صورت قانونی و با استفاده از قدرت خود حمایت کند. برای رقابت پذیری دو شاخص کلیدی موضوعیت دارد. اول کیفیت کالا و دوم قیمت کالا و خدمات.

در اقتصاد ایران مفهوم رقابت پذیری معنا ندارد. رقابت پذیری شاخصی است که در اقتصادهای مبتنی بر فعالیت بخش خصوصی باید مورد اندازه گیری قرار گیرد ولی در اقتصاد ایران عملاً وقتی دولت با بخش خصوصی رقابت می کند، مفهوم رقابت پذیری هم از بین می رود. از طرف دیگر بخش مهمی از اقتصاد ایران در اختیار دولت قرار دارد در فعالیت بنگاه های دولتی یا حاکمیتی هم موضوع رقابت پذیری چندان مفهومی ندارد.

اگر بطور خلاصه بخواهم حمایت از تولید داخل را مطرح نمایم باید عرض کنم حمایت قبل از قانون نیازمند باور است.

اگر باور نباشد قوانین فقط هستند ولی اثری نخواهند داشت. زمانی از تولید داخل (چرخه کامل ساخت و خدمات) حمایت واقعی خواهد شد که:

۱- نگرش سازمانهای بیمه و مالیات به تولید با محوریت بخش خصوصی واقعی، تعدیل شود

۲- نرخ ارز پیش بینی پذیر گردد

۳- زنجیره تامین وابسته و پیوسته به هم می گردند

۴- قانون کار اصلاح شود

۵- نرخ بهره بانکی متناسب با شرایط کسب و کار شود

۶- روابط بین المللی اصلاح گردد و ایران عضو WTO شود

۷- اگر روابط بین المللی اصلاح نمی گردد، با نظارت بر ساخت و خدمات داخلی موجود ضمن حفظ آن از ایجاد و تقویت انحصارها جلوگیری شود، ولی متکی صرف به توانایی های داخلی گردیم و از حالت یک بوم و دو هوا خارج شویم.

۸- دستگاه های نظارتی انعطاف های قانون محور را مانع نشوند

۹- نظام حاکم بر گمرکات کشور اصلاح شود

۱۰- نظام مبادلات ارزی کشور شفاف و اصلاح شود

۱۱- حاکمیت از هرگونه تغییرات ناگهانی در هر زمینه قانونی و اقتصادی پرهیز کند

۱۲- عدالت مالیاتی در کشور ایجاد گردد نه اینکه هر که شفاف تر بدهکارتر و هر چه غیر شفاف تر، موفق تر!!

۱۳- حق بیمه تامین اجتماعی در قراردادها استاندارد شود

۱۴- بجای استفاده از اوراق خزانه و اوراق مشارکت توسط دولت بابت از L/C های ریالی استفاده کند.

۱۵- بجای استفاده از واژه «شرکت» از واژه «سازمان» برای دستگاه های اجرایی کشور استفاده کنند تا تکلفات نهادهای نظارتی و همچنین اقدامات اینگونه دستگاه ها تعدیل شود

۱۶- بدنه دولت کوچک شود و دولت خود را موظف به تادیه پول بخش خصوصی به موقع و باندازه بداند، افزایش هزینه های دولت طی این سال ها مویید عدم تعهد دولت در برابر بخش خصوصی است

۱۷- قوه قضائیه، دادگستری، دادسرا و قوانین و ضوابط مرتبط لازم است مورد بازبینی اساسی قرار گرفته بگونه ای که مسائل قضائی سریع تر و سهل تر بررسی و منتج به نتیجه شوند.

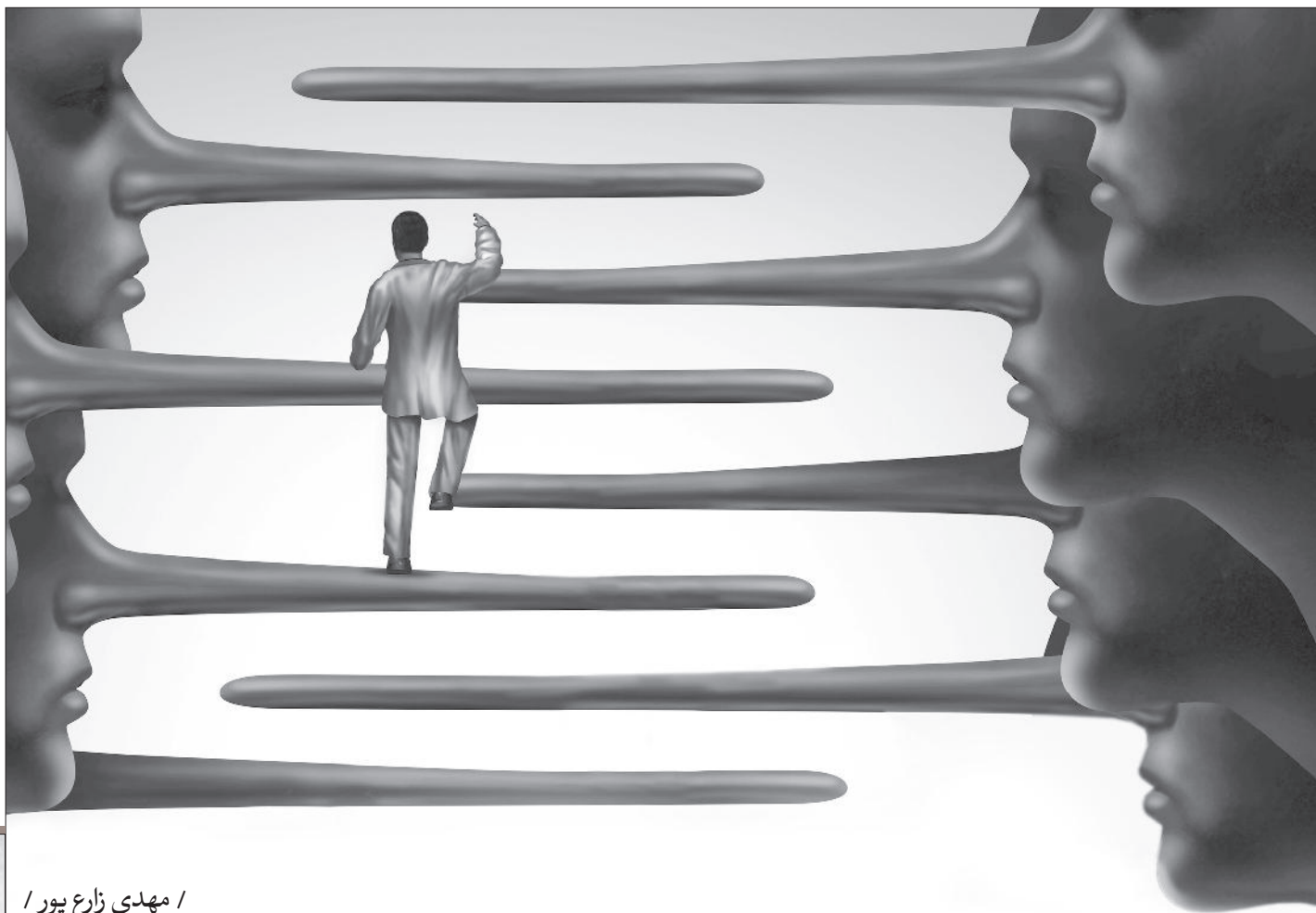
۱۸- سازمان برنامه و بودجه لازم است برای حمایت از تولید (کالا و خدمات) بخشنامه ها و آیین نامه ها و حتی دستور العمل های خود را مورد بازبینی قرار دهد

۱۹- مجلس شورای اسلامی در هنگام وضع قوانین برای بخش خصوصی از نمایندگان تشکلهای اقتصادی مربوطه دعوت به نظر دهی کند.

در یک کلام حمایت از کالا و خدمات ایرانی زمانی واقعاً و در عمل رخ می دهد که حاکمیت ضمن تغییر نگرش خود به مردم و بخش خصوصی آنها را به عنوان منابع تامین مالی خود نبیند.

ناگفته نماند که دنیا به سمت Made in World رفته است و این ناشی از جهانی شدن است، لذا اگر کشور ایران تاکید بر استفاده همه جانبه از Made in IRAN دارد لازم است چشم بر برخی موارد را ببندد و گرنه این مورد در حد یک شعار باقی خواهد ماند. ■

/ مهدی زارع پور /

مدیر کارخانه پرشین تابلو تابان، کارشناس ارشد مهندسی مکانیک و MIS

حمایت از کالای ایرانی، تنها راه نجات باتکیه برسیستم سالم

اقتصادی و اجتماعی تحقیقات گسترده‌ای را انجام می‌دهد که نتیجه این تحقیقات نقش مهمی در حل چالش‌های پیش روی کره ایفا می‌کند و در سیاست گذاری این کشور مورد استفاده قرار می‌گیرد.

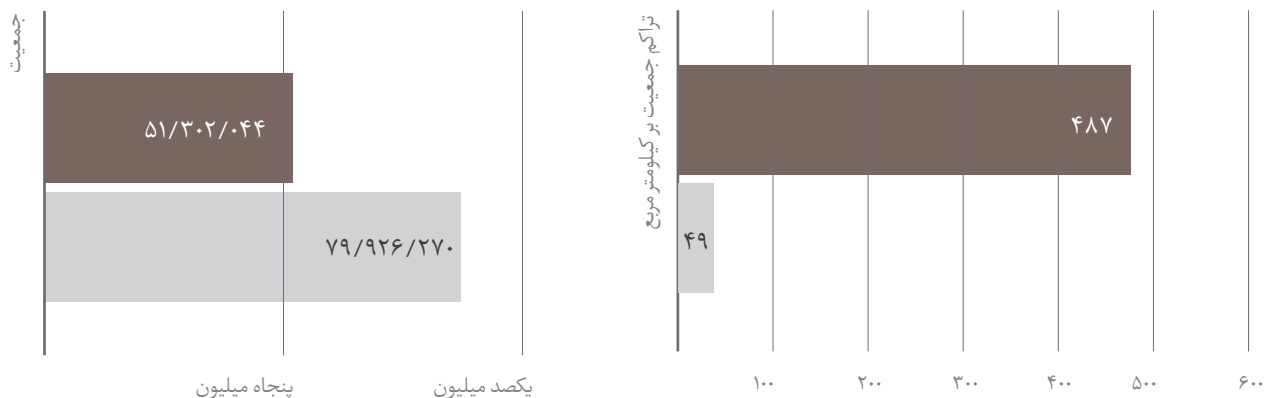
تنها در یک نمونه، در سال ۲۰۱۶ میلادی، صادرات اتومبیل کره جنوبی به تنهایی دویست و پنجاه برابر کل صادرات ایران می‌شود.

تأسیس اینچنین سازمانی، هفت سال قبل از آغاز طوفانی توسعه همه جانبه کره جنوبی، نشان از درک عمیق و باور قطعی به استراتژی و نیاز مبرم به پیشرفت می‌باشد؛ اما نقشه راه ما کدام بوده و هست؟

مترقی و ثروتمند تبدیل شده است، بررسی خواهیم کرد.

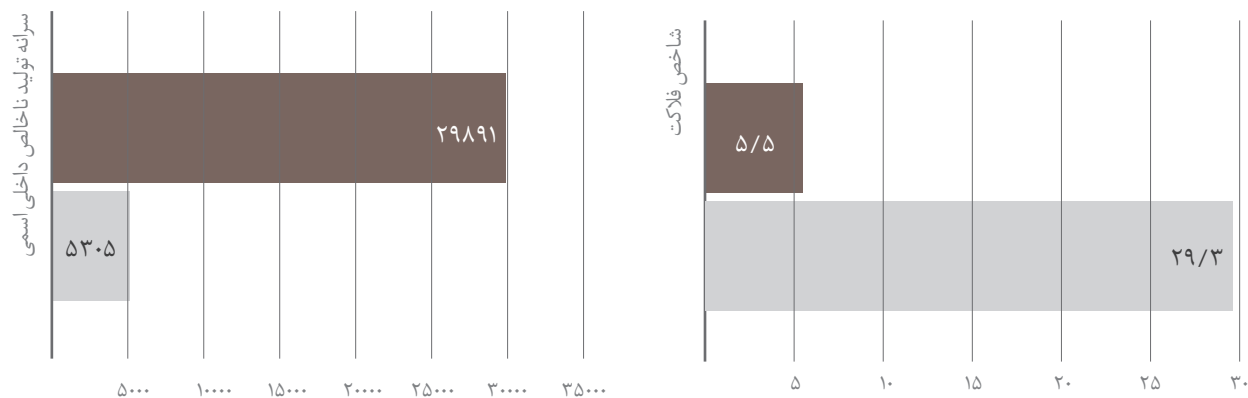
نیازی به صحبت از رشد سریع اقتصادی کره جنوبی در طی چهل سال که آن را به «ببر آسیا» مشهور کرد، نیست؛ چرا که در هر گوشه و کنار که نگاه می‌اندازیم، اقلام و اجناس با کیفیت و کم نظیر کره ای را نظاره نموده و همواره این پرسش برایمان مطرح شده است که چگونه؟! آیا از «سازمان پیشرفت کره جنوبی - Korea Development Institute» اطلاعاتی دارید؟ این سازمان که در سال ۱۹۷۱ تأسیس شده است (چهل و هفت سال قبل)، در مورد مسائل

بحث را با سند چشم انداز ۱۴۰۴ آغاز می‌کنیم که در آن قید شده ایران در ۱۴۰۴ باید به جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه‌ی آسیای جنوب غربی شامل آسیای میانه، قفقاز، خاورمیانه و کشورهای همسایه، با تأکید بر جنبش نرم‌افزاری و تولید علم، رشد پرشتاب و مستمر اقتصادی، ارتقاء نسبی سطح درآمد سرانه و اشتغال کامل دست یافته باشد. هر چشم انداز، برای دستیابی و محقق شدن، نیازمند نقشه راه است؛ با هدف روشن شدن بحث، کره جنوبی را به عنوان نمونه موفق از یک کشور فقیر آسیایی که با برنامه‌ریزی، چشم‌انداز و نقشه راه صحیح، به کشوری

نمودار ۲. مقایسه تراکم جمعیتی جمهوری اسلامی ایران و جمهوری کره (جنوبی)

نمودار ۳. مقایسه سرانه تولید ناخالص داخلی اسمی جمهوری کره (جنوبی) و جمهوری کره (جنوبی)

نمودار ۴. مقایسه شاخص فلاکت در جمهوری اسلامی ایران و جمهوری کره (جنوبی) ۲۰۱۶

نمودار ۳. مقایسه سرانه تولید ناخالص داخلی اسمی جمهوری اسلامی ایران و جمهوری کره (جنوبی) - دلار آمریکا

بر اساس گزارش سال ۲۰۱۷ صندوق بین المللی پول.

جمهوری اسلامی ایران (■) جمهوری کره (جنوبی) (■)

تمام عیار است که مقدمه آن، فرهنگ سازی است؛ فراموش نکنیم در ایالات متحده آمریکا، برای حمایت از کالای تولید شده بومی، تولیدات صنعتی انگلیس را به آب ریختند و اکنون که حدود ۲۳٪ اقتصاد دنیا را تحت تأثیر قرار داده و شعار اقتصاد باز را مطرح می کنند، تعرفه ۳۰۰ درصدی برای واردات فولاد از چین قرار داده اند تا همچنان از ثمرات حمایت از کالای داخلی، بهره مند باشند! ■

۱. شاخص فلاکت از ترکیب نرخ تورم و نرخ بیکاری حاصل شده و بدیهی است که هرچه بیشتر باشد، مضرت خواهد بود.
۲. وب سایت تحلیلی ساعت ۲۴ کد خبر: ۱۲۲۴۰۸
۳. بیانات رهبر انقلاب ۱۳۹۳/۰۷/۳۰

خیال آسوده برنامه ریزی کردیم، چه نتیجه ای داشت که امروز از سربزه تنگ آمدن قافیه، شتابان سیاست-گذاری کرده و بخشناه صادر می کنیم! هنوز ستادهای بحران ما، هر ساله با بارش باران و برف، غافگیر می شوند و انتظار دارند وقایع طبیعی مانند زلزله، از قبل با ایشان هماهنگ نمایند! بی تعارف باید اعتراف کنیم که در یک بلاتکلیفی و سردرگمی بی نظیر فرو رفته ایم؛ وقت آن رسیده که با تدوین یک نظام اصولی، علمی و دقیق، سیاست «انقلاب دستاوردهای کوچک» را پیگیری کنیم. «حمایت از کالای ایرانی»، نیازمند یک سیستم

نفت، گاز، معادن و دیگر منابع و سرمایه های طبیعی و با ارزش این مملکت، سیاست «بچه پولدار ملی» را در ایران نهادینه ساخته به نحوی که هیچکس، توان دل بردن از این سرمایه انبوه، سهل الوصول، باد آورده و ارزشمند را ندارد. در حالیکه می توانستیم با یک برنامه ریزی و مدیریت صحیح، همزمان با کره جنوبی، رشدی بسیار حیرت انگیزتر از این کشور را به واسطه مزیت رقابتی موجود، تجربه کنیم، اکنون که ایران را یکپارچه بحران (بیکاری، بی آبی، تخریب محیط زیست و...) فرا گرفته، عجولانه به فکر چاره افتاده ایم و متأسفانه آنگاه که با

۲۲

پرونده

نقش راهبردی ستاد توسعه فناوری انرژی در حمایت از کالا و خدمات ایرانی

/ گفت وگو با سیروس وطنخواه مقدم /
دبیر ستاد توسعه فناوری حوزه انرژی

مقام معظم رهبری سال ۹۷ را حمایت از کالای ایرانی نامیدند تا چاره‌ای بر درمان مشکلات اقتصادی و حل معضل بیکاری باشد. تحقق این شعار در جامعه‌ای که اقتصاد آن با چالش‌های بزرگی روبروست، چندان راحت نیست اما با عزم ملی و نهادینه کردن فرهنگ مصرف کالای داخلی می‌توان گام‌های مثبتی در این مسیر برداشت. در راستای تلاش برای حمایت از کالای ایرانی و نیروی انسانی توانمند ایرانی با «سیروس وطنخواه مقدم»، دبیر ستاد توسعه فناوری حوزه انرژی که یکی از زیرمجموعه‌های معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری است به گفتگو نشستیم تا سیاست‌های این ستاد در مسیر تحقق شعار سال را بررسی کنیم.

و مناسب باشد، زیرساخت‌های لازم باید برای برخورداری از کیفیت مطلوب در کشور فراهم باشد. برای داشتن کالای مرغوب وجود نظام پیاده شده استاندارد ضروری است که شامل بیمه، تضمین کالا و خدمت، آزمایشگاه‌های مرجع و ... است. یکی از وظایف ستاد ما ذیل شش محور اصلی یاد شده، ایجاد زیرساخت‌های لازم برای توسعه فناوری است. فاکتور دوم برای پایداری در بازار رقابتی، قیمت است. این قیمت براساس فناوری‌های مورد استفاده در کالاها تعیین می‌شود که بهینه‌سازی و افزایش بهره‌وری زمینه کاهش قیمت کالا را فراهم می‌کنند. افزایش کیفیت و کاهش هزینه دو عامل کلیدی در تولید کالا هستند که کم و کیف آنها به فناوری وابسته است. طبیعتاً با توجه به این موضوع که هدف اصلی ستاد توسعه فناوری در حوزه انرژی است، بهبود کیفیت و کاهش هزینه از طریق توسعه فناوری‌های مرتبط برای کالاها و خدمات ایرانی، از وظایف ستاد ماست، از این جهت ستاد توسعه فناوری در حوزه انرژی ارتباط مستقیمی در راهبرد حمایت از کالای ایرانی دارد.

به نظر شما بحث حمایت از نیروی انسانی و متخصصان و نخبگان در کنار حمایت از کالای ایرانی تا چه اندازه اهمیت دارد؟

این موضوع نکته‌ای بسیار کلیدی است. مأموریت معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری و ستادهای زیرمجموعه آن کمک به ایجاد و شتابدهی به اکوسیستم یا زیست بوم

چه قوانین و آیین‌نامه‌هایی برای توسعه انرژی در کشور تعریف شده است و ستاد توسعه فناوری حوزه انرژی برای رسیدن به اهداف خود از چه سیاست‌ها و قوانینی بهره می‌گیرد؟

در حوزه انرژی، اسناد بالادستی متعدد و متنوعی داریم. ستاد توسعه فناوری حوزه انرژی در مسیر حرکت خود سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، سیاست‌های کلی انرژی سال ۷۹ ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری، مصوبات ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی ۹۶، برنامه توسعه تولید محصولات دانش‌بنیان مصوب هیات وزیران سال ۹۴، مصوبه هیات وزیران در سال ۹۵ برای بازسازی محصولات دانش‌بنیان و راهبرد ملی انرژی را که دو سال اخیر توسط معاون اول رئیس جمهور و سازمان برنامه بودجه ابلاغ شد، محور برنامه‌های خود قرار داده است. برنامه‌های ستاد توسعه در چارچوب همین اسناد رسمی و کلان کشور تعریف می‌شود.

با توجه به نامگذاری سال ۹۷ و ضرورت حمایت از کالای ایرانی، چه الزاماتی برای حمایت از کالا و خدمات ایرانی در حوزه انرژی وجود دارد؟

کالای ایرانی شامل تمام نهاده‌های تولید اعم از منابع انسانی و غیرانسانی است. استمرار و پایداری کالا و خدمت در بازار منوط به قدرت رقابتی آنهاست که همین قدرت رقابتی ناشی از دو عامل کلیدی قیمت و کیفیت است. برای اینکه کالای ایرانی دارای کیفیت مطلوب

اصلی‌ترین اهداف ستاد توسعه فناوری حوزه انرژی معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری چیست و چه راهکارهایی برای تحقق این اهداف در نظر گرفته شده است؟

ستاد توسعه فناوری حوزه انرژی در راستای مأموریت مصوب خود ذیل معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری مشغول به فعالیت است. مأموریت اصلی این ستاد کمک به ایجاد و شتابدهی اکوسیستم یا زیست بوم علم، فناوری و نوآوری در حوزه انرژی است که این مأموریت در تمام زنجیره حوزه انرژی از عرضه تا تقاضا و مصرف وجود دارد.

حمایت از دستیابی به مرجعیت علمی کشور و ایجاد زیرساخت‌های راهبردی لازم برای این کار، تسهیل ترویج و فرهنگ‌سازی علم، فناوری و کارآفرینی در حوزه انرژی، توسعه همکاری‌های بین‌المللی فناورانه بین مجموعه‌های داخلی و شرکت‌های توانمند خارجی، توسعه فناوری‌های راهبردی متناسب با نیازهای کشور در حوزه انرژی، ارتقای فناوری در صنایع موجود و توسعه کسب و کارهای جدید و دانش‌بنیان در حوزه انرژی، شش محور اصلی فعالیت ستاد توسعه فناوری انرژی هستند.

با توجه به ویژگی‌های حوزه انرژی کشور، توسعه بازار محصولات دانش‌بنیان و توسعه فناوری‌های راهبردی متناسب با نیاز کشور در حوزه انرژی در اولویت اقدامات و فعالیت‌های ستاد می‌باشد. حوزه فعالیت ستاد شامل نفت، گاز و ذغال‌سنگ، بهره‌وری انرژی و محیط زیست، انرژی‌های تجدیدپذیر و پاک و برق و نیرو می‌باشد.

علم، فناوری و نوآوری که بازیگران اصلی این زیست بوم‌ها نیروهای تحصیلکرده، نخبگان، جوانان و شرکت‌های دانش‌بنیان هستند که براساس توانایی همین نخبگان شکل می‌گیرند لذا توسعه اقتصاد دانش‌بنیان تنها و تنها با بهره‌گیری از توان دانشی و مغزافزاری نیروهای جوان اتفاق می‌افتد. تمام تلاش معاونت علمی و فناوری این است که بتواند این زیست بوم را فراهم کرده و با کمک گرفتن از ایده‌ها و اندیشه‌های جدید و ناب جوانان، روند شکل‌گیری این زیست بوم را شتاب ببخشد. یکی از الزامات حمایت از نیروهای نخبه و تحصیلکرده، اعتماد کردن به جوانان است، این موضوع چالشی است که امروز با آن مواجه هستیم چرا که بیشتر ساختارهای قدیمی به رویه‌هایی عادت دارند که براساس روند تاریخی شکل گرفته است. معاونت با مکانیسم‌ها و ابزارهای مختلفی سعی کرده بخشی از این زیست بوم را ایجاد کرده و بتواند توانمندی و ظرفیت جوانان را در این زیست بوم به کار بگیرد.

از جمله مکانیسم‌های در دستور کار معاونت علمی و فناوری و ستاد توسعه انرژی، ایجاد و توسعه شتاب دهنده‌های مختلف در حوزه انرژی است مانند هوشمندسازی یا افزایش بهره‌وری راندمان و کاهش مصرف در حوزه ساختمان است. ما به دنبال این هستیم که مردم را مستقیماً در این بازارها وارد کنیم. دانشمندان و نخبگان هم با ایده‌های نو و جدید می‌توانند کسب و کار ایجاد کنند و با مردم ارتباط بگیرند. ایجاد استارت‌آپ‌های جدید و کسب و کارهای نوین دانش‌بنیان به معنای واقعی یعنی به کارگرفتن تمام توان نیروی انسانی نخبه و جوان کشور که ستاد ما در این زمینه برنامه‌های خوبی در نظر دارد.

به نظر شما چه موانعی بر سر تحقق شعار سال در کشور و به خصوص در حوزه فعالیت شما وجود دارد؟

یکی از بزرگترین مشکلات اقتصادی کشور که در حوزه انرژی نیز با آن روبرو هستیم، ضعف در تبدیل سیاست‌های کلان به برنامه‌هاست. در حوزه انرژی، سیاست‌های کلان خوبی وجود دارد اما در تبدیل این سیاست‌ها به برنامه‌های اجرایی مبتنی بر هدف، چه میان مدت و چه کوتاه مدت چالش داریم. متأسفانه گاهی برنامه‌هایی تنظیم می‌شود که اهداف سیاست‌ها یا در آنها دیده نشده و یا بسیار کم‌رنگ است.

بخشی از مشکلات حوزه انرژی نیز مربوط به اقتصاد انرژی است. امروز دسترسی به انرژی ارزان و رایگان برای ما تبدیل به یک چالش شده است. این چالش باعث شده که بهره‌وری و بهینه‌سازی در حوزه انرژی معنا و ارزشی

پیدا نکند چرا که هیچ ارزش افزوده‌ای ایجاد نمی‌کند و کسب و کاری شکل نمی‌گیرد. برای حل این مشکل باید فرهنگ صرفه جویی در مصرف انرژی را در کشور نهادینه کرد و از این محل کسب درآمد کرد. این موضوع پتانسیل بزرگی در دنیاست اما ما به واسطه ارزانی انرژی متأسفانه خودمان را از این بخش محروم کرده‌ایم.

حاکم بودن دولت بر بخش انرژی از دیگر چالش‌های این حوزه است. بیشتر بازارهای این حوزه دولتی است البته این مورد در همه بخش‌های زنجیره یکسان نیست مثلاً در حوزه برق خصوصی‌سازی به مراتب بهتر اتفاق افتاده است تا در حوزه نفت و گاز. زنجیره انرژی حال و هوای دولتی دارد و بخش خصوصی به معنای واقعی آنطور که باید نمی‌تواند در تمام این زنجیره در یک اقتصاد کاملاً مبتنی بر بازار فعالیت کند، گاهی هم بخش‌های دولتی دست به تصدی‌گری می‌زنند که این امر مانع اعلام مسئله فنی از سوی صاحبان کارخانه و موسسات حوزه انرژی می‌شود. اگر این حوزه در پرتو نگاه و رویکرد دانش‌بنیان باشد جوانان می‌توانند برای رفع مشکلات آن راهکار ارائه دهند اما متأسفانه در حال حاضر تصدی‌گری بخش‌های دولت مانع از رونق گرفتن کسب و کارهای این حوزه شده است.

وضعیت شرکت‌های دانش‌بنیان که تقریباً شرکت‌های جدید و نوپایی هستند چگونه است؟ این شرکت‌ها در مسیر فعالیت خود با چه موانعی روبرو هستند؟

رویکرد دانش‌بنیان رویکرد نسبتاً جدیدی در کشور ماست لذا بازیگران این شرکت‌ها خیلی دارای قدمت نیستند. همین شرکت‌ها هم به چند دسته کلی تقسیم می‌شوند. برخی از آنها کاملاً نوپا بوده و در آستانه تولید و نمونه سازی هستند. دسته دوم شرکت‌های دانش‌بنیان صنعتی هستند که قابلیت تولید انبوه و پایدار دارند. بخشی از شرکت‌های دانش‌بنیان در دو سال اخیر رشد نسبتاً خوبی داشتند و آرام آرام جای خود را در بین شرکت‌ها باز کردند و در اقتصاد کشور سهمی به دوش می‌کشند که این حرکت طبیعتاً باید ادامه پیدا کند. زنجیره عرضه و تقاضا کاملاً باید به هم مرتبط باشد، پیشران این زنجیره باید از بخش تقاضا باشد. در واقع نیاز پیشران حرکت شرکت‌های دانش‌بنیان است.

امروز در حوزه اقتصاد دانش‌بنیان دچار سوءتفاهم و سوءبرداشت شده ایم و فکر می‌کنیم این شرکت‌ها فقط و فقط باید در حوزه عرضه دانش به وجود آیند در حالی که بخش تقاضا باید دانش‌بنیان باشد تا بتواند این لوکوموتیور را به حرکت در بیاورد. صنعت ما در سال‌های گذشته دانش‌بنیان نبوده

است چرا این لوکوموتیو قدرت و حجم زیادی به خود نگرفته است که اگر بخش تقاضا به این حرکت روی بیاورد، دستاوردهای بیشتری خواهد داشت.

شرکت‌های دانش‌بنیان در مسیر حرکت خود از چه حمایت‌های قانونی برخوردار هستند؟

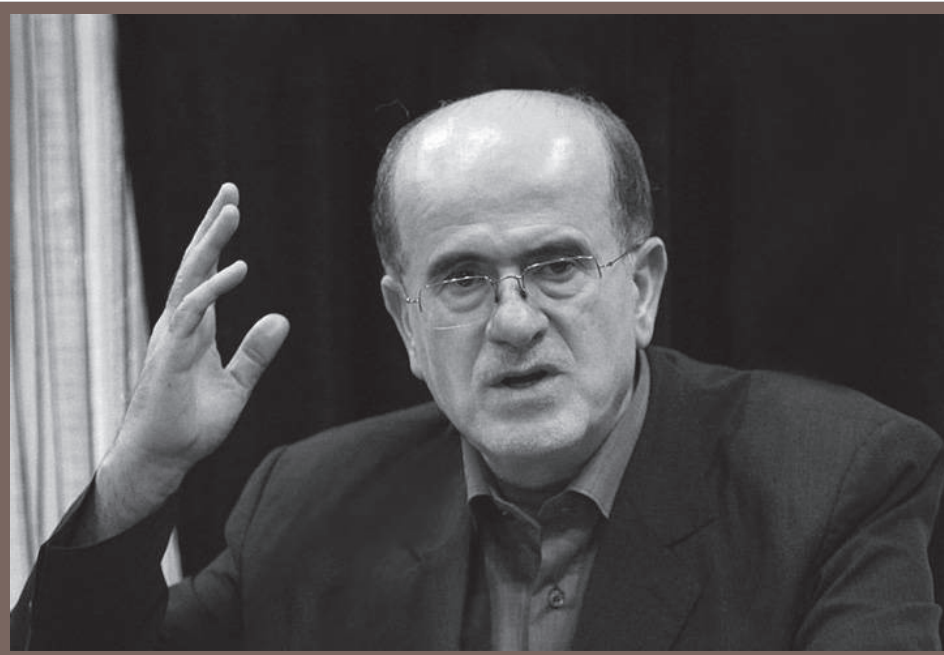
با توجه به محدودیت‌ها و شرایطی که در کشور وجود دارد، حمایت‌ها برای شروع کار این شرکت‌ها حمایت‌های خوبی است. مصوبات ستاد اقتصاد مقاومتی سال ۹۵، برنامه توسعه تولید محصولات دانش‌بنیان مصوب هیات وزیران سال ۹۴، مصوبه هیات وزیران در سال ۹۵ برای بازسازی محصولات دانش‌بنیان، ظرفیت‌های قانون شرکت‌های دانش‌بنیان، سیاست‌ها و قوانینی هستند که اگر به درستی اجرایی شوند در بخش دانش‌بنیان موجود کشور تحولی بزرگ ایجاد می‌شود. امروز با نقطه مطلوب فاصله زیادی داریم که با تلاش بیشتر و اجرایی شدن قوانین موجود می‌توان این فاصله را کمتر کرد.

ارتباط ستاد توسعه انرژی با تشکلهای مرتبط حوزه برق و انرژی در چه جایگاهی قرار دارد؟ به نظر شما این تشکلهای چه نقشی در حوزه انرژی و بهبود جایگاه آن ایفا می‌کنند؟

شاه بیت فعالیت‌های معاونت علمی و فناوری و ستاد توسعه انرژی شتابدهی به ایجاد زیست بوم است که در این زیست بوم بازیگران مختلفی نقش دارند. تشکلهای صنفی و حرفه‌ای یکی از این بازیگران هستند که می‌توانند نقش بسیار مهمی در مطالبه‌گری، فرهنگ سازی و ایجاد فشارهای درست و به موقع هم نسبت به دولت و هم نسبت به جامعه و هم نسبت به بخش خصوصی ایفا کنند.

ما در شورای راهبری ستاد همیشه از نمایندگان تشکلهای صنفی برای حضور در جلسات دعوت کرده‌ایم که سندیکای صنعت برق ایران نیز یکی از تشکلهایی است که در جلسات مرتبط از آن دعوت به عمل می‌آید. ما مسائل کلان حوزه انرژی را با تشکلهای در میان گذاشته و نظرات و پیشنهادات آنها را دریافت می‌کنیم. پیشنهاد تشکلهای صنفی و حرفه‌ای در تصمیم‌گیری‌های ما مؤثر است و آنها نقش مهمی بازی می‌کنند. در زیست بوم علم و فناوری فقط دولت نقش آفرین نیست، مردم و تشکلهای نیز جایگاه و مسئولیت‌های اجتماعی خود را دارند و بدون این تشکلهای پایه‌های کار لنگ خواهد بود. ستاد توسعه فناوری انرژی همیشه به روی تشکلهای حرفه‌ای باز بوده و خواهد بود. ■

تسهیل فعالیت بخش خصوصی موتور محرک حمایت از کالای ایرانی

/ گفت‌وگو با مهرداد لاهوتی /

عضو کمیسیون ویژه حمایت از تولید ملی مجلس شورای اسلامی

خرید و حمایت از کالای ایرانی یکی از برنامه‌های پیش روی متولیان اقتصادی و سیاستمداران است تا با استفاده از این راهکار بتوانند رونق را به بنگاه‌ها و واحدهای تولیدی بازگردانند. کارشناسان و فعالان حوزه اقتصادی بر این باورند برای حمایت از کالای ایرانی باید نقاط ضعف را شناسایی و در راستای رفع آن‌ها گام برداشت. در شرایط حاضر نگاه‌ها بیشتر به سوی مصرف‌کننده است که کالای ایرانی استفاده کند. این در حالی است که اگر حمایت از کالای ایرانی را یک فرآیند در نظر بگیریم، سرمایه نیروی انسانی به عنوان مهمترین فاکتور مورد توجه خواهد بود. گفت‌وگوی ما با «مهرداد لاهوتی» عضو کمیسیون ویژه حمایت از تولید ملی مجلس شورای اسلامی را در ادامه می‌خوانید.

تولیدکنندگان برای عرضه کالای خود آپشن‌های بیشتری را بر کالای قبلی اضافه می‌کنند، در صنعت خودروسازی شاهد این مسئله نیستیم؛ تولیدکنندگان باید تلاش کنند حداقل شرایط رقابت را با کالای مشابه خارجی خود ایجاد کنند.

در نهایت سومین عامل موثر در جهت تحقق شعار حمایت از کالای ایرانی خود مردم هستند؛ عموم مردم باید در جهت استفاده و خرید کالای ایرانی اراده و عزمی جزم داشته باشند و در واقع به کالای وطنی تعصب داشته باشند چرا که حمایت از کالای ایرانی نسخه شفابخش رونق

و کاهش واردات نباید لنگان لنگان عمل کرد. وجود یک اراده قوی مهمترین عامل است که متأسفانه فعلاً این اراده ایجاد نشده است. در گام بعدی تولیدکننده‌ها به عنوان بخش اصلی اقتصاد در جهت استفاده از کالای ایرانی مسئولیت دارند و باید دقت لازم را بر کیفیت کالای تولیدی داشته باشند و حساسیت بر روی کالاهای تولیدی ساخت داخل به خرج دهند چرا که به دنبال بهبود کیفیت، متقاضی برای خرید آن کالا افزایش می‌یابد. در حال حاضر این ایراد در خودروسازی وجود دارد به عنوان مثال در حالی که امروزه در دنیا

با توجه به نامگذاری سال ۹۷ از سوی مقام معظم رهبری مبنی بر حمایت از کالای ایرانی، به نظر شما الزامات حمایت از کالای ایرانی چیست؟

در جهت حمایت از کالای ایرانی به سه محور دولت، تولیدکننده و مردم باید توجه اساسی شود؛ چرا که هریک به فراخور مورد در این عرصه نقش‌آفرین خواهند بود. در گام نخست دولت باید نسبت به واردات کالاهایی که امکان تولید آنها در داخل کشور وجود دارد قاطعانه ورود کند و میزان واردات این قبیل کالاها را کاهش دهد؛ در واقع در راستای حمایت از کالای ایرانی

اگر اقتصاد و تولید در مسیر درستی حرکت کند و بستر کار فراهم شود نیروی انسانی نیز پرتلاش تر در این عرصه ظاهر خواهد شد. در واقع ما باید بخش خصوصی را به عنوان یک عامل اقتصادی مهم در کشور باور کنیم نه اینکه تنها شعار سردهیم

اقتصاد کشور است و از پس آن شاهد کاهش بیکاری در جامعه خواهیم بود.

برخی از کالاها با مواد اولیه وارداتی تولید و ساخته می‌شود، آیا سخن از کاهش میزان واردات شامل حال این مواد اولیه نیز خواهد بود؟ با چه سیاستی می‌توانیم از کالاهایی حمایت کنیم که با اتکا به مواد اولیه وارداتی تولید می‌شوند؟

این یک امر اجتناب ناپذیر است؛ کالاهای واسطه‌ای وجود دارد اما دولت برای جلوگیری از بالا رفتن قیمت تمام شده کالاها باید برای کالاهای وارداتی تدبیری داشته و آنها را با قیمت معین و ارز رقابتی وارد کند، البته برای برخی کالاهای واسطه‌ای مربوط به محصولات کشاورزی و کالاهایی که ورود مواد اولیه آنها اجتناب ناپذیر است، پیش‌بینی‌های لازم صورت گرفته است. اگر این روند مدیریت نشود و قیمت تمام شده کالا بالا رود طبیعتاً تولید کننده داخلی قدرت رقابت با کالای خارجی را نخواهد داشت اما در عین حال دامنه آن نباید گسترش پیدا کند چرا که امکان تولید بسیاری از کالاهای واسطه‌ای در داخل کشور وجود دارد.

آیا در کمیسیون ویژه حمایت از تولید ملی در این رابطه تصمیم‌گیری شده و سیاست واحدی اتخاذ شده است؟ کمیسیون پس از اعلام شعار سال چه تدابیری در این زمینه اندیشیده است؟

بله؛ پیش‌بینی‌های لازم صورت گرفته است، در حال حاضر نیز کالاهای واسطه‌ای ما با یک شرایط سهل‌تر و آسان‌تر وارد می‌شوند و این کار هم تداوم دارد. البته مبنای سخن همان است که عرض کردم کالای واسطه‌ای که امکان تولید آن در داخل کشور فراهم است، نباید وارد شود. در کمیسیون ویژه حمایت از تولید ملی جلسات به صورت مستمر و هر هفته برگزار می‌شود که با وزیر نفت، وزیر صنعت معدن تجارت و جهاد کشاورزی جلساتی داشتیم و نظرات آنها را پیرامون حمایت از کالای ایرانی استماع کردیم. در مواردی نیز که خلاء قانونی وجود دارد، درصدد مرتفع کردن آن مسائل هستیم؛ البته تصور بنده این است که خلاء قانونی در این زمینه وجود ندارد و باید بعد نظارتی مورد تأکید قرار گیرد و کمیسیون ویژه حمایت از تولید ملی نیز از ابزارهای نظارتی خود استفاده می‌کند.

بخشی از اقتصاد مولد کشور وابسته به تولید خدمات فنی و مهندسی است که در این زمینه برای حرکت در مسیر شعار سال باید به نقش سرمایه انسانی به عنوان مهمترین فاکتور توجه داشت؛ به نظر می‌رسد در سیاست‌های کلی نظام الزامات حمایت از تولیدکنندگان فنی و مهندسی دیده نشده است. راهکارهای پیشنهادی شما در این زمینه چیست؟

اعتقاد بنده این است که اگر اقتصاد و تولید در مسیر درستی حرکت کند و بستر کار فراهم شود نیروی انسانی نیز پرتلاش تر در این عرصه ظاهر خواهد شد. در واقع ما باید بخش خصوصی را به عنوان یک عامل اقتصادی مهم در کشور باور کنیم نه اینکه تنها شعار سردهیم. بسیاری از مسائل بخش خصوصی باید حل شود به عنوان مثال بخش خصوصی با تسهیلات بالای ۲۰ تا ۲۵ درصد توانایی رقابت را نخواهد داشت، تسهیل فعالیت بخش خصوصی و رفع تنگناهای مالی راهگشا و موتور محرک تحقق سیاست مورد نظر در حوزه صنعت، کشاورزی و گردشگری و... خواهد بود. ■

مهمترین اولویت اتاق بازرگانی در سال حمایت از کالای ایرانی؛

شناسایی چالش‌های تولید داخلی

/ گفت‌وگو با حسین سلاح‌ورزی /

نایب رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

بدون تردید نامگذاری سال‌ها با عناوین و شعارهای خاص، خط سیر حرکتی مسئولان و مردم را مشخص کرده و تحقق آن نیازمند تلاش همه‌جانبه است. چندین سال است که شعار سال مضمونی اقتصادی دارد. حمایت از تولیدات داخلی نیز نامی است که رهبر معظم انقلاب روی سال ۹۷ گذاشته‌اند. در راستای بررسی مسیر تحقق شعار سال و راهکارهای حمایت از کالای ایرانی با «حسین سلاح‌ورزی»؛ نایب رئیس اتاق ایران گفتگو کرده‌ایم.

بار مقرراتی و کمترین هزینه‌های مبادلاتی برای تولیدکنندگان فراهم کنند تا تولیدکنندگان کالایی باکیفیت و قیمت مناسب عرضه کنند.

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران به عنوان پارلمان بخش خصوصی چقدر می‌تواند تسهیل‌گر حمایت از کالای ایرانی و رفع موانع پیش رو باشد؟ آیا این مجموعه در روند تصمیم‌گیری‌ها تأثیرگذار است؟

اولین اقدام اتاق بازرگانی به عنوان نماینده و حامی واقعی بخشی خصوصی شناسایی عوامل افزایش هزینه‌ها و موانع پیش روی فعالان اقتصادی و تولیدکنندگان است. این اتاق با شناسایی و اعلام نحوه تأثیر این عوامل بر تولید و قیمت تمام شده، در راستای بهبود فضای کسب و کار و امکان رقابتی شدن قیمت‌ها تلاش می‌کند که این امر هم بر مصرف‌کنندگان داخلی و هم توسعه صادرات غیرنفتی تأثیرگذار خواهد بود. ■

در بخش تقاضا به کالای ایرانی روی خوش نشان دهند. مردم در تهیه نیازهای خود براساس ترجیحات و سلیق خود عمل می‌کنند که معیار این ترجیحات، کیفیت و قیمت است، اگر کالای ایرانی دارای کیفیت و قیمت مناسب و رقابتی باشد قطعاً مردم به کالاهای داخلی اقبال نشان داده و از آنها حمایت خواهند کرد. از طرف دیگر تولیدکننده ایرانی تمایل دارد که بتواند در عرصه رقابت و شرایط رقابتی کالایی تولید و عرضه کند که نه تنها مردم ایران با رغبت مصرف کنند بلکه بتواند در بازارهای بین‌المللی رقابت کرده و عرضه و تولید خود را افزایش دهد.

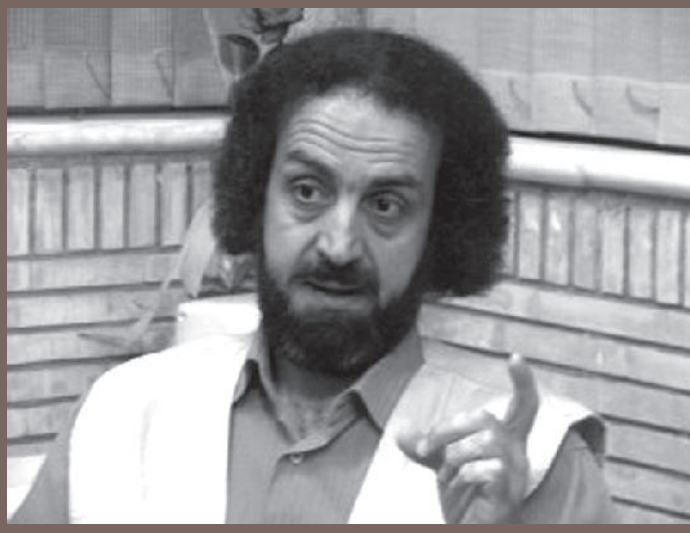
تولیدکننده هم زمانی قادر به انجام این کار خواهد بود که فضای کسب و کار این اجازه را بدهد تا بتواند از نظر هزینه‌های مبادلاتی و قیمت تمام شده، کالایی با قیمت رقابتی تولید کند. بخش عمده‌ای از این موضوع به دولت و حاکمیت برمی‌گردد که باید بتوانند در بستر تولید، فضای مساعد و مناسبی با کمترین

آیا صرفاً با نامگذاری سال می‌توان شاهد رونق تولید کالاهای ایرانی و مصرف آنها از سوی مردم باشیم؟

هدف از تعریف موضوع در ابتدای سال توسط رهبری، تعیین راهبرد برای آن سال در حوزه اقتصاد است. اگر ما به این مساله به عنوان استراتژی و راهبرد نگاه کنیم و به دنبال راهکارهای عملیاتی و اجرایی باشیم، اتفاقات مثبتی در حوزه تولید و اقتصاد خواهد افتاد، اما اگر فقط از جنبه سطحی و شعاری به آن نگاه کنیم، قطعاً موثر نخواهد بود.

به نظر شما روی صحبت رهبری در اعلام این شعار بیشتر مسئولان بوده‌اند یا مردم؟

تاکید فرمایشات رهبری در تبیین شعار سال بیشتر بر روی مردم بود، چرا که مردم می‌توانند با خرید کالاهای ایرانی توان تولید داخلی را تقویت کنند. البته در نظام تولید ایران اجزا و اکوسیستمی وجود دارد که مردم بخشی از آن هستند که برای تقویت توان تولید داخلی باید

/ گفت‌وگو با محسن رنانی / اقتصاددان

رهبر معظم انقلاب شعار سال ۹۷ را حمایت از کالای ایرانی نامگذاری کردند. به منظور تحقق این شعار، دستگاه‌های مختلف کشور، به ویژه دستگاه اجرایی و تیم اقتصادی دولت باید بسترهای لازم را در این مسیر فراهم سازند. تحقق این شعار نیازمند همت همه آحاد جامعه است، از مردم گرفته تا تولیدکنندگان و سرمایه‌گذاران داخلی.

چنانچه موانع پیش رو در حمایت از کالای ایرانی برداشته شود، برکات متعددی از قیل آن می‌توان متصور بود. در این گفتگو موانع پیش‌روی حمایت از کالای ایرانی را با محسن رنانی، کارشناس مسائل اقتصادی به بحث و گفتگو گذاشته ایم.

اما واگرهای حمایت از تولیدات داخلی

آقای رنانی به نظر شما الزامات حمایت از کالای ایرانی چیست؟

از آفت‌های اصلی حوزه‌های تولیدی به ویژه صنعت، محیط کسب و کار نامساعد است. متأسفانه طی سال‌های گذشته به دلیل ساختار نهادی ضدتولیدی، فضای فعالیت برای تولیدکنندگان محدود شده و هزینه‌های مبادله به صورت غیرمتعارفی افزایش یافته است. این شرایط بهره‌وری تولید را به شدت متأثر کرده است.

از طرفی شیوع فساد، مقررات ناکارآمد، بی‌ثباتی در سیاست‌ها، تعرض به حقوق مالکیت، عدم شفافیت اقتصادی و مواردی از این دست، شرایط را برای ادامه مسیر بنگاه‌های تولیدی دشوار ساخته است. همه این موارد حاکی از محیط نامناسب کسب و کار در ایران است.

در چنین محیطی سرمایه‌گذار برای فعالیت رغبتی ندارد. محیط کسب و کار مناسب از حداقل‌های مورد نیاز برای تولید در هر کشوری به حساب می‌آید که خارج از کنترل بنگاه‌های تولیدی است. گزارش‌ها و آمارهای ملی و بین‌المللی و نیز مطالبات همیشگی بخش خصوصی، علیرغم گام‌های مثبت برداشته شده در این راستا، گویای فاصله تا دستیابی به معیارهای مطلوب محیط کسب و کار در ایران است. اجرای قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار و پرهیز از تصویب هرگونه قانون مخل کسب و کار، مبارزه با فساد، تأمین امنیت حقوق مالکیت، شفافیت سیاست‌های دولت و تخصیص بهینه منابع مالی از جمله راهکارهای بهبود محیط کسب و کار هستند.

باید گفت که قاچاق کالا به طور غیرمستقیم بر سرمایه‌گذاری ملی کشور تأثیر منفی دارد. با ورود کالای قاچاق زیرقیمت تولیدشده کالا در داخل، تولید ملی ضربه خورده و تقاضا برای محصولات تولید داخل کاهش می‌یابد و به دنبال خود کاهش سودآوری و درنهایت کاهش سرمایه‌گذاری در بخش تولید داخلی را موجب می‌شود.

مضاف بر آن قاچاق در مسیر سرمایه‌گذاری نیز انحراف ایجاد می‌کند. اصلاح محیط کسب و کار، ساده‌سازی قوانین و مقررات، ایجاد ثبات در قوانین، مقررات، مجوزها و بخشنامه‌ها، تسهیل فرآیندها، کاهش هزینه‌های تجارت خارجی و بهینه‌سازی نظام تعرفه‌ای از اصلی‌ترین راهبردهای پیشگیری از قاچاق بوده و لازم است به جای تمرکز بر پرونده‌های کوچک و خرد مبارزه با قاچاق، برخورد مؤثر با قاچاق سازمان‌یافته و حرفه‌ای صورت پذیرد.

شناسایی گلوگاه‌های اصلی ایجاد انگیزه برای قاچاق و رفع آنها از جمله اصلاح نظام تعرفه، کاهش و هدفمندسازی معافیت‌های حقوق ورودی، تسهیل هرچه بیشتر روند امور اجرایی واردات و صادرات قانونی کالا، اتخاذ

»

اگر شرایط به گونه ای پیش برود که با حمایت های دولت و همت تولیدکنندگان، رغبت لازم در مصرف کنندگان داخلی ایجاد شود، بسیاری از بنگاه ها جانی دوباره خواهند گرفت

سیاست های مناسب ارزی و مدیریت بهینه تخصیص ارز به منظور منطقی کردن قیمت تمام شده واردات در مقایسه با قیمت محصولات تولید داخلی در این زمینه پیشنهاد می شود.

یکی دیگر از مولفه های اثرگذار بر ایجاد اشتغال، سیستم بانکی هر کشوری است، به ویژه در کشورهایی که مانند ایران پایه و اساس تأمین مالی از سوی این سیستم انجام می گیرد. نظام بانکی در شرایط فعلی چند مشکل را در مسیر تقویت تولید ملی و به تبع آن ایجاد اشتغال به وجود آورده است. نرخ تسهیلات نظام بانکی به گونه ای است که غالب بنگاه های اقتصادی از بازپرداخت تسهیلات ناتوان می مانند، که این مساله گردش پول در بانک را با معضل روبرو می کند و به ناچار، بانک به استقراض از بانک مرکزی روی می آورد.

بانک مرکزی معمولاً نرخ بالاتر از نرخ تسهیلات دریافت می کند و این مساله بر مشکلات بانک ها می افزاید. همین اخلاص در نظام بانکی آسیب بزرگی به تولید ملی وارد کرده است. مشکلی که امروزه صنایع تولیدی با آن مواجه اند کمبود شدید نقدینگی ارزان است که در پی سیاست های غلط اقتصادی در سال های گذشته تشدید شده است.

از طرف دیگر بانک ها با اعطای تسهیلات بدون حساب و کتاب به افراد فاقد صلاحیت و بنگاه های زیانده، با دارایی هایی

مواجه اند که میزان ارزششان از مقدار تسهیلات کمتر است و همچنین میزان نقدشوندگی آن بسیار پایین است. این معضل یکی از اساسی ترین مشکلات نظام بانکی است، چراکه چنین دارایی هایی سرعت گردش پول در نظام بانکی را به شدت کاهش می دهند. همه این عوامل دست به دست هم داده اند تا نقشی که بانک ها قرار بود در اقتصاد ایفا کنند، عوض شود و از تأمین مالی به عنوان وظیفه اصلی به سمت بنگاه داری و تملک بر واحدهای صنعتی زیان ده حرکت کرده اند.

فرهنگ سازی را تا چه حد در گرایش مردم به سمت و سوی استفاده از کالای ایرانی تاثیرگذار می دانید؟

متأسفانه به دلیل عدم فرهنگ سازی مناسب، جامعه ایرانی دچار مصرف گرایی، اسراف، رفاه طلبی، اشرافی گری و مصرف کالای خارجی شده و استفاده از کالای خارجی به نوعی ارزش تبدیل شده است. به منظور ترغیب و تهییج جامعه به خرید کالاها و خدمات تولید شده در داخل، باید از کار فرهنگی بهره گرفت و از تاثیر رسانه ها برای اصلاح و بهبود رفتار اجتماعی غافل نشد. صداوسیما، سایر رسانه ها و تریبون های مختلف تبلیغاتی در این باره مسئولیت و رسالت عظیمی بردوش دارند تا با فراخواندن مردم نسبت به مصرف کالای تولید داخل، آن ها را به این مساله ترغیب و تشویق کنند و آن را به عنوان یک تکلیف و وظیفه شرعی و ملی معرفی کنند. در این راستا، وزارت آموزش و پرورش، وزارت ارشاد، صداوسیما، دستگاه های آموزش عالی و غیره می توانند در این مسیر نقش ارزنده ای ایفا کنند تا ایرانی با افتخار و عزت از کالای ایرانی بهره ببرد.

یکی از آفت های خرید کالای خارجی بیکاری و تعطیلی پی در پی بنگاه های تولیدی است، با توجه به اینکه در شرایط فعلی بسیاری از خانواده ها با معضل بیکاری دست و پنجه نرم می کنند، لذا رسانه ها باید خانواده ها را به

هنگام خرید کالا به این موضوع هشدار و توجه دهند که، با خرید کالای ایرانی چه خدمتی به کشور خود می کنند. در واقع باید تلاش شود جامعه به سطحی از فرهنگ برسد که خرید کالای ایرانی به نوعی ارزش تبدیل شده و بالعکس خرید کالای خارجی اقدامی ضد ارزش محسوب شود.

دستاوردهای تحقق این شعار را چه می دانید؟

یکی از ابرچالش هایی که این روزها اقتصاد کشور با آن دست و پنجه نرم می کند، بیکاری جوانان است. متأسفانه سیاست های غلط دولت های مختلف، شرایط را امروز به گونه ای رقم زده است که بسیاری از کارخانه ها و بنگاه های تولیدی یا تعطیل شده اند و یا با حداقل ظرفیت مشغول به فعالیتند.

اگر شرایط به گونه ای پیش برود که با حمایت های دولت و همت تولیدکنندگان، رغبت لازم در مصرف کنندگان داخلی ایجاد شود، بسیاری از بنگاه ها جانی دوباره خواهند گرفت. جان گرفتن بنگاه های تولیدی مترادف است با کاهش محسوس بیکاری، به ویژه در میان جوانان تحصیل کرده. با ایجاد رونق در فروش کالاهای ایرانی، این واحدهای تولیدی توسعه یافته و فرصت های شغلی بیشتری را فراهم می آورند و کشور به سمت توسعه رهنمون می شود.

یکی از مواردی که دولت و رسانه ملی در حوزه فرهنگ سازی در استفاده از کالای ایرانی می توانند از آن بهره بگیرند، گره زدن معیشت و بیکاری جوانان خانواده های ایرانی به تحقق شعار سال است. وقتی به تجربه کشورهای پیشرفته نظیر ژاپن نگاه می کنیم، می بینیم از همین رهگذر به مقصود رسیده اند. خودکفایی و اکسینه شدن در برابر تکانه های اقتصادی، رشد اقتصادی تولید محور و کاهش آسیب های اجتماعی و... از ثمرات تحقق و توجه به این شعار خواهد بود. ■

سال ۱۳۹۷ با عنوان «حمایت از کالای ایرانی» نامگذاری شد. امسال می‌تواند در سایه نامگذاری و البته تصمیم سازی های سازمان یافته و هدفمند، سالی پربرکت برای صاحبان کسب و کار و تولیدکنندگان داخلی باشد. محمدمهدی بهکیش در این گفتگو اصلاح فرهنگ مصرف در میان مردم و البته افزایش کیفیت کالاهای ایرانی را مهمترین شاخص های حمایت از تولیدکنندگان داخلی می‌داند و معتقد است شعار حمایت از کالای ایرانی شامل حمایت از فکر و توان کارگران و مهندسان نیز هست و لازم است که به همه زوایای آن دقت شود. حاصل گفتگوی ما را با محمدمهدی بهکیش، یکی از اقتصاددانان بنام کشور می‌خوانید:

/ گفت‌وگو با محمدمهدی بهکیش /
اقتصاددان و استاد دانشگاه

حمایت از فکر و توان کارگرومهندسان ایرانی؛ حمایت از کالای ایرانی

بوده است اما متأسفانه ما مصرف‌کننده عمده کفش وارداتی هم از مبادی رسمی و هم قاچاقی هستیم. پیشگیری از وقوع جرم قاچاق کالا به تقلیل و کاستن موقعیت‌ها برای ارتکاب به این جرم بستگی دارد و با به کار بستن تدابیری می‌توان از قاچاق که سم مهلک است، جلوگیری کرد. در این زمینه باید نظام تعرفه‌ای مناسب و منطقی اعمال کرد و هزینه‌های سربار تولید و عوارض غیرمنطقی بر تولیدات داخلی را کاهش داد به طوری که موجبات کاهش هزینه تمام شده محصولات داخلی را فراهم آورد.

به نظر شما چالش‌های پیش روی تحقق شعار سال چیست؟
یکی از مسائلی که بعد از انقلاب اسلامی همواره مورد دقت بوده بحث اقتصادی و ارائه راه حل برون رفت از بحران اقتصادی است. اگر به اکثر دغدغه‌های دولت‌ها بنگریم در واقع موضوع اقتصاد، بیکاری و مهارت‌ورم از مهمترین برنامه‌های آن‌ها بوده است. شعار حمایت از کالای ایرانی یکی از زیرمجموعه‌های مهم اقتصاد مقاومتی است. اگر در سال‌های اخیر به فرمایشات رهبری و دلایل نامگذاری سال‌ها دقت کنیم می‌توانیم به این نتیجه برسیم که مهمترین دغدغه ایشان مباحث اقتصادی بوده است. رهبری با شناخت دقیق شرایط جامعه ایران، الگوی اقتصاد

با توجه به نامگذاری سال به نظر شما الزامات حمایت از کالای ایرانی چیست؟

واژه حمایت از تولید داخلی دارای دو بعد است که بعد اول به تولیدکننده برمی‌گردد یعنی تولید داخلی از ابتدای ساخت و پردازش کالا، ضمن رعایت کیفیت و استانداردهای لازمه در تولید اولیه، مراحل بازاریابی و بسته بندی و بازسازی را مطابق استانداردهای بین‌المللی انجام دهد. بعد دیگر حمایت از کالای ایرانی به آحاد مردم و مصرف‌کننده برمی‌گردد که باید نسبت به کالاهای تولید داخلی تعصب داشته باشند البته هم اکنون مصرف‌کننده انبوه کالاهای قاچاق خارجی هستیم؛ بنابراین در ارتباط با حمایت از تولید داخلی هم مردم و هم تولیدکنندگان همزمان نقش دارند اگر فرهنگ استفاده از کالای ایرانی مورد توجه همگان قرار گیرد شرایط برای اشتغال پایدار برای مردم مهیا می‌شود.

به قاچاق کالا اشاره کردید آیا خرید کالای قاچاق به معنای برتری کیفیت آن نسبت به تولید داخلی است؟

اصلاً اینگونه نیست. اتفاقاً در اغلب موارد کالای قاچاق کیفیت بسیار پایینی دارد برای مثال ایران یکی از بهترین تولیدکنندگان کفش چرم و ماده اولیه آن در دنیاست و چرم ایران همیشه جزو سه کشور برتر دنیا

۳۰

پرونده

تولید شرکت‌های خدمات فنی مهندسی در ایران پیوستگی ندارند و از لحاظ کفایت هنوز قدرتمند و بزرگ نیستند، در نتیجه در رقابت با استانداردهای بین‌المللی و شرکت‌های مشابه قوی جهانی از توان کافی برخوردار نخواهند بود

صادرکنندگان در سال‌های تحریم توان کشور برای حضور در مناقصه‌های بین‌المللی برای کارهای پیمانکاری و... روند خوبی را طی نکرد. بازپس‌گیری وجوه ناشی از ارائه خدمات در کشورهای پذیرنده این خدمات به دلیل مشکل مرادفات مالی منجر به افت صادرات خدمات فنی و مهندسی در این سال‌ها شد.

دلیل اینکه خدمات فنی مهندسی در کشورهای توسعه‌یافته از لحاظ فناوری ارزان شده و موفق هستند این است که سرمایه‌گذاری علمی در این کشورها به شدت در حال رشد است. مدیریت مراکز علمی برای ارائه خدمات و پشتیبانی از مشاوره‌های مستقل نیز در ایران ضعیف است، بر همین اساس بخش دانشگاهی و علمی کشور باید بیش از پیش تقویت شود چراکه تاثیر مستقیمی در رونق خدمات فنی مهندسی دارد. به اعتقاد بنده شعار حمایت از کالای ایرانی شامل حمایت از فکر و توان کارگران و مهندسان است و برخلاف آنچه در سوال شما مطرح شد، نادیده گرفته نشده است. از طرفی هم باید گفت که تولید شرکت‌های خدمات فنی مهندسی در ایران پیوستگی ندارند و از لحاظ کفایت هنوز قدرتمند و بزرگ نیستند، در نتیجه در رقابت با استانداردهای بین‌المللی و شرکت‌های مشابه قوی جهانی از توان کافی برخوردار نخواهند بود. به‌عنوان نمونه خدمات مهندسی عمومی هند و پاکستان نسبت به ایران ارزان‌تر است و این موضوع ما را با مشکل روبه‌رو می‌کند که باید برای آن چاره‌ای اندیشید. ■

مقاومتی را متناسب با بسترها و استعدادهای داخلی کشور برای عبور از چالش‌های اقتصادی پیشنهاد دادند که این الگو با استقبال متخصصین و اقتصاددانان مواجه شد. اجرای این الگو در کشور با چالش‌هایی روبه‌رو است که برای تحقق الگوی اقتصاد مقاومتی و به تبع آن حمایت از کالای ایرانی لاجرم باید این چالش‌ها برطرف شود.

یکی از این چالش‌ها رسوخ فرهنگ مصرف‌گرایی و تجمل‌گرایی افراطی در خانواده‌ها طی دهه‌های اخیر است متأسفانه مطابق آمارها ایران در صدر فهرست کشورهای است که بیشترین مصرف را در حوزه‌های آب، انرژی و... دارد که این خود در تضاد با فرهنگ اقتصاد مقاومتی است. باید در زمینه استفاده از کالای ایرانی فرهنگ سازی کنیم که بخش عمده این وظیفه برعهده رسانه‌هاست. از طرف دیگر هم باید قوانین و ساختارهای ناکارآمد اقتصادی را اصلاح کنیم که این بخش هم اهمیت زیادی دارد.

بخشی از اقتصاد مولد ایران وابسته به تولید خدمات فنی و مهندسی است که به نظر می‌رسد در متن شعار نادیده انگاشته شده، دیدگاه شما در این باره چیست؟

توسعه صادرات خدمات فنی و مهندسی یکی از مهم‌ترین اولویت‌ها در حوزه صادرات به شمار می‌رود که در سال‌های تحریم به‌عنوان یکی از پایه‌های ثابت چالش‌های تولید به کاهش ظرفیت‌های صادرکنندگان خدمات فنی و مهندسی دامن زد و به گفته بسیاری از افراد جامعه

سندیکایی ها در رادیو

نگاهی به فراز و فرودهای صنعت برق

راهکارهای رونق صنعت برق مورد بررسی گرفت. ارائه خدمات صادرات محور و بررسی موانع حضور صنعت برق در بازارهای داخلی و خارجی محور بخش سوم این برنامه بود که با حضور پیام باقری نایب رئیس سندیکای صنعت برق و علیرضا کلاهی، رئیس کمیته سازندگان سیم و کابل سندیکا و عضو کمیسیون توسعه صادرات اتاق بازرگانی به روی آنتن رفت. در این نگاشت خلاصه ای از آنچه در برنامه سه بخشی ساعت صنعت گذشت را می خوانید:

برنامه ساعت صنعت از رادیو اقتصاد در سه بخش مختلف به جنبه ها و مشکلات صنعت برق پرداخت. در اولین برنامه با حضور پرویز غیاث الدین، دبیر سندیکای صنعت برق و ولی الله بیات، عضو هیات رئیسه کمیته ساخت داخل سندیکا به بررسی توانمندی ها، پتانسیل ها و دستاوردهای صنعت برق پرداخته شد. در بخش دوم این برنامه که منصور سعیدی عضو هیات مدیره سندیکای صنعت، هم به جمع پیشکسوتان این صنعت در برنامه پیوسته بود، تاسیس شرکت های دانش بنیان برق و

برق امروز از کیفیت خوبی برخوردار است

پرویز غیاث الدین:

صنعت برق نسبت به سایر صنایع، صنعت جوانی است، علیرغم اینکه این صنعت عمر بالایی ندارد، تحولات بزرگی داشته است. ایران هم از اولین کشورهایی بود که از نعمت برق البته برای عده محدودی برخوردار شد و مولدهای برق به صورت پراکنده در کشور مورد استفاده قرار گرفتند. اولین مولد هم توسط حاج امین الضرب در خیابان چراغ برق تهران نصب شد، بعدها هم در شهرها و محله های مختلف، مولدهای دیگری نصب شد و منازل و مغازه های محدودی آن هم فقط در ساعاتی از شب برق دار شدند. شهرداری مسئول برق رسانی به مردم شد و نهایتا وزارت آب و برق تشکیل شد که با گسترش این صنعت، به وزارت نیرو تبدیل شد.

در اوایل انقلاب کل ظرفیت نصب شده ما کمتر از ۷ هزار مگاوات و ظرفیت قابل تولید ۳۵۰۰ مگاوات بود. ظرفیت امروز نسبت به اوایل انقلاب ۱۰ برابر شده است و پیک بار بیش از ۵۵ هزار مگاوات است که وزارت نیرو باید آن را تامین کند.

در اوایل انقلاب حتی در شهر تهران خاموشی ها برنامه ریزی شده بود و روزانه ۴ ساعت خاموشی داشتیم، در شهرهای دیگر هم با ژنراتورهای محلی و کوچک مناطق محدودی را آن هم برای ساعت محدودی برق دار می کردند. خوشبختانه در این سال ها شبکه به هم پیوسته برق ایران ایجاد شد و وزارت نیرو با کمک بخش خصوصی در تمام ساعات و در تمام طول سال با تولید برق، احداث شبکه، نگهداری شبکه و تامین تجهیزات نعمت برق را برای مردم فراهم کردند و امروز حتی یک روستا وجود ندارد که

برق نداشته باشد.

علاوه بر تامین برق برای مردم باید اذعان کنیم که کیفیت برق هم بسیار بهتر شده و کیفیت خوبی است، مردم دیگر مجبور نیستند با ترانسفورماتور برق را به ولتاژ مناسبی برسانند و نوسان زیادی وجود ندارد، امروز حتی خاموشی های اتفاقی جهت تعمیرات با برنامه، در کوتاه ترین زمان و با اعلام قبلی انجام می شود. اهمیت برق در زندگی امروز به قدری است که مردم دیگر نمی توانند بدون برق زندگی کنند، هیچ صنعتی، هیچ بنگاهی و هیچ بیمارستانی بدون برق نمی تواند بیش از دو ساعت تحمل کند. دستاوردهای امروز صنعت برق حاصل همت مسئولان صنعت برق در بخش خصوصی و دولتی بوده است که قابل تقدیر است که امیدواریم در آینده هم این شرایط حفظ شود. ■

۳۲

پرونده

ولی اله بیات:

تا آغاز دوران انقلاب در حوزه تجهیزات برق تولیدکنندگان بسیار محدودی در کشور داشتیم که تجهیزات در حد مونتاژ تولید می کردند تا اینکه مدیران وقت وزارت نیرو تصمیم گرفتند پایه گذار برخی از تولید تجهیزات اساسی تر باشند به این ترتیب تاریخچه شرکت های موثری پایه گذاری شد که فعالیت و ثبت این شرکت ها در محدوده کوچکی آغاز شد.

بنده معتقدم رونق صنعت برق از سال ۱۳۷۰ آغاز شد که مسئولان وقت وزارت نیرو با تصمیم های شجاعانه تجهیزات بسیار جدی را پایه گذاری کرده و از فرصت یک مناقصه بهره بردند و شرط انتقال دانش فنی را برای برنده مناقصه تکلیف کردند. همین امر باعث تاسیس و رونق تولید تجهیزات صنعت برق شد به طوری که امروز می توان ۹۰ درصد تجهیزات ساخت نیروگاه، تاسیس پست های برق، خطوط انتقال و بهره برداری را در ایران تولید کرد. ■

۶۰ درصد برق کشور را بخش خصوصی تولید می کند

فعالیت نیروگاه های تجدیدپذیر که امروزه در دنیا متداول است، در ایران نیز شروع شده است، اما باید آهنگ آن را بسیار شتاب دهد چرا که امروز تولید برق از این روش در کشور ما حتی به یک درصد هم نمی رسد. این نیروگاه ها از انرژی خورشید و باد برق تولید می کنند. بسیاری از کشورها برای توسعه فعالیت این نیروگاه ها برنامه دارند، با مطالعه راهبردها و برنامه های اروپا، آمریکا و سایر کشورهای پیشرفته می توان مشاهده کرد که این کشورها تا سال ۲۰۴۰ در استفاده از سوخت فسیلی بی نیاز شده و برای تولید برق به سمت انرژی های تجدیدپذیر حرکت کرده اند. این انرژی ها را می توان انرژی های پاک نیز نامید. درباره نقش انرژی هسته ای در تولید برق هم باید گفت که نیروگاه هسته ای برق بوشهر فقط هزار مگاوات از برق کشور را تولید می کند. در حال حاضر بیش از ۶۰ درصد برق توسط نیروگاه های بخش خصوصی تولید می شود که رقم قابل توجهی است، نیروگاه های دولتی و زیرمجموعه آن ها هم رقمی کمتر از ۴۰ درصد تولید برق دارند. ■

حمایت از تجهیزات داخلی، اشتغال جوانان ایرانی

ولی اله بیات:

صنعت برق ظرفیت بکارگیری جوانان و استفاده از تخصص آن ها را دارد، در حال حاضر علیرغم وجود پتانسیلی که برای تولید تجهیزات داخلی وجود دارد، بخشی از تجهیزات از طریق واردات تامین می شود که تعدادشان کم هم نیست. ریشه این واردات کالا بیشتر ضعف در حمایت از کالاهای داخلی است. البته در حوزه تجهیزات صنعت برق با رنگ و لعاب نمی توان کیفیت قابل قبول ارائه داد بلکه برای تولید این تجهیزات استاندارد جهانی تعریف شده است که تولید خارج از مسیر استاندارد، قابلیت استفاده نخواهد داشت. امیدواریم با حمایتی که از برکات نامگذاری سال ۹۷ از کالاهای داخلی خواهد شد، بتوانیم بخش بیشتری از تجهیزات وارداتی را از طریق تولیدکنندگان داخلی تامین کنیم که این امر مستقیماً به اشتغال جوانان منجر خواهد شد.

جای تأسف دارد که برخی مسئولان تا نکاتی از زبان مقام معظم رهبری به عنوان شعار مطرح نشده است، آن را جدی نمی گیرند. متأسفانه مدیران عامل برخی سازمان ها در انتخاب کالا از برندهای خارجی استفاده می کنند بدون اینکه به کیفیت کالای داخلی توجه کنند. این افراد باید توان کارشناسی خود را تقویت کرده و در انتخاب خود دقت کنند چرا که همین کالاهای باکیفیت و با استاندارد جهانی در ایران هم تولید می شود که وجود برق پایدار در کشور به برکت کارکرد تجهیزات تولید داخل است. ■

نیروگاه های جدید بخار راندمان ۳۸ درصدی دارند

پرویز غیاث الدین:

به طور کلی برق از تبدیل انرژی به وجود می آید، بیشترین انرژی متداولی که در دنیا برای تبدیل به برق استفاده می شود، سوخت های فسیلی و زغال سنگ بوده است که در ایران زغال سنگ نداریم و برق از طریق نیروگاه های مختلف تولید می شود که شامل نیروگاه های بخار، گازی سیکل ترکیبی و نیروگاه های برق آبی هستند.

نوع اول نیروگاه ها، نیروگاه های بخار هستند که بیشترین نیروگاه های قدیمی از این نوع بودند. در نیروگاه های بخار سوخت فسیلی بخار با دمای بالا و فشار تولید می کند که این بخار توربین را و توربین هم ژنراتور را به حرکت در می آورد و برق تولید می شود.

نوع دوم نیروگاه های گازی هستند که از حوالی انقلاب در شبکه برق کشور مرسوم شده اند، این نیروگاه ها سوخت گاز مصرف نمی کنند بلکه توربین با انبساط گاز به گردش در می آید، درواقع نیروی محرک آن انبساطی است که با ترکیب گاز یا سوخت و هوا ایجاد می شود که تعداد این نیروگاه ها در کشور بالاست و راندمان خوبی دارند. ایران جزو شش کشوری است که نیروگاه های گازی در کشور را با راندمان بالای ۶۰ درصد تولید می کند یعنی ۶۰ درصد سوخت مصرفی تبدیل به انرژی می شود. در حالی که نیروگاه های قدیمی راندمان حدود ۲۰ الی ۲۳ درصدی داشتند، نیروگاه های جدیدتر بخار راندمان ۳۸ درصدی دارند.

نوع سوم نیروگاه ها که از پرت انرژی، برق تولید می کنند نیروگاه های سیکل ترکیبی هستند. نیروگاه های گازی ژنراتور را به گردش در می آورند و سوخت با هوا ترکیب می شود آنچه از آگروز این نیروگاه بیرون می آید دمای بالای ۵۰۰ درجه دارد که این دما وارد سیستم بخار می شود و بخار تولید شده تبدیل به برق می شود که این نیروگاه را نیروگاه چرخه ترکیبی هم می گویند. بسیاری از نیروگاه های گازی ما به چرخه ترکیبی تبدیل شدند یعنی بدون استفاده از سوخت اضافی برق بیشتری تولید می کنند البته علیرغم اینکه در قانون حمایت های خوبی در این حوزه وجود دارد، متأسفانه هنوز نیروگاه های گازی هم داریم که تبدیل به چرخه ترکیبی نشده اند چرا که اجرای قوانین در ایران بسیار پیچیدگی و بروکراسی دارد و عملاً اجرا نمی شود.

نیروگاه های برق آبی را از قبل انقلاب داشتیم و بعد از انقلاب توسعه پیدا کرد، اما درصد کوچکی از تولید برق کشور برعهده این نیروگاه هاست آن هم بستگی به میزان بارندگی در سال دارد، پیش بینی ما این است که امسال با توجه به خشکسالی شاید حدود ۵ هزار مگاوات در تولید برق آبی کشور کاهش داشته باشیم. ■

کالای ایرانی باید قابل رقابت با کالای خارجی باشد

پرویز غیاث الدین:

حمایت از کالای ایرانی موضوع بسیار خوبی است. باید به این سوال جواب بدهیم که آیا فقط خرید کالای ایرانی و نخريدن کالای خارجی حمایت است؟ مردم حق انتخاب دارند و با حالت دستوری نمی‌توان از آن‌ها خواست کالای ایرانی بخرند بلکه باید راهکاری در نظر بگیریم که انتخاب خود آن‌ها کالای ایرانی باشد. علاوه بر معرفی کالای ایرانی با این مبنا که کیفیت خوبی داشته و قابل رقابت با کالاهای خارجی هستند، باید از تولیدکنندگان و سازندگان ایرانی حمایت کنیم.

کالای ایرانی هم از نظر قیمت و هم از نظر کیفیت باید قابل رقابت با کالای خارجی باشد، کیفیت آن در اختیار سازنده و صنعتگر است، اما تمام پارامترهای قیمت در اختیار تولیدکننده نیست، شرایط تولیدکنندگان ما خیلی قابل مقایسه با تولیدکنندگان خارجی نیست، هزینه‌های مالی که صنعتگر ما باید پرداخت کند قابل قیاس با کشورهای صاحب نام و صاحب کالای خوب نیست. آن‌ها برای تامین مالی خود بهره‌ای پرداخت نمی‌کنند و کارمزد ندارند. تولیدکننده ما برای ایجاد سرمایه در گردش، پرداخت حقوق، بیمه و مالیات باید از ۱۸ تا ۲۵ درصد پرداخت کند که این امر نه تنها وقت و ذهن تولیدکننده را درگیر می‌کند بلکه قیمت تمام شده را هم بالا می‌برد، وقتی قیمت تمام شده بالا رفت رقابت با کالای خارجی دشوار می‌شود.

برای انتقال و توزیع برق از نیروگاه‌ها به دست مصرف کننده تجهیزات برق شامل شبکه‌های فشار برق قوی، دکل، پست برق، براق آلات، کابل، کنتور و سیستم‌های حفاظتی نیاز است که ما خوشبختانه در توزیع به غیر از برخی سیستم‌های کنترل افزار دقیق و همین‌طور در شبکه انتقال خودکفا هستیم که این خودکفایی بالای ۹۵ درصد است. مپنا که جزو یکی از شش سازنده نیروگاه‌های دنیاست، نیروگاه گازی با ظرفیت بالای ۶۰ درصد تولید می‌کند که قرار است به زودی از جدیدترین نیروگاه این شرکت رونمایی شود. بیشتر تجهیزات صنعت برق و تجهیزات مصارف کوچک‌تر برای منازل و مغازه‌ها در داخل ساخته می‌شود و تنوع بسیاری در این زمینه وجود دارد که باید پتانسیل صادراتی همه این تجهیزات تولید داخل را بررسی کرد.

فعالیت شرکت‌های مهندسی مشاور سندیکا در حد استانداردهای بین‌المللی است

پرویز غیاث الدین:

سندیکای صنعت برق سندیکایی با قدمت بالا نیست. سندیکا در حال حاضر ۵۵۰ شرکت عضو دارد که در ۴ گروه مختلف شرکت‌های سازنده تجهیزات، شرکت‌های مشاور (که به جرات قوی‌ترین شرکت‌های مهندسی مشاور در صنعت برق هستند که فعالیت‌شان در حد استانداردهای بین‌المللی است و در پروژه‌های خارج از کشور مشارکت دارند)، شرکت‌های پیمانکاری که توان و تجربه بسیار خوبی دارند و شرکت‌های مهندسی بازرگانی. صنعت برق نمی‌تواند از هر شرکتی و از هر کالایی استفاده کند چرا که خسارت کالای نامرغوب فقط کنار گذاشته شدن نیست بلکه باعث آتش‌سوزی و ساعت‌ها بی‌برقی می‌شود.

ضرورت تعیین مالکیت شرکت‌های دانش بنیان در قوه قضائیه

در ایران به غیر از نیروگاه‌های سنتی نیروگاه‌های خورشیدی، زیباله سوز، زمین‌گرمایی و بادی نیز در حال راه اندازی و یا حتی در حال بهره‌برداری و فعالیت هستند. ممکن است از سایر روش‌ها که جدید هم هستند برای تولید و راه اندازی نیروگاه‌های برق استفاده کنیم. این موضوع دارای نکات مغفولی همچون تعیین مالکیت این طرح هاست. به عنوان مثال یک شرکت دانش بنیان در فرآیند تحقیق و پژوهش ایده استخراج برق از یک منبع خاص را بیان می‌کند؛ نکته قابل توجه این است که فکرو ایده در ایران دارای قیمت و ارزش نیست. مالکیت معنوی متأسفانه در کشور ما بی اهمیت مفروض می‌شود. برای حل این مسئله و قیمت‌گذاری ایده‌های ارزشمند لازم است قوانینی وضع شود و اقداماتی صورت پذیرد. در کنار این موضوع پیشنهاد ما ایجاد شعبه‌ای در قوه قضائیه برای تعیین مالکیت شرکت‌های دانش بنیان است.

ضرورت تبعیت تجهیزات صنعت برق از استانداردهای بین‌المللی

ولی اله بیات:

تجهیزات برقی با سلیقه افراد تولید نمی‌شوند بلکه باید از استاندارد بین‌المللی تبعیت کنند، هر کالایی که نتواند الزامات آن استاندارد را پوشش دهد، نمی‌تواند در عرصه مصرف قرار گیرد. به جرأت می‌توان گفت تجهیزاتی که در ایران تولید می‌شوند به خصوص تجهیزات جدی که صنایع اصلی با آن‌ها درگیر هستند، تفاوتی با بهترین برندهای دنیا ندارند. بهترین راه اثبات این مسئله این است که انبار شرکت‌های تخصصی را تفحص کنیم تا ببینیم از هر برند چه تعدادی وجود دارد. وقتی ما به عنوان تولیدکننده آرزوی مصرف کالای ایرانی را داریم به این معنا نیست که هر کالایی را که تولید شد، مصرف کنیم، اگر کالا ضعیف دارد حتماً باید تذکر داده شود. صنعت برق می‌تواند مطمئن باشد که تجهیزات اساسی که در کشور تولید می‌شود با کیفیت مناسب تولید می‌شود و هیچ جای نگرانی نیست. البته تقلب‌های زیادی هم در این حوزه وجود دارد که مصرف‌کننده باید دقت داشته باشد و از اصل بودن کالا مطمئن شود و از نمایندگی‌های معرفی شده خرید کند.

پرونده

منصور سعیدی:

تعبیر رهبرانقلاب از اقتصاد مقاومتی این بوده است، توسعه علم و فناوری بومی و نهضت نرم افزاری، صنعت برق نیز از این تعبیر در پیروی از اقتصاد مقاومتی استفاده می کند. در آزمون ورودی دانشگاه سراسری، ۹۵ درصد رتبه های ۱ تا ۲۰۰ رشته برق را برای ادامه تحصیل انتخاب می کنند. این بدان معناست که نفرات برتر علمی کشور به رشته مهندسی برق وارد می شوند. به عنوان مثالی دیگر باید بگویم، رئیس سابق دانشکده «استنفورد» یکی از دانشکده های بزرگ برق در دنیا در اظهاراتش خاطر نشان کرد که بهترین مهندسين برق دنیا، فارغ التحصيلان دانشکده برق دانشگاه صنعتی شریف تهران هستند. در واقع ایران دارای بهترین مهندسين برق در زمینه طراحی است که صاحب دانش، نوآوری و خلاقیت هستند؛ اما نباید فراموش کرد که امکانات پژوهشی برای دانشجویان این رشته در سطح حداقل ها قرار دارد حتی در دانشگاهی همچون دانشگاه صنعتی شریف تهران. یعنی زمینه پرورش و رشد فکری، کار و نوآوری برای آن ها وجود ندارد به همین علت یکی از عوامل خروج مهندسان ایرانی و رجوع آن ها به سمت کشورهای توسعه یافته و اروپایی صرفا به خاطر آزاد شدن ظرفیت های موجودیشان است. اگر زمینه آزاد شدن ظرفیت های این مهندس ها را ایجاد کنیم، قدمی موثر در مقابله با خروج سرمایه های انسانی از کشور انجام داده ایم. در حال حاضر مدعی هستیم به اندازه ۹۰ درصد، در ساخت تجهیزات مورد نیاز صنعت برق کشور خودکفا هستیم. مهندسين برق ما توانایی دارند که این ۹۰ درصد را به صد درصد خودکفایی تبدیل کنند؛ به شرط ایجاد امکانات و زیرساخت های لازم برای مهندسان صاحب علم و دانش ایرانی. معاونت علمی فناوری اعلام کرده است که در سال ۸۵ از ۱۲۸ نفر شرکت کننده در المپیادهای کشور ۹۰ نفر اقدام به مهاجرت کرده اند. اگر در مقیاس پولی سرمایه انسانی اندازه گیری شود مانند آن است که سالانه صدها میلیارد دلار را به راحتی از دست می دهیم. می دانیم که امروزه در سیاست های اقتصادی تدابیر زیادی برای مقابله با قاچاق ارز و... وجود دارد در همین راستا برای حفظ منابع انسانی کارآمد باید تدابیری اندیشیده شود تا به اهداف مورد نظر برسیم.

ایران یکی از مدعیان پیش رو در زمینه فناوری و دانش بنیان بودن در صنعت برق است. باید بدانیم که اکنون جایگاه ایران از این لحاظ به گونه است که مشخصات فنی چند شرکت بزرگ اروپایی در کشور خودمان نوشته می شود و اصلاح تجهیزات، عیب یابی، لوکال کردن سیستم های رله و کنترل اتوماسیون و رفع موانع سیستم های این شرکت های بزرگ توسط مهندسين برق ایرانی انجام می شود. قبل از سال ۷۲ پیمانکار پست در ایران کم بود شاید یکی دو مورد، اما از سال ۷۲ به بعد در ایران ده ها شرکت سیستم اتوماسیون کار، پیمانکار پست و تمام کار مهندسی پست و طراحی به طور صد در صد در داخل انجام می پذیرد. ■

یکی از معضلات دامن گیر شرکت های داخلی در صنعت برق این است که دولت با رفتاری متفاوت از شرکت های خارجی با این شرکت ها برخورد می کند. توقع شرکت های داخلی از دولت این است که با همان سبک و روش از شرکت های داخلی اجناس را خریداری کند؛ با همان تضمین ها، پیش پرداخت ها و پس پرداخت ها و... این مساله خود روشی برای رشد صنعت داخل می شود.

در همه صنایع دو بال مهم سرمایه انسانی و سرمایه مالی وجود دارد. متاسفانه هر دو در صنعت برق کشور ما شکسته می شود. در دهه های گذشته بیش از ۵۰ الی ۶۰ شرکت قدرتمند ایرانی تعطیل شد. به دلیل از دست دادن نیروهای انسانی حفظ شرکت های دانش بنیان نیز مستثنی نیستند البته که این شرکت ها بیش از پیش به نیروی انسانی و سرمایه مالی نیازمند هستند.

یکی از نکات مهم که باید در راستای رشد شرکت های دانش بنیان در نظر گرفت این است که دولت تصدی گیری خود را بردارد. اینکه در منطقه ای نیاز به تولید برق احراز شود لازم است که به طور مستقیم به شرکت های خصوصی برای امر تولید مراجعه شود. شرکت های خصوصی برق به طور کامل برای تولید انتقال، توزیع و فروش برق توانمند هستند. در این شیوه فروش انرژی مستقیم بین متقاضی و تولید کننده اتفاق خواهد افتاد. این امر بدون مداخله دولت امکان پذیر و لازم است. امر تهیه قوانین یکی از مهمترین وظایف دولت است آن هم قوانینی که باعث می شود شرکت های خصوصی و متقاضیان در چهارچوبی مناسب به مبادله و تامین نیازمندی های یک دیگر بپردازند. با کاهش تصدی گیری دولت در صنعت برق رشد و باروری بخش خصوصی صنعت برق پیش رو خواهد بود. ■

پیام باقری:

صنعت برق، صنعت ریشه داری در کشور ماست و با توجه به استراتژیک و زیربنایی بودن، از اهمیت بسزایی برخوردار بوده و زیرساخت تمامی صنایع است. در دوره قبل از انقلاب اسلامی رشد سریع و مطمئن صنعت برق مفهومی نداشت. در بدو انقلاب این صنعت به شدت وابسته بود به طوری که حتی برای کوچکترین تجهیزات از امکانات غیرایرانی استفاده می شد. صنعت برق در طول این ۴ دهه از شرایط سختی که با آن دست به گریبان بوده است، عبور کرده و امروز به مرزهای خودکفایی در این صنعت رسیده ایم که این خودکفایی محصول عملکرد بخش خصوصی پایدار و مطمئن و مسئولان وقت است که با حمایت های خود ظرفیت های خوبی در صنعت برق ایجاد کردند. بخش های مختلف این صنعت شامل تولید، توزیع و انتقال به ضرس قاطع مشکل خاصی برای تولید تجهیزات و محصولات این صنعت ندارند. صنعت برق دوران توسعه خود را طی کرده است که امیدوارم بتوانیم از تمامی ظرفیت های صنعت برق در توسعه کشور استفاده کنیم. ■

ولی اله بیات:

سال ۶۴ اولین فعالیتم را در یک واحد تولیدی آغاز کردم. در این واحد نامه‌ای دریافت کردیم مبنی بر اینکه ارز نقدی برای واردات قطعات توسط دولت قابل تامین نیست. راه حل‌های پیش رو این بود: اول تعطیلی شرکت دوم از تجهیزات برای ساخت سایر ادوات استفاده می‌کردیم و دست آخر خودمان دست به کار می‌شدیم. مدیر عامل وقت آن واحد تولیدی دلسوز و شجاع بود. ایشان اعلام کردند که ما می‌توانیم تولید کنیم و باعث شد که ما از همان سال دست به کار شدیم و ساخت قطعات را آغاز کردیم. در ابتدا اقدام به تولید قطعات ساده کردیم. البته تجربه‌ها هم تجربه‌های کم و تقریباً هیچ بود، اما همت مان بسیار بلند و البته قابل ستودن بود. ما در عرصه‌های تولید به اندازه جوانان خط مقدم جنگ انگیزه داشتیم و ساخت این قطعات برای خودمان هم غیر قابل باور بود، اما در نهایت ما موفق به تولید شدیم.

ما برای آن مقطع از کمک پیمانکاران زیادی استفاده کردیم. همکاران ما نیز به تدریج متوجه شدند که ما می‌توانیم تجهیزاتی را در کشور تولید کنیم و شرکت‌های دیگر هم به همین منوال آغاز به تولید کردند. کم‌کم مدیران صنعت نیز برای تامین کالاها به تولید کنندگان داخل رجوع کردند. از سال ۷۰ نیز ما شاهد تحول بزرگی در توسعه تولید تجهیزات صنعت برق بوده‌ایم. به این صورت که چند مدیر شجاع و دلسوز قراردادی‌های خریدی را به شرط انتقال دانش و فناوری منعقد کردند و بر روی این موضوع به صورت جدی اصرار کردند. امروز از ورای این تصمیم ایران از نظر تولید تجهیزات صنعت برق به بی‌نیازی رسیده است. این موضوع نیز صرفه‌های اقتصادی زیادی را به همراه داشته است. در خاطرم است سال ۸۱ بر اساس یکی از قراردادهای شرکت مقرر شد که یک تجهیز مشخصی را بر اساس مبلغ تعیین شده در قرارداد به کارفرما تحویل دهیم.

اکنون این تجهیز حدود ۵۵ درصد زیر قیمت تولید خارج و علی‌رغم تورم قیمت جهانی، به بازار داخل تحویل می‌دهیم. اگر تولیدکننده دست از تولید این تجهیز بردارد قیمت این کالا مجدداً به قیمت اولیه و جهانی خود بازخواهد گشت.

نفس سازنده یک پست، یک مشاور قدرتمند داخلی صرفه‌جویی در هزینه‌های آن در داخل کشور است. در دوران تحریم تجهیزاتی که وارد می‌شدند و به دلیل اعمال تحریم‌ها، فروشندگان از فروش آن‌ها ممانعت کردند. در همین راستا مهندسین ما اقدام به تولید این تجهیزات در داخل کردند. اخیراً فروشنده خارجی تجهیزات ذکر شده برای فروش این تجهیزات به ایران ابراز علاقه کرده و حتی قیمت‌ها را بیست درصد زیر قیمت بازار اعلام کرده است. اما باز هم تولید داخل صرفه اقتصادی بیشتری را برای بازارهای داخلی کشور در پیش داشته است. ■

پیام باقری:

بازارهای هدف ما در حال حاضر بازارهای همسایه و منطقه هستند، اما طیف صنعت برق به لحاظ توانمندی این صنعت طیف دامنه‌داری است و گاه‌ها رد کالاها و خدمات ایرانی در کشورهای آسیای دور و حتی اروپا دیده می‌شود. به جرات می‌توان گفت کیفیت ساخت کالاهای ایرانی با استانداردهای روز دنیا برابری و همتایی می‌کند لذا در مصنوعات این صنعت در نقاط دوردست دنیا هم دیده می‌شود، اما تمرکز ما به لحاظ مزیت رقابتی بیشتری که داریم ناظر بر کشورهای منطقه و همسایه است.

مطالعه و پیدا کردن بازار کاری است که بخش خصوصی انجام می‌دهد و صادرات صنعت برق حاصل مطالعات خوبی است که روی بازارهای هدف صورت گرفته است. اگر ما بنا داریم بازارهای صادراتی را فتح کرده و به طور مستمر در اختیار خود بگیریم، حوزه مهندسی مشاور به خصوص در حوزه خدمات فنی و مهندسی نقش تعیین‌کننده‌ای خواهد بود کاری که شرکت‌های اروپایی سالهاست انجام می‌دهند، شرکت‌های اروپایی در مناقصات بازارهای بکر حضور دارند و ادبیات فنی آن بازار را مختص کشور خود کردند. ما در این حوزه به شرکت‌های مهندسی مشاور خود نقش و بهایی نداده‌ایم. با توجه به اینکه شرکت‌های مهندسی مشاور خیلی توانمندی مالی ندارند حتماً باید مورد حمایت قرار بگیرند و دولت باید نگاه ویژه‌ای به آن‌ها داشته باشد، در این صورت است که حضور مهندسی مشاور در بازارهای بکر برای توسعه صادرات خدمات فنی و مهندسی راه‌گشا خواهد بود. ■

تقویت مالی صنعت برق

بررسی روند روز دنیا در فروش انرژی می‌تواند راهکارهای مناسبی را پیش روی ما قرار دهد. انرژی به نرخ روز فروخته می‌شود و براین اساس بدهی‌های موجود شرکت‌های تولید کننده نیز در این فرآیند پرداخت می‌شود.

استنباط شخصی من این است که انرژی در ایران فروخته نمی‌شود و در اختیار مصرف کننده قرار می‌دهیم در واقع هبه می‌شود. در این میان متولی‌ای برای پرداخت قیمت انرژی وجود ندارد. آرزو دارم، انرژی برق به قیمت اصلی به فروش برسد تا منابع مالی برای پرداخت بدهی‌های ایجاد شده در چرخه تولید به درستی تامین شود و باقی مانده این پول به مصرف کننده بازگردانده شود. متأسفانه پروسه فروش انرژی در کشور وجود ندارد و هزینه تولید انرژی از منابع مالی صنعتگران پرداخت می‌شود. به نظرمی‌رسد اجرای قانون می‌تواند این مشکل را به خوبی برطرف کند. سوال این است که اگر قرار بود این خدمات و این انرژی از خارج کشور تامین شود آیا میزان بدهی‌ها هم به این صورت ایجاد می‌شد؟! و با ایجاد یک بدهی آیا می‌توانستیم از خارج کشور مجدداً برق تامین کنیم؟

اگر بدهی‌های ایجاد شده برای صنعتگران این حوزه مرتفع نشود یک به یک مجبور به ترک عرصه این صنعت خواهند شد. البته رویه اهدا انرژی برق به دست مردم به تنهایی موجب طلب‌کار باقی ماندن پیمانکار برق نیست. نبود فرهنگ در بستر مصرف خود یک چالش اساسی است. یکی از مصادیق این موضوع این است که انرژی هبه شده به مصرف کننده در راه تولید کالای استراتژیک مصرف نمی‌شود. همچنین در این راستا به منابع آبی نیز خسارت می‌زنیم؛ لذا بررسی رویه سایر کشورها در نحوه فروش انرژی خالی از لطف نیست. در جهان امروز فقیرترین کشورها هم پول انرژی را دریافت و بدهی‌های ایجاد شده در این راستا را پرداخت می‌کنند. ■

پرونده

وزارت نیرو بپذیرد برای کسانی که اقدام به تهیه اعتبار نموده‌اند و هزینه انرژی را پیشتر برای تهیه اعتبار پرداخت کرده‌اند امتیازاتی را نظیر کاهش قیمت انرژی به نسبت مصرف به مردم اختصاص دهند. ایجاد فرهنگ و باور پرداخت هزینه انرژی در آحاد مردم لازم الاجراست، در این سبک مردم پیش از پیش قدرت‌داران انرژی و نحوه مصرف آن خواهند بود.

غیاث الدین:

یکی از فعالیت‌های سندیکا تشویق شرکت‌های عضو به بهره‌گیری از دانش روز، بهره‌گیری از جوانان فعال عرصه دانش بخصوص صنعت برق است. در حال حاضر در سندیکای صنعت برق کمیته‌ای تحت عنوان کمیته شرکت‌های دانش بنیان وجود دارد با ۵۰ عضو. برای ۵۵۰ عضو سندیکا این عدد ذکر شده کوچک است، اما تعداد زیادی شرکت هستند که در صف ارزیابی رتبه دانش بنیان نیز می‌باشند. اگر بروکراسی‌ها کمتر شود و شرکت‌های ارزیاب این موضوع شرکت‌های تخصصی باشند به این تعداد افزوده خواهد شد. متأسفانه شرکت‌های صنعت برق را کسانی ارزیابی می‌کنند که تخصصی در زمینه صنعت برق ندارند که این موضوع خود یکی از مسائل قابل تأمل صنعت برق است که به معاونت فناوری ریاست

جمهوری باز می‌گردد. با توجه به این موضوع قطعا تعداد شرکت‌های دانش بنیان افزوده می‌شود.

برای ورود شرکت‌ها در عرصه دانش بنیان برنامه‌هایی را در نظر گرفته‌ایم. راه‌اندازی بخش تحقیق و توسعه یکی از اینهاست. دولت ریسک این کار را تقبل کرده است. از آنجایی که همه تحقیقات الزاما به نتیجه دلخواه و نهایی نخواهد رسید در صورت شکست این تحقیقات دولت تضمین پرداخت هزینه‌ها را به عهده گرفته است. این‌ها جزو مشوقاتی است که سندیکای برق چند سالی آن را اجرایی کرده است. در حال حاضر دنیای رقابت بر محور دانش و تحقیق و توسعه استوار است و بدون این‌ها نمی‌توان در عرصه رقابتی پایدار باقی ماند. این به عنوان یک اصل در همه صنایع وجود دارد و ما نیز به آن پایبند هستیم. شرکت‌های دانش بنیان ضرورت امروز عرصه انرژی است و قانون بقای امروز در دنیا است.

موازنه‌ای بین قیمت تمام شده برق و فروش آن وجود ندارد. با همه احتیاطی که به نمایندگان مجلس شورای اسلامی داریم و با تشکر از گروه نمایندگان و مسئولین آموزش و پرورش که طرح رایگان شدن مراکز آموزشی را ارائه می‌دهند باید بگوییم آیا این موضوع به نفع کشور است؟

وقتی وزارت نیرو اقدام به فروش برق نمی‌کند و این انرژی را رایگان در اختیار جوامع مورد نظر قرار می‌دهد در نتیجه

هزینه‌های پیمانکار، هزینه سازنده و تولیدکننده برق هم پرداخت نمی‌شود؛ این بدهی روز به روز انباشته‌تر می‌شود. از طرف دیگر ایجاد یک رویه درست در استفاده از انرژی خواهد بود. پرداخت هزینه انرژی از جمله برق باید برعهده مصرف کننده باشد و حالا برای تامین هزینه‌های انرژی برای مصرف کننده می‌توان منابع متفاوتی تعریف کرد تا فشار بدهی دولت از دوش فعالان عرصه صنعت برق برداشته شود. کمبود بودجه سایر وزارت خانه‌ها مانند آموزش و پرورش و یا وزارت ارشاد باعث شده فشار زیادی بر روی وزارت نیرو ایجاد کند و تعادل بین هزینه و درآمد از بین برود. پول تولید برق که ۶۰ درصد آن‌ها بخش خصوص هستند پرداخته نمی‌شود و این مطالبات هر ساله بیشتر می‌شود. بالغ بر ۲۲ هزار میلیارد تومان طلبکار هستند. پول تامین کننده تجهیزات نیز پرداخت نمی‌شود. این مطالبات معادل مبلغی است که پیمانکاران به بانک‌ها و سایر بنگاه‌های اقتصادی بدهکار هستند و بابت تاخیر در پرداخت‌ها ملزم به پرداخت خسارت می‌شوند. اما دولت بابت تاخیر در پرداخت‌ها ریالی را به عنوان خسارت پرداخت نمی‌کند. نحوه پرداخت این بدهی‌ها نیز به صورت عرف و معمول انجام نمی‌شود. بدهی پیمانکار و تولید کننده برق از طریق حواله‌های سایر بدهکاران به دولت پرداخت می‌شود. ■

صادرات خدمات مهندسی، مقدمه صادرات کالا

منصور سعیدی:

صادرات هم خوب است هم بد، اگر کالای ایرانی وارد کشوری شد، اما کیفیت خوبی نداشت، اسم کالای ایرانی خراب خواهد شد که درست کردن آن کار راحتی نیست لذا باید به کمک بخش خصوصی مراکزی ایجاد شود و این مراکز باشند که مشخص می‌کنند کدام کالاها اجازه صادرات دارند در این صورت از صادرات کالاهای بی کیفیت جلوگیری خواهد شد در غیر این صورت کالای مرغوب هم بازار را از دست خواهند داد. صدور خدمات فنی و مهندسی مقدمه صادرات کالا و فروش انرژی است، صادرات خدمات به معنای بستر سازی برای صادرات و انرژی است. وقتی مهندسین مشاور بتوانند در کشورهای دیگر پروژه بگیرند مقدمه‌ای خواهد بود برای معرفی کالاهای ایرانی. مقدمه صدور کالا، صدور خدمات است که بستر سازی لازم باید در کشورها انجام شود اگر مهندسین به کشورهای مختلف ورود کنند خود بخود کالا نیز ورود خواهد کرد. ■

دولت باید در صادرات سیاستگذاری کند نه تصدی‌گری

تحریم هم شدیم اما چراغ کماکان روشن بود

علیرضا کلاهی:

صادرات صنعت برق را می‌توان در سه قسمت کالا و تجهیزات، خدمات فنی و مهندسی و اجرای پروژه‌های مرتبط با این صنعت (ساختن نیروگاه‌ها، خطوط انتقال و پست فشار قوی) در کشورهای بازار هدف و فروش انرژی الکتریکی. ما نسبت به سایر صنایع، توانمندی‌های ویژه‌ای در صنعت برق داریم، مصداق ادعای ما این است که در شرایط تحریم و در شرایطی که در دولت قبل بودجه مناسبی به وزارت نیرو اختصاص داده نشد و مطالبات خیلی از اعضا با تاخیر چند ساله پرداخت شد، چراغ کماکان روشن بود و مردم خاموشی را حس نکردند. شاید برای فعالان صنعت برق که در این صنعت درگیر هستند، احداث نیروگاه و خط و پست ساده به نظر بیاید، ولی پیچیدگی آن کمتر از ساخت یک پالایشگاه نیست. از دوران تحریم و با توجه به سختی در تامین تجهیزات بسیاری از پروژه‌های نفت و گاز عقب افتادند و یا اجرا نشدند، ولی در حوزه برق این مشکل را نداشتیم.

مصداق بعدی این است که ما در این صنعت پایین‌ترین متوسط وزنی هزینه گمرکی را داریم، متوسط وزنی گمرک تجهیزات صنعت برق ۱۵ درصد است، هیچ کالایی در ایران نیست که بتواند با گمرک ۱۵ درصدی با رقبای خارجی خود رقابت کند. امروز ۹۵ درصد صادرات خدمات فنی و مهندسی کشور را صادرات صنعت برق تشکیل می‌دهد و در حوزه کالا هم ۴۰۰ الی ۵۰۰ میلیون صادرات کالا داشتیم که در مقایسه با صادرات سایر صنایع در ایران قابل توجه است. عمده صادراتی که اسم صادرات غیرنفتی بر آن گذاشته‌ایم همان مواهب خدادادی کشور هستند، اما با در صنعت برق دانش و کار صادر می‌کنیم. ایران جایگاه ویژه‌ای دارد و مبادله به نفع است. اگر همسایه‌های ما جهت تامین و شبکه برق خود به ایران نیاز داشته باشند در جایگاه امنیتی هم جایگاه محکم تری پیدا خواهیم کرد. ■

غیاث الدین:

سندیکای صنعت برق کمیته‌ای تحت عنوان توسعه صادرات دارد که با مطالعات انجام شده بازارهای هدف را شناسایی کرده و در مناقصات شرکت می‌کنند و برای شرکت در مناقصات کنسرسیوم‌های مختلفی تشکیل می‌دهند.

متأسفانه بسیاری از تولیدکنندگان ما در حال حاضر با توجه به رکود صنعت برق و محدودیت‌هایی که در بازار ایران وجود دارد در حالت میانگین با ظرفیت ۲۵ درصدی فعالیت می‌کنند لذا ظرفیت مازاد در تمامی بخش‌های این صنعت برای صادرات وجود دارد و امیدواریم دولت هم کمک کند. بحث صادرات نیاز به کمک دولت دارد، بسیاری از سفرهای سیاسی که اتفاق می‌افتد با هدف اقتصادی است. در هر سفر باید هیأت اقتصادی همراه باشد تا زمینه فعالیت اقتصادی آن‌ها را در کشورهای دیگر فراهم کند که متأسفانه ما از این نوع سفرها در کشور خود کم داریم که امیدواریم تعداد این سفرها افزایش یابد تا بتوانیم در حوزه صادرات فعال‌تر عمل کنیم.

صادرات برق به عنوان کالا در انحصار دولت است که چرایی اصرار وزارت نیرو در حوزه صادرات هنوز برای ما مشخص نیست که متأسفانه این کار هم به درستی از سوی دولت انجام نمی‌شود و به بخش خصوصی هم اجازه فعالیت نمی‌دهند. دولت هم برق را ارزان می‌فروشد و هم نمی‌تواند پول آن را وصول کند. نیروگاه‌های ما در بسیاری از روزهای سال می‌توانند برق بیشتری تولید کنند که با امکان صادرات آن می‌توان پروژه‌های خط، پست و نیروگاهی را فعال کرده و اشتغال ایجاد کرد. متأسفانه دولت نه خوب عمل می‌کند و نه اجازه می‌دهد بخش خصوصی فعالیت کند.

نیاز به برق روزبه‌روز افزایش خواهد یافت، مثلاً صنعت حمل و نقل که انرژی خود را از طریق سوخت‌های فسیلی تامین می‌کند به زودی به سمت استفاده از برق روی خواهد آورد که این نیاز را باید تامین کرد که پتانسیل آن در کشور وجود دارد و باید از آن هم در داخل کشور و هم برای صادرات استفاده کرد. ■

ضرورت شناسایی بازارهای هدف از سوی سفارت‌های ایران

منصور سعیدی:

بهترین ارگانی که می‌تواند بازارهای هدف را شناسایی کند سفارت‌های ایران در کشورهای مختلف هستند، بخش اقتصادی این سفارت‌ها باید فعال عمل کنند و بازارها را خوب شناسایی کنند. طبق مطالعات ما بازارهای آفریقا بازارهای بکری هستند برای حضور مهندسان ایرانی.

امروز مهندسان ایرانی در کشورهایی مثل اوگاندا، کنیا و اتیوپی خدمات مهندسی را صادر می‌کنند. اگر بتوانیم در کشورهای غیر همسایه عمل کنیم، قطعاً موفقیت بیشتری خواهیم داشت. ■

تبادل برق یکی از راهکارهای حل بحران برق است

پیام باقری:

فعالیت صادراتی صنعت برق شامل سه بخش کالا و تجهیزات، خدمات فنی و مهندسی و انرژی برق می‌شود. در حوزه صادرات باید تغییر پارادایم جدی صورت بگیرد. صادرات امروز ما بر مبنای خلق ارزش افزوده بالا نیست یکی از صنایعی که در راس هرم ارزش افزوده بالا قرار دارد صنعت برق است هم در حوزه انرژی، هم خدمات و هم در حوزه تجهیزات. در بخش انرژی ما در حال حاضر حدود ۸۰ هزار مگاوات ظرفیت نصب شده داریم، در سال گذشته حدود ۵۴ هزار و پانصد مگاوات در پیک استفاده شد و حدود ۶ هزار مگاوات هم پیک‌سازی داشتیم مصرف ما در پیک سال گذشته ۶۰ هزار مگاوات بوده است. ما کشور مصرف‌گرایی هستیم و ۷ درصد رشد مصرف داریم لذا هر سال باید ۵ هزار مگاوات نیروگاه جدید نصب شود که ارزش آن بیش از ۲۰ هزار میلیارد تومان است. ما در صنعت با رکود مواجه هستیم، چون اقتصاد برق ما مشکل دارد.

یکی از راه‌های عبور از این بحران، تبادل برق است. کشورهای OECD در ۱۰ سال گذشته کمتر از یک درصد افزایش تقاضا داشته‌اند در حالی که ما هر سال از ۷ تا ۸ درصد و حتی گاهی ۱۰ درصد افزایش تقاضا داریم که این حجم سرمایه‌گذاری را پاسخگو نیست لذا باید از ظرفیت چهار فصلی، اختلاف افق و منابع ارزان خدادادی کشور استفاده کنیم. مجموعه این توانمندی‌ها در کشورهای اطراف وجود ندارد. دایره تبدیل شدن به قطب برق منطقه امروز توسط عربستان هم مطرح می‌شود. بحث ترانزیت برق و تبدیل شدن به قطب برق منطقه یک فرصت گذراست لذا مسئولان باید توجه کنند. در برنامه ششم هم تاکید شده است که ایران باید قطب برق منطقه باشد، این امر محقق نخواهد شد چرا که مجموعه صادرات برق ما در حال حاضر و در خوشبینانه‌ترین حالت ۱۴۰۰ مگاوات است که این مقدار در مقابل ظرفیت موجود امروز تقریباً هیچ است. این ظرفیت کاملاً قابل ارتقا است به شرطی که بتوانیم سرمایه‌گذاری و بخش خصوصی را وارد این بحث کنیم و مانع ورود بخش خصوصی به این حوزه نشویم، نتیجه محقق شدن این امر درآمدزایی، اشتغال، توسعه پایدار و افزایش قدرت چانه‌زنی در منطقه است.

بخش خصوصی به ماجرای ورود می‌کند که از نظر اقتصادی توجیه داشته باشد، اگر بخش خصوصی وارد این حوزه شد، حتماً با احداث نیروگاه‌هایی اقدام به صادرات برق خواهد کرد که حداقل راندمان بالای ۵۸ درصد داشته باشند (در حالی که نیروگاه‌های امروز راندمان زیر ۲۰ درصد دارند)، اما موانع باید از پیش روی بخش خصوصی برداشته شود.

صادرات رقابت دولت‌هاست لذا بخش خصوصی باید حمایت شود تا دولت‌مردان کنار سایر دولتمردان بتوانند به اعداد بزرگ صادراتی اشاره کنند، اما متأسفانه ما هنوز با اهداف ۱۴۰۴ که باید رتبه اول صادرات منطقه بوده و صادرات ۲۰۰ میلیارد دلاری داشته باشیم، فاصله بسیار زیادی داریم که برای رسیدن به نقطه مطلوب باید پارادایم صادرات را تغییر دهیم. ■

اقتصاد کشور باید مبتنی بر دانش و ارزش افزوده باشد

علیرضا کلاهی:

اهمیت صادرات در شرایط امروز کشور به حدی است که کمیسیون تجارت اتاق بازرگانی هم به کمیسیون توسعه صادرات تغییر نام داده است. صنایع ایران چاره‌ای جز صادرات ندارند، موج جمعیتی دهه ۶۰ نیاز به فرصت‌های شغلی دارد که این فرصت در صنایع مادر مثل تولید فلزات محدود است چرا که این فرصت‌ها بیشتر سرمایه‌بر هستند نه نیروی کار. از طرف دیگر اساس تغییرات اقتصاد جهانی و کاهش تقاضا برای نفت باعث اهمیت روز افزون به برق و انرژی‌های پاک شده است به طوری که در سال ۲۰۱۷ بیشترین نیروگاه‌های خورشیدی در جهان ساخته شدند. این امر نشان می‌دهد که چشم انداز سوخت‌های فسیلی روشن نیست، کشور ما هم باید اقتصاد خود را از نفت منفک کند و وارد اقتصاد مبتنی بر دانش و ارزش افزوده شود.

در این میان وظیفه تشکل‌ها و نمایندگان بخش خصوصی بسترسازی برای صادرات است. اتاق بازرگانی در برای ارتقای کیفیت فعالیت راینران در کشورهای بازار هدف جلسات مختلفی با مسئولان وزارت صمت، سازمان توسعه و تجارت و معاونت منابع انسانی ریاست جمهوری داشته است. وظیفه دیگر کمک به کاهش بهای تمام شده محصولات صنعتی کمک کنیم، یکی از چالش‌ها این است که بخش عمده هزینه فعالیت صنعتی، مواد اولیه هستند. متأسفانه قیمت برخی مواد علیرغم تولید گسترده در کشور و برخورداری از یارانه کلان به علت برخی سیاست‌های غلط در داخل کشور کمتر از بازارهای رقیب است. ما به قانون مالیات بر ارزش افزوده که اکنون در مجلس شورای اسلامی در حال بازنگری است، بندی اضافه کردیم مبنی بر اینکه بازپرداخت مالیات ارزش افزوده به کالای صادراتی وابسته به ارزش افزوده آن کالا باشد (کشور چین نیز از این قانون استفاده می‌کند)، بر اساس این بند لذا اگر شما کالای خام صادر کنید مالیات ارزش افزوده را پس نمی‌گیرید، اما هر چقدر که به سمت کالای با ارزش افزوده حرکت کنید بازپرداخت این مالیات بیشتر خواهد شد که منابع حاصل از این درآمد دولت می‌تواند در راستای فعالیت‌های توسعه صادراتی و توسعه صادرات کشور صرف شود. ■

بن بست های حمایت از صنعت

امسال با نام «حمایت از کالای ایرانی» نامگذاری شده است. سال دشواری که ایران افت قابل توجهی در شاخصه های بهبود فضای کسب و کار را تجربه کرده، بی شک تدوین سیاست هایی اثربخش برای حمایت از تولیدکنندگان داخلی کار بسیار سختی است.

با این حال اما صنعت برق در دهه های پیشین تحت حمایت دولت و با اتکا به توان و دانش متخصصان داخلی، پیشرفت های قابل توجهی را کسب کرده و به یکی از پرچمداران خودکفایی بدل شد. با این حال این روزها صنعت برق حال و روز خوبی ندارد. فشارهای ناشی از یک دهه ناکارآمدی، بی ثباتی، تحریم و سیاست های نادرست امروز به خوبی در پیکره این صنعت قابل مشاهده است.

حالا صنعت برق ایران بیش از هر زمان دیگری نیازمند یک حمایت سازمان یافته و صحیح است. تنها در این صورت است که صنعت برق ایران می تواند به آینده امید تازه ای ببندد در غیر این صورت حمایت از کالای ایرانی در سطح یک شعار در بن بست وعده ها باقی می ماند و این صنعتگران هستند که در فضای نامساعد کسب و کار کنونی، بهای گزافی بابت فعالیت های اقتصادی خود خواهند داد.

لزوم ایجاد همبستگی صنفی در سایه سندیکای صنعت برق

مسعود سعادت؛

مدیرعامل شرکت مبنای نیرو و عضو هیات مدیره سندیکای صنعت برق

مهمترین عوامل مؤثر بر عملیاتی شدن شعار سال به ویژه در حوزه صنعت چیست؟

در شرایط کنونی جهان، رقابت پذیری شرط اول حضور در بازارهای داخلی و خارجی است، لذا برای تحقق شعار سال، اولین قدم تولید محصول رقابت پذیر است که برخی عوامل مؤثر برای تولید چنین محصولی در داخل مجموعه ها است و برخی دیگر خارج از مجموعه های تولیدی است که به دولت و حاکمیت مرتبط می شود.

به طور معمول مهمترین وظیفه دولت برای رقابت پذیر کردن محصولات داخلی به این شرح است:

- ایجاد شرایط و زیرساخت مناسب شامل بهبود قوانین کسب و کار
- اصلاح قوانین مالیاتی، تأمین اجتماعی و بیمه، آموزش نیروهای کار
- ارتباط آسان و سریع با اقتصاد جهانی
- تعیین نرخ واقعی ارز، ثبات، قابل پیش بینی نمودن وضعیت اقتصادی

- تأمین مالی با نرخ مناسب

- ارتباطات و حمل و نقل مناسب

که متأسفانه هیچ کدام از موارد ذکر شده از سوی دولت برای بنگاه های اقتصادی فراهم نشده تا این بنگاه ها به سمت تولید رقابت پذیر حرکت کنند.

بنگاه های صنعتی نیز باید به مدیریت علمی، بررسی نظام کیفی و استانداردها، اصلاح بهره وری، استفاده از ماشین آلات مدرن، آگاهی از آخرین تکنولوژی های موجود برای تولید محصول با کیفیت و قیمت مناسب توجه کنند که متأسفانه از این منظر نیز اغلب بنگاه ها دارای

ضعف اساسی هستند. با ایجاد شرایط مناسب برای رفع مشکلات و خلاءهای ذکر شده؛ قطعاً شعار سال عملیاتی خواهد شد.

در صنعت برق برای حمایت کارآمد و مؤثر از تولیدات داخلی با چه چالش های جدی مواجه هستیم؟

چالش جدی در صنعت برق رکود، کمبود منابع مالی با نرخ مناسب، عدم ارتباط با سیستم بانکی جهانی، بازارهای محدود صادراتی، عدم وصول به موقع مطالبات، تحمیل شرایط غیر منصفانه در عقد قراردادهای با بخش دولتی، بی ثباتی در قوانین و مقررات، گرانی نرخ ارز را می توان بخشی از چالش های جدی این صنعت برشمرد.

بخشی نگرانی مسئولین نیز یکی از مشکلات موجود در صنایع است. به عنوان مثال وزیرکار علاقه مند است بیشتر بعنوان وزیر کارگر شناخته شود و در خصوص کار دغدغه ای ندارند و یا در اداره تأمین اجتماعی و دارایی صرفاً به کسب درآمد توجه می شود و صیانت اشتغال فاقد ارزش است.

از دیدگاه شما کدام ارگانها باید به منظور توسعه صنعت برق سیاست های حمایتی تدوین کنند و مهمترین محور سیاست های آنها باید بر چه فاکتورهایی استوار باشد؟

در راستای رقابت پذیر شدن بنگاه های داخلی، کلیه نهادهای حاکمیتی باید ملزم به ایجاد شرایط مشابه با کشورهای دیگر باشند. سازمان تأمین اجتماعی، بیمه و اداره کار، اداره مالیات و سازمان برنامه با تدوین قراردادهای منصفانه و اصلاح قوانین لازم است در کنار هم برای رفع این معضل اقدام نمایند. اقدامات بخشی و عدم توجه به

۴۰

پرونده

سیاست کلی حمایت از تولید داخل، در هریک از سازمان ها و وزارتخانه ها و نهادها اثرزبانبار بر توسعه صنعت برق خواهد داشت.

علیرغم اینکه صنعت برق یکی از پیشتازان حمایت از کالای ایرانی بوده است متأسفانه امروز شاهد تضعیف جدی شرکت های این بخش هستیم. وزارت نیرو چگونه می تواند بنگاه های اقتصادی این صنعت را به روزهای رونق بازگرداند؟

با بررسی سیاست هایی که موجب پیش تازی صنعت برق شده است؛ بعنوان مثال يك زمان اگر قراردادی برای ساخت تعدادی پست برق (۲۵ پست یا ۱۸ پست که بعدها تعداد آنها تغییر کرد) بسته میشد در کنار آن قراردادهای انتقال تکنولوژی برای ساخت ترانسفورماتور قدرت و دیژنکتور و سکسیونر و CT & PT با شرکت های معتبر خارجی بسته می شد و قراردادهای به نحوی تنظیم می شدند که ریسک های غیر معمول گریبان تولید کننده و سازنده داخلی را نگیرد؛ در گذشته صنعت برق ایران حداقل پرداخت ها به موقع انجام می شد که در حال حاضر این چنین نیست. لازم است سیاست های ذکر شده همچنان ادامه داشته باشد. موارد زیر از عوامل تضعیف کننده بخش صنعت برق ایران بوده است:

- در حال حاضر مناقصه ۳۱۲ پست برگزار می شود که باتوجه به حجم کار و مبلغ پروژه نه تنها هیچکدام از شرکت های ایرانی قادر به تأمین مالی آن نیستند بلکه بانک های کشور نیز توان تأمین مالی آن را ندارند و هیچگونه تمهیدی جهت تأسیس شرکت های توانمند در زمینه هایی که نیازمند هستیم در این مناقصه دیده نمی شود.
- قراردادهای بطوریکه جانیه و به نحوی تنظیم می شود که شرکت طرف قرارداد را در معرض انواع ریسک ها و آسیب ها قرار می دهد.
- پرداخت ها تضمین شده نیست و در موعد مقرر انجام نمی شود و کارفرما

برای عدم تعهد مالی، هیچگونه خسارتی نمی پردازد. این شرایط به طور طبیعی نابودکننده امکانات و توانمندی های داخل خواهد بود.

نقش سندیکا را در عملیاتی شدن شعار سال و اعمال سیاست های حمایتی برای فعالان صنعت برق چگونه ارزیابی می کنید؟

امکانات و مقدرات سندیکا بسیار محدود است و اکثر اعضای آن با شرایط مالی نامناسب و بیکاری مواجه هستند در این شرایط اثرگذاری سندیکا بسیار محدود است؛ با این وجود سندیکا می تواند با ایجاد همبستگی صنفی به عنوان بلندگوی بنگاه های صنعت برق از طریق روابط عمومی و نشریات خود مسئولین را در جریان مشکلات این صنعت قرار دهد و راهکارهای خود را برای برون رفت از وضعیت موجود، ارائه کند. از طرفی با تشکیل کمیته های تخصصی و با تدوین استانداردها در بالابردن سطح کیفی محصولات اعضا، تأثیرگذار باشد. همچنین سندیکای برق می تواند با ایجاد بانک اطلاعاتی بنگاه ها در تکمیل زنجیره تولید و هم افزایی توانمندی اعضا، حضور در پروژه های بزرگ را برای آنها تسهیل نماید.

در خصوص سیاست های حمایتی گفتنی است که اعضا از سندیکای برق توقع حمایت ندارند، همین قدر که سندیکا بتواند شرایط قراردادها را مشابه با شرایط قراردادهای شرکت های خارجی برساند و نرخ ارز در قرارداد مشخص شده باشد تا در صورت تغییر نرخ ارز به تناسب آثار آن در قیمت ها جبران شود تا ریسک غیر متعارف به پروژه منتقل نشود و پرداخت ها نیز در زمان تعیین شده در قرارداد انجام شود در این منوال اعضا سندیکا قادر خواهند بود مجموعه خود را مدیریت و در امر تولید و خدمات به بهترین نحو انجام وظیفه کنند. ■

از دیدگاه شما مهمترین عوامل موثر بر عملیاتی شدن شعار سال به ویژه در حوزه صنعت برق چیست؟

با توجه به اینکه اقتصاد امری ریاضی و محاسباتی است با دستور و شعار درست نمی شود بلکه با فکر، مدیریت و برنامه ریزی و عمل به آن قابل پیاده شدن است و در این راستا باید تمامی سازمان ها، ارگان ها اعم از دولتی و خصوصی در این زمینه همدل و یکصدا باشند. باید با مدیریت و برنامه ریزی، موانع و گلوگاه ها را شناسایی کرد و با برنامه در جهت رفع موانع و رسیدن به اهداف تعیین شده اقدام کرد. اقتصاد کشور ما علی رغم شعارهایی که داده می شود دولتی و خصوصی است که دقیقاً با قانون اساسی مغایرت دارد. بنابراین انتظار نداریم که اقتصاد روی خوش خودش را به ما نشان بدهد.

در صنعت برق ایران برای حمایت کارآمد و موثر از تولیدات داخلی با چه چالش های جدی مواجه هستیم؟

بزرگترین چالش صنعت برق این است که شرکت های بزرگ دولتی و خصوصی تعیین کننده نقشه راه صنعت برق هستند و گاهی اوقات آنها را برای رسیدن به اهداف خودشان تعیین می کنند. بنابراین اجازه فعالیت از شرکتهای به معنای واقعی خصوصی و شرکت های کوچک گرفته می شود. بنابراین بهترین حمایت از صنعت برق، برقراری عدالت و جلوگیری از تبعیض بین شرکت ها است.

از دیدگاه شما کدام ارگان ها باید به منظور توسعه صنعت برق سیاست های حمایتی تدوین کنند و مهمترین محور سیاست های آنها باید بر چه فاکتورهایی استوار باشد؟

با توجه به اینکه فعالیت شرکتی مانند پویش گستر صنعت، در حوزه تولید است؛ بنابراین سیاست های حمایتی بایستی در شرکت مادر تخصصی تولید نیروی برق حرارتی، با هماهنگی معاونت برق وزارت نیرو و سندیکای برق تدوین شود. به دلیل اینکه شرکت مذکور و سندیکای برق که تجمعی از شرکتهای کوچک و بزرگ خصوصی هستند، از مشکلات صنعت برق و راهکارهای آن آگاهند.

علیرغم اینکه صنعت برق یکی از پیشتانان حمایت از کالای ایرانی بوده است، متأسفانه امروز شاهد تضعیف جدی این شرکتهای هستیم، وزارت نیرو چگونه می تواند بنگاههای اقتصادی این صنعت را به روزهای رونق بازگرداند؟

گام اول نگاه عدالت محور وزارت نیرو به تمامی شرکتهای حوزه صنعت برق و انجام به تعهدات خود نسبت به آنها، گام دوم از بین بردن بروکراسی اداری و گام سوم پرداخت به موقع مطالبات شرکت های بخش خصوصی است که در حال حاضر متأسفانه اکثر شرکتهای خصوصی مطالبات زیادی از وزارت نیرو دارند. دولت بدون در نظر گرفتن خسارت وارده به شرکتها که ناشی از خواب پول، نوسانات نرخ ارز، بالا رفتن هزینه ها، هنوز راهکاری برای حل این مشکل ارائه نشده است. این موضوع بیش از ده سال است که ادامه دارد...

نقش سندیکا را در عملیاتی شدن شعار سال و اعمال سیاست های حمایتی برای فعالان صنعت برق، چطور ارزیابی می کنید؟

این موضوع جزو رسالت های اصلی سندیکا است. سندیکای برق یک تشکل صنفی با حمایت ۴۰۰ شرکت خصوصی است و می تواند با پیگیری مطالبات اعضا از دولت، مجلس و وزارت نیرو نقش بسیار پررنگ تری را در اعمال سیاست های حمایتی داشته باشد. سندیکا باید جدی تر، قوی تر در این موضوع وارد شود. به نظر می رسد سندیکای صنعت برق ایران از نظر تشکیلاتی به خوبی شکل گرفته باشد اما هنوز حنای سندیکا به اندازه انتظارات ما، چندان رنگی نداده است. ■

عدم حمایت جدی

از سازندگان از سوی سازمان های ذیربط

مسعود حاجی حسن خوانساری؛
مدیرعامل شرکت پارس حفاظ

از دیدگاه شما مهمترین عوامل موثر برای عملیاتی شدن شعار سال به ویژه در حوزه صنعت برق چیست؟

جلوگیری از واردات کالاهای مشابهی که در داخل با کیفیتیتی مناسب تولید نمی شوند همچنین جلوگیری از قاچاق کالا و حمایت بانک ها در تأمین نقدینگی صنعت برق از عوامل بسیار موثر در اجرایی شدن شعار سال است.

چالش های جدی حمایت کارآمد و موثر از تولیدات داخلی صنعت برق کدام اند؟

نبود نظارت بر کیفیت کالاها و حضور این دست کالاها در بازار بخصوص کالاهای بی کیفیت وارداتی و در کنار این مسائل عدم حمایت جدی تولید کنندگان توسط سازمان های زیربسط نیز از چالش های جدی صنعت برق است.

از دیدگاه شما، به منظور توسعه صنعت برق کدام یک از ارگان ها باید تدوین گر سیاست های حمایتی باشند و محور این سیاست ها بر چه فاکتورهایی استوار باشد؟

وزارت صنعت معدن و تجارت می تواند نقش اساسی در ایجاد واحدهایی که توان تولید برخی قطعات حساس در تیراژ بالا را دارند را داشته باشد.

همچنین تجهیز آزمایشگاه های پژوهشگاه نیرو به منظور خودکفایی در این زمینه لازم است. ثبات نرخ ارز توسط بانک مرکزی و کمک در پرداخت بدهی شرکت های توزیع نیروی برق که عملاً نقدینگی تولید کنندگان را بلوکه کرده است از فاکتورهای بسیار مهم سیاست های حمایتی است.

نقش سندیکا را در عملیاتی شدن شعار سال و اعمال سیاست های حمایتی برای فعالان صنعت برق، چطور ارزیابی می کنید؟

نقش سندیکا همیشه مثبت بوده و اما توجه به قطعه سازان بایستی بیش از پیش مد نظر این نهاد صنفی قرار گیرد. در این صورت است که توان تولید افزایش می یابد و همزمان تداوم جلسات با مسئولین رده بالای نظام، می تواند نتایج خوبی را برای صنعت برق داشته باشد. ■

نگاه ویژه:

جایگاه شرکت‌های دانش بنیان در اقتصاد

چشم انداز روشن دانش بنیان ها

اگر فرصت سوزی ها بگذارند

چند سال گذشته سال هایی بودند که در گذر آن تنور سخن برای دو اصطلاح «فناوری های نانو» و «شرکت های دانش بنیان» همواره داغ بوده است. تقویت و گسترش این دو بخش و لزوم کمک به پا گرفتن آن از جمله عباراتی است که به گوش همه ما آشنا هستند. بدون هیچ گونه بزرگنمایی باید گفت که برنامه ها و گفت و گوهای پرشمار تلوزیونی، سخنرانی های پی در پی مسئولان ارشد کشور و تمرکز رسانه ها و مطبوعات بر این موضوع ها افکار عمومی را به شدت به سوی خود جلب کرده است، اما شرکت های دانش بنیان چیستند؟ و چه کارهایی را با چه اهدافی انجام می دهند؟

به گواهی رویدادهای تاریخ معاصر، شرکت های دانش بنیان در پی دگرگونی های گسترده در اقتصاد جهانی پا به عرصه گذاشتند و این رخداد هنگامی پررنگ شد که درخواست فزاینده جهانی برای خدمات، اولویت بالاتری پیدا کرده و بر نیاز برای کالا پیشی گرفت. برخی کارشناسان پدیدار شدن شرکت های دانش بنیان را به عنوان نشانه ای از انقلاب صنعتی سوم به شمار می آورند و نماد بی بدیل آن ظهور رایانه و هوش های مصنوعی هستند که در سالیان گذشته موجب پیشی گرفتن اقتصاد کشوری همچون ایالات متحده بر اقتصاد جهانی شده است.

در تعریف نخستین می توان گفت، شرکت های دانش بنیان، شرکت ها یا مؤسساتی هستند که خصوصی یا تعاونی بوده و به منظور هم افزایی دانش و ثروت، توسعه اقتصاد دانش محور بنیان گذاری می شوند. مهم ترین اهداف این شرکت ها تحقق اهداف علمی و اقتصادی از راه گسترش و کاربست تجاری اختراعات و نوآوری ها و تولید صنعتی نتایج به دست آمده از تحقیق و توسعه در حوزه فناوری های برتر است.

ویژگی بارز مؤسسات دانش بنیان که در تمامی حوزه های طراحی و تولید کالاهای گوناگون و ارائه خدمات مختلف فعالیت می کنند، ایجاد ارزش افزوده بسیار بالاست چرا که این شرکت ها در مرزهای دانش فعالیت داشته و تولیدات یا

خدمات آنها همواره منحصر به فرد است، از این رو به دلیل فعالیت بی رقیب می توانند سود بالایی برای محصولات خود تعیین کنند.

در تشریح دیگر ویژگی های مهم شرکت های دانش بنیان می توان گفت که این بنگاه ها اساساً کالا تولید نمی کنند و ساختمان و مکان یابی یا ماشین آلات ویژه ای نیز نیاز ندارند، زیرا این خود شرکت ها هستند که ابزار را تولید برای دیگران تولید کرده و تمرکزشان بر روی ابزار تولید است نه خود تولید.

شرکت های دانش بنیان بیشتر از فناوری اطلاعات و ارتباطات از جمله سخت افزار و نرم افزار برای انجام فرایندهای مدیریتی بهره می جویند، از این رو توسعه نرم افزار برای شکل گرفتن و تکامل این شرکت ها بسیار مهم است. گسترش برنامه های کاربردی یا همان اپلیکیشن ها برای بخش های گوناگون چنین سازمان هایی یک ضرورت حیاتی است؛ چرا که بدون آن ها، کنترل و هماهنگ کردن کارهای نوآورانه و خلاقانه و حل مسائل بسیار دشوار خواهد بود.

در واقع شرکت های دانش بنیان (Knowledge enterprise) به شرکت هایی گفته می شود که دانش و فناوری، جزئی جدایی ناپذیر از دارایی اساسی آن ها بوده و بنگاه هایی هستند که پیش از عمومی شدن یک فعالیت اقتصادی با ارائه و گسترش آن هم سود سرشاری را نصیب خود می سازند و هم موجب پیشرفت برق آسای دانش، صنعت و اقتصاد کشور می شوند.

مفهوم دانش بنیان بودن تا اندازه بسیاری به میزان وابستگی و تکیه یک شرکت به دانش و فناوری بستگی دارد و در تحلیل پایانی این دانش و فناوری است که دارایی حیاتی یک سازمان دانش بنیان تلقی می شود. برپایه آنچه گفته شد می توان پیش بینی کرد که حوزه شرکت های دانش بنیان بسیار گسترده است، پس باید آنان را به گروه های کوچکتری تقسیم کرد.

شرکت های مشتری-محور (client-oriented) که از لحاظ تمرکز راهبردی، بیشتر توجه آنها بر خود مشتریان و جوامع هدف برای ارائه خدمات

است که از صنایع نمونه این دسته می توان به دفترهای حقوقی و حسابداری اشاره کرد. شرکت های مسئله-محور (Problem solving-oriented)، که تمرکز راهبردی شان بر حل مسئله با راهکارهای خلاقانه و نوآوری قرار گرفته است که نمونه بارز آن را می توان شرکت های تبلیغاتی و شرکت های توسعه نرم افزاری دانست که با تاکید بر نیاز یا مشکل به دنبال رفع یا حل آن هستند.

شرکت های خروجی-محور، که تمرکز راهبردی این بنگاه ها بر سازگار کردن و بهره برداری از راه حل های موجود است، در واقع این شرکت ها بر روی مواردی کار می کنند که برای نخستین بار در معرض کاربردی شدن بوده و نیاز به زمان و سرمایه گذاری بلند مدت دارند. نمونه بارز این شرکت های دانش بنیان دفاتر مشاوره مدیریت هستند.

در رویکرد دیگری نیز می توان شرکت های دانش بنیان را به شرکت های خدمات حرفه ای و شرکت های تحقیق و توسعه یا R&D تقسیم کرد که در این صورت دو گروه نخست در دسته خدمات حرفه ای و گروه سوم در دسته شرکت های تحقیق و توسعه قرار می گیرند. در کل هیچ توافقی درباره میزان سرو کار داشتن با دانش برای این که یک شرکت، دانش بنیان تلقی شود، وجود ندارد لیکن به صورت نسبی می توان گفت شرکت هایی که به صورت اقتصادی برای پیش برد اهداف خود نیاز کمتری به کارگران داشته و بیشتر وابسته به دانش هستند، نزدیکی بیشتری با مفهوم دانش بنیان دارند.

در کشورمان ایران نیز چنین شرکت هایی بر اساس معیارهای مورد نظر آئین نامه های معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری مشخص شده و صلاحیت آنها به تأیید کارگروه ویژه این کار با عنوان «کارگروه ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکت ها و مؤسسات دانش بنیان و نظارت بر اجرا» که متولی ارزیابی وضعیت شرکت هاست، می رسد.

پاسخ به این پرسش که چرا اقتصاد و صنایع دانش بنیان تا این پایه از اهمیت راهبردی

برخوردار بوده و می بایست به آنها توجه ویژه شود با در نظر گرفتن این که در جهان کنونی، موجودیت نیروگاهی با چند صد هکتار مساحت و ساختمان ها تجهیزات غول آسا می تواند با نبود یک قطعه الکترونیکی های تکنولوژیک چند میلیمتری به خطر افتاده و اینکه فناوری ساخت چنین گوهری تنها در اختیار چند شرکت انگشت شمار در سراسر جهان است، بسیار آسان می شود.

امروزه شرکت ها و کارخانه های نام آور پذیرفته اند که در انحصار گرفتن تمامی بخش های تولید یک محصول با یک شاخه از صنعت نه امکان پذیر بوده و نه اساسا کاری بخردانه و سودآور است، پس آنان با تمرکز بر بازار تولید و برگزیدن چند پاره کوچک اما بسیار پیچیده از کالای مورد نظر به عنوان قلب محصول و سپس در انحصار گرفتن تولید آن

بخش دیگری از حمایت در پیوند با شرکت های دانش بنیان است که در حوزه تحقیق و توسعه بتوانند سطح توانمندی در تولید و کیفیت محصول خود را جهت افزایش رقابت پذیری با دیگر شرکت ها و به ویژه تولیدکنندگان خارجی بالا برده و یا با به کارگیری نخبگان، گامی برای بهبود وضعیت اشتغال برداشته باشند.

با هدف کنترل کامل بازار را راهبرد خود قرار داده اند، در حالی که تولید چنین قطعاتی نیاز به امکانات و نیروی انسانی و هزینه بالایی نداشته و از سوی دیگر موجودیت تمامی یک پروژه چند میلیارد دلاری به آن وابسته است. نمونه بارز اجرای این راهبرد در مورد کشورمان، مورد آشنای پالایشگاه ستاره خلیج فارس بود که با وجود انجام این پروژه به وسیله نیروهای بومی به دلیل در اختیار نداشتن فناوری ساخت نوعی کمپرسور ویژه که امکان ساخت آن تنها برای یک شرکت آلمانی وجود داشت، عملیاتی شدن پروژه عظیم و پرهزینه این پالایشگاه که برای کشور ارزش حیاتی نیز داشت با وجود اتمام آن برای چند سال امکان پذیر نبود.

مواردی از این دست در کشورمان بسیار دیده شده اند که به ویژه در روزهای تحریم اهمیت خود را بر همگان روشن کردند، اینکه می توان یک پروژه دلخواه را تقریبا به تمامی در داخل پیش برد لیکن در پایان، تنها به دلیل نبود قطعه ای کوچک مجبور به ترک آن شد، موجب

شد تا تمرکز مدیریت ارشد از کارهای کمی بر روی شرکت های دانش بنیان قرار گیرد، براین پایه گسترش و رشد دادن رویکردهای دانش بنیان در کشور امری گریزناپذیر است.

لیکن یکی از مسائل عمده فعالیت دانش بنیان در ایران از آنجا سرچشمه می گیرد که سرمایه اصلی این شرکت ها نیروی انسانی متخصص و نخبه بوده و محصول آن اطلاعات است، شماری از افراد تحصیل کرده و با تجربه اطلاعاتی تولید می کنند که محصول اصلی شرکت به شمار آمده و درآمدزایی را در پی دارد. همین ویژگی یکی از اصلی ترین چالش های صنایع دانش بنیان را در ایران رقم می زند چرا که با چنین توصیفی نگهداری طرح های صنعتی و مالکیت معنوی محصولات، دغدغه اصلی این بنگاه ها است و جامعه ایرانی چندان به رعایت بنداشت های این گونه از مالکیت پایبندی نشان نمی دهد، بنابراین موجودیت شرکت های دانش بنیان ایرانی همواره در معرض خطر جدی است، موارد دیگری از جمله نگهداری نخبگان فنی و علمی درون کشور و برآورده کردن نیازهای مالی و سرمایه این بنگاه ها نیز وجود دارد که در سال های گذشته موضوع بحث و سیاست گذاری در سطوح عالی کشور بوده است.

در مورد سیاست های حمایتی تصویب شده در کشور به صورت خلاصه می توان گفت که شرکت های دانش بنیان از حمایت های دولتی نظیر معافیت از پرداخت مالیات، عوارض حقوقی گمرکی و سود بازرگانی و عوارض مالیاتی به مدت ۱۵ سال و همچنین اعطاء تسهیلات کم بهره بلند مدت یا کوتاه مدت و یا حتی در برخی موارد تسهیلات بی بهره برخوردار شده اند.

البته شرکت های دانش بنیان باید برای برخورداری از این حمایت ها شرایطی همچون تقویت اقتصاد ملی کشور، تقویت توان دفاعی کشور، اشتغال زایی، بالا بردن سطح فناوری در حوزه مورد فعالیت، تبدیل نمونه آزمایشگاهی محصول به نمونه ی صنعتی و تجاری سازی آن و ... را داشته باشند که در واقع ویژگی های ذاتی این شرکت ها نیز هستند.

بخش دیگری از حمایت در پیوند با شرکت های دانش بنیان است که در حوزه تحقیق و توسعه بتوانند سطح توانمندی در تولید و یا کیفیت محصول خود را جهت افزایش رقابت پذیری با دیگر شرکت ها و به ویژه تولیدکنندگان خارجی بالا برده و یا با به کارگیری نخبگان، گامی برای بهبود وضعیت اشتغال برداشته باشند.

با توجه به شرایط لازم برای حمایت، روشن

است که در آغاز ثبت شرکت های دانش بنیان نمی توان درباره امکان استفاده این موسسات از مزایای قانونی به صورت قاطع تصمیم گیری کرد و ارزیابی باید بر مبنای عملکرد این شرکت ها و پس از اینکه شرایط بنگاه ها پایدار شد، انجام شود، افزون بر این شرکت های دانش بنیان نوپا دارای اعتبار یک ساله بوده و تنها برای یک سال دیگر می تواند تمدید شود و چنانچه شرکت نتواند در مدت ۲ سال پس از تأیید دانش بنیان بودن، رتبه بندی خود را تثبیت کند و یا هر زمان که شرایط مصوب در آیین نامه را از دست دهد دانش بنیان بودن شرکت لغو خواهد شد، هر چند چنین رویکردی حمایت عملی از موسسات دانش بنیان را با دشواری روبرو می سازد، لیکن باید اعتراف کرد که چاره دیگری برای این کار وجود ندارد و در هر صورت باید با آن کنار آمد.

در پرداختن به جزئیات حمایتی حاکمیت از موسسات دانش بنیان می توان در گام نخست به بررسی پیش بینی های حمایتی در قانون بودجه ۹۷ پرداخت، در این رابطه «فاطمه حسینی»، رئیس کمیته اقتصاد دانش بنیان کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی با اشاره به تصمیم کمیسیون تلفیق بودجه که به منظور ارتباط دانشگاه ها و موسسات پژوهشی با بخش های اقتصادی و بکارگیری دانش آموختگان دوره های تحصیلات تکمیلی و هدایت پایان نامه ها به سمت نیازهای کاربردی، اتخاذ شده است، گفت: قانون بودجه شرکت های سودده، بانک ها و موسسات انتفاعی وابسته به دولت را مکلف می سازد که افزون بر درصد های قانونی معمول، دست کم ۴۰ درصد دیگر از هزینه های سالیانه خود در امور پژوهشی را به حساب خاصی نزد خزانه کل کشور واریز کنند.

نماینده مردم تهران همچنین یادآور می شود که آیین نامه اجرایی این تبصره نیز شامل سازوکارهای چگونگی مصرف منابع و سایر موارد است که حداکثر دوماه پس از ابلاغ قانون بودجه به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه و همکاری وزارتخانه های اقتصاد و دارایی، علوم، بهداشت درمان و وزارت صنعت، معدن و تجارت، به تصویب هیات وزیران خواهد رسید. همچنین کمیسیون تلفیق در اقدامی دیگر با تصویب یک بند الحاقی به تبصره ۴ لایحه بودجه ۹۷، مقرر کرد که معادل ۲۰۰ میلیارد تومان از منابع در اختیار «صندوق نوآوری و شکوفایی کشور» برای تأمین کمک هزینه ای به میزان ۴۰ درصد ارزش تجهیزات و مواد آزمایشگاهی دانش بنیان که ساخت داخل باشند، به

دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی نیازمند این محصولات و با معرفی معاونت علم و فن آوری ریاست جمهوری اختصاص یابد.

صندوق نوآوری و شکوفایی نام نهادی است که براساس ماده ۵ قانون حمایت از شرکت‌ها و موسسات دانش بنیان که در سال ۱۳۸۹ تصویب شد، پایه گذاری شده است و تنها می‌تواند به شرکت های فعال در حوزه فناوری های برتر (شرکت های دانش بنیان) تسهیلات بدهد، ساختار این صندوق به گونه ای است که با ارائه تسهیلات و بازگشت آنها، شرکت های دانش بنیان را به تحرک و می دارد و شرکت های دانش بنیان هدف این صندوق همگی خصوصی هستند و البته انتقاداتی نیز به عملکرد آن وجود دارد.

در این مورد بودجه اختصاص یافته تنها بر هزینه خرید تجهیزات متمرکز است که البته به نظر می رسد که بهتر است آن را در ردیف بودجه خود دانشگاه ها و مؤسسات پیش بینی کرد تا سرمایه صندوق نوآوری و شکوفایی در مسیری راهبردی تر و نه با هدف تامین منابع برای هزینه های جاری به کار گرفته شود.

اما در یک نگاه کلی به لایحه بودجه سال ۱۳۹۷ کل کشور از حیث منابع نزدیک به ۱۲ میلیون میلیارد ریال و از حیث مصارف نیز برابر با همین حدود است.

می توان موارد مربوط به پروژه های پژوهشی و دانش بنیان را به صورت زیر فهرست کرد:

بر پایه بند الف تبصره ۴ قانون بودجه سال ۹۷ به منظور تحقق بخشی از اهداف مندرج در قانون حمایت از شرکت ها و موسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری و اختراعات، به ویژه تبصره (۲) ماده (۵) این قانون و ماده (۵۱) قانون احکام دائمی برنامه های توسعه، باید معادل ریالی مبلغ ۲۰۰ میلیون دلار از محل صندوق توسعه ملی برای حمایت از شرکت های دانش بنیان خصوصی و تعاونی اختصاص یابد که البته مبلغ بالایی به نظر نمی رسد، لیکن باید توجه کرد اختصاص مبالغ بیشتر در این مرحله از گسترش شرکت ها ممکن است از گنجایش بهره برداری آنها بیرون بوده و همچنین خطر انحراف را برای آنها ایجاد کند، پس باید با احتیاط گام برداشت.

بند ب، بخش ه تبصره ۴ قانون بودجه نیز به بانک های عامل اجازه می دهد که در سال ۱۳۹۷ مبلغ ۴۰ هزار میلیارد ریال تسهیلات از محل منابع در اختیار از جمله منابعی که با تصویب هیات عامل صندوق توسعه ملی در آن بانک ها سپرده گذاری شده است برای خرید تجهیزات و به روز رسانی آزمایشگاه ها

و کارگاه های دانشگاه ها و موسسات آموزشی و پژوهشی و فناوری براساس فهرست مورد توافق وزارتخانه ها و سازمان های مرتبط و سازمان برنامه و بودجه پرداخت کنند که پس از تنفس دو ساله از محل درآمد اختصاصی آنها بازپرداخت خواهد شد.

طبق بند الف تبصره ۵ نیز شرکت های دولتی و یا وابسته به وزارتخانه ها و سازمان های دولتی و همچنین دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی و موسسات پژوهشی و پارک های علم و فناوری مجاز خواهند بود که با تضمین بازپرداخت اصل و سود، تا سقف ۷۰ هزار میلیارد ریال، اوراق مالی اسلامی ریالی را برای اجرای طرح های دارای توجیه فنی، اقتصادی و مالی خود که به تصویب شورای اقتصاد می رسد، منتشر کنند.

بند الف تبصره ۹ قانون بودجه به دانشگاه ها و موسسات آموزشی و پژوهشی و پارک های علم و فناوری اجازه می دهد، تا سقف عملکرد درآمدشان در سال ۱۳۹۶ نسبت به دریافت تسهیلات از بانک ها اقدام کرده و برای تکمیل طرح ها و تملک دارایی های سرمایه ای خود صرف کنند و بند ز این تبصره نیز به منظور بالا بردن شاخص های علمی، پژوهشی و فناوری، اعتبارات قانون استفاده متوازن از امکانات کشور قابل اختصاص به دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی، پارک های علم و فناوری مستقر در استان را پیش بینی کرده است.

بند ح تبصره ۹ نیز در مورد اختصاص دست کم یک درصد از اعتبارات به امور پژوهشی و توسعه فناوری براساس قانون برنامه ششم توسعه است که شورای برنامه ریزی و توسعه استان را مجاز می کند اعتبارات موضوع این ماده را براساس اولویت ها و سیاست های پژوهشی مصوب و نیازهای استان برای امور پژوهشی و توسعه فناوری اختصاص دهد.

در بند الف تبصره ۱۸ بودجه ۹۷ با هدف اجرای برنامه اشتغال گسترده و مولد، با تاکید بر اشتغال جوانان، دانش آموختگان دانشگاهی، زنان و اشتغال حمایتی به دولت اجازه داده می شود صد در صد منابع حاصله از مابه التفاوت قیمت حامل های انرژی در سال ۱۳۹۷ نسبت به قیمت آن در آغاز سال ۱۳۹۶ را به حساب خاصی نزد خزانه داری کل واریز کرده و تا سقف ۱۷۴ هزار میلیارد ریال و در اشکال مختلف برای حمایت از طرح های تولید، اشتغال، آموزش و کمک به کارورزی جوانان دانش آموخته دانشگاهی پرداخت کند که بی تردید در صورت تحقق چنین اعتباری منابع بسیار عظیمی در اختیار شرکت های

دانش بنیان قرار خواهد گرفت.

همانگونه که گفته شد بخش بزرگی از حوزه فعالیت و پیش نیازهای شرکت های دانش بنیان در پیوند با فن آورها اطلاعات و سخت افزار و نرم افزار رایانه ای است که توجه به آن بسیار حیاتی می نماید، در این مورد بند ب تبصره ۱۸ قانون بودجه ۹۷ به شرکت های تابعه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات اجازه می دهد تا مبلغ ۱۴۰۰ میلیارد ریال از منابع داخلی خود را برای کمک به سرمایه گذاری های خطرپذیر، ایجاد اپراتورهای ارائه کننده خدمات الکترونیکی در کلیه بخش ها، حمایت از پروژه های توسعه ای اشتغال آفرین و یا صادرات کالا و خدمات در این بخش توسط بخش های خصوصی و تعاونی اختصاص دهد که می تواند بسیار مفید باشد.

روی هم رفته می توان گفت که سیاست های حمایتی دولت و پارلمان در بخش های گوناگون مرتبط با شرکت های دانش بنیان تا اندازه بسیاری مفید هستند، البته شرط نخست کارگشایی آن محقق شدن این اعتبارات است که با توجه به وضعیت مالی دولت و اقتصادی کشور در هاله ای از ابهام قرار دارد، سرمایه بر بودن شرکت های دانش بنیان، حمایت از آن را ناگزیر می سازد لیکن با توجه به موقعیت راهبردی این صنایع نمی توان بر روی شرکای خارجی چندان حساب کرد و در نهایت این حاکمیت خود کشور است که باید با آزاد سازی سایر منابع خود و تحمل تنگناها در حمایت خود از این موسسات بردبار و راسخ باشد.

جدا از قانون بودجه ۹۷ و سال ها پیش از آن قانون «حمایت از شرکت ها و مؤسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری ها و اختراعات» نیز، در راستای حمایت از محصولات دانش بنیان در کشور، در آبان ماه ۱۳۸۹، در قالب لایحه ای به تصویب مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان رسیده بود که از سوی دولت وقت به معاون علمی و فناوری ریاست جمهوری و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ابلاغ شد.

با ابلاغ این قانون، اقدامات پراکنده ای در این زمینه انجام شد، تا اینکه با بیانات رهبر معظم انقلاب در خصوص اقتصاد مقاومتی و اقتصاد دانش بنیان، دولت یازدهم به صورت جدی و با نگاه راهبردی به تبیین فرهنگ دانش بنیان و اجرای این قانون در کشور پرداخت. در دو سال نخست فعالیت دولت نو نزدیک به دو هزار شرکت دانش بنیان در کشور معرفی شدند که بالغ بر ۷۰ هزار میلیارد ریال فروش داشته اند. نمونه قانونی دیگری که به حمایت از

شرکت‌های دانش‌بنیان توجه کرده است، قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر است، این قانون که ۶۰ ماده و ۳۵ تبصره دارد در ماده ۴۳ خود دولت را موظف کرده است که با هدف افزایش تولید محصولات دانش بنیان و کسب و گسترش سهم بین المللی ایران در صادرات این محصولات و تحریک تقاضای داخلی، برنامه توسعه تولید محصولات دانش بنیان را تدوین کرده و فهرست انواع حمایت‌ها از شرکت‌های تولیدکننده این محصولات را به ویژه در حوزه فناوری‌های نوین مانند هوافضا، ریزفناوری، زیست فناوری و زیست مهندسی منتشر کند. بنابراین حمایت‌هایی علاوه بر تدبیر اتخاذ شده در قانون حمایت از شرکت‌های دانش بنیان، برای تمامی شرکت‌های فعال در زمینه تولید محصولات نوآورانه و دانشی در نظر گرفته شده

یکی از محورهای ماده ۴۳ این است که خرید از محصولات ساخت داخل و حمایت دولت از آن در حوزه دانشی به موضوعات دیگر گسترش داده شود و این برنامه پس از طراحی با کمک سایر دستگاه‌ها، با فراخوان عمومی، از شرکت‌ها برای معرفی توانمندی‌های خود در قالب نمایشگاه دعوت خواهد کرد

است و همانگونه که «مهدی الیاسی»، معاون سیاستگذاری و ارزیابی راهبردی معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری می‌گوید: در قانون حمایت از شرکت‌های دانش بنیان، تمرکز روی حمایت از شرکت‌ها است، اما در ماده ۴۳ قانون رفع موانع تولید تمرکز بیشتر روی بازاریابی، ایجاد تقاضا، جهت دهی به خرید دولت و استاندارد است تا شرکت‌ها بتوانند در بازار بهتر کار کنند.

الیاسی با اشاره به این که فلسفه وجودی ماده ۴۳ بیشتر ابزار حمایتی است نه قانون و تشکیلات مربوط به آن، یادآور می‌شود که یکی از محورهای ماده ۴۳ این است که خرید از محصولات ساخت داخل و حمایت دولت از آن در حوزه دانشی به موضوعات دیگر گسترش داده شود و این برنامه پس از طراحی با کمک سایر دستگاه‌ها، با فراخوان عمومی، از شرکت‌ها برای معرفی توانمندی‌های خود در قالب نمایشگاه دعوت خواهد کرد و مشتریان نیز می‌توانند از محصولات ساخت داخل که با دقت تعیین صلاحیت شده‌اند، بازدید کنند. باید اضافه کرد که در راستای همین قانون

تا کنون دولت تلاش کرده تا با برگزاری نمایشگاه‌های تجهیزات و مواد آزمایشگاهی ساخت ایران (ایران لب)، خرید دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی در حوزه تجهیزات و مواد آزمایشگاهی به سمت خرید تولیدات داخل هدایت کرده و در این زمینه، حمایت‌های ویژه‌ای را نیز برای خریداران از شرکت‌های داخلی توانمند و تایید صلاحیت شده و با کیفیت در نظر گرفته است.

نظام مدیریت کشور در حوزه‌های مالیاتی نیز تسهیلات و مشوق‌هایی برای شرکت‌های دانش بنیان در نظر گرفته است و برپایه قوانین تصویب شده واحدهای تولیدی فناوری اطلاعات با تأیید وزارتخانه‌های مربوط و معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور در هر حال از امتیاز این ماده ۱۳۲ قانون مالیاتهای مستقیم برخوردار و تا ۱۰ سال از مالیات معاف خواهند بود.

دولت در این زمینه تا جایی در جهت حمایت از گسترش موسسات دانش بنیان پیش می‌رود که حتی اعضای هیئت علمی، دانشگاه‌ها و موسسات دولتی را به شرطی که سهامی کمتر از نیم داشته باشند، مجاز به مشارکت در بنگاه‌های دانش بنیان می‌کند. از سویی دیگر اجازه صرف مالیات در بخش تحقیق توسعه برای سایر موسسات نیز خود نوعی کمک مالیاتی غیرمستقیم برای بنگاه‌های دانش بنیان به شمار می‌رود.

به نظر می‌رسد که تشویق‌های مالیاتی دولت برای چنین موسساتی همانگونه که خود دولت بارها اعلام کرده است، نفوذ فناوری در بدنه اصلی اقتصاد و دانش بنیان شدن بخش‌های مهم و حیاتی کشور بوده که یکی از مهمترین ارکان توسعه اقتصاد دانش بنیان و اقتصاد مقاومتی است.

همچنین تجربه کشورهای مختلف نشان می‌دهد که به صورت میانگین ۱۰ تا ۱۰۰ درصد، اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه در جهان به شرکت‌های دانش بنیان و برای فعالیتهای تحقیق و توسعه اختصاص می‌یابد. برای نمونه کشور کره جنوبی بین ۲ تا ۲۰ درصد را برای این کار در نظر گرفته است که برای شرکت‌های کوچک حتی به ۲۵ تا ۳۰ درصد نیز می‌رسد. اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه برای کشور ژاپن ۲۰ تا ۳۰ درصد، برای ایالات متحده آمریکا ۲۰ درصد در تحقیقات حوزه انرژی، برای کشور ایتالیا ۳۵ درصد و در روسیه تا ۱۰۰ درصد بر اساس نوع فعالیت و کالای تولید شده از طریق تحقیق و توسعه اختصاص می‌یابد. پس باید پذیرفت که چنین کمک و مشوق‌هایی می

تواند بسیار کاربردی و خوش فرجام باشد. در بخش مربوط به تولید و انتقال نیرو که به صنعت برق کشور مربوط می‌شود، حوزه‌های بسیاری از جمله کنترل نیروگاه و خطوط انتقال و همچنین بهینه سازی و افزایش راندمان این واحدها و یا سازگار کردنشان با محیط زیست و ... وجود دارند که مجال خوبی برای فعالیت شرکت‌های دانش بنیان ایجاد می‌کنند.

پژوهشگاه نیرو به عنوان یک نهاد دولتی در عرصه تولید و انتقال نیرو می‌تواند از تمام ظرفیت‌های قانونی ایجاد شده برای تقویت و گسترش شرکت‌های دانش بنیان که در حوزه‌های گفته شده فعال هستند بهره‌برداری کند.

در مجموع می‌توان گفت که در سالهای اخیر اهمیت راهبردی اقتصاد دانش بنیان و اجزا سازنده آن که شرکت‌ها هستند برای سیاست‌گذاران کلان کشور روشن شده و عزمی عمومی برای به فرجام رسیدن برنامه‌ها و چشم‌اندازها در این زمینه ایجاد شده است. ابزارهای حمایتی قانونی و مالی پیش‌بینی شده و معافیت‌های مالیاتی بسیار امیدوار کننده به نظر می‌رسند، اما آنچه در این مورد نگران کننده است، در درجه نخست امکان بالای عدم تحقیق منابع مالی است، چرا که هزینه‌های دولت بسیار بالا بوده و از آن مهم‌تر بخش اعظم حمایت‌ها به صورت غیرمستقیم و در غالب الزام حمایت برای سازمان‌های دولتی از بودجه خود آنها است که در بیشتر موارد، شوربختانه سازمانها از تخصیص آن سر باز می‌زنند.

مورد دیگری که می‌تواند زمینه ساز مشکل در مسیر این طرحهای حمایتی شود وجود و استقرار یک سامانه دیوان سالاری سنگین و ناکارآمد در تمامی حوزه‌هاست که با وارد شدن بی موضوعیت، در تمامی عرصه‌ها موجب سنگ اندازی در مسیر اجرای اهداف خواهد شد.

باید اعتراف کرد که حتی با وجود قوانین مناسب تا هنگامی که دولت خود را سبک و چابک نساخته و با آزاد کردن منابع خود از بخش‌هایی که تصدی دولتی ضروری نیست، زمینه تمرکز بر مسائل راهبردی و دارای بعد امنیت ملی نشود، به دشواری بتوان نسبت به پیشرفت این طرح‌ها خوشبین بود. چرا که طرح‌های دانش بنیان هم زمان بر بوده و هم نیازمند بودجه بالا و حمایت کامل است، کاری که تنها از دولت بر خواهد آمد و بس. ■

همکاری سندیکا و پژوهشگاه نیرو برای توسعه محصولات نوآورانه

تهیه کننده: دفتر تجاری سازی و اکتساب فناوری پژوهشگاه نیرو

۱. مقدمه

با وجود اینکه از تعداد دقیق شرکت‌های فعال در حوزه‌های تولید کالا و ارائه خدمات مرتبط با تولید، انتقال و توزیع برق آمار دقیقی در دست نیست، برآورد می‌شود که حدود ۷۰۰ شرکت در این زمینه فعالیت می‌کنند. در این میان تعداد ۵۳۰ شرکت عضو سندیکای صنعت برق اند و مابقی که عمدتاً شرکت‌های کوچک و خرد به شمار می‌روند، در سندیکای صنعت برق عضویت ندارند. مجموعه این شرکت‌ها حجمی حدود ۳ درصد از اقتصاد ایران را تشکیل می‌دهند؛ که این امر موجب شده است صنعت برق کشور در مقایسه با سایر صنایع، رتبه‌ی ۴ را از نظر حجم اقتصادی داشته باشد و با ۲,۵ میلیارد دلار صادرات رتبه ۱ صادرات خدمات فنی و مهندسی را کسب کند. با این وجود، یکی از موضوعات کلیدی که در چند سال اخیر در صنعت برق، دچار اختلال شده است «نوآوری»، ایجاد و اکتساب فن‌آوری‌های نوین در واحدهای تحقیق و توسعه سازندگان صنعت برق بوده است. این موضوع از آن جهت دارای اهمیت است که قدرت رقابت پذیری بنگاه‌های این صنعت در میان مدت و بلند مدت در بازارهای داخلی و خارجی کاملاً تحت تأثیر توان نوآوری آن‌ها است.

۲. همکاری پژوهشگاه نیرو و سندیکای

صنعت برق ایران

با عنایت به این موضوع پژوهشگاه نیرو با مأموریت مدیریت تحقیقات به عنوان یک سازمان میانجی در نظام نوآوری بخشی در صنعت برق و انرژی با هدف پیشبرد و گسترش تحقیق و پژوهش بر مبنای توان داخلی و رفع نیازهای واقعی شرکت‌های فعال در تولید و ارائه محصولات و خدمات دانش‌بنیان و نوآورانه، طراحی و اجرای یک بسته‌ی حمایتی ویژه را در دستور کار قرار داد. در این راستا، به منظور عارضه‌یابی مشکلات شرکت‌های فعال در صنعت برق و انرژی مجموعه جلساتی در محل پژوهشگاه نیرو و با همکاری سندیکای صنعت برق در سال ۱۳۹۵ برگزار شد، با استناد به نظرات صاحبان و مدیران شرکت‌های فعال در صنعت، از جمله مهم‌ترین مشکلاتی که شرکت‌ها در حوزه فناوری با آن دست و پنجه نرم می‌کنند، «مشکلات مالی و هزینه‌ای»، «عدم وجود شبکه‌های ارتباطی موثر داخلی و خارجی» و «ضعف مقررات و قوانین» است که در نمودار زیر این موارد بیان شده است: همچنین شرکت‌های عضو سندیکای صنعت برق ایران نیازهای خود را در حوزه نوآوری به صورت زیر بیان کردند:

بر اساس نتایج عارضه‌یابی صورت گرفته و

در پاسخ به نیازهای شرکت‌ها، کريدور ارائه خدمات توسعه نوآوری و اکتساب فن‌آوری را در چارچوب بسته حمایت از توسعه ایده‌های نوآورانه، حمایت از تحقیق و توسعه و حمایت از تجاری سازی تدوین شد.

۳. بسته حمایت از محصولات و خدمات

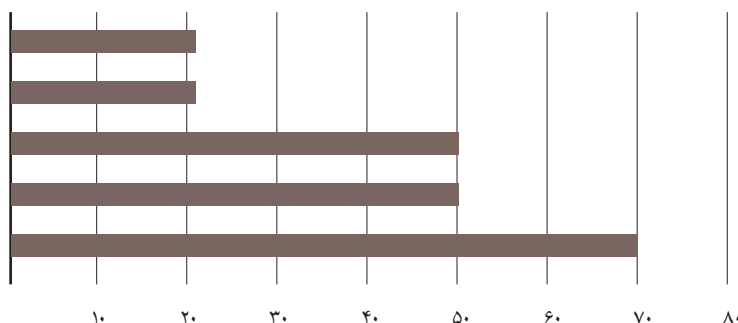
دانش بنیان و فن‌آورانه در صنعت برق و انرژی

بسته حمایت از محصولات و خدمات دانش بنیان و فن‌آورانه در صنعت برق و انرژی شامل مجموعه‌ای از اقدامات حمایتی «از فاز ایده‌پردازی و مسأله‌یابی گرفته تا فاز آزمون ایده و تحقیق و توسعه‌ی محصولات، و سپس تولید صنعتی و تجاری سازی محصول در بازارهای داخلی و صادرات» است و به محصولات و خدمات دانش بنیان و فن‌آورانه و شرکت‌هایی که تولید کننده‌ی چنین محصولات یا ارائه دهنده‌ی چنین خدماتی هستند، تعلق می‌گیرد. این مجموعه شامل ۱۰ نوع حمایت به شرح زیر است که توسط دفتر تجاری سازی و اکتساب فن‌آوری پژوهشگاه نیرو ارائه می‌شود:

۳,۱. حمایت از توسعه ایده‌های نوآورانه:

۱. ترویج و آموزش: در راستای ارتقای توانمندی‌های علمی پژوهشگران، حمایت از فعالیت‌های ترویجی، آموزشی و اثربخشی کارگاه‌های علمی و تخصصی، پژوهشگاه نیرو

عدم دسترسی به منابع انسانی با زمینه‌های تخصصی مورد نیاز
عدم وجود تجهیزات فنی و آزمایشگاهی
مقررات و قوانین
عدم وجود شبکه‌های ارتباطی موثر داخلی و خارجی
مشکلات مالی و هزینه‌ای

- تسهیل استفاده از تجهیزات آزمایشگاهی پژوهشگاه نیرو
- تجهیز آزمایشگاه ها
- کمک به انتقال تکنولوژی
- یکسان سازی دستورالعمل ها و رویه ها

تسهیلات و حمایت های مالی

- حمایت مالی برای خرید تجهیزات، تکنولوژی و توسعه محصولات
- منابع مالی برای سرمایه گذاری های مخاطره پذیر
- کاهش هزینه های انجام تست ها
- تسهیل گری و ارایه کمک های مالی برای ثبت نوآوری های و اختراعات شرکت ها

توسعه ارتباطات و ایجاد شبکه های ارتباطی داخلی و خارجی

- دسترسی به فناوری های نوین از طریق مشارکت های بین المللی معتبر
- آشنایی با فرآیند تحقیق و توسعه در شرکت های معتبر جهانی مانند Siemens و ABB
- توسعه همکاری های فنی و علمی با پژوهشگاه نیرو و مراکز تحقیقاتی خارج کشور
- ایجاد مراکز استانی برای پیگیری امور مربوط به واحدهای تحقیق و توسعه

منابع انسانی

- دسترسی به منابع انسانی متخصص داخلی و خارجی

بازاریابی و فروش محصولات و خدمات نوآوری

- کمک به معرفی محصولات نوآورانه شرکت ها به سازمان های مرتبط
- کمک به فروش محصولات نوآورانه بومی

از برگزاری کارگاه ها و دوره های تخصصی مرتبط با نیاز صنعت برق و انرژی، به ویژه مباحث تجاری سازی، انتقال فن آوری و مالکیت فکری (مادی و معنوی) در صنعت برق و انرژی حمایت می کند.

۲. آگاه سازی تغییرات فناوری: با هدف آگاه سازی شرکت ها و کمک به بهبود استراتژی های تحقیقاتی و تجاری آن ها، از پروژه های رصد فن آوری و بازار در حوزه برق و انرژی، تسهیلاتی برای عرضه کنندگان و متقاضیان گزارش های مرتبط با پایش و پژوهش روند توسعه فن آوری ها در جهان و شناسایی فرصت ها، محصولات و رقبای جدید و ارزیابی و تحلیل بازار صنعت برق و انرژی ارائه می شود.

۳. تأمین پژوهشگر: در راستای اجرایی نمودن اهداف اقتصاد مقاومتی، تولید و اشتغال از به کارگیری فارغ التحصیلان دانشگاهی، متخصصان و پژوهشگران در صنعت برق و انرژی از طریق تخصیص پژوهشگر و تأمین بخشی از هزینه های ایشان به فعالیت های تحقیقاتی شرکت ها و پروژه های کم ریسک از قبیل بهینه سازی و بهبود، شناسایی فرصت ها و موضوعات نوآورانه حمایت می شود.

۳،۲. حمایت از تحقیق و توسعه:

۴. خدمات آزمایشگاهی: به منظور پیشبرد و گسترش تحقیق و پژوهش بر مبنای توان داخلی و با هدف کاهش هزینه های آزمایشگاهی بخش صنعت، تسهیل دسترسی بخش صنعت به آزمایشگاه های مرجع و ارائه آزمایشگاه های آزاد برای عموم، خدمات آزمایشگاهی ارائه می شود. در این نوع حمایت از ایجاد و تجهیز آزمایشگاه های مرجع توسط شرکت ها و

مؤسسات فعال در صنعت برق و انرژی و نیز ارائه ی خدمات آزمایشگاهی برای پروژه های تحقیقاتی شرکت های صنعتی و یا دانش بنیان و محققین حقیقی که به تأیید کمیسیون برسد، حمایت می شود.

۵. همکاری پژوهشی مشترک: در راستای حمایت از واحدهای تحقیق و توسعه ی شرکت های بخش خصوصی از طریق همکاری مشترک پژوهشگاه در تحقیقات با این شرکت ها به شکل پروژه ی پژوهشی تهیه شده است تا ضمن کمک به تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی، موجب توسعه ی فضای کسب و کار در حوزه ی برق و انرژی و جلب مشارکت و افزایش نقش بخش خصوصی در انجام تحقیقات و توسعه ی R&D شود. پروژه هایی مشمول این حمایت می شوند که در راستای اسناد راهبردی توسعه ی فن آوری های صنعت برق (تهیه شده توسط پژوهشگاه نیرو) باشند و براساس طرح کسب و کار ارائه شده از سوی متقاضی دارای بازار داخلی باشند و یا قابلیت صادرات محصولات یا خدمات فنی و مهندسی را برای صنعت برق ایجاد کنند.

۶. پوشش ریسک تحقیقات: پژوهشگاه نیرو با مد نظر قرارداد سیاست های کلی کشور و برنامه ششم توسعه که تأکید بر توسعه پایدار از طریق شرکت های دانش بنیان دارد، اقدام به حمایت از تحقیق و توسعه محصولات دانش بنیان و فن آوران از طریق پوشش ریسک در قالب پروژه های پرریسک و نوآورانه نموده است. پروژه های مشمول این حمایت باید دارای طرح امکان سنجی فنی- اقتصادی باشند و براساس ارزیابی پژوهشگاه در محدوده ریسک قابل قبول قرار گیرند. ریسک تحت

پوشش این آیین نامه عبارت است از ریسک عدم رسیدن به هدف تعیین شده ناشی از مسائل فنی (پوشش ریسک فنی نیز عبارت است از شرایطی که در آن محقق و شرکت تمامی تعهدات خود را به درستی انجام داده باشند و با این وجود پروژه با شکست مواجه شده باشد). موضوع این آیین نامه حالتی است که شرکت با استفاده از واحد تحقیق و توسعه ی خود با استفاده از محقق دیگری جز پژوهشگاه نیرو پروژه ی تحقیق و توسعه را انجام می دهد و از پژوهشگاه تقاضای پوشش ریسک سرمایه گذاری در تحقیقات را دارد.

۳،۳. حمایت از تجاری سازی:

۷. استاندارد سازی: با هدف حضور بهتر محصولات و خدمات تحت حمایت در بازارهای داخلی و بین المللی و صحنه گذاری بر عملکرد و کارایی آن ها، در این نوع حمایت از فرآیند استاندارد سازی محصولات دانش بنیان و فن آوران از طریق تدوین استاندارد و تأمین هزینه های مورد نیاز برای صدور گواهی کیفیت محصول حمایت می شود.

۸. تأمین مالی: با مد نظر قرار دادن سیاست های کلی کشور و برنامه ششم توسعه که تأکید بر توسعه پایدار از طریق شرکت های دانش بنیان دارند، از محصولات دانش بنیان و فن آوران از طریق تخصیص تسهیلات برای استقرار شرکت ها، ساخت و تولید محصول، سرمایه گذاری خطر پذیر در پروژه ها و صدور ضمانت نامه حسن انجام تعهدات، حسن انجام کار و پیش پرداخت به کارفرما، حمایت می شود.

۹. بازاریابی: در این نوع حمایت به منظور تحریک تقاضا و توسعه بازار و بازاریابی برای

تعریف مسأله

در موارد متعددی مسأله برای خود شرکت نیز مبهم بوده و شرکت ها نیازمند مشاوره های فنی، بازاریابی و ... جهت تعیین درست مسأله بودند.

درخواست و نیاز واقعی شرکت

برگزاری جلسات مشاوره ای و مکاتبات انجام شده با متقاضیان نشان داد که سطح فن آوارانه ی محصول یا طرح پیشنهادی ایشان اغلب نیازمند حمایت هایی متفاوت از حمایت درخواستی است و درخواست اولیه ی آن ها پس از بررسی تغییر می یافت.

استراتژی فناوری

عموم شرکت ها برنامه مشخصی جهت شناسایی نیازهای فن آوارانه خود و تصمیم گیری در جهت کسب یا توسعه آن ها نداشتند لذا قادر به اولویت بندی درخواست های خود و انتخاب یک پروژه جهت اخذ حمایت و رشد و توسعه تکنولوژی در درون خود نبودند.

واحد تحقیق و توسعه

نبود واحد تحقیق و توسعه مستقل در شرکت و وابستگی به مدیرعامل موجب می شد فرآیند تهیه مستندات به طول انجامد.

تهیه طرح تجاری

اکثریت شرکت های مراجعه کننده توانایی تهیه طرح تجاری مناسب را نداشته اند.

مواد اولیه مورد نیاز

برخی از شرکت ها به منظور تهیه نمونه آزمایشگاهی به مواد اولیه مورد نیاز دسترسی نداشتند.

تست محصولات نوآوارانه

امکان تست برخی از محصولات نوآوارانه در داخل کشور وجود نداشته و وارد کردن تجهیزات و یا انجام آزمایشات در خارج از کشور را موجب می گردید.

محصولات و خدمات دانش بنیان و فن آوارانه، از متقاضیان خرید محصولات و خدمات به شکل های ارائه تسهیلات پرداخت لیزینگ به خریداران محصولات نوآوارانه، پوشش ریسک محصولات نوآوارانه و فراهم سازی خرید یکپارچه ی محصولات نوآوارانه حمایت می شود.

۱۰. حمایت از صادرات: پژوهشگاه نیرو خدمات حمایت از صادرات محصولات دانش بنیان را با هدف توسعه بازار صادراتی آنان به شکل های مشاوره و سازماندهی تیم های بازاریابی صادراتی، اخذ تأییدیه محصولات در بازارهای هدف و ارائه تسهیلات شرکت در نمایشگاه های بین المللی، به متقاضیان ارائه می دهد. فرآیند بررسی و تخصیص حمایت ها با ثبت رسمی درخواست متقاضی در سامانه ی دفتر تجاری سازی و اکتساب فن آوری آغاز شده و پس از بررسی اولیه کامل بودن مستندات لازم وارد مرحله ارزیابی فنی و اقتصادی می گردد سپس در صورت تأیید در کمیسیون های مربوطه قرارداد با شرکت درخواست کننده منعقد گردیده و نظارت بر حسن اجرای قرارداد آغاز می شود.

۴. محدودیت و کمبودهای شرکت ها در فرآیند اخذ حمایت

فعالیت های دفتر تجاری سازی و اکتساب فن آوری در سال ۱۳۹۶ عمدتاً معطوف به ترویج

بسته ی حمایتی و جذب مخاطبان حمایت ها و رسیدگی به درخواست های دریافت شده بوده است. طراحی بسته ی حمایت ها مورد نیاز نوآوران و محصولات فن آوارانه و دانش بنیان در فصل بهار انجام شد و آیین نامه و ساختار اجرایی و فرآیندهای اصلی آن با ریزنی متخصصان و کارشناسان، مراکز توسعه ی فن آوری، و شرکت های بخش خصوصی تدوین و به تصویب رسید. از تابستان ۱۳۹۶ اولین دسته از درخواست ها به پژوهشگاه ارائه شد که ضمن رسیدگی به آن ها، بسیاری از مفاهیم حمایتی و فرآیندها و فرم های اجرایی محک خورد و برخی نیز اصلاح و بازنگری شد. همچنین برنامه ای به منظور ترویج و معرفی حمایت ها به مخاطبان خاص آن تدوین شد و به واسطه ی آن در فصل پاییز آمادگی دفتر برای دریافت درخواست های جدید با ادبیات جدید و نگاه کاربردی تر اعلام شد. در این مدت حدود ۱۰۰ درخواست برخورداری از حمایت وصول شده است که از این میان، بیش از نیمی از درخواست ها قابل رسیدگی بوده است که در گردش کار تعیین تکلیف قرار گرفت. مهم ترین حمایت های درخواست شده همکاری پژوهشی مشترک، تأمین مالی، بازاریابی، خدمات آزمایشگاهی و استاندارد سازی بوده است و متأسفانه بیشتر درخواست ها از نظر فن آوری و کیفیت پیشنهادات ارائه شده دچار نقص بودند. چالش هایی که در اجرای این

۵. فراخوان همکاری شرکت های نوآور

بسته حمایتی مشاهده شد در جدول (۱) ارائه شده است: این چالش ها در ۷ محور اصلی خلاصه شده اند و عمدتاً ناشی از محدودیت های شرکت ها در تعریف طرح های تحقیق و توسعه و نوآوارانه بوده است.

می دانیم که امروزه توسعه محصولات نوآوارانه و ارتقای کیفیت خدمات و محصولات پیش نیاز تجارت در آینده است و شرکت های صنعت برق ایران نیز، بدون تحقیق و توسعه قادر به بقا در تجارت های برون مرزی نخواهند بود. برای این اساس پژوهشگاه نیرو علی رغم تمام محدودیت هایی که وجود دارد، ابزارهایی را برای توسعه محصولات نوآوارانه فراهم کرده است که می تواند تا حدودی به توسعه محصولات نوآوارانه یاری رساند. در همین راستا از شرکت های سازنده تجهیزات و تولیدکننده محصولات فن آوارانه و نوآوارانه دعوت می گردد به منظور بهره برداری از فرصت های ارائه شده از طریق تکمیل کاربرگ درخواست موجود در وب سایت پژوهشگاه نیرو به آدرس «www.nri.ac.ir» و ارسال آن به آدرس ایمیل CTO@nri.ac.ir در جریان نوآوری و ارتقای کیفیت صنعت، مشارکت نمایند. ■

/ گفت‌وگو با سید مهدی مدنی /

رئیس کمیته شرکت های دانش بنیان سندیکای صنعت برق ایران

نامگذاری سال با عناوین اقتصادی در سال های اخیر، نشان از اهمیت این مقوله دارد و هرکسی در هر جایگاهی برای رشد و توسعه اقتصادی کشور رسالتی برعهده دارد. شرکت های دانش بنیان هم که به تازگی پا به عرصه صنعت گذاشته اند از این امر مستثنی نیستند. شرکت های دانش بنیان جهت تجاری شدن محصولات و خدمات خود نیازمند حمایت بیشتری هستند که با نامگذاری سال ۹۷ تحت عنوان «حمایت از کالای ایرانی»، می طلبد که از این شرکت ها حمایت بیشتری شود تا دستاورد علمی و اقتصادی آنها در بهبود فضای کسب و کار بکار گرفته شود و از تمام ظرفیت های داخلی برای تقویت توان اقتصادی استفاده شود. برای بررسی وضعیت شرکت های دانش بنیان با «سید مهدی مدنی» عضو هیات مدیره سندیکای صنعت برق ایران و رئیس کمیته دانش بنیان سندیکا گفتگو کرده ایم.

بی اعتمادی مصرف کنندگان، بلای جان شرکت های دانش بنیان

شرکت ها چگونه ارزیابی می کنید؟
تشکل ها و سازمان های مردم نهاد (NGO) نقش مهم در حوزه شرکت های دانش بنیان ایفا می کنند. از سویی با توجه به قوانین حمایتی مصوب در خصوص شرکت های دانش بنیان، شرایط مشخص احراز صلاحیت دانش بنیان برای یک شرکت، نظارت و صیانت از حسن اجرای این قوانین و مطالبه گری از سازمان ها و نهادهای مسئول اجرای این قوانین توسط تشکل ها می تواند به بهبود کیفیت و تسریع در روند حمایت و گسترش شرکت های دانش بنیان منجر شود. از سوی دیگر تلاش و فعالیت تشکل ها در حوزه فرهنگ سازی و رواج فرهنگ دانش بنیان در رابطه با شرکت های عضو و اطلاع رسانی های دقیق و درست، در نیل به هدف ذکر شده را (رسیدن به سهم ۱۰ درصدی اقتصاد دانش بنیان از GDP تا سال ۱۴۰۴)، تسریع و تسهیل خواهد کرد. امیدوارم مسئولان مربوطه و ریاست محترم جمهوری قدر این فعالیت ها در تشکل های مختلف را دانسته و برای رسیدن به اقتصادی مبتنی بر دانش و نوآوری از آن استقبال کنند.

وضعیت کنونی شرکت های دانش بنیان

بین ۳۰ تا ۴۰ درصد است). هرچند رسیدن به ۱۰ درصد کاری بسیار سنگین است اما در تحقق اقتصاد مقاومتی ما هیچ راه دیگری جز گسترش فرهنگ اقتصاد دانش بنیان و کسب و کارهای مبتنی بر دانش نداریم، تنها راه نجات اقتصاد ما از این مسیر می گذرد چه در بحث اشتغال و چه از لحاظ دستیابی به تکنولوژی مورد نیاز کشور.

در ایران پس از تصویب قانون شرکت های دانش بنیان در سال ۱۳۸۹ و اجرایی شدن آن از اواخر سال ۱۳۹۲ تصدی و مسئولیت احراز صلاحیت و حمایت شرکت های دانش بنیان به معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری واگذار شد. در این حوزه برنامه های متعدد حمایتی تعریف شده است که ارائه تسهیلات، ارائه ضمانت نامه، سرمایه گذاری خطرپذیر و مشارکت از اساسی ترین رؤس این برنامه هاست که این حمایت ها عمدتاً از سوی معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری و همچنین صندوق نوآوری و شکوفایی ریاست جمهوری صورت می پذیرد.

شما به عنوان رئیس کمیته دانش بنیان سندیکا، نقش تشکل ها را در رشد این

شرکت های دانش بنیان در اقتصاد کشور چه جایگاهی دارند و چه امکانات قانونی و اعتباری برای آن ها تعریف شده است؟

بحث اقتصاد مقاومتی و اقتصاد دانش بنیان موضوعی است که همواره مورد تاکید مسئولان کشوری به ویژه مقام معظم رهبری بوده است که در برهه های مختلف بر آن تاکید کرده اند. سهم شرکت های دانش بنیان در توسعه فناوری و GDP هر کشوری را با توجه به سطح توسعه یافتگی کشورها می توان در چند گروه تقسیم کرد. در اقتصادهای مبتنی بر منابع، اقتصاد دانش بنیان عملاً سهمی در GDP آن کشور ندارد. در اقتصادهای مبتنی بر بهره وری این سهم در حدود نیم درصد از GDP است و در اقتصادهای مبنی بر نوآوری سهم اقتصاد دانش بنیان ۱۰ درصد به بالا از GDP کشور می باشد.

اقتصاد ایران در سال ۱۳۹۶ توانست از اقتصاد مبتنی بر منابع به اقتصاد مبتنی بر بهره وری گذر کند. در حال حاضر سهم اقتصاد دانش بنیان در تولید ناخالص داخلی کمتر از ۰/۲ (دو دهم) درصد است که طبق چشم انداز ۱۴۰۴ این میزان باید به ۱۰ درصد برسد (در آمریکا و کشورهای پیشرفته صنعتی این عدد

صنعت برق چگونه است و این شرکت‌ها با چه موانع و چالش‌هایی روبرو هستند؟

براساس گزارش صندوق نوآوری و شکوفایی، شرکت‌های دانش بنیان در حوزه الکترونیک و کنترل و همچنین حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات و نرم افزار کامپیوتری استقبال چشمگیری داشته‌اند به طوری که این دو حوزه رتبه‌های دوم و سوم را دارند. همچنین در حوزه انرژی‌های نو نیز فعالیتهایی (از سوی شرکت‌های دانش بنیان) در حال انجام است.

صنعت برق شرکت‌های فعال متعددی در این ۳ حوزه دارد، در حال حاضر ۴۰ شرکت دانش بنیان عضو سندیکای صنعت برق هستند. کمیته دانش بنیان سندیکا فعالیت‌هایی را جهت شناسایی و جذب دیگر شرکت‌های دانش بنیان حوزه برق آغاز کرده است که امیدوارم ظرف ماه‌های آینده این پروسه تکمیل شود.

در حال حاضر شرکت‌های دانش بنیان سهم قابل توجهی در صنعت برق ندارند اما روند طی شده در سال‌های اخیر بویژه اتفاقات و فشارهای بین المللی، ما را به این نقطه رسانده است که چاره‌ای جز توسعه شرکت‌های دانش بنیان در تمامی صنایع و صنعت برق نداریم

بزرگترین چالش این شرکت‌ها که دیگر شرکت‌های فعال صنعت برق نیز با آن دست به گریبان هستند، عدم وصول به موقع مطالباتشان است. البته بخش فروش هم مشکلات متعددی دارند که ناشی از عدم اعتماد به شرکت‌های سازنده، تولیدی و دانش بنیان داخلی است. مباحث مالیاتی و بیمه‌ای، عدم تخصیص درست و به موقع حمایت‌ها از سوی سازمان‌ها و نهادهای مسئول از دیگر چالش‌های شرکت‌های دانش بنیان به شمار می‌رود.

با توجه به نامگذاری سال مبنی بر حمایت از کالای ایرانی، در حمایت از شرکت‌های دانش بنیان چه ملزوماتی وجود دارد؟

حمایت از سرمایه، کار و کالای ایرانی، سالیانست که مورد تاکید مسئولان و بویژه مقام معظم رهبری بوده است و امسال به صورت خاص و ویژه سال «حمایت از کالای ایرانی» نامگذاری شده است. متأسفانه در سه دهه اخیر دو علت باعث عدم توسعه اقتصاد دانش بنیان شده

است، علت اول عدم اعتماد مصرف‌کنندگان و استفاده‌کنندگان نهایی به محصولات ایرانی است که ریشه در اقتصاد عافیت طلب و دولتی و مبتنی بر منابع کشور دارد. دومین مورد عدم رعایت ارائه با کیفیت برخی محصولات از سوی سازندگان داخلی و عدم ارائه ضمانت و خدمات پس از فروش مطلوب آن‌ها بوده است که منجر ایجاد به ذهنیت منفی برای مصرف‌کنندگان کالاهای داخلی شده است.

بنابراین حمایت همه جانبه و موثر از شرکت‌های دانش بنیان دو جنبه دارد ابتدا جنبه درونی این شرکتهاست، شرکت‌های سازنده و دانش بنیان باید با تکیه بر خنثی‌گاران و جوانان با استعداد ایرانی و با اعتماد به نفس، زمینه ارائه محصولاتی با کیفیت را فراهم و خدمات گارانتی و پس از فروش مطلوب و راضی‌کننده‌ای را ارائه کنند. توجه به بازار و مشتری و مشتری مداری حلقه مفقوده بسیاری از این شرکت‌هاست.

بعد دوم، جنبه بیرونی این شرکتهاست، مدیران و مسئولان حاکمیتی و دولتی با اندکی ریسک و شجاعت باید به این شرکت‌ها اعتماد کنند چرا که عافیت طلبی از آفات بسیار مضر است. همچنین سازمان‌های متولی حمایت از شرکت‌های دانش بنیان به ویژه معاونت محترم علمی و فناوری ریاست جمهوری، صندوق نوآوری و شکوفایی نیز به عنوان اصلی‌ترین پشیرانان اقتصاد مقاومتی و دانش بنیان نقش بی بدیلی دارند که امیدوارم توجه بیشتری به این شرکت‌ها داشته باشند.

شما در نشست استارت‌آپ‌ها مطرح کردید که شرکت‌های دانش بنیان در ۵ سال آینده نقش اصلی و محوری در صنعت برق خواهند داشت، با توجه به این پیش بینی آیا شرایط برای رشد این شرکت‌ها فراهم است؟

در حال حاضر شرکت‌های دانش بنیان سهم قابل توجهی در صنعت برق ندارند اما روند طی شده در سال‌های اخیر بویژه اتفاقات و فشارهای بین المللی، ما را به این نقطه رسانده است که چاره‌ای جز توسعه شرکت‌های دانش بنیان در تمامی صنایع و همچنین صنعت برق نداریم. اقتصاد دانش بنیان نیز منحصر به تولید کالا نیست، ارائه خدمات و سرویس‌های نو و جدید نیز می‌تواند بخشی از این اقتصاد باشد.

علاوه بر شرکت‌های دانش بنیان، استارت‌آپ‌ها و به تبع آن شتاب دهنده‌ها می‌توانند نقشی کلیدی ایفا کنند. در خصوص فراهم بودن شرایط برای رشد این شرکت‌ها می‌توان گفت که امروز بهترین زمان برای این نوع شرکتهاست

تا با نوآوری و افزایش بهره‌وری از تهدیدات موجود، فرصت‌های بیشماری خلق کنند.

کمیته دانش بنیان سندیکا تاکنون چه اقداماتی در زمینه رشد و حل مشکلات شرکت‌های دانش بنیان داشته است؟ چه کارهایی از سوی کمیته به سرانجام رسیده و چه اقداماتی در دست انجام است؟

کمیته دانش بنیان سندیکای صنعت برق از ابتدای فعالیت دوره هفتم هیات مدیره فعالیت خود را آغاز کرده و ظرف حدود این ۶ ماه فعالیت‌های زیر را انجام داده است.

- شناسایی شرکت‌های دانش بنیان عضو سندیکا و دعوت از آن‌ها به مجمع عمومی، انتخاب هیات رئیسه و تبادل نظر با اعضا
- از آنجایی که نهادها و سازمان‌های متولی احراز صلاحیت و حمایت از شرکت‌های دانش بنیان به ویژه معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری و صندوق نوآوری و شکوفایی، آشنایی چندانی با مجموعه سندیکا نداشتند، در ابتدا مکاتبات و مذاکراتی صورت گرفت که خوشبختانه منجر به جلسات متعدد با این سازمان‌ها گردیده است و جایگاه سندیکا و کمیته دانش بنیان در این نهادها تثبیت گردیده است.

ارتباط موثر با اتاق بازرگانی ایران و مجمع تشکل‌های دانش بنیان اتاق ایران نیز در آینده منجر به هم افزایی‌های سودمند و پرفایده خواهد شد. جلسات و مذاکرات متعددی نیز با مسئولان ذیربط در وزارت نیرو و کمیته اقتصاد مقاومتی وزارت نیرو انجام گرفته است که حمایت از شرکت‌های دانش بنیان حوزه برق را تسهیل و تسریع خواهد کرد. برقراری ارتباط با نهادهای دیگر، صندوق‌های حمایتی و پژوهشگاه نیرو نیز انجام گرفته است.

با کمک و هماهنگی معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری شناسایی و جذب دیگر شرکت‌های دانش بنیان حوزه برق در حال انجام است. امیدواریم ظرف ۶ ماه آینده نتایج عملی و ملموسی از این تلاش‌های خوب و سازنده حس کنیم تا باعث دلگرمی هر چه بیشتر شرکت‌های دانش بنیان صنعت برق شود. جا دارد همینجا از زحمات اعضای محترم هیئت رئیسه کمیته دانش بنیان که با صرف وقت در به ثمر رساندن اهداف کمیته نقش بسیار پررنگی دارند، سپاسگزارى کنم و قدردان اعضای فهیم و شرکت‌های عضو این کمیته باشیم که تاکنون مشارکت خوبی داشته‌اند که امیدواریم روند این مشارکت روبه پیشرفت و افزایش باشد. ■

عملکرد کمیته دانش بنیان در یک نگاه

گزارشی از عملکرد هیات رییس‌ه کمیته شرکت های دانش بنیان
سندیکای صنعت برق ایران

با تصویب هیات مدیره دوره ششم سندیکای صنعت برق، عملاً در اواخر دوره ششم تشکیل این کمیته نهایی شد. با آغاز به کار دوره ی هفتم هیات مدیره سندیکا، توجه به کمیته‌های تخصصی و عمومی از اولویت‌های هیات مدیره تعیین و نسبت به بروزرسانی آئین‌نامه کمیته ها اقدام شد که نتیجه این بازنگری مشارکت بیشتر اعضا در کمیته های عمومی بود. در روند تعیین روسای کمیته های عمومی، مسئولیت کمیته عمومی دانش بنیان از سوی هیات مدیره سندیکا به آقای مدنی واگذار شد. پس از آن اواسط آذر ماه سال ۱۳۹۶ انتخابات هیات رییس‌ه برگزار و هیات رییس‌ه اولین دوره کمیته دانش بنیان در تاریخ سندیکای صنعت برق ایران تعیین شد.

با توجه به نبودن موضوع و نوع کمیته در سندیکا، از ابتدا تلاش شد، سندیکا و کمیته دانش بنیان برای سازمان ها و نهاد های مرتبط با شرکت های دانش بنیان و همچنین نهادهای ذیربطی که تا کنون کمتر با این تشکل آشنایی داشتند، معرفی گردد.

جلسه مشترک اتاق بازرگانی ایران و معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری فرصتی بسیار مناسب برای معرفی سندیکا و کمیته بود. پس از این نشست، این ارتباط ادامه یافت و به این ترتیب رئیس هیات مدیره و دبیر مجمع تشکل های دانش بنیان اتاق بازرگانی ایران میهمان اولین جلسه هیات رییس‌ه کمیته دانش بنیان بودند.

پس از آن مکاتبه با معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری منجر به تشکیل جلسه اختصاصی هیات رییس‌ه کمیته به همراه رئیس هیات مدیره سندیکا شد. در این جلسه معاونت فناوری به همراه معاونان خود قول مساعد همکاری با سندیکا دادند. ارتباطات سندیکا با حوزه معاونت علمی و فناوری پس

از این نشست به ویژه در بخش توسعه صادرات بسیار افزایش یافت. معاونت پژوهشی سندیکا با ستاد توسعه فناوری حوزه انرژی معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، تفاهم‌نامه‌ای را تنظیم کرده بودند که این تفاهم‌نامه با حضور هیات رییس‌ه سندیکای صنعت برق، ریاست کمیته دانش بنیان و معاونت پژوهشی و دبیر سندیکا از یکسو و دبیر این ستاد و معاونین ایشان امضا و تبادل شد.

در نشست مشترک با مدیر کل دفتر توسعه کسب و کار معاونت فناوری، که با پیگیری کمیته دانش بنیان و مشارکت هیات رییس‌ه آن و همچنین مشارکت کمیته توسعه صادرات برگزار گردید، حمایت و کمک از توسعه صادرات محصولات و خدمات شرکت های دانش بنیان مورد تاکید قرار گرفت. برای همکاری و تعامل بیشتر کمیته دانش بنیان نسبت به معرفی نماینده مستقیم با این دفتر اقدام خواهد نمود. پس از این نشست و با توجه به پتانسیل و تجربه خوب در کمیته توسعه صادرات سندیکا، هیات رییس‌ه کمیته طی جلسه ای با ریاست و دبیر کمیته توسعه صادرات، برای استفاده از ظرفیت های دو کمیته در راستای حمایت های بیشتر از توسعه صادرات شرکت های عضو، به ویژه شرکت های دانش بنیان، رایزنی و تبادل نظر کرد.

در جلسه ای که با حضور ستاری، معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری و همچنین صاحبکار، ریاست امور شرکت ها و موسسات دانش بنیان برگزار شد، نحوه دسته بندی محصولات و خدمات دانش بنیان مورد سوال قرار گرفت. در این جلسه جدولی از سوی صاحبکار ارائه شد که محصولات را براساس تکنولوژی به ۷ سطح تقسیم کرده بود. این جدول مبنای ارزیابی شرکت های

دانش بنیان محسوب می شود. بر همین اساس تصمیم‌گیری در خصوص تعیین سطح دانش بنیان بودن محصولات شرکت های عضو انجام شد. به این ترتیب جمع‌آوری مدارک پس از بررسی و ارائه نظرات اصلاحی در هیات رییس‌ه کمیته با همکاری شرکت های دانش بنیان عضو سندیکا به پایان رسیده و آماده ارسال به آن معاونت است.

از نتایج بسیار مهم دیگر این نشست ها، موافقت ضمنی صاحبکار با معرفی کارگزار مورد وثوق دو طرف یعنی سندیکا و معاونت فناوری است که این امر به صورت جدی از سوی هیات رییس‌ه در حال پیگیری است و اقدامات اولیه جهت ارائه به هیات مدیره سندیکا صورت گرفته است.

همزمان با مکاتبه با معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، مکاتبات دیگری با صندوق نوآوری و شکوفایی و همچنین صندوق حمایت از صنایع الکترونیک (صحا) نیز صورت گرفت که در حال حاضر بعد از جلسه ی اولیه با نمایندگان آن صندوق امضای تفاهم‌نامه با صندوق (صحا) در دستور کار هیات رییس‌ه قرار گرفته است.

همچنین هیات رییس‌ه کمیته به منظور تامل و ارتباط با شرکت های عضو تصمیم بر برگزاری نشست های فصلی (۳ ماهه) با اعضا گرفته است که این امر می تواند نتایج بسار مثمرتری نیز برای اهداف آتی کمیته داشت.

کمیته دانش بنیان در سال ۹۷ با توجه به شرایط اقتصادی ایران در این سال یکی از اهداف خود را حمایت از تولید ملی در نظر گرفته است و به همین منظور سعی در دستیابی به اقدامات در جریان کمیته و همچنین حمایت از تولیدکنندگان عضو سندیکا دارد. ■

یادداشت

/ سعید مهذب ترابی /

عضو هیات مدیره سندیکای صنعت برق ایران

صنعت برق در سالی به رنگ بنفش

درصد رسید. بالاترین نرخ رشد مصرف برق کماکان متعلق به بخش مصرف غیرمولد خانگی و سپس غیرکارای کشاورزی بوده است و نرخ رشد تعداد مشترکین خانگی با شیب کمتری نسبت به سال‌های گذشته به حدود ۷۵۰ هزار مشترک رسیده است که نشان‌دهنده سطح کُشش بازار مسکن است. در سال ۹۶، بخش توزیع حدود ۱۸۰۰۰ کیلومتر شبکه، ۲۸۰۰۰ دستگاه ترانس توزیع با ظرفیتی حدود ۳۰۰۰ مگاوات‌آمپر، عملکرد داشته است که برآورد می‌شود در این بخش تا حدود ۳۰۰۰ میلیارد تومان سرمایه‌گذاری جدید به بهره‌برداری رسیده باشد.

بخش انتقال و فوق‌توزیع، عملکرد نسبتاً مشابهی را با سال‌های گذشته ارائه نمود. در این سال بالغ بر ۱۷۰۰ کیلومتر مدار شبکه انتقال و فوق‌توزیع به بهره‌برداری رسید و جمع ظرفیت پست‌های انتقال، فوق‌توزیع و بلافاصل نیروگاهی بهره‌برداری شده بالغ بر ۱۰۰۰۰ مگاوات‌آمپر شد که برآورد می‌شود حدود ۳۰۰۰ تا ۳۵۰۰ میلیارد تومان سرمایه‌گذاری به بهره‌برداری رسیده در این بخش ایجاد شده است. نکته جالب در تراز ظرفیت سازی این بخش، ظرفیت ۲۵۰۰۰۰ مگاوات آمپری پست‌های فوق‌توزیع و انتقال کشور است که حدود ۴ برابر پیک بار بوده و فقط تلفات بی‌باری آن نزدیک ۲۰۰۰ میلیون کیلووات‌ساعت خواهد بود.

در بخش تولید، پیش‌بینی اولیه به‌مدار آمدن حدود ۳۰۰۰ مگاوات ظرفیت جدید بود که فقط حدود ۲۰۰۰ مگاوات آن به‌مدار آمد. علت مهم

رأی اعتماد خوب مجلس‌نشینان، اعتماد به نفس نهاده‌شده در وزیر جدید را تقویت کرد و با رفتاری هوشمندانه و سیستمی ولی پیچیده، کار را شروع کردند. از قبل نیز به‌نظر می‌رسید که ایشان اداره برق را به خود صنعت برق واگذار کنند، ولی چند ماه طول کشید تا براساس پیش‌بینی‌های قبلی، سکان صنعت برق را در سخت‌ترین شرایط آن به آقای مهندس حائری، واگذار کردند. آقای مهندس حائری به تمام شاخص‌ها و پیچ و خم‌های صنعت برق آشنا بوده و دارای جایگاه علمی خوب و برآمده از همین صنعت هستند. وی از شخصیت‌هایی است که تاکنون مورد اجماع و وثوق همه بازیگران صنعت برق نیز بوده و توانمندی ایجاد وفاق را دارد. این مشخصه می‌تواند برای رشد و توسعه و عبور از بحران‌های صنعت برق، بسیار مؤثر واقع شود.

شاخص‌های عملکردی صنعت برق در سال ۹۶ نشان‌دهنده عملکردی مشابه سال‌های اخیر است. حداکثر نیاز مصرف شبکه سراسری برق کشور به ۵۵۴۰۰ مگاوات رسید که نسبت به سال ۹۵ نزدیک به ۵ درصد رشد داشت و سراسر مصرف بخش خانگی به ۳۰۱۳ کیلووات‌ساعت رسید که نسبت به سال ۹۵ حدود ۱۵ درصد رشد را نشان می‌دهد. کماکان مناطق گرمسیر کشور در ماه‌های گرم، حدود ۳۰ درصد از کل مصرف برق را به خود اختصاص دادند.

فروش برق به حدود ۲۵۵۰۰۰ میلیون کیلووات‌ساعت و با نرخ رشدی حدود ۷/۵

«وزیر محترم نیرو: سال ۹۷ سال سختی خواهد بود.»

به‌نظر می‌رسد آقای وزیر با فرض تولد صنعت برق در سال خروس و رجوع به طالع‌بینی چینی به این نتیجه رسیده‌اند که سال ۹۷، سال سختی خواهد بود. براساس طالع‌بینی چینی سال سگ برای متولدین سال خروس سال چندان خوبی نیست، چون اصولاً سگ با روحیه تکثرگرایی خروس میانه خوبی ندارد. البته که به عبارتی دیگر صنعت برق متولد سال آقای موش است که رابطه جالبی هم با خانم سگ دارد.

تصادفاً سال ۹۶، سال خروس بود و از سال‌های پُرسر و صدا برای صنعت برق به‌شمار می‌رفت. در سال ۹۶، تغییرات ساختاری صنعت برق متوقف شد و علی‌رغم حمایت‌های زبانی و شکلی مکرر، آقای مهندس چیت‌چیان برای حضور در دولت دوازدهم انتخاب نشدند و پس از شوک رأی عدم‌اعتماد مجلس به آقای مهندس بیطرف، آقای دکتر اردکانیان به‌عنوان وزیر جدید نیرو، با سابقه آبی و آکادمیک و با شعار مدیریت تقاضا، ساختمان شیشه‌ای وزارت نیرو را تحویل گرفتند.

در سال ۹۶، هجوم متقاضیان سرمایه‌گذاری، بعد از برجامی به صنعت برق فروکش کرد و چندین بحران طبیعی از قبیل؛ زلزله کرمانشاه، سیل‌های شمال و ... مشکلاتی را برای صنعت برق ایجاد کرد که توسط مدیران این صنعت بخوبی مدیریت شد.

عدم تحقق برنامه، اجرائی نشدن ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید و کمبود نقدینگی عنوان شده است. همانگونه که ملاحظه می‌گردد، در سال ۹۶ چرخ صنعت برق مشابه چند سال گذشته چرخیده است و از آنجا که اطلاعات جدیدی از میزان مطالبات بخش خصوصی توسط مراجع ذی‌ربط اعلام نشده است، اکتفا به خبر معاون محترم هماهنگی توزیع مبنی بر بدهی ۳۰۰۰ میلیارد تومانی وزارت نیرو می‌تواند به نوعی شرایط نامناسب تحمیل شده به بخش خصوصی را کم‌اکن نشان دهد. وزیر محترم نیرو میزان سرمایه‌گذاری بخش دولتی و خصوصی را در سال ۹۶، بالغ بر ۱۲۰۰۰ میلیارد تومان عنوان نموده‌اند که جذب حداقل ۸۰ درصد آن توسط صنعتگران داخلی باتوجه به توان آنها، دور از انتظار نیست. ضمناً، برخلاف پیش‌بینی‌های اولیه، میزان صادرات برق در سال ۹۶ نسبت به سال ۹۵، حدود ۲۵ درصد رشد داشته است.

سال ۹۷ در پیش است. فضای عمومی صنعت برق در کلیه بخش‌های آن، نوید بخش شرایط مناسب‌تری نسبت به سال ۹۶ نیست و بهتر است از طالع متولدین سال خروس در سال سگ بگذریم و براساس رنگ سال که بنفش است، سال ۹۷ را پیش‌بینی نماییم. براساس طالع‌بینی رنگ‌ها، رنگ بنفش نشانه؛ اصالت، خلاقیت، نوآوری، اندیشه، رویایی و آینده‌بینانه است.

پیش‌بینی می‌گردد که پیک بار کشور به حدود ۵۸ تا ۵۹ هزار مگاوات برسد و کم‌اکن بخش مصرف سرمایه‌ش تا ۳۰ درصد از پیک بار را به خود اختصاص می‌دهد و میزان فروش برق حدود ۲۸۰ هزار میلیون کیلووات ساعت برآورد می‌گردد. چنانچه پیش‌بینی آقای وزیر مبنی بر کاهش ۴۰۰۰ مگاواتی ظرفیت نیروگاه‌های برق-آبی تحقق پیدا کند، به‌طور قطع برای تأمین نیاز مصرف به مدیریت تقاضا و به‌مدار آمدن حداقل ۵۰ درصد ظرفیت جدید تعهد شده برای سال ۹۷ و طرح مشارکت‌پذیری مشترکین بزرگ نیاز می‌باشد.

جناب آقای وزیر، می‌باید به رویکرد مورد تأکید خود که مدیریت تقاضاست، جنبه عملیاتی و اجرائی ببخشند. در مدیریت تقاضای صنعت آب و برق، فرصت‌های شغلی و سرمایه‌گذاری زیاد و زودبازدهی نهفته است که به‌طور قطع توجه به آنها می‌تواند علاوه بر توسعه کسب و کار، منشاء خدمات تأثیرگذار ملی نیز گردد.

در بخش توزیع، امکان سرمایه‌گذاری برای حدود ۲۰ هزار کیلومتر شبکه فشار متوسط و فشار ضعیف و نصب حدود ۲۵۰۰۰ دستگاه ترانسفورماتور جدید قابل پیش‌بینی است. حجم اعتبار این بخش تا ۳۰۰۰ میلیارد تومان قابل برآورد است.

در بخش فوق توزیع و انتقال نیز احداث حداقل ۱۶۰۰ کیلومتر مدار شبکه و نصب تا ۶۰۰۰ مگاوات آمپر ظرفیت پست، با مجموع اعتباری تا ۳۰۰۰ میلیارد تومان پیش‌بینی می‌شود. در بخش توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر، باتوجه به طرح‌ها و مجوزهای اعطا شده، چنانچه تغییری در سیاست تعرفه‌ای وزارت نیرو ایجاد نگردد، پیش‌بینی می‌شود حداقل ۳۰۰ مگاوات به ظرفیت‌های موجود این بخش افزوده شده و جمع ظرفیت به حدود ۸۰۰ مگاوات برسد. سرمایه‌گذاری انجام شده برای ظرفیت فوق بالغ بر ۱۵۰۰ میلیارد تومان خواهد شد.

در بخش تولید، برنامه‌ریزی شده است که حدود ۳۰۰۰ مگاوات ظرفیت جدید به بهره‌برداری برسد که به‌نظر می‌رسد. باتوجه به پاترجا بودن شرایط نقدینگی قبلی، در خوش‌بینانه‌ترین حالت، امکان ورود ۲۰۰۰ مگاوات بهره‌برداری، قابل پیش‌بینی است که حجم سرمایه‌گذاری در این بخش تا ۶۰۰۰ میلیارد تومان برآورد می‌شود. همانگونه که ملاحظه می‌شود سرمایه‌گذاری صنعت برق کشور در شرایط بسیار عادی، می‌باید به حدود ۱۵۰۰۰ میلیارد تومان برسد تا پاسخگوی نیاز حداقلی در این بخش باشد که باتوجه به بدهی‌های پیشین و ارقام بودجه سال ۹۷، برای تحقق امر فوق، به‌نظر می‌رسد معرفی و اجرای ساز و کارهای جدید و متفاوتی مورد نیاز است. از طرف دیگر، چنانچه دولت مجوز افزایش حداکثر ۲۰ درصدی در تعرفه‌های برق را بدهد و نرخ متوسط برق به حدود ۸۰-۷۵ تومان برسد، صنعت برق کم‌اکن با کسری حدود ۴۰-۳۵ تومان به‌ازای هر کیلووات ساعت برق روبه‌رو است. برای عبور از شرایط شکننده فوق (به قول رئیس محترم سندیکای صنعت برق) کم‌اکن بحث اصلی و راه برون‌رفت، اصلاح اقتصاد برق است. اقتصاد برق پدیده‌ای است که خاصیت مکش قوی و خفه کردن دارد و چنانچه حد و اندازه و ظرفیتش اصلاح نگردد، معلوم نیست که چه اتفاقی برای مکش شدگانش بیفتد.

در شکل‌گیری اقتصاد برق کشور، بازیگران زیادی نقش‌آفرینی می‌کنند. قانونگذاران از بازیگران اصلی این صحنه هستند که علی‌رغم صحنه‌گذاری مستمر بر وجود مشکل، به دلایل سیاسی، تغییرات اساسی در ساختار اقتصاد برق را به‌عمل نمی‌آورند.

مدیران و کارکنان صنعت برق از بازیگران دیگر این صحنه هستند. این همکاران صدیق، با پایداری مستمر در تأمین برق بویژه تأمین برق در پیک بار را به عنوان یک هدف عالی در مدنظر دارند و برای تحقق آن از هیچ کوشش و تلاشی نیز مضایقه نمی‌کنند و خوشبختانه در سایه

همین تعصب و تلاش توانسته‌اند بحران‌های بزرگی را با موفقیت پشت سر بگذارند. بخش خصوصی از بازیگران عمده و بشدت متأثر صنعت برق است. تولیدکنندگان، پیمانکاران، مشاوران، سرمایه‌گذاران و... که سال‌ها به‌عنوان همراه و همکار صنعت برق سهم عمده‌ای از رشد و پیشرفت این صنعت زیربنایی داشته‌اند.

طی چند سال گذشته، حال این بازیگر مؤثر در صنعت برق، خوب نیست و پیش‌بینی می‌شود در سال ۹۷، چنانچه شرایط زیربرای آن محقق نشود، حالش خیلی بدتر شود و وقتی حال این بازیگر خوب نباشد، به‌طور قطع بازی‌های خوبی را نمی‌توان از آن انتظار داشت.

۱- لزوم تعدیل واقعی و دینامیک عوامل تأثیرگذار در قراردادهای جاری و آتی، از قبیل؛ نرخ ارز، نرخ فلیزات و حتی نرخ دستوری دستمزد و... برای جلوگیری از بروز سونامی قراردادهای متوقف،

۲- تدوین مدلی واقعی و مبتنی بر توانمندی‌های موجود برای حمایت از ساخت داخل،

۳- تدوین و ابلاغ قراردادهای تیپ برای یکسان‌سازی عملکرد و پرهیز از اعمال سلیقه،

۴- اصلاح روش‌های منتهی به پرداخت مطالبات بخش خصوصی، به‌گونه‌ای که بازی

بُرد-بُرد ایجاد شود.

در بازی فعلی، مدل پرداخت مبنی بر این ضرب‌المثل است که «دیر و زود دارد، اما سوخت و سوز ندارد»، لیکن واقعاً این ضرب‌المثل در شرایط اقتصادی فعلی دیگر کاربرد ندارد، چون اگر مطالبات به موقع پرداخت نشود، قطعاً هم سوخت دارد و هم سوز. سوخت دارد به این دلیل که ارزش پول در کاهش مستمر است، سوز دارد به علت تعطیلی اجباری، بیکاری افراد شاغل و در نهایت مصیبت‌زدگی و ورشکستگی تعداد بی‌شماری بنگاه.

چنانچه مدیران صنعت برق، توجه و بذل محبت خود را معطوف به رفع نیاز چهار اولویت فوق کنند، بی‌شک برگ زرین دیگری در تاریخ حمایت از توسعه توانمندی‌ها و ماندگاری بازیگر اصلی این صنعت، در سالی که به رنگ بنفش مزین شده است، برجا خواهند گذاشت.

در ضمن سال واقعی تولد صنعت برق کشور، سال موش است. متولدین سال موش با سنگ رابطه جالبی دارند و چنانچه آقای موش کمتر در خانه بماند و دنبال کسب و کار رفته و پول بیاورد، کارها بخوبی پیش می‌رود و خانم سنگ نیز حسابی تحویلش می‌گیرد.

/علیرضا کلاهی صمدی/

عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی تهران

چالش‌های صادرات خدمات فنی و مهندسی

باشد. اگر ایران به عنوان همسایه این کشور، بتواند سهم ۳۰ تا ۵۰ درصدی این رقم را از آن خود کند، در ۱۵ سال آینده تنها از صادرات به عراق ۱۵۰ میلیارد دلار آآوری خواهد داشت. پاکستان و افغانستان کشورهای همسایه دیگری هستند که نیاز مبرمی به صادرات کالاهای ایرانی دارند. اما در این بین مشکلاتی که بر سر راه دستیابی به اهداف صادرات خدمات فنی و مهندسی کشور قرار گرفته است چه ابعادی دارند؟ بیشتر مشکلات همان‌ها هستند که

گریبان سایر صنایع کشور را نیز گرفته‌اند. هزینه‌های بالای تامین مالی توان رقابت‌پذیری شرکت‌های ایرانی را کاهش داده است. ماهیت فعالیت صادراتی در صنعت برق به این صورت است که چرخه عملیاتی بسیار بلندمدت است. متوسط سیکل دریافت پول نقد در این پروژه‌ها تقریباً ۸ تا ۱۰ ماه است و اگر هزینه تامین مالی ایران را با رقبای اصلی مقایسه کنیم، شرکت‌های ایرانی بلافاصله بعد از پرداخت هزینه بالای تامین مالی، نزدیک به ۲۰ درصد از نظر قیمتی عقب خواهد ماند. مشکل دیگر صنعت برق، بالا بودن قیمت مواد اولیه در کشور است.

به‌رغم اینکه مواد اولیه اصلی صنعت برق در کشور تولید می‌شود اما بهای اکثر مواد اولیه مورد نیاز در ایران از سایر کشورهای اطراف گران‌تر است. چالش دیگری که می‌توان به آن اشاره کرد، بحث دیپلماسی اقتصادی است. در صنعت برق پشتیبانی سیاسی و دیپلماسی در پروژه‌ها بسیار حائز اهمیت است و رقبا به شدت از این حلقه استفاده می‌کنند. اگر تمهیداتی مانند تامین خطوط اعتباری صادراتی با قیمت مناسب صورت گیرد، بدون شک دست یافتن به آمار ۱۰ میلیارد دلاری صادرات در کوتاه مدت و صادرات ۳۰ میلیارد دلاری در اهداف بلندمدت ممکن خواهد شد.

*برگرفته از روزنامه دنیای اقتصاد

توربین‌های گازی، کابل‌های فشار قوی، سیم، دکل و... تولید می‌شود و می‌توان گفت ۹۵ درصد ارزش کالای مورد نیاز صنعت برق را خود شرکت‌های داخلی تولید می‌کنند. مصداق این ادعا هم متوسط وزنی ۱۵ درصدی تعرفه گمرکی صنعت برق در ایران است. به‌طور کلی این ویژگی‌ها نشان می‌دهد ایران در صنعت برق دارای توانمندی‌های بسیار بالایی است. اما خروجی این توانمندی‌ها تاکنون چه بوده است؟

آمارها حاکی از آن است که در سال ۱۳۹۵ بالغ بر ۲/۵ میلیارد دلار صادرات خدمات فنی و مهندسی و مصنوعات انجام شده که ۹۵ درصد از این میزان در حوزه صنعت برق رخ داده است. این صادرات، از آن جنس صادرات خدمات فنی و مهندسی هستند که اشتغال‌زایی و ارزش افزوده بالایی به همراه داشته است. بنابراین این نوع صادرات را می‌توان در زمره صادرات ارزشمند جای داد. در بخش صادرات کالا هم عملکرد ثبت شده نشان می‌دهد که حدود ۴۰۰ تا ۵۰۰ میلیون دلار صادرات انجام شده که در مقایسه با صادرات سایر کالاهای صنعتی آمار قابل دفاعی است. فعالان اقتصادی معتقدند با حمایت منطقی و آماده‌سازی زیرساخت‌های لازم برای تولید کالاهای صنعتی در کشور، می‌توان صادرات ۴ میلیارد دلاری در مصنوعات و صادرات ۱۰ میلیارد دلاری در خدمات فنی و مهندسی را محقق کرد. باید این موضوع را در نظر داشت که بازارهای هدف صادراتی ارزشمندی در اطراف ایران وجود دارد. ایران در قلب خاورمیانه قرار دارد؛ منطقه‌ای که رشد جمعیت بالایی نسبت به سایر مناطق دنیا دارد. در این میان کشورهایی مانند عراق که به دلیل جنگ و تحریم در سال‌های گذشته با زیرساخت‌های ضعیفی مواجه شده‌اند نیاز به سرمایه‌گذاری دارند و در نتیجه عراق می‌تواند به عنوان یکی از کشورهای هدف صادراتی مورد توجه قرار گیرد. پیش‌بینی می‌شود عراق در ۱۵ سال آینده به ۲۰۰ تا ۳۰۰ میلیارد دلار کالا و خدمات نیاز داشته

بررسی چالش‌ها و پتانسیل‌های صادرات صنعت برق، همواره یکی از موضوعاتی بوده که از سوی فعالان بخش خصوصی مورد توجه قرار گرفته است. بسیاری از فعالان صنعت برق کشور بر این باورند که این صنعت یکی از معدود صنایع با خلق ارزش افزوده بالا است. ارزیابی‌ها نشان می‌دهد در صنعت برق سه مزیت نسبی بسیار جدی در مقایسه با سایر صنایع کشور وجود دارد. مواد اولیه و اصلی صنعت برق را فلزات پایه‌ای همچون فولاد، آلومینیوم، مس، سرب و مصنوعات پتروشیمی تشکیل می‌دهد که این فلزات در کشور به وفور یافت می‌شوند. ایران رتبه اول تولید فولاد خاورمیانه را داراست و ۶ درصد از ذخایر غنی مس دنیا را نیز در خود جای داده است. همچنین ایران در زمینه تولید سرب و مصنوعات پتروشیمی در لیست تولیدکنندگان بزرگ دنیا قرار دارد. اما مزیت دوم صنعت برق به وجود بازارهای بزرگ صادراتی آن بازمی‌گردد. ایران با حدود ۸۰ هزار مگاوات ظرفیت نصب شده نیروگاهی که عمده آن را هم شرکت‌های ایرانی انجام داده‌اند، در زمینه تولید، انتقال و توزیع پتانسیل‌های بی‌نظیری در خدمات‌رسانی به کشورهای هدف دارد.

در اقتصاد مصطلح است که تا یک بازار بزرگ فراهم نباشد به مقیاس اقتصادی نخواهید رسید و در نتیجه نمی‌توان رقابت‌پذیر بود. مزیت سوم و کلیدی دیگر صنعت برق، بالغ بودن این صنعت است و اینکه این صنایع دستخوش تغییرات مداوم تکنولوژیک نخواهند شد. در صناعی مانند الکترونیک و خودرو که تغییرات تکنولوژیک بسیار سریع رخ می‌دهند، به دلیل ضعف در جذب سرمایه، ایران معمولاً از رقبای جهانی خود عقب می‌ماند. اما بلوغ صنعت برق باعث شده که سیکل تغییرات فناوری بلندمدت‌تر و این فرصت به شرکت‌های ایرانی داده شود تا با گرفتن لایسنس یا مهندسی معکوس خود را به علم روز دنیا نزدیک کنند. در حال حاضر در ایران

مقالات

/ حمید حسین زاده /

مشاور حقوقی و عضو هیأت مدیره مؤسسه بین المللی سنگ بنای حقوق احداث

/ سید امیر محمد امام جمعه زاده /

رئیس امور پیمان های مدیریت طرح های شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران

تحلیل حقوقی ارزیابی صلاحیت متقاضی معامله در حقوق عمومی

۱. قلمروی بحث

محدوده و قلمروی بحث این مقاله، پیرامون مناقصاتی است که مشمول قانون برگزاری مناقصات (که در این مقاله، به اختصار قانون نامیده می شود) می باشد. قدر متیقن امر، با تدقیق در مفاد «بند الف و ب» از ماده نخست قانون، «ماده ۲۰» قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، «ماده ۵۰» قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور و مقرراتی از این دست، موضوع نگارش حاضر و ناظر به معاملات بزرگ بخش عمومی و منصرف از قراردادهای بخش خصوصی است.

۲. چکیده

این مقاله، با بررسی مفاهیم اهلیت، شخصیت و صلاحیت متقاضی، ضمن تبیین مرزهای حقوقی و قراردادی، «ارزیابی توان انجام تعهدات مناقصه گران» به عنوان یک موضوع کلی و تعامل آن با «ارزیابی کیفی مناقصه گران» به عنوان یکی از روش های سنجش توان انجام تعهدات را، تشریح و پاسخی تحلیلی و کاربردی به طرفداران هریک از نظریه های «اجباری بودن ارزیابی کیفی در تمام مناقصات» و یا «تخییری بودن آن، دال بر اختیار دستگاه مناقصه گزار برای انتخاب هریک از روش های احصاء شده در قانون»، ارائه کرده است.

۳. مقدمه

مناقصه گزاران، پیش از ورود به تشریفات

مناقصه، در پی تطابق مشخصات و سوابق متقاضیان معامله و تناسب ایشان با «نوع، مورد، موضوع، مدت و مبلغ» تعهدات معامله ای هستند که قرار است با انعقاد پیمان، اجرا شود. چنانکه قانونگذار نیز در «بند الف» از «ماده ۲» قانون بیان می دارد «مناقصه فرایندی است رقابتی ... که در آن، تعهدات موضوع معامله به مناقصه گری که کمترین قیمت متناسب را پیشنهاد کرده باشد، واگذار می شود.

به نظر می رسد ابعاد تناسب پیش گفته هم ناظر به متقاضی و هم ناظر به کالا و خدمتی می باشد که، قرار است توسط وی ارائه شود. با وجودی که بعد نخست، بدو مفهوم ارزیابی کیفی را به ذهن متبادر می نماید، لیکن نگارندگان، «ارزیابی توان انجام تعهدات» متناسب با نوع، مورد، موضوع، مدت و مبلغ مناقصه را از آن، افاده نموده اند؛ بدیهی است بعد دوم هم، منصرف به ارزیابی فنی و بازرگانی و ارزیابی مالی است.

از طرفی مقتن، ارزیابی کیفی مناقصه گران را، «ارزیابی توان انجام تعهدات مناقصه گران» تعریف و در انتهای «بند د» از «ماده ۹» فصل سوم قانون برگزاری مناقصات، ناظر به فرایند برگزاری، عبارت «در صورت لزوم» را، بعد از «ارزیابی کیفی مناقصه گران»، درج نموده و این امر، شبهه اختیاری بودن ارزیابی توان انجام تعهدات مناقصه گران، از ناحیه مناقصه گزاران را در پی داشته است. در واقع برخی اینطور

استنباط کرده اند که در مواردی، ارزیابی توان انجام تعهدات مناقصه گران لازم نیست (موضوعیت ندارد). از این رو نگارندگان مقاله حاضر، بر آن شدند تا با استدلال حقوقی مثنی به قواعد عمومی قراردادهای و استناد به قوانین بالادستی، لزوم وجود «ارزیابی توان انجام تعهدات» برای مناقصه گرا اثبات و مصادیق آن را تبیین کنند.

۴. طرح مسأله

برای بررسی مسأله، ابتدا می بایست فهم دقیقی از جایگاه حقوقی «ارزیابی توان انجام تعهدات مناقصه گران» در تشکیل عقد (قرارداد) حاصل شود. همانطور که پیش تر نیز در مقدمه بحث بیان شد، نگارندگان برای «ارزیابی توان انجام تعهدات مناقصه گران» معنای وسیع تری نسبت به ماهیت «ارزیابی کیفی» اختیار کرده اند؛ در واقع، «ارزیابی توان انجام تعهدات مناقصه گران» را، جمع توأمان اهلیت و شخصیت متقاضی معامله اختیار کرده اند. از آنجایی که، مستخدم دولت (حاکمیت)، به عنوان اداره کننده (و نه مالک)، ملزم به رعایت غبطه، صرفه و صلاح بیت المال و کشف نفع برتر عمومی است، در حقوق عمومی، اصل بر لزوم وجود صلاحیت متقاضی برای شرکت در معامله عمومی است؛ و استثناء بر اصل مذکور (در برخی از موارد) مستلزم تصریح مقتن است تا امکان حضور متقاضی برای شرکت در معامله عمومی، به صرف وجود اهلیت، فراهم

شود. در ادامه، مفاهیم پیش‌گفته به تفصیل، طرح، بررسی، تحلیل و نتیجه‌گیری شده است.

۴-الف. معامله (قرارداد)

فهم چهارچوب حقوقی معامله (قرارداد)، پیش از ورود به مسأله، لازم می‌کند. مطابق نگاره شماره یک، قرارداد را می‌توان، توافق حاصل از ایجاب و قبول اشخاص دارای اهلیت معامله، با قصد و رضای فعلی بر سر مورد معامله (معوّض) و ما به ازاء مورد معامله (عوض)، تعریف کرد. چنانکه «ماده ۱۸۳» قانون مدنی در تعریف عقد، بیان می‌دارد «عقد عبارت است از این که یک یا چند نفر در مقابل یک یا چند نفر دیگر تعهد برامری کنند و مورد قبول آن‌ها باشد.»

۴-ب. متقاضی

متقاضی را در لغت، درخواست‌کننده و طالب، معنا نموده‌اند؛ و در مانحن‌فیه، کسی است که، پس از دعوت به معامله (از طریق روئیت آگهی و یا وصول دعوتنامه)، خواهان (طالب) انجام معامله و انعقاد قرارداد، با ارائه ایجاب (پیشنهاد) است.

۴-ج. اهلیت

شرایط اساسی برای صحت هر معامله (عقد) در محیط حقوق خصوصی، در «ماده ۱۹۰» همان قانون، «قصد طرفین و رضای آن‌ها؛ اهلیت طرفین؛ موضوع معین که مورد معامله باشد؛ و مشروعیت جهت معامله» تبیین شده است.

از جمع موارد یاد شده و «ماده ۲۱۰» قانون مدنی که، اشعار می‌دارد «متعاملین باید برای معامله، اهلیت داشته باشند.» این‌طور برمی‌آید که، وجود اهلیت طرفین از ارکان عقد است و نفوذ عقد، بدون آن قابلیت تصور ندارد.

اصطلاح اهلیت، در ادبیات عرب به معنای وجود شرایط، لیاقت و شایستگی و در زبان انگلیسی، برگرفته از لفظ ظرفیت (گنجایش) است؛ همان‌طور که مردمان، گنجایش یک ظرف، برای در برگرفتن مظروف را، ظرفیت ظرف نامیده‌اند، حقوق دانان نیز، گنجایش ظرف وجودی اشخاص، برای برعهده‌گرفتن تعهدات مُنبعث از معاملات را، اهلیت اشخاص، معنا نمودند. در واقع، تعهداتی که از معاملات، زائیده می‌شوند، مظروف و قابلیت تحمل آن تعهدات، همان ظرف وجودی اشخاص (یا لیاقت و شایستگی ایشان) است.

استاد دکتر محمدجعفر جعفری لنگرودی در این باب می‌فرماید، اهل، در لغت به معنای شایسته و اهلیت، به معنی شایستگی و صلاحیت است؛ از این‌رو، اهلیت را، صلاحیت شخص برای دارا شدن حق و تحمّل تکلیف و به کار بردن حقوقی که به موجب قانون دارا شده است، معنا فرموده‌اند. مرحوم دکتر کاتوزیان نیز، در تعریف اهلیت، با بهره‌گیری از واژه صلاحیت، بیان می‌دارد، صلاحیت دارای دو چهره ممتاز، یعنی اهلیت دارا شدن حق (اهلیت تملک) و اهلیت اجرای حق (اهلیت تصرف) است.

مطابق اصول کلی حقوقی، اصل بر حاکمیت

قواعد حقوق خصوصی است و از آنجایی که، هر معامله‌ای متأثر از احکام محیط حقوقی ناظر بر آن می‌باشد، فلذا برای بررسی عناصر اهلیت متقاضی در محیط حقوق عمومی و تسری مفهوم اهلیت به حقوق عمومی، بدو شناخت عناصر اهلیت در حقوق خصوصی، ضروری است.

۴-ج-۱. اهلیت عام شخص حقیقی در معامله خصوصی

منظور از معامله خصوصی، معامله‌ای است که در بستر و محیط حقوق خصوصی صورت می‌پذیرد. چنین معامله‌ای در حدود تبیین‌شده در «ماده ۱۰» قانون مدنی، محترم شمرده می‌شود. مطابق نگاره شماره دو، اهلیت عام شخص حقیقی در معامله خصوصی، شامل اهلیت عام تمتّع (تملک) و اهلیت عام استیفاء (تصرف) است که در نهایت، ظرفیت و امکان برقراری معامله (توان انجام معامله) را، برای متقاضی معامله (قرارداد) در محیط حقوق خصوصی فراهم می‌سازد.

اهلیت عام موصوف، صرفاً ناظر به متقاضی و منصرف از نوع، مورد، موضوع، مدت و مبلغ معامله است. شخص حقیقی، به مجرد آنکه زنده متولد شود، از اهلیت تمتّع (تملک) عام برخوردار می‌گردد. و برای کسب اهلیت استیفاء (تصرف) عام نیز، مطابق «ماده ۲۱۱» قانون مارالبیاس، بایستی بالغ، عاقل و رشید باشد.

۴-ج-۲. اهلیت عام شخص حقوقی در معامله خصوصی

شخص حقوقی (در حقوق خصوصی) موضوع ماده ۵۸۳ از فصل اول باب پانزدهم قانون تجارت، شخصیت حقوقی مستقل از اعضای حقیقی تشکیل دهنده و اداره کننده خود دارد و به حکم «ماده ۵۸۸» از فصل دوم همان باب که، بیان می‌دارد «شخص حقوقی می‌تواند دارای کلیه حقوق و تکالیفی شود که، قانون برای افراد قائل است؛ مگر حقوق و وظایفی که بالطبع فقط انسان ممکن است دارای آن باشد، مانند حقوق و وظایف اَبوت - بنوَت و امثال ذالک»، می‌تواند صاحب حق و متقابلاً متعهد به انجام تکالیفی شود.

مطابق نگاره شماره سه، شخص حقوقی حقوق خصوصی، از تاریخ تحقق «سازه حقوقی» که با ثبت در اداره ثبت شرکت‌ها و موسسات غیرتجاری صورت می‌پذیرد، از اهلیت تمتع (تملک) عام برخوردار می‌گردد، که به جهت ذات انتزاعی (و قراردادی) خویش، مطابق با حدود تعریف شده در موضوع اساسنامه، وجود جواز قانونی فعالیت (در صورت لزوم)، همچنین وجود اشخاص حقیقی دارای اهلیت و مجاز برای ابراز اراده از سوی شرکت (صاحبان امضاء مجاز)، دارای اهلیت استیفاء (تصرف) عام برای معامله در محیط حقوق خصوصی می‌شود.

۴-ج-۳. اهلیت خاص شخص حقوقی در معامله عمومی

معامله عمومی، معامله‌ای است که در بستر محیط حقوق عمومی صورت می‌پذیرد. اهلیت در معامله عمومی، علاوه بر اهلیت عام شخص حقوقی، شامل اهلیت خاص تمتع (تملک) و اهلیت خاص استیفاء (تصرف) است که در نهایت، شرط لازم حضور و برقراری معامله (توان انجام و سرانجام معامله) را، برای متقاضی معامله (قرارداد) در محیط حقوق عمومی، فراهم می‌سازد. البته مطالب این بخش، ناظر به اشخاص حقوقی و حقیقی معامله کننده در محیط حقوق عمومی است؛ لیکن به جهت تلخیص امر، تعاریف و شاخص‌ها، صرفاً براساس الگوی اشخاص حقوقی ارائه شده است.

بنابراین مطابق نگاره شماره چهار، متقاضی معامله عمومی، ضمن دارا بودن اهلیت عام شخص حقوقی با تحصیل موارد دیگر حسب مورد (همچون مجوزهای قانونی، گواهینامه صلاحیت ایمنی، مجوز اداره کار، گواهینامه‌های مهندسی مشاور و پیمانکاری، گواهینامه‌های استاندارد، پروانه‌های نظام مهندسی و ... از مراجع ذیصلاح)، واجد اهلیت خاص شده و می‌تواند طرف معامله عمومی قرار گیرد. لذا،

وجود مجوزها و گواهینامه‌ها، شرط لازم و ارتباط آن‌ها با مورد معامله، شرط کافی برای کسب اهلیت خاص است.

۴-د-۵. شخصیت

تعریف «شخصیت» به صراحت در هیچ یک از قوانین و مقررات نیامده است. لیکن با مذاقه در نصوص حقوقی، مشخص می‌شود که شخصیت اشخاص ماهیتی متفاوت با اهلیت ایشان است. چنانکه «ماده ۲۰۱» قانون مدنی، بیان می‌دارد «اشتبا در شخص طرف به صحت معامله خللی وارد نمی‌آورد، مگر در مواردی که شخصیت طرف، علت عمده عقد بوده باشد». و به نظر می‌رسد که اوصاف خاص اشخاص (مانند استعدادها، مهارت‌ها و امتیازهای ایشان نسبت به سایرین)، عناصر تشکیل دهنده شخصیت هر شخص حقیقی و حقوقی باشد. به عنوان نمونه، بانک‌ها ضمن کنترل اهلیت اشخاص (به طور مثال، ممنوع معامله نبودن)، با سنجش شخصیت مشتریان (توانایی انجام تعهدات مبنی بر بازپرداخت اقساط)، از طریق اعتبارسنجی ایشان، اعطا تسهیلات بانکی به مشاغل‌الیه‌هم را تصویب می‌کنند.

مقررگذار نیز، مطابق نگاره شماره پنج، شروطی را در آیین‌نامه ارزیابی کیفی، برای متقاضی معامله در حقوق عمومی احصاء کرده که می‌توان آن‌ها را در قالب انواع سه‌گانه «عمومی، تخصصی و حرفه‌ای» و شخصیت متقاضی دسته‌بندی نمود. متقاضی، برای اخذ جواز انجام معامله (انعقاد قرارداد) در محیط حقوق عمومی که، منافع عموم در آن مطرح است، بایستی به نحوی مورد ارزیابی قرار گیرد که، برای مجموعه اداره کننده خدمات عمومی، اقتناع (با ارائه طریق قوانین و مقررات) حاصل شود که وی، توانمند به انجام تعهدات مورد معامله‌ای هست که، در آن فراخوانده شده است.؟ در حقیقت، بایستی مشخص شود که، متقاضی معامله عمومی، توان انجام و سرانجام تعهدات موضوع معامله مد نظر را دارد یا خیر؟ بنابراین برای تشکیل یک عقد (قرارداد) صحیح در محیط حقوق عمومی، متقاضی معامله بایستی دارای اهلیت عام و خاص، به عنوان شرط لازم و شخصیت متناسب با نوع، مورد، موضوع و مبلغ معامله، به عنوان شرط کافی باشد. این بدان معناست که، تا توانمندی متقاضی معامله عمومی برای انجام و سرانجام تعهدات موضوع معامله احراز نگردد، نمی‌توان قراردادی با وی منعقد کرد.

۴-ه-۵. صلاحیت متقاضی

بر اساس توضیحات تفصیلی بخش‌های قبلی نوشتار حاضر، مطابق نگاره شماره شش،

پیشنهاددهنده (موجب) و قبول کننده (موجب) بایستی برای انجام معامله، صلاحیت داشته باشند. مقصود ما از صلاحیت متقاضی در حقوق عمومی، مطابق نگاره شماره شش، جمع توان اهلیت متقاضی (اهلیت عام و اهلیت خاص) و شخصیت متقاضی در معامله عمومی است.

بنابراین، انعقاد عقد در محیط حقوق عمومی، فرع بر احراز صلاحیت (اهلیت و شخصیت) متقاضی است. لذا، باید گفت، مطابق نگاره شماره هفت، مناقصه‌گر، متقاضی ایی است که تناسب صلاحیت (اهلیت و شخصیت) او با شاخص‌های مدنظر برای انجام موضوع قرارداد احراز شده است.

۵. شیوه‌های ارزیابی صلاحیت متقاضی

با استدلال‌ها و استنادات پیشین، در لزوم ارزیابی صلاحیت متقاضی برای انجام و سرانجام معامله (قرارداد) در محیط و بستر حقوق عمومی تردیدی باقی نمی‌ماند. لیکن سوال اینجاست که، شیوه‌های ارزیابی صلاحیت متقاضی، چیست؟ قانونگذار، چهار روش ارزیابی صلاحیت متقاضی انجام و سرانجام معامله (قرارداد) در محیط و بستر حقوق عمومی، احصاء کرده و با مذاقه در متون حقوقی و نصوص قانونی، مشخص است که روش ارزیابی کیفی را به عنوان اصل (قاعده) و مابقی روش‌ها را استثناء بر قاعده بیان داشته است. در واقع از آنجایی که در حقوق عمومی، اصل بر عدم صلاحیت مستخدم دولت است، عبارت «در صورت لزوم»، بر اختیار وی در بهره‌گیری سلیقه‌ای از هریک از روش‌ها، دلالت ندارد. بلکه به معنای جواز دستگاه مناقصه‌گزار در رجوع به سایر روش‌های احصاء شده ارزیابی صلاحیت متقاضی، در صورت حصول شرایط تعیین شده در قوانین و مقررات است؛ چه اینکه، برخلاف حقوق خصوصی که اصل بر اباحه است و اشخاص، قادر به اِعمال حق شخصی هستند، در حقوق عمومی، اصل بر منع اِعمال حق شخصی است و برداشته شدن منع پیشین، افاده معنای جواز (نه اختیار) می‌نماید؛ از این رو مستخدم دولت، قادر به اِعمال حق کارکردی (نه شخصی) در محدوده اذن مقتن است. از طرفی، مطابق اصول کلی حقوقی برای عدول از اصل، در حقوق عمومی، جواز قانونی و گزارش توجیهی مبنی بر رعایت صرفه و صلاح یا وجود نفع برتر عمومی، لازم است.

۵-الف. روش ارزیابی کیفی (قاعده اولیه)

این روش، به عنوان قاعده و اصل در ارزیابی، شناخته می‌شود. «بند ه» از «ماده ۲» قانون برگزاری مناقصات در تعریف ارزیابی کیفی

مناقصه‌گران بیان می‌دارد ارزیابی کیفی مناقصه‌گران، «عبارت است از ارزیابی توان انجام تعهدات مناقصه‌گران که از سوی مناقصه‌گزار یا به تشخیص وی توسط کمیته فنی بازرگانی انجام می‌شود.» که وفق «ماده ۱۲» از همان قانون شامل «تضمین کیفیت خدمات و محصولات، داشتن تجربه و دانش در زمینه مورد نظر، حسن سابقه، داشتن پروانه کار یا گواهینامه‌های صلاحیت در صورت لزوم، توان مالی متقاضی و استانداردهای تولید» برای پیمانکاران و تأمین‌کنندگان است.

برخی براین باورند که، ارزیابی کیفی تا قبل از تصویب قانون برگزاری مناقصات سابقه‌ای در قوانین و مقررات معاملاتی کشور نداشته و تأسیس جدیدی است که به منظور شناسایی و انتخاب بهتر اشخاص صلاحیت‌دار و توانمند، پیش‌بینی شده و ارتقاء سطح کیفی معاملات را در پی داشته است و معتقدند پیش فرض قانون برگزاری مناقصات، ضرورت انجام ارزیابی کیفی به عنوان حداقل‌های سنجش اشخاص و اطمینان از صلاحیت آنان می‌باشد و ضرورت احراز اهلیت و صلاحیت مناقصه‌گران برای انعقاد قرارداد را، امری بدیهی بر شمرده‌اند. در واقع ایشان ارزیابی توان انجام تعهدات را حمل بر ارزیابی کیفی نموده‌اند، حال آنکه ارزیابی کیفی، تنها روش ارزیابی نیست، هرچند کامل‌ترین روش سنجش توان انجام تعهدات است.

۵-ب. روش استصحاب ارزیابی کیفی

استصحاب (باب استفعال) در لغت به معنی همراه داشتن چیزی و یا طلب همنشینی است؛ در اصطلاح، همنشین کردن یقین سابق نزد شک لاحق (آتی) معنا شده است. کوتاه‌ترین تعریفی که از آن شده، عبارت است از «ابقاء ما کان»، یعنی حکم به بقای آنچه پیش‌تر وجود داشته است. بدین توضیح که، هرگاه یقین داشته باشیم که چیزی در زمانی وجود داشته و اکنون، شک داشته باشیم که در زمان بعد هنوز باقی مانده یا خیر، آن را موجود فرض می‌کنیم.

۵-ب-۱. لیست کوتاه (منتج از ارزیابی کیفی) قانونگذار، با فرض بقاء اعتبار ارزیابی کیفی پیشین هر دستگاه اجرایی ناشی از برگزاری یک مناقصه عمومی، جواز برگزاری مناقصه محدود بدون ارزیابی کیفی را، صادر کرده است. در واقع لیست کوتاه حاصل از ارزیابی کیفی دستگاه اجرایی، یقین سابق و بقاء اعتبار لیست‌های موصوف تا دو سال مفروض است. پس در صورتی که، نسبت به بقاء/عدم بقاء صلاحیت متقاضیان مندرج در لیست، با وحدت زمان (دو سال)، وحدت نوع (مناقصه)، مکان (ناظر به مناطق)، وحدت مورد (مرتبط با

زمینه گواهینامه)، وحدت موضوع (ناظر به روش اجرای پیمان) وحدت مبلغ (ناظر به نصاب معاملات و محدودیت‌های مالی ارجاع کار متناسب با رتبه)، بقاء صلاحیت مشاوران مهم استصحاب می‌شود؛ چنانکه «بند ب» از «ماده ۲۶» قانون برگزاری مناقصات، اشعار می‌دارد، دستگاه مناقصه‌گزار با وجود فهرست کوتاه مناقصه‌گران صلاحیت‌دار که طبق «ماده ۱۲» این قانون، حداکثر دو سال قبل (و از طریق برگزاری مناقصه عمومی) تهیه شده باشد، می‌تواند نسبت به برگزاری مناقصه محدود اقدام نماید. در واقع لیست کوتاه منتج از ارزیابی کیفی پیشین، تا دو سال بعد از آن، معتبر و صلاحیت متقاضیان مندرج در آن لیست، استصحاب می‌شود.

۵-ب-۲. لیست بلند (در حکم لیست کوتاه)

قانونگذار، با اعتباربخشیدن به ارزیابی صورت پذیرفته از سوی «دستگاه‌های مرکزی و سازمان‌های حرفه‌ای» نیز، جواز برگزاری مناقصه محدود بدون ارزیابی کیفی را، صادر نموده است. در واقع لیست بلند حاصل از ارزیابی کیفی صورت پذیرفته توسط دستگاه‌های مرکزی و سازمان‌های حرفه‌ای، تا اعلام بعدی مشاوران مهم است.

بر اساس آنچه پیش‌تر بیان شد، «ماده ۳» آیین‌نامه اجرایی «بند الف» از «ماده ۲۶» قانون برگزاری مناقصات با طبقه‌بندی فهرست‌های بلند در سه دسته موصوف، ارزیابی صلاحیت (در معنای خاص وضع‌شده توسط مقررگذار، نه مقاله حاضر) و تشریفات آن را بیان داشته است. ارزیابی‌ایی که با توزیع کاربرگ‌های همسان میان متقاضیان و اخذ اطلاعات همگن از ایشان انجام می‌پذیرد و ملاک ارزیابی صلاحیت، قرار می‌گیرد.

بر اساس حکم «بند ج» از «ماده ۱۱» آیین‌نامه مارالبیان، در صورت استفاده از فهرست بلند دستگاه‌های مرکزی و سازمان‌های حرفه‌ای در مناقصات محدود، فهرست موصوف، فهرست کوتاه تلقی شده (در حکم لیست کوتاه) و نیازی به ارزیابی کیفی مجدد نمی‌باشد. در واقع چنین برداشت می‌شود که لیست دستگاه مرکزی و سازمان‌های تخصصی، ناظر به اهلیت و شخصیت متقاضی و لیست سازمان برنامه و بودجه، صرفاً ناظر به اهلیت خاص متقاضی و مستلزم بررسی شخصیت او (با ارزیابی کیفی) است.

۵-ج. روش در حکم ارزیابی کیفی (ارزیابی ساده)

هیأت دولت، در آیین‌نامه ارزیابی کیفی، دارا (و مرتبط بودن) بودن گواهینامه صلاحیت

معتبر یا استاندارد، از سوی مناقصه‌گر (اهلیت خاص) را، در مناقصات عمومی یک مرحله‌ای کمتر از ۲۰ برابر نصاب معاملات متوسط، کافی و وافی به مقصود و در حکم ارزیابی کیفی تلقی کرده است.

چنانکه در «بند الف» از «ماده ۱۱» مقرر داشته است: «در مناقصات پیمانکاری یک مرحله‌ای، در صورتی که برآورد هزینه اجرای کار از بیست برابر نصاب معاملات متوسط تجاوز نکند، ارزیابی کیفی مناقصه‌گران (محدود به رعایت «ماده ۲۲» این آیین‌نامه) توسط مناقصه‌گزار و یا به تشخیص وی کمیته فنی و بازرگانی انجام می‌شود.» و در حکمی مشابه در «بند ب» از ماده مرقوم نیز، بیان می‌دارد «در مناقصات یک مرحله‌ای تأمین کالا، در صورتی که برآورد خرید از بیست برابر نصاب معاملات متوسط تجاوز نکند، ارزیابی کیفی تأمین‌کنندگان (محدود به رعایت «ماده ۲۷» این آیین‌نامه) توسط مناقصه‌گزار و یا به تشخیص وی کمیته فنی و بازرگانی انجام می‌شود.» در واقع مقنن در این رابطه، صرفاً اهلیت (نه شخصیت) متقاضی معاملات با وصف پیش‌گفته را برای انعقاد قرارداد، مکفی تلقی کرده است.

۶. نتیجه‌گیری

با عنایت به مباحث مطروحه، مشخص شد که علی‌الاصول، صلاحیت، شرط صحت عقد (قرارداد) در محیط حقوق عمومی است. از طرفی، هر چند روش‌های احصاء شده در قانون و آیین‌نامه‌های اجرایی بابت ارزیابی توان انجام تعهدات، طریقت دارند، لیکن در این میان، روش ارزیابی کیفی، اصل و مابقی استثناء بر اصل (یا قاعده) می‌باشند و مطابق قواعد حقوقی، عدول از اصل، مستلزم جواز و تصریح قانونی است.

از این رو، در تعامل دو نظریه اجباری بودن و تخییری بودن ارزیابی کیفی، بایستی قائل به تفکیک شد و ضمن جایگزینی واژه «تجویز» به جای «اختیار»، بیان داشت که ارزیابی کیفی، در مناقصات عمومی دو مرحله‌ای (با هر مبلغی) و نیز، مناقصات عمومی یک مرحله‌ای بالاتر از بیست برابر نصاب معاملات متوسط، ضروری (الزامی) است؛ در مناقصات یک مرحله‌ای، با مبالغ پایین‌تر از بیست برابر نصاب معاملات متوسط، «ارزیابی ساده» تجویز شده است. در نهایت، ارزیابی کیفی در مناقصات محدود هم، اعم از یک و یا دو مرحله‌ای، در صورت وجود وحدت نوع، زمان، مکان، مورد، موضوع و مبلغ مناقصه و با استصحاب بقاء صلاحیت متقاضی و یا وجود لیست بلند دستگاه مرکزی و سازمان‌های حرفه‌ای، سالبه بآنتفاء موضوع است. ■

مسیر موفقیت و بالندگی هیات مدیره شرکت ها

اعضای هیات مدیره، تماماً مسئول موفقیت شرکت ها هستند. نمی توان از یک هیات مدیره انتظار موفقیت داشت ولی در چیدمان تک تک اعضای آن قصور روا کرد. با عنایت به تعریف فوق و با توجه به شرایط روز، نظارت موشکافانه بر عملکرد هیات مدیره ها بویژه در خصوص مراکز و شرکتهای عمومی و دولتی، در سطح دنیا از اولویت و اهمیت بالایی برخوردار شده است. شرکت ها و سازمان ها نسبت به گذشته پیچیده تر و رقابتی تر شده اند. بطور مشخص، سه عامل اصلی باعث افزایش فشار بر هیات مدیره شرکت ها شده است:

۱- ذی نفعان (Shareholders/Stakeholders)

ذی نفعان و سرمایه گذاران کوتاه مدت و بلند مدت، همگی از هیات مدیره انتظار دارند که نقش پررنگ تری در حداکثر کردن ارزش سهام شان بازی کنند و از طرف دیگر به محض عدم موفقیت، سهامداران بلافاصله عکس العمل نشان داده و چالش آفرین می شوند.

۲- محیط جهانی کسب و کار (Global Business Environment)

عواملی از قبیل جهانی سازی فراگیر، افزایش سرعت تغییرات و رقابت، اثر فناوری، به همراه تمرکز بیش از پیش بر روی کاهش هزینه ها، همگی و بصورت توانمند باعث افزایش فرصت ها و تهدیدها شده اند که این امر در نهایت منجر به ارتقاء اهمیت و تاثیرگذاری عملکرد هیات مدیره ها گردیده است. همچنین شرایط مذکور باعث شده تا حساسیت بیشتری در ارتباط با ترکیب هیات مدیره ها ایجاد شود. جایی که اعضای هیات مدیره می توانند با

استفاده از تجارب و مهارت‌های استراتژیک خود، برای شرکت ارزش آفرین باشند.

۳- مدیران عامل

(Chief Executive Officers - CEOs)

به موازات آنکه مدیران عامل، انتظاراتی از هیات مدیره دارند، هیات مدیره‌ها نیز انتظاراتی از مدیران عامل دارند. در خصوص انتظارات مدیران عامل از هیات مدیره‌ها به عنوان مثال؛ مدیران عامل برای انتخاب و سازماندهی تیم مدیریت اجرایی شرکت، از هیات مدیره انتظار حمایت و اختیار تام دارند. همچنین انتظار دارند که اعضای هیات مدیره وظایف حاکمیتی خود را به شکلی بهینه بعمل آورند. حال این سوال پیش می‌آید که هیات مدیره‌ها برای رسیدن به بالاترین سطح عملکردی خود، چه مسیری را باید طی نمایند؟ برای رسیدن به پاسخ این سوال، هیات مدیره‌ها می‌بایست ابتدا به سوالات زیر پاسخ دهند:

۱- ذینفعان مختلف (شامل صاحبان سهام، سرمایه‌گذاران، قانون‌گذار، بانک‌ها، کارکنان و غیره) چه انتظاراتی از شرکت به عنوان یک موسسه و هیات مدیره آن، به عنوان ناظر دارند؟
۲- چه انتظاراتی بصورت خاص از طرف مدیرعامل، متوجه هیات مدیره است؟
۳- رابطه همکاری و مشارکت رئیس هیات مدیره و مدیرعامل چگونه است؟
۴- آیا سیاست‌ها و اقدامات هیات مدیره از دقت و اثربخشی لازم برخوردار هستند؟ آیا اعضای هیات مدیره علاوه بر تشکیل جلسات محض برای تنظیم الزامات شرکت، از تخصص و تجارب خود برای یاری رساندن به عملکرد شرکت استفاده می‌نمایند؟

۵- آیا کمیته‌ای برای انتخاب و تعیین اعضای هیات مدیره وجود دارد؟ این کمیته چگونه مهارت‌ها و شایستگی‌های لازم که باعث ایجاد موقعیت‌ها و فرصت‌های مناسب برای پیشرفت شرکت می‌شوند را ارزیابی می‌کند؟ این کمیته چگونه، افراد دارای پتانسیل عضویت در هیات مدیره را شناسایی و کاندید می‌کند؟
۶- آیا مرزهای مشخص و روشنی بین هیات مدیره و تیم اجرایی شرکت تعریف شده است؟ (این امر باعث می‌گردد تا نظارت با عملیات در تداخل قرار نگیرد).

۷- آیا هیات مدیره، توانمندی لازم برای هدایت شرکت در شرایط بحرانی را دارد؟ شرایطی از قبیل بحران مالی، بروز اتفاقی که باعث به خطر افتادن اعتبار و خوشنامی شرکت شود و یا استعفای ناگهانی مدیرعامل، همگی از مواردی

هستند که نیاز به سناریوی از پیش تعریف شده و عملکرد مناسب و اثربخش هیات مدیره دارند.

پاسخ به سوالات فوق برای هر شرکت، انحصاری و منحصر به خود است. عبارتی هر شرکت به دلیل دارا بودن شرایط خاص خود، پاسخی متفاوت به این سوالات می‌دهد، اما فرایندهایی که بطور مشترک می‌بایست در دستور کار هیات مدیره‌ها قرار گیرد تا در مسیر بهبود و تعالی قرار گیرند، شامل پنج مورد زیر است:

• مسئولیت و مشارکت

هیات مدیره می‌بایست نسبت به استراتژی اجرایی شرکت کاملاً مسئول بوده، واکنش نشان داده و عهده‌دار آن باشد. اعضای هیات مدیره همگی باید در مذاکرات، مباحث و تصمیم‌گیری‌ها، مشارکت دقیق و محکم داشته باشند.

• رصد نحوه اجرای استراتژی

هیات مدیره باید بر اجرای استراتژی از مسیر برنامه‌های عملیاتی، نظارت داشته باشد.

• نظارت بر رهبری و مدیریت

هیات مدیره باید بر کیفیت عملکرد رهبری و مدیریت شرکت نظارت داشته باشد تا مطمئن شود مسیر رشد و توسعه برای تمامی افراد جاری بوده و برنامه‌های جانشین‌پروری بصورت موثر اجرا می‌شوند.

• حاکمیت ارزش آفرین

هیات مدیره می‌بایست نوعی از حاکمیت را در شرکت برقرار نماید که منجر به ایجاد ارزش در کسب و کار شرکت شود. به عبارتی ماهیت و چارچوب حاکمیت هیات مدیره باید به قصد ایجاد ارزش افزوده در کسب و کار شرکت باشد.

• حفظ اعتبار و ارزش‌های شرکت

هیات مدیره می‌بایست از اعتبار، خوشنامی و ارزش‌هایی که باعث ایجاد مزیت در کسب و کار شرکت می‌شود، حفاظت کند و اما یک هیات مدیره برای آنکه بتواند فرایندهای فوق را به نحوی شایسته به مرحله اجرا درآورد، باید چه مشخصاتی داشته باشد.

۱- رئیس هیات مدیره، مستقل و موثر

اخیراً در برخی استانداردهای منتشر شده در دنیا بر روی جایگاه Chair/Chairman تاکید بیشتری شده است. معادل این جایگاه در ایران را می‌توان جایگاه رئیس هیات مدیره در نظر گرفت. جایگاهی که از جایگاه مدیرعامل (CEO) تفکیک شده است، اصولاً با آن متفاوت و در برخی جاها دارای تداخل نیز هست. رئیس هیات مدیره به عنوان یک رهبر برای هیات

مدیره عمل می‌نماید که یک نظارت عالی و مستقل بر روی مدیریت شرکت دارد. مدیرعامل نیز به عنوان رهبر شرکت ایفای نقش می‌کند. این ترکیب باعث می‌شود تا مطمئن شویم جریانی از اطلاعات کافی به سمت هیات مدیره برقرار است و از اعمال کنترل توسط مدیریت بر روی اطلاعاتی که در اختیار هیات مدیره قرار می‌گیرد، جلوگیری می‌کند. در استانداردهای فوق‌الذکر به این نکته اشاره شده که در ساختارهایی که این جایگاه مستقل را ندارند، توازن مناسب قدرت در سطوح مدیریت عالی شکل نمی‌گیرد.

از طرف دیگر رئیس هیات مدیره می‌بایست در زمینه جهت‌دهی به فعالیت‌های هیات مدیره و همچنین مدیریت فرهنگ کاری هیات مدیره نیز فعال باشد و باید فضای مناسب را برای نقش آفرینی تمامی اعضای هیات فراهم کرده، نظرات و ایده‌ها را استخراج نموده و جلسات مذاکره در خصوص مسائل و موضوعات حساس را شکل دهد.

روسای هیات مدیره توانمند، رابطه اعضای غیرموظف (Non-Executive Directors - NEDs) را با هیات مدیره، مدیریت و تقویت می‌کنند تا مطمئن شوند که کلیه موضوعات با اعضای غیرموظف نیز به بحث گذاشته شده و همکاری دقیق، منظم و موثری توسط آنها صورت می‌پذیرد. از طرف دیگر روسای هیات مدیره موفق رابطه‌ای باز، شفاف و صادقانه و همچنین مبتنی بر اعتماد و فهم متقابل، با مدیرعامل برقرار می‌کنند.

۲- شفافیت نقش و مسئولیت‌پذیری

هیات مدیره‌های موفق کارشان را با سه گام شروع می‌کنند. گام اول: تعریف نقش‌ها بصورت روشن و مشخص و همچنین اطمینان از فهم درست و کامل تک‌تک اعضا نسبت به کارکردها و نقش‌ها.

گام دوم: تعریف حوزه و حدود مسئولیت‌ها و اختیارات

و گام سوم تعریف نحوه و سطح همکاری و مشارکت مورد انتظار از هریک از اعضا، برای دستیابی به یک موفقیت پایدار. برخی از هیات مدیره‌ها بر همین اساس یک منشور یا توافقنامه رسمی که شامل کلیه قدم‌های فوق است را تهیه می‌کنند تا معیاری برای فهم مشترک و یکپارچه کلیه اعضا باشد.

موضوع بعدی در همین ارتباط بحث مسئول بودن اعضای هیات مدیره است. این افراد می‌بایست به واقع خود را نماینده ذینفعان و سهامداران دانسته و حائز بالاترین سطح

مسئولیت‌پذیری باشند.

۳- هیات مدیره متوازن / متنوع

کیفیت یک هیات مدیره برآیند جمعی کیفیت تک‌تک اعضای آن می‌باشد. به عبارتی یک هیات مدیره به‌خوبی اعضای خود است. نمی‌توان در فرایند انتخاب اعضا با اغماض رفتار کنیم اما انتظار یک نتیجه قابل قبول از عملکرد هیات مدیره و موفقیت شرکت داشته باشیم. اولین نکته در ایجاد توازن، ترکیب اعضای موظف و غیرموظف در هیات مدیره شرکت‌ها است. چرا که نقش اعضای غیرموظف نیز بسیار تعیین‌کننده است. این افراد توانایی آن را دارند تا از بیرون به عملکرد هیات مدیره و وضعیت شرکت نظاره‌گر باشند و دیدگاه و قضاوت بیرونی را به اعضای موظف منتقل نمایند. البته به‌مانند سایر موضوعات در کسب‌وکار، جذب اعضای غیرموظف مناسب در مرحله حرف ساده، اما در عمل سخت است.

نکته بعدی، لزوم توازن و تنوع در ترکیب هیات مدیره از منظر تخصص و تجربه کاری است. هیات مدیره می‌بایست شامل افرادی آشنا و مجرب در زمینه‌های برنامه‌ریزی و سازماندهی، ارتباطات و روابط عمومی، منابع انسانی، حقوقی و قانونی، مالی، جذب سرمایه و به‌ویژه حوزه تخصصی فعالیت شرکت باشد.

سومین و آخرین نکته، ایجاد توازن و تنوع از منظر جنبه‌های شخصیتی و فردی است. در هیات مدیره باید شاهد ترکیبی از افراد استراتژیست و آینده‌گرا (Visionaries) و افراد تحلیل‌گر (Analytical Thinkers) باشیم. باید افراد تعامل‌گرا (Conciliators) در کنار افراد چالشی و خطرپذیر (Challengers) قرار گیرند.

فاکتور سن نیز می‌بایست مدنظر قرار گیرد. حتی در برخی موارد حضور اعضای مذکر و مونث در کنار هم در ترکیب هیات مدیره، باعث بهبود عملکرد می‌شود.

۴- تازه‌سازی، جانشین‌پروری، جابجایی تصدی‌ها

متناسب با تغییرات محیطی، فعالیت‌ها و کارکردهای شرکت نیز باید تغییر کند. کارکردهای جدید منجر به ایجاد نیازهای جدید در ترکیب تخصصی و عملکردی هیات مدیره می‌شود. به عبارتی هیات مدیره باید فرایندی به جهت ارزیابی و شناسایی نیازهای در حال تحول شرکت داشته و براساس آن یک مکانیزم برای تازه‌سازی دوره‌ای هیات مدیره داشته باشد.

علاوه بر جابجایی براساس تغییرات محیطی، فرایند ارزیابی عملکرد نیز باید در خصوص اعضای هیات مدیره جاری باشد. این فرایند می‌بایست از دو منظر، عملکرد اعضا و ترکیب هیات به اجرا درآید. چرا که در برخی موارد، علی‌رغم شایستگی‌های فردی قابل قبول اعضا، ترکیب هیات مناسب نبوده و باعث عدم حصول نتیجه می‌شود. نحوه فرایند ارزیابی باید توسط هیات مدیره افشا شود. بهتر است ارزیابی به دو صورت داخلی (Self-assessment) و خارجی (Third-party evaluation) صورت پذیرد.

علاوه بر فرایند ارزیابی، فرایند جذب و استخدام و همچنین فرایند جانشین‌پروری نیز می‌بایست تعریف شده باشد و منتشر شود. این دو فرایند براساس نیازهای آتی شرکت و هیات مدیره تعریف می‌شوند. جابجایی مسئولیت‌ها و تصدی‌ها در ترکیب هیات مدیره نیز از جمله روش‌های پیشنهادی توسط استانداردهای

جدید است. تمامی این فرایندها به منظور پاسخگویی به نیازهای جدید و همچنین ورود دیدگاه‌های تازه و نوبه بدنه هیات مدیره شرکت است.

۵- فرهنگ اعتماد و احترام

هیات مدیره مجموعه‌ای از افراد بصورت مستقل نیست، بلکه یک تیم است. برای تحقق این مهم می‌بایست شرایطی فراهم شود تا در آن اصول روابط انسانی موفق و موثر شامل ارتباط صمیمانه، صادقانه، منصفانه، بی‌پرده و بی‌ریا همراه با احترام متقابل برقرار شود. در چنین فضایی است که تحقیق و تفحص داخلی، انتقادات سازنده و مناظرات چالشی، بین اعضای هیات مدیره به شکلی صحیح اتفاق می‌افتد. برخی از چنین فضایی به عنوان نیروی محرک (The Bit of Thrust) نام می‌برند که باعث می‌شود شرکت با بهره‌مندی از یک هیات مدیره منسجم، فرصت‌ها را شکار کرده و منافع را درو کند.

آنچه مسلم است از آشیانه عقاب، عقاب پرمی کشد و از آشیانه گنجشک نیز گنجشک؛ نمی‌توان از یک هیات مدیره انتظار موفقیت داشت ولی در چیدمان تک‌تک اعضای آن قصور روا کرد. باید اذعان داشت که کیفیت یک هیات مدیره برآیند جمعی کیفیت تک‌تک اعضای آن می‌باشد. پس اعضای هیات مدیره باید بخوبی انتخاب شوند و مسیر تعالی و بالندگی را به موقع طی نمایند. با وجود چنین افرادی در ترکیب هیات مدیره می‌توان به موفقیت شرکت‌ها امیدوار بود. ■

• با سپاس از جناب آقای مهندس علیرضا نوژن؛ مدیر عامل شرکت افرا نوژن بابت ارسال این مقاله

اخبار

اخبار هیات مدیره سندیکا

تعیین اولویت‌های کاری سندیکا در سال ۹۷ براساس نظرات اعضا

بیستمین جلسه هیات مدیره سندیکا نوزدهم فروردین ماه سال جاری در محل سندیکای صنعت برق ایران برگزار شد.

در این جلسه ضمن تاکید برانجام تکالیف مجمع عمومی به هیأت مدیره مبنی بر بررسی ضرورت بازنگری و اصلاح اساسنامه، مقرر شد جلسه‌ی ویژه بررسی گزارش بازرس سندیکا با حضور اعضای هیأت رئیسه سندیکا برگزار شود.

برگزاری جلسات سندیکا با معاون وزیر نیرو در امور برق و انرژی مورد تاکید قرار گرفت و مقرر شد جلسات هیأت مدیره به سه ساعت افزایش یابد.

در ادامه جلسه گزارشی از اقدامات انجام شده برای اصلاح شرایط عمومی پیمان و تعدیل نرخ ارز در شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی توسط آقای مسائلی ارائه و بر لزوم استفاده بیشتر از ظرفیت‌های سندیکا در اتاق بازرگانی برای تحقق آن تاکید شد.

بر اساس پیگیری‌های انجام شده توسط دبیر سندیکا، جهت ارائه نقطه نظرات بخش خصوصی در مورد همکاری با شرکت‌های توزیع و پروژه‌های مرتبط، در مراسم افتتاحیه کنفرانس شبکه‌های توزیع ۹۷ که اردیبهشت ماه برگزار می‌شود، ۳۰ دقیقه زمان برای سندیکا در نظر گرفته شده است لذا مقرر شد معاونت پژوهشی

با دریافت نقطه نظرات کمیته‌های مربوطه گزارشی تهیه و با کسب نظرات هیأت مدیره جمع‌بندی و ارائه کند.

در ادامه جلسه ضمن ارایه گزارشی از مصوبات هیات مدیره مقرر شد عارضه‌یابی ارتباط سیستماتیک هیأت مدیره و کمیته‌های سندیکا انجام و روش پیشنهادی به هیأت مدیره ارائه شود.

بر اساس نظرسنجی انجام شده از اعضا اولویت اقدامات سندیکا در سال ۱۳۹۷ به شرح زیر (بر اساس اولویت) مصوب و مقرر شد هریک از اعضای هیأت مدیره راهبری یکی از آنها را با هماهنگی کمیته و بخش‌های مربوطه در دبیرخانه به عهده بگیرند.

- مطالبات معوقه و خسارات دیرکرد (آقای صالحی)
- قرارداد تیپ (توزیع و انتقال) (آقای بردبار)
- قراردادهای متوقف و جاری و تعدیل نرخ ارز و فلزات (آقای مسائلی)
- پیگیری استانداردسازی مقررات و دستورالعمل‌های بیمه تامین اجتماعی (آقای سعادت)
- ارزیابی، تشخیص صلاحیت و حمایت از کالاهای ساخت داخل و جلوگیری از ورود کالاهای تقلبی (آقای مقدم)
- مالیات و مالیات بر ارزش افزوده (آقای مهذب ترابی)
- اصلاح آیین‌نامه‌های مناقصات (آقای سعیدی)
- مسایل و مشکلات بانکی (آقای وفایی)
- فهارس بها (آقای بهزاد)
- افزایش قدرت تاثیرگذاری سندیکا در سیاست‌گذاری‌ها و حکمرانی صنعت برق (آقای باقری)
- مقرر شد سندیکا یک نامه سرگشاده خطاب به رئیس جمهور در خصوص تبعات تغییرات ناگهانی نرخ ارز و سایر موضوعات مبتلابه صنعت برق مانند نرخ فلزات، حقوق و دستمزد و غیره و درخواست جبران آنها برای بخش خصوصی تهیه و پس از کسب نظر از هیأت مدیره منتشر شود.
- همچنین مقرر شد با دریافت درخواست رسمی

کمیته پیمانکاران توزیع، یک نامه با موضوع قراردادهای و مناقصات جاری در شرکت‌های توزیع که فاقد پیش پرداخت، تعدیلات و جرایم تاخیر پرداخت می‌باشند به مدیرعامل شرکت توانیر تهیه و طی آن اعلام شود شرکت‌های عضو سندیکا در مناقصات فاقد تعدیل شرکت نخواهند کرد.

عزم سندیکا برای تعیین تکلیف قراردادهای تیپ تا پایان اردیبهشت ماه

بیست و یکمین جلسه هیات مدیره سندیکا دوم اردیبهشت سال جاری در محل سندیکای صنعت برق ایران برگزار شد.

در ابتدای جلسه دستورالعمل‌های ارزی جدید بانک مرکزی مورد بحث و بررسی قرار گرفت و مقرر شد نظرات سندیکا به نهادهای ذیربط منعکس شود.

همچنین پیشنهاد مهندس بردبار در خصوص ایجاد کارگروه‌های مشترک سندیکا با وزارت صمت و کمیسیون صنایع اتاق و همچنین جلسات مشترک فیما بین وزارت صمت و وزارت نیرو مورد بررسی قرار گرفت و اعضای هیأت مدیره نظرات خود را ارائه دادند و مقرر شد از دکتر صالح‌نیا (معاون صنایع فلزی وزارت صنعت معدن و تجارت) برای حضور در جلسه هیأت مدیره دعوت بعمل آید؛ همچنین مقرر شد موضوعات مرتبط از طریق نشست کمیسیون صنایع اتاق اصفهان با کمیسیون صنایع مجلس نیز پیگیری شود. همچنین لزوم باز تعریف صنعت برق در وزارت صمت مورد تاکید قرار گرفت.

در ادامه جلسه، دبیر سندیکا گزارشی از بررسی‌های انجام شده در خصوص ضرورت بازنگری و اصلاح اساسنامه سندیکا که تکلیف مجمع عمومی است، ارائه داد و اعضای هیأت مدیره به ارائه نقطه نظرات خود در این زمینه پرداختند. در پی این موضوع، مقرر شد یک کارگروه با حضور نمایندگان هیأت مدیره و دبیرخانه و همچنین بازرس سندیکا تشکیل شود. همچنین مقرر شد کارگروه فوق با استعلام نظرات اعضای هیأت مدیره و کمیته‌ها تا قبل از مجمع عمومی گزارش بررسی‌های خود را به هیأت مدیره ارائه کنند. آقایان مسائلی، سعادت، سعیدی و وفایی به عنوان نمایندگان هیأت مدیره برای کارگروه انتخاب شدند.

بررسی حق عضویت شرکت‌های عضو در سال ۱۳۹۷ از دیگر محورهای این جلسه بود. با توجه به نرخ تورم سال ۱۳۹۶، با افزایش ۱۰ درصد حق عضویت بصورت علی الحساب و تعیین خوش حسابی به همین میزان برای اعضایی که حق عضویت خود را تا پایان خرداد پرداخت کنند،

موافقت شد. همچنین مقرر شد مجمع عمومی سندیکا در نیمه اول تیرماه برگزار شود. در این جلسه، انتخاب نمایندگان سندیکا برای حضور در کارگروه‌های شرکت ساتکاب نیز مورد بررسی قرار گرفت و در نهایت نمایندگان به شرح زیر انتخاب شدند:

- کارگروه توسعه صادرات: آقایان باقری و صالحی
- کارگروه انتقال فن آوری‌های نوین و ساخت داخل: آقایان بردبار و مدنی
- کارگروه سیستم‌های یکپارچه نرم افزاری و اطلاعاتی: آقایان غیاث الدین و میرصدری
- کارگروه توسعه رقابت: آقایان سعیدی و مسائلی

همچنین به گزارش‌دهی مدون و مستمر نمایندگان سندیکا در کارگروه‌ها و کمیسیون‌های مرتبط تاکید و مقرر شد پیش‌نویس دستورالعمل، فرآیند و فرم مرتبط توسط دبیرخانه تهیه و به هیأت مدیره ارائه شود.

در بخشی از جلسه، گزارشی از جلسه شورای ارزیابی توانیر که اول اردیبهشت ماه به میزبانی سندیکا برگزار شد، ارائه و موضوعات و انتظارات مطرح شده مورد بررسی قرار گرفت. مقرر شد طرح پیشنهادی سندیکا توسط کمیته ارزیابی توانیر و کمیته مشاوران سندیکا تهیه و به هیأت مدیره ارائه شود.

همچنین در خصوص اهمیت موضوع ارزیابی شرکت‌های دانش بنیان، توضیحاتی توسط ریاست محترم کمیته دانش بنیان سندیکا ارائه شد و پیش‌نویس تفاهم نامه تهیه شده فیما بین سندیکا و شرکت اپیل مورد بررسی قرار گرفت. هیأت مدیره ضمن موافقت با کلیات تفاهم نامه تاکید کرد با دو شرکت دیگر برای انجام امور ارزیابی شرکت‌های عضو سندیکا، اقدامات لازم صورت پذیرد.

تصویب نسخه اولیه آیین‌نامه شرکت‌های یکپارچه‌ساز سیستم‌های اتوماسیون پست در کمیته اتوماسیون سندیکا نیز از موارد مطرح این جلسه بود که مقرر شد نظرات کمیته‌های پست و مشاور سندیکا نیز در این آیین‌نامه اعمال و نتیجه به هیأت مدیره جهت اتخاذ تصمیم نهایی ارجاع شود. در ادامه جلسه آقایان مسائلی و بردبار گزارشی

برق و دلایل آن برای نماینده اتاق ایران ارائه و مقرر شد اطلاعات دقیق‌تر و دستورالعمل‌های مربوطه در این خصوص توسط معاونت پژوهشی جمع‌آوری و به هیأت مدیره ارائه شود. در بخش پایانی جلسه، با حضور نماینده کمیته سازندگان پیراق آلات توزیع سندیکا، درخواست این کمیته در خصوص وضعیت قراردادهای صنعت برق و متن نامه تهیه شده خطاب به مدیرعامل شرکت توانیر مورد بررسی قرار گرفت و اصلاحات مورد نظر نماینده کمیته اعمال و مقرر شد نسبت به ارسال آن اقدامات لازم صورت پذیرد.

در جلسه سندیکای صنعت برق با معاون وزیر نیرو مطرح شد:

قراردادهای تیپ تعیین تکلیف می‌شوند / دستور حائری برای توقف روند فسخ قراردادهای صنعت برق

جلسه اعضای هیات مدیره سندیکای صنعت برق ایران با همایون حائری، معاون وزیر نیرو در امور برق و انرژی هشتم اردیبهشت سال جاری در محل وزارت نیرو برگزار شد. در این جلسه که با حضور نمایندگان هیات مدیره سندیکا برگزار شد، درباره مشکلات و وضعیت موجود قراردادهای تیپ، قراردادهای متوقف و قراردادهای جاری بحث و بررسی شد. هرکدام از نمایندگان سندیکا به بخشی از مشکلات فعالان صنعت برق اشاره کردند و از معاون وزیر خواستند در جهت این مسائل اقدامات و پیگیری‌های لازم را انجام دهد. در ادامه جلسه چالش‌های صنعت برق و مشکلات شرکت‌ها به ویژه در حوزه مطالبات آنها از وزارت نیرو و توانیر مطرح شد. اعضای سندیکا اعلام کردند که این مطالبات فعالیت شرکت‌ها را فلج کرده است و آنها را به رو نابودی می‌برد لذا لازم است به این موضوع اهتمام ویژه‌ای شود. بعد از بحث و بررسی درباره مشکلات، مقرر

از آخرین وضعیت قراردادهای تیپ ارائه کردند و ضمن تاکید به ضرورت اصلاح ضوابط قرارداد و اعمال نقطه نظرات سندیکا در ضوابط ویرایش بعدی قرارداد تیپ، درباره موارد زیر تصمیم‌گیری شد:

- اجرای قرارداد تیپ که قبلاً خود توانیر ابلاغ کرده ولی شرکت‌های توزیع تمکین نمی‌کنند با جدیت از معاون وزیر نیرو در امور برق و انرژی پیگیری شود.

- یک نامه مختص قراردادهای تیپ خطاب به معاون وزیر نیرو در امور برق و انرژی ارسال و یک جلسه فوری در این خصوص با ایشان برگزار شود.

- سندیکا به طریقی برنامه‌ریزی کند که تا پایان اردیبهشت سال جاری موضوع قرارداد تیپ تعیین تکلیف و به نتیجه برسد.

همچنین گزارشی از آخرین وضعیت فهارس بها، اقدامات انجام شده در این خصوص و قیمت دار شدن فهارس بها و پیگیری اجرایی شدن آن و درج آن در صورتجلسات کارگروه ارتقا توانمندی‌های مشاوران، پیمانکاران و کارفرمایان ارائه و مقرر شد در اسرع وقت جلسه با سازمان برنامه و بودجه و با حضور نمایندگان هیأت مدیره و کمیته حقوقی برگزار شود و کارگروه‌های ایجاد شده در خصوص فهارس بها احیا شوند و آنالیزهای انجام شده مجدداً از سوی سندیکا برای نظام فنی سازمان برنامه ارسال شود.

در ادامه جلسه گزارشی از تعداد و شرایط پروژه‌های نیمه تمام توسط نماینده اتاق ایران در خصوص پروژه‌های نیمه تمام ارائه شد. همچنین گزارشی از قراردادهای متوقف صنعت

شده و مورد استقبال قرار گرفته است. مقرر شد موضوعات مورد نظر سندیکا بالاخص در خصوص LC ریالی به صورت مکتوب به دفتر برق و الکترونیک وزارت صمت منعکس شود. تشکیل کارگروه دائمی مشترک فیما بین سندیکا، وزارت صمت و وزارت نیرو جهت تبیین و هماهنگی مسائل مشترک در این جلسه مصوب شد.

در بیست و سومین جلسه هیأت مدیره سندیکا که سی ام اردیبهشت برگزار شد، ابتدا گزارشی از اقدامات انجام شده جهت نهایی شدن قرارداد تیپ و همچنین وصول مطالبات سندیکا توسط دبیر سندیکا ارائه و مقرر شد فهرست به روز شده مطالبات اعضا مجدداً در اختیار معاون برق و انرژی وزارت نیرو قرار گیرد و جلسه ای در این خصوص برگزار شود. همچنین با توجه به اینکه قرارداد تیپ در هیأت مدیره شرکت توانیر به تصویب رسیده است، مقرر شد سندیکا با تهیه نامه ای موضوع تحریم یکماهه اعضا برای حضور در مناقصات را ملغی اعلام کند.

بررسی جلسه هماهنگی شده با سازمان مدیریت و برنامه ریزی و پیش جلسه ای که با حضور نمایندگان کمیته های سندیکا برگزار شده بود، محور دیگر این جلسه بود. با توجه به هماهنگی های انجام شده، آقایان بهزاد، بردبار، باقری، مسائلی و صالحی به عنوان نمایندگان هیأت مدیره و آقایان محمودیان و فیروزثانی به عنوان نمایندگان کمیته های سندیکا برای جلسه با سازمان مدیریت و برنامه ریزی تعیین شدند و مقرر شد هماهنگی های لازم توسط دبیرخانه انجام شود. همچنین به ضرورت تسریع در معرفی نمایندگان سندیکا در سه بخش انتقال، پست و توزیع به سازمان مدیریت تاکید شد.

در ادامه موضوع تصمیم پژوهشگاه نیرو برای واگذاری بهره برداری از آزمایشگاه های زیرمجموعه بررسی و مقرر شد جلسه ای فیما بین نمایندگان هیأت مدیره با مدیران پژوهشگاه نیرو در این خصوص برگزار شود. همچنین با توجه به پیشنهاد سازمان برنامه، مقرر شد پیگیری لازم برای ارسال نامه محرمانه از توانیر برای اخذ مجوز خاتمه از سازمان برنامه جهت قراردادهای متوقف انجام پذیرد.

سندیکا با هماهنگی مهندس بهزاد به سازمان مدیریت معرفی شوند.

درباره جلسه با معاونت امور فنی و زیربنایی و اجرایی سازمان مدیریت و برنامه ریزی نیز مقرر شد ابتدا موضوعات مورد نظر برای طرح در جلسه مذکور در یک پیش جلسه مرتبط با حضور نمایندگان کمیته های مرتبط بررسی شود و سپس نمایندگان سندیکا با هماهنگی مهندس بهزاد در جلسات مرتبط با سازمان برنامه حضور یابند.

بررسی پیش نویس نامه تهیه شده توسط کمیته انرژی های تجدیدپذیر خطاب به وزیر امور خارجه با موضوع ورود شرکت های ایرانی فعال در حوزه انرژی های تجدیدپذیر به وندوره های بین المللی محور بعدی این جلسه بود که مقرر شد نظرات تکمیلی هیأت مدیره دریافت و سپس نسبت به ارسال آن اقدام شود.

موضوع تشکیل کمیته های تخصصی در شورای ارزیابی توانیر و همکاری شورا با سندیکا نیز مورد بررسی قرار گرفت و مقرر شد آقایان مقدم و غیاث الدین به عنوان نمایندگان سندیکا به شورا معرفی شوند. (حسب نیاز به مشاور، از مشاوران مناسب نیز ضمن معرفی به هیأت مدیره استفاده شود)

در ادامه، هیأت مدیره سندیکا جلسه ای با مدیرکل دفتر برق و الکترونیک وزارت برگزار کرد و در این جلسه موضوعاتی از قبیل حمایت واقعی از ساخت داخل، جلوگیری از ورود بی ضابطه شرکت های خارجی، تقویت همکاری های سندیکا و وزارت صمت و ایجاد کمیته های همکاری مشترک، استفاده از ظرفیت های کارشناسی سندیکا در خصوص تشخیص وجود ساخت داخل و عمق ساخت تجهیزات مورد نیاز پروژه ها، الزام کارفرمایان برای استفاده از LC ریالی، لزوم حمایت وزارت صمت برای انجام تایپ تست های معتبر بین المللی در داخل کشور، اصلاح الزامات انتقال فناوری در همکاری های بین المللی، حمایت از ارتقاء کیفیت و سطح رقابت محصولات داخلی بررسی شد.

همچنین اعلام شد که تشکیل کمیته مشترک بین وزارت صمت، وزارت نیرو و سندیکا در دستور کار سندیکا قرار گرفته و موضوع به معاونت برق و انرژی وزارت نیرو منعکس

شد این جلسات به صورت مرتب و ماهانه با معاون وزیر نیرو برگزار شود. با توجه به اهمیت و ضرورت پیگیری قراردادهای تیپ، بنا شد هفته آینده جلسه ای با حضور معاون وزیر و همچنین نمایندگانی از شرکت های توزیع و نمایندگانی از سندیکا برگزار شود تا وضعیت قراردادهای تیپ روشن و تعیین تکلیف شود. طبق نظراعضای حاضر در جلسه، بنا شد درباره قراردادهای متوقف نشستی اختصاصی با مدیرعامل دستگاه مربوطه در حضور معاون وزیر نیرو برگزار شود. همچنین مقرر شد سندیکا لیستی از مطالبات معوق تهیه کرده و جهت پیگیری و اقدامات لازم به مهندس صالحی تحویل دهند.

فسخ قراردادهای ضبط ضمانت نیز محور دیگر جلسه مذکور بود که همه اعضای حاضر بر اهمیت رسیدگی سریعتر به این موضوع تاکید کردند و بنا شد سندیکا نامه ای درباره جلوگیری از فسخ قراردادهای تهیه کند تا معاون وزیر نیرو در امور برق و انرژی دستور لازم را جهت توقف این روند صادر کند.

پیگیری مطالبات شرکت های عضو سندیکا در جلسات هیات مدیره

بیست و دومین و بیست و سومین جلسه دوره هفتم هیأت مدیره سندیکا، شانزدهم و سی ام اردیبهشت سال جاری در محل سندیکای صنعت برق ایران برگزار شد.

هیأت مدیره در بیست و دومین جلسه، گزارشی از جلسه نمایندگان هیأت مدیره با معاون وزیر نیرو در امور برق و انرژی و پیگیری های انجام شده برای تحقق قرارداد تیپ، وصول مطالبات و همچنین پیگیری های دبیر سندیکا از مدیرعامل شرکت توانیر و معاونت هماهنگی توزیع شرکت توانیر را مورد بررسی قرار داد.

همچنین با توجه به اهمیت پیگیری مطالبات اعضای سندیکا، مقرر شد آخرین وضعیت مطالبات اعضا اعلام شده و پس از جمع بندی جهت پیگیری و مذاکره در اختیار هیأت مدیره قرار بگیرد. همچنین مقرر شد پیگیری های لازم از سوی دبیر سندیکا به منظور طرح و تصویب موضوع قرارداد تیپ در هیأت مدیره شرکت توانیر انجام شود.

در ادامه جلسه، گزارشی از جلسه نمایندگان هیأت مدیره با معاون امور نظام فنی سازمان برنامه و بودجه و مذاکرات انجام شده ارائه شد. در این جلسه و مذاکرات تکمیلی آن مقرر شده است سندیکا نمایندگان خود را در سه بخش انتقال، پست و توزیع به سازمان مدیریت معرفی کند. در این خصوص ایجاد یک دفتر ارتباط با سازمان مدیریت و برنامه ریزی در سازمان اجرایی سندیکا مصوب و مقرر شد نمایندگان

کمیته حمایت از ساخت داخل و تجهیزات

تاکید سازندگان تجهیزات برقی بر ضرورت های اجرای قرارداد تیپ و ضمانت آن

جلسه کمیته های مشترک حمایت از ساخت داخل و سازندگان تجهیزات برقی دوم اردیبهشت سال جاری در محل سندیکای صنعت برق ایران برگزار شد.

در ابتدای این جلسه که به منظور دیدار نوروزی و تبادل نظر در مورد مشکلات واحدهای تولیدی در شرایط جدید ارزی و همچنین بررسی وضعیت مطالبات شرکتها از وزارت نیرو و مشکلات اجرای قراردادهای جاری و آتی برگزار شده بود، گزارشی از آخرین وضعیت ابلاغ قرارداد تیپ خرید، تاریخچه تشکیل کارگروه در توانیر، فراز و نشیب تهیه متن قرارداد تیپ و مراحل تصویب و ابلاغ آن، ارائه شد.

در این جلسه همچنین بر ضرورت پیگیری و اجرایی شدن قرارداد تیپ در شرکت های توزیع تاکید و تصریح شد که عملیاتی شدن اجرای قرارداد تیپ همراه پیوست مربوطه می تواند بخشی از مشکلات قراردادهای حل کند. همچنین تاکید شد که در متن قرارداد تیپ فرمول های تعدیل نرخ ارز و تعدیل فلزات و خسارات دیرکرد پرداخت باید مورد توجه ویژه قرار گیرد.

در ادامه جلسه با اشاره به موثر بودن مشارکت و هماهنگی صنفی سازندگان کنتور در شرکت نکردن در مناقصات بدون قرارداد تیپ، عنوان شد که اگر هم صنفان با هم اتحاد داشته باشند، می توانند بر فرایند مناقصات تاثیر گذار باشند. اعضا همچنین این نکته را یادآور شدند که اجرای قرارداد تیپ در مناقصات کافی نیست، بلکه درج تعدیل فلزات، ارز، خسارات دیرکرد و موضوع پیش پرداخت از نکات کلیدی قرارداد تیپ است که باید به آن توجه ویژه داشت. البته با وعده ها و پیگیری معاون وزیر

جلسه کمیته ارزیابی و تشخیص صلاحیت یازدهم اردیبهشت سال جاری با حضور جمعی از اعضای کمیته سازندگان سیم و کابل و اعضای کمیته ارزیابی و تشخیص صلاحیت سندیکا در محل سندیکای صنعت برق ایران برگزار شد.

در ابتدای جلسه رئیس کمیته ارزیابی و تشخیص صلاحیت ضمن ارائه خلاصه ای از اهداف و اقدامات انجام شده توسط کمیته به نمایندگان شرکت های تولیدکننده سیم و کابل، فرصت ها و تهدیدهای پیش روی سندیکا برای تحقق این امر را برشمرد و با اشاره به موافقت توانیر در واگذاری ارزیابی و تشخیص صلاحیت به سندیکا، از ممنوع بودن خرید برق های منطقه ای و شرکت های توزیع خارج از وندور اعلام شده سندیکا خبر داد.

در ادامه سازندگان سیم و کابل نظرات خود را درباره موضوعات مطرح شده ارائه کردند که مهمترین محورهای آن شامل تدبیر عادلانه تضاد منافع شرکت های عضو کمیته کابل و تبدیل تهدیدهای بالقوه به فرصت، جلوگیری از انحرافات و عدول از استاندارد در کالاهای تولید شده در بازار و نیز شفاف سازی سوابق استفاده از دستگاه های تولید و آزمایشگاهی برای هر نوع کابل علاوه بر وجود این تجهیزات بود.

همچنین اعضا توافق کردند هریک از شرکت ها محصولات تولیدی خود را با مشخص کردن مشتری آن محصول (شرکت برق منطقه ای، توانیر، توزیع و سایر) به همراه سایر اطلاعات نظیر ماشین آلات، ابزارها، آزمایشگاهها، مهارت ها و هر نوع اطلاعات دیگری که در خصوص ارزیابی مفید می دانند، به کمیته ارزیابی و تشخیص صلاحیت سندیکا ارسال کنند.

در پایان جلسه مقرر شد نامه ای به همراه فرم دریافت اطلاعات به شرکت های سازنده کابل ارسال شود تا ظرف اطلاعات اولیه کابل سازان جمع آوری و برای اقدامات بعدی استفاده شود.

گزارشی از آخرین اقدامات کمیته تشخیص صلاحیت و ارزیابی سندیکا و همچنین بودجه درخواستی کمیته برای اجرای فاز اول ارزیابی شرکت ها توسط ریاست کمیته ارائه شد و اعضای هیأت مدیره نقطه نظرات خود را درباره نحوه موضوع ارزیابی شرکت ها ارائه کردند. همچنین مقرر شد به نمایندگان سندیکا در جلسه شورای ارزیابی توانیر اختیار داده شود و نمایندگان سندیکا (آقایان مقدم، عبهری، سعیدی، میرصدری، شجاعی و غیاث الدین) بر اساس چارچوب مورد نظر هیأت مدیره موضوع را پیگیری کنند و امکان برونسپاری موضوع در توافق سندیکا و شورای ارزیابی توانیر لحاظ شود.

به پیشنهاد اعضای هیأت مدیره سندیکا مقرر شد کارگروهی برای پایش استراتژی های اتحادیه اروپا و کشورهای مختلف در خصوص دستور اجرایی رئیس جمهور کشور آمریکا با هدف شفاف کردن فضای همکاری های بین المللی برای اعضای سندیکا با حضور آقایان مهذب ترابی، صالحی مدنی، وفایی و میرصدری تشکیل و دبیرخانه سندیکا اقدامات لازم برای تامین محتوی و برگزاری جلسات را پیگیری کند.

در ادامه گزارشی از اقدامات انجام شده توسط کمیته انرژی های تجدیدپذیر توسط دبیر و نمایندگان هیأت رئیسه کمیته ارائه و نحوه همکاری و تعامل سندیکا با انجمن انرژی های تجدیدپذیر که اخیرا در اتاق بازرگانی ایران ایجاد شده است، بررسی شد. مقرر شد هیأت رئیسه این کمیته در شوراهای تعیین شده حضور فعال داشته باشد.

اخبار کمیته های سندیکا

کمیته ارزیابی و تشخیص صلاحیت

دریافت نظرات و پیشنهادات سازندگان سیم و کابل در جلسه مشترک با کمیته ارزیابی و تشخیص صلاحیت

کمیته سازندگان تابلو

گلایه‌های کمیته تابلوسازان از هیات مدیره؛ لزوم پیگیری جدی تر موضوع تعدیل نرخ ارز در قراردادهای فاقد تعدیل

جلسه کمیته سازندگان تابلوهای برق سندیکای صنعت برق ایران شانزدهم اردیبهشت سال جاری در محل سندیکای صنعت برق ایران برگزار شد.

در ابتدای جلسه نماینده کمیته تابلوسازان در کمیته ساخت داخل گزارشی از مذاکرات انجام شده در این کمیته، ارائه کرد. گله مندی اعضای کمیته حمایت از ساخت داخل از عملکرد هیات مدیره سندیکا در حوزه نرخ ارز، ارسال نامه از سوی سندیکا به وزارت نیرو درباره تاخیر در پرداخت‌های این وزارتخانه به پیمانکاران و تامین کنندگان تجهیزات و نیز تحریم مناقصات توانیر و وزارت نیرو از سوی شرکت‌های عضو از جمله محورهای گزارش مذکور بود.

رایزنی در خصوص تقویت و یا تغییر ساختار دبیرخانه و همچنین بررسی تعرفه‌های مرتبط با اصناف سازندگان به ویژه سازندگان تابلو از دیگر موارد مطرح در جلسه بود. گلایه اعضای کمیته تابلوسازان این بود که درخواست‌های تقدیمی این کمیته مورد بی مهری دبیرخانه و هیات مدیره قرار گرفته است.

در ادامه این جلسه مقرر شد که فهرستی از چالش‌های موجود مانند مشکلات ارز و تامین مواد اولیه، مطالبات، بیمه و مالیات، مشکلات قراردادی و غیره برای اعضا ارسال و اولویت بندی‌ها بر مبنای نظرات آنان تعیین شود. دعوت از اعضای کمیته شرکت‌های سازنده تابلوهای برق برای حضور در جلسات هیات ریسه هم از دیگر مصوبات این جلسه بود. در این جلسه قرار بر این گذاشته شد که پیگیری تعدیل نرخ ارز در قراردادهای ریالی فاقد تعدیل و همچنین افزایش تعرفه واردات تابلوهای برق مکاتبات جداگانه‌ای با هیات مدیره سندیکا انجام شود.

در پایان جلسه بنا شد موضوع جمع‌بندی فعالیت‌های کمیته در سال ۹۶ که در قالب هفت بند مجزا گردآوری شده، مجدداً در دستور کار هیات رئیسه قرار گیرد.

اشخاص (حتی حقیقی) که در زمینه صنعت برق مرتبط و فعال هستند جذب سندیکا شوند تا پشتوانه اجتماعی سندیکا به حداکثر رسیده و تصمیم‌های کلان و حتی تاکتیکی با پشتوانه قوی‌تری به اجرا درآید.

در حوزه تغییرات عملکردی نیز تغییر نقش هیأت مدیره به سیاست‌گذاری عمومی و نظارت بر رکن اجرایی بر اساس برنامه‌های ملموس و قابل اندازه‌گیری در جهت برآورده شدن اهداف سندیکا مطرح شد که این نقش موجب ارتقاء جایگاه هیأت مدیره و بهینه سازی کارکردش می‌گردد. از این رو ضروریست انتخابات هیأت مدیره به صورت لیستی و شرح برنامه صورت گیرد و کاندیدها صلاحیت، فرصت کافی و حسن شهرت در برآوردن منافع عمومی را داشته و از توانایی مدیریت لازم برخوردار باشند. همچنین فراهم آوردن امکان استیضاح مدیران با رأی تعداد مشخصی از اعضا یا بازرس ضروریست. توصیه می‌شود جنس و نسبت اعضای هیأت مدیره متناسب با تعداد اعضا از هر دسته (تجار، تولیدکنندگان و پیمانکاران و مشاورین) داشته باشد.

در ادامه مطرح شد که سیاست‌های تعیین شده از سوی هیأت مدیره به روش لابی‌های پرحجم اولیه، ایجاد فضای رسانه‌ای مناسب، برگزاری جلسات در سطح عالی پس از انجام دو مرحله قبلی و نهایتاً دریافت دستور، تغییر یا تصویب مواد قانونی در سطح کشور و الزام نمودن دستگاه‌ها به رعایت قانون و شفاف‌سازی وسیع صورت گیرد.

نیرو در امور برق و انرژی امید به ثمر نشستن اجرای قرارداد تیپ در آینده نزدیک وجود دارد. بررسی نوسانات نرخ ارز و عدم دسترسی به ارز ۴۲۰۰ تومانی محور دیگر این جلسه بود که اعضای حاضر مطرح کردند که این امر تعیین قیمت فروش محصولات تولیدی را با مشکل مواجه کرده است به طوری که برخی از شرکت‌ها در حال حاضر اقدام به توقف فروش کرده‌اند تا وضعیت تامین دلار مشخص شود. در ادامه جلسه، عدم ثبات سیاسی و اقتصادی و لزوم تعیین تکلیف برجام به عنوان ریشه اصلی بسیاری از مشکلات مطرح و تاکید شد که شرکت‌ها برای مقابله با این گونه مسائل باید به صورت جمعی وارد عمل شده و از هر گونه خودزنی پرهیز کنند.

در بخش دیگری از این نشست که به بررسی روند پیگیری قرارداد تیپ و تعدیل نرخ فلزات و ارز اختصاص داشت، نوع گفت‌وگو با وزارت نیرو و محوریت آن بر تعارف و تعامل بی‌ثمر مورد نقد قرار گرفت. الزام تغییر این رویکرد با توجه به اینکه از سال ۸۳ تاکنون در زمینه قراردادهای تیپ چیزی عاید شرکت‌ها نشده است، از سوی اعضای این دو کمیته مورد تاکید قرار گرفت. تحریم مناقصات محور دیگری بود که به طور جدی درباره آن بحث و بنا شد اعضا بدون کار کارشناسی وارد این حوزه نشوند چرا که شرکت‌های غیر عضو سندیکا ممکن است در مناقصات شرکت کرده و این کار به اعتبار سندیکا آسیب خواهد زد.

در ادامه جلسه با اشاره به برخی ضعف‌های سندیکا و ضرورت تقویت آن پیشنهاد تغییرات ساختاری و عملکردی در این مجموعه مطرح شد. اول اینکه در کنار هیأت اجرایی، کادر اجرایی جایگزین دبیرخانه فعلی شود. اعضای هیأت اجرایی مذکور باید اشخاصی شناخته شده و صاحب نفوذ و با ارتباطات موثر با قدرت کارکردی بالا باشند. دوم واحد قوی روابط عمومی که به طور تمام وقت مشغول ایجاد ارتباطات رسانه‌ای، تهیه فیلم‌ها و گزارش‌های اثرگذار جهت ارائه و اطلاع رسانی به مسئولان و حتی عامه مردم باشد به نحوی که حمایت عمومی را از تحرکات سندیکا فراهم کند.

همچنین پیشنهاد شد کمیته‌های استانی با هدایت یک یا چند شرکت اثرگذار عضو در هر استان، فعال شده و کلیه شرکت‌ها و

کمیته اتوماسیون و مخابرات

بررسی روند پیشرفت قرارداد اسپیک سندیکا با پژوهشگاه نیرو در جلسه هیات رئیسه کمیته اتوماسیون و مخابرات

جلسه هیات رئیسه کمیته تخصصی اتوماسیون و مخابرات دوم اردیبهشت سال جاری در محل سندیکای صنعت برق ایران برگزار شد.

در ابتدا پیرو جلسه مشترک هیات رئیسه با کارشناسان ارشد برق های منطقه ای و توانیر، مقرر شد آیین نامه یکپارچه سازان مطابق با نظرات توافق شده در جلسات اصلاح و پس از طی مراحل لازم به شرکت توانیر ارسال گردد. در مورد قرارداد اسپیک نیز بنا شد مراحل ادامه کار تا نهایه شدن موضوع همچنان با پژوهشگاه نیرو ادامه یابد.

بررسی نقاط قوت و ضعف واحد آموزش سندیکا در حوزه کمیته تخصصی اتوماسیون و مخابرات، از دیگر محورهای این جلسه بود که پیشنهاد شد در خصوص ساختار و نحوه عملکرد این واحد، جلسه مشترکی با حضور روسای کمیته های تخصصی و عمومی سندیکا برگزار شده و موارد مورد بازبینی قرار گیرد تا کمیته ها و اعضای سندیکا نسبت به ارائه برنامه آموزشی خود اقدام کنند. همچنین پیشنهاد جدایی واحد آموزش از پژوهش مطرح شد تا تمرکز و تلاش کافی در این بخش اعمال شود.

در ادامه جلسه مقرر شد در مورد ایجاد کارگروه اتوماسیون صنعتی و ساختمان، به کلیه اعضای کمیته فراخوان عمومی داده شود. همچنین در مورد بحث برگزاری سمینار و چاپ کاتالوگ تخصصی کمیته، مقرر شد با توجه به محدودیت زمان و لزوم برنامه ریزی مناسب، این دو مورد در برنامه کاری سه ماهه دوم سال ۹۷ قرار گیرد.

در جلسه مشترک کمیته تخصصی اتوماسیون و مخابرات سندیکا و شرکت های برق منطقه ای؛ نسخه اولیه آیین نامه شرکت های یکپارچه ساز سیستم های اتوماسیون پست تصویب شد

جلسه مشترک کمیته تخصصی اتوماسیون و مخابرات سندیکا و شرکت های برق منطقه ای بیست و ششم فروردین ماه سال جاری در دفتر فنی و نظارت انتقال شرکت توانیر برگزار شد. در این جلسه که با حضور نمایندگان هیات رئیسه کمیته اتوماسیون و مخابرات سندیکا، برق ایران، مدیران بخش اتوماسیون شرکت های برق منطقه ای و مدیران و کارشناسان دفتر فنی و نظارت انتقال شرکت توانیر برگزار شد، درباره آیین نامه شرکت های یکپارچه ساز سیستم های اتوماسیون پست بحث و تبادل نظر شد.

در ابتدای جلسه نظرات مدیران و متخصصین شرکت های برق منطقه ای درباره پیش نویس آیین نامه ارائه شده از سوی سندیکای برق، مطرح شد و یکی از کارشناسان ارشد دفتر فنی توانیر به بیان سابقه موضوع، فعالیت های انجام شده در این خصوص و هدف از تشکیل جلسه پرداخت.

در ادامه جلسه رئیس کمیته اتوماسیون و مخابرات سندیکا ضمن تشریح سه راهکار اصلی حل مشکلات مبتلا به اجرا و بهره برداری سیستم های اتوماسیون پست های فشار قوی شامل نبود مشخصات فنی و روش اجرایی، فقدان آیین نامه شرکت های فعال در این حوزه و نقص در رویه های آموزش پایه و تخصصی و فعالیت های انجام شده از سوی سندیکای برق جهت حل تدریجی چالش های فوق، اصول و مبانی تدوین آیین نامه شرکت های یکپارچه ساز را تشریح کرد.

در ادامه مهندس میرشاهی ضمن ارائه مطالبی در خصوص بخش ها، جزئیات و شاخص های آیین نامه و تجارب و شاخص های بین المللی در این حوزه، به بررسی و پاسخگویی در خصوص نقطه نظرات ارائه شده از سوی نمایندگان شرکت های برق پرداخت. این روند به شکل سازنده به بحث و تبادل نظر بین همه شرکت کنندگان تبدیل و باعث طرح

نقطه نظرات و شاخص های مهمی در این خصوص شد.

در پایان و براساس مباحث مطرح شده، شاخص ها و چارچوب نسخه اولیه و لزوم تدوین و ابلاغ آیین به تصویب رسید و مقرر شد کمیته اتوماسیون و مخابرات سندیکا نسخه بازنگری شده را با لحاظ نمودن موارد زیر به توانیر ارائه کند:

۱. نگارش متن هرچه بیشتر حالت آیین نامه به خود بگیرد.

۲. شرح وظایف و مسئولیت های شرکت های یکپارچه ساز با شرح و بسط بیشتری ارائه شود.

۳. ملاحظات لازم جهت پیشگیری از ایجاد انحصار در آیین نامه لحاظ شود.

۴. ملاحظات و ساز و کار عملکرد شرکت های یکپارچه ساز در زمان طرح و احداث پست و در زمان بهره برداری بصورت مجزا تشریح گردد.

۵. ساختار احراز هویت و صلاحیت شرکت های یکپارچه ساز و تشخیص ارتباط و پشتیبانی فنی لازم با سازنده تجهیزات بررسی و برنامه ریزی گردد.

همچنین بررسی لازم جهت ارائه دوره های آموزشی این حوزه در قالب دوره های آموزشی سندیکا و نیز ایجاد بانک اطلاعات پروژه های اتوماسیون پست شبکه برق کشور از دیگر پیشنهادات و تصمیمات این جلسه بود.

تصمیم کمیته تخصصی اتوماسیون و مخابرات برای برگزاری جلسات مشترک با کمیته های توسعه صادرات و مهندسی بازرگانی

هفتاد و چهارمین جلسه هیات رئیسه کمیته تخصصی اتوماسیون و مخابرات سندیکا نوزدهم فروردین ماه سال جاری در محل سندیکای صنعت برق ایران برگزار شد.

با توجه به اهمیت حضور نمایندگان کمیته ها در جلسات سایر کمیته های تخصصی و عمومی و استفاده از فضای امکانات و پتانسیل موجود نظیر کمیته توسعه صادرات، دبیر کمیته مذکور در این جلسه حاضر شده و توضیحاتی در خصوص عضویت شرکت ها در کمیته متبوع خود و استفاده از مزایا و بستر صادراتی ارائه دادند.

طبق تصمیم اعضای هیات رئیسه کمیته تخصصی اتوماسیون و مخابرات مقرر گردید در جلسه ای مشترک با حضور نمایندگان کمیته های توسعه صادرات، اتوماسیون و مخابرات و بازرگانی به بررسی همکاری های مشترک پرداخته شود.

همچنین با توجه به وضعیت نوسان نرخ ارز و مشکلات اقتصادی موجود کشور، بنا شد

شاخص‌های ارزیابی بایستی با کمک سندیکا و کمیته انرژی‌های تجدیدپذیر تعیین شود. شعبانی‌کیا از عدم حضور شرکت‌های داخلی در پروژه‌های جاری انتقاد و بر لزوم فراهم آوردن بستری جهت شناسایی شرکت‌های توانمند در این حوزه تأکید کرد.

در انتهای این جلسه مقرر شد در روزهای آتی جلساتی به صورت مشترک میان کارشناسان و خبرگان ساتبا و کمیته انرژی‌های تجدیدپذیر سندیکا جهت بحث و تبادل نظر در خصوص نحوه ارزیابی پیمانکاران و مشاوران فعال در حوزه انرژی‌های نو سامانه تأمین کنندگان کالا و تجهیزات تشکیل شود.

همچنین مقرر شد با هماهنگی دفتر توسعه فناوری و حمایت‌های فنی ساتبا، جلسه‌ای مشترک با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، ساتبا و کمیته انرژی‌های تجدیدپذیر جهت انتقال تجربیات و هماهنگی میان بخش‌های مختلف ذریعۀ ارزیابی و تشخیص صلاحیت در این صنعت برگزار شود.

تصمیم کمیته انرژی‌های تجدیدپذیر سندیکا برای برگزاری جلسه سه جانبه با ساتبا و سازمان سرمایه‌گذاری

جلسه هیات ریسه کمیته انرژی‌های تجدیدپذیر سندیکای صنعت برق ایران، یازدهم اردیبهشت سال جاری برگزار شد. یکی از محورهای اصلی این جلسه، بررسی ضرورت برگزاری جلسه‌ای مشترک فی‌مابین ساتبا، سازمان سرمایه‌گذاری و کمیته انرژی‌های تجدیدپذیر سندیکا بود. همچنین ارائه گزارش از سمینار توسعه پایدار و تعیین برنامه‌های کمیته برای هفته‌های آتی از دیگر موضوعات مورد بحث بود.

در ادامه دبیر جلسه از پیگیری‌ها و توافقات انجام شده با نمایندگان سازمان جهانی یونسف جهت برگزاری جلسه مشترک و بررسی فرصت‌های بالقوه همکاری خبر داد. بنا به تصمیم اعضا مقرر شد جلسه عمومی کمیته روز دوشنبه، ۳۱ اردیبهشت ماه ساعت ۱۳ با حضور شرکت‌های عضو کمیته در محل سندیکا برگزار شود.

همچنین مقرر شد نامه‌ای در راستای تأمین ۲۰ درصدی برق سازمان‌ها و نهادهای دولتی از محل برق تجدیدپذیر تهیه و به سازمان‌های مختلف ارسال شود تا طی آن شرکت‌های عضو جهت بهره‌مندی از پروژه‌های مرتبط، معرفی شوند.

در ادامه جلسه بنا شد جلسه هماهنگی تشکیل‌های تجدیدپذیر در اول خرداد سال جاری با حضور دو نماینده از هر تشکل برگزار

بنا شد موضوعات مرتبط با آیین‌نامه‌های آتش نشانی شهرداری تهران در جلسه آتی بررسی شود. همچنین مقرر شد نسخه نهایی قرارداد تیپ در اختیار تمامی شرکت‌های عضو قرار گیرد.

در پایان جلسه مقرر شد برنامه کمیته در مورد دوره‌های آموزشی با حضور خبرگان آموزشی کمیته و از طریق معاونت آموزش و پژوهش سندیکا پیگیری شود.

کمیته انرژی‌های تجدیدپذیر

ضرورت برگزاری جلسات مشترک مستمر بین کمیته انرژی‌های تجدیدپذیر سندیکا و ساتبا

جلسه نمایندگان کمیته انرژی‌های تجدیدپذیر سندیکای صنعت برق ایران با مدی رکل دفتر توسعه فناوری و حمایت‌های فنی و مشاوره ساتبا هفدهم اردیبهشت سال جاری در محل سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر و بهره‌وری انرژی برق برگزار شد.

در ابتدای جلسه گزارشی از دغدغه‌های بخش خصوصی و شرکت‌های عضو کمیته انرژی‌های تجدیدپذیر سندیکا درباره موضوع رتبه‌بندی و ارزیابی ارائه شد و نمایندگان سندیکا به تشریح مشکلات، اقدامات صورت گرفته و راهکارهای احتمالی پرداختند که پایین بودن سطح کیفی خدمات ارائه شده، ضعیف بودن جو رقابتی و عدم حصول امتیاز کافی در مناقصات از اهم موضوعات اشاره شده در این بخش بود.

در ادامه شعبانی‌کیا، مدی رکل دفتر توسعه فناوری و حمایت‌های فنی و مشاوره ساتبا به پیگیری‌های انجام شده توسط این سازمان جهت برعهده گرفتن ارزیابی شرکت‌های پیمانکار و مشاور فعال در حوزه انرژی‌های تجدیدپذیر و جلسات مشترک با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور در این خصوص اشاره کرد.

وی از تهیه پیش‌نویسی جهت ساماندهی مشاوران و پیمانکاران نیروگاه‌های خورشیدی خبر داد و تأکید کرد که حد بهینه تمامی

برگزاری سمینار شرکت‌های نفتی به بعد از ماه مبارک رمضان موکول شود. در مورد درخواست پیشنهاد واحد آموزش سندیکا از کمیته نیز مقرر شد اعضای هیات رئیسه، نقطه نظرات خود را برای جلسه آینده اعلام فرمایند.

در پایان جلسه، پیرو درخواست شرکت مهندسی صنایع برق آذر کلید مبنی بر عضویت در کمیته اتوماسیون و مخابرات، پس از بررسی زمینه فعالیت مرتبط این شرکت در حوزه اتوماسیون توزیع، با عضویت این شرکت موافقت شد.

کمیته ارتینگ

با موافقت هیات رئیسه کمیته ارتینگ و حفاظت در برابر صاعقه صورت گرفت؛

ضرورت پیگیری تعدیل قیمت ارز و فلزات در جلسه مشترک با هیات مدیره سندیکا

جلسه هیات ریسه کمیته تخصصی ارتینگ و حفاظت در برابر صاعقه، پنجم اردیبهشت سال جاری در محل سندیکای صنعت برق ایران تشکیل شد.

در ابتدای جلسه خلاصه‌ای از اقدامات انجام شده توسط سندیکا در رابطه با تعدیل قیمت ارز و فلزات در قراردادها ارائه شد و اعضای حاضر در جلسه قرارداد تیپ خرید را که مورد تأیید شرکت توانیر قرار گرفته است، بررسی کردند.

در ادامه جلسه طبق تصمیم اعضا مقرر شد وضعیت افرادی که به نمایندگی از شرکت‌های کمیته به عضویت کارگروه تدوین استاندارد در آمده‌اند، به طور مستمر پایش شود و در صورت اتمام همکاری نماینده قبلی با شرکت، مکاتبات لازم در خصوص معرفی نماینده جدید با شرکت صورت پذیرد.

همچنین مقرر شد جلسه‌ای با نماینده هیات مدیره سندیکا در امور مربوط به تعدیل قیمت ارز و فلزات تشکیل شود و ضمن پیگیری آخرین اقدامات و برنامه‌های سندیکا درباره این موضوع، از شرکت‌های عضو کمیته که دارای چنین مشکلاتی هستند، دعوت به عمل آید.

شود که دبیر کمیته مسئول پیگیری و هماهنگی برگزاری این جلسه در سندیکا شد. در پایان جلسه پیشنهاد شد موارد قابل طرح در جلسه سه جانبه سازمان سرمایه‌گذاری، ساتبو و کمیته تجدیدپذیر سندیکا به صورت فایل ارائه آماده شود تا پس از هماهنگی زمان، جلسه با دعوت از نمایندگان این سازمان‌ها و حضور هیات رییس کمیته انرژی تجدیدپذیر، در محل سندیکا تشکیل شود.

اقدامات حمایتی از این شرکت‌ها صورت پذیرد که در قدم اول قرار شد هماهنگی‌های لازم جهت بازدید اعضای هیات رییس از کارخانجات تاسیس شده در سال‌های اخیر، انجام شود. همچنین مقرر شد در نامه‌ای خطاب به وزیر امور خارجه، کمیته انرژی‌های تجدیدپذیر و شرکت‌های عضو آن معرفی شده و درج نام این شرکت‌ها در کتاب زرد موجود در وابسته‌های

تصمیمات مهم هیات رییس کمیته انرژی‌های تجدیدپذیر در اولین جلسه سال ۹۷

جلسه هیات رییس کمیته انرژی‌های تجدیدپذیر بیست و یکم فروردین ماه سال جاری در محل سندیکای صنعت برق ایران تشکیل شد.

در ابتدای جلسه، مصوبات و تصمیمات ناتمام کمیته در سال ۹۶ مطرح و در خصوص بخشی از برنامه‌های کمیته در سال جدید تصمیم‌گیری شد. مقرر شد خانم دوستدار از اعضای هیات رییس این کمیته، اطلاعات و مباحث مطرح شده بین کمیته‌های ارزیابی و تشخیص صلاحیت و انرژی‌های تجدیدپذیر را جهت انجام رتبه بندی شرکت‌های فعال در حوزه انرژی‌های نو، به طور مستمر منتقل کند.

همچنین با نظر اعضا مقرر شد جهت حل شدن مشکلات مربوط به فروش برق تجدیدپذیر، و عوارض مربوط به بودجه و وزارت نیرو جلساتی با سازمان برنامه و بودجه و وزارت نیرو به صورت جداگانه هماهنگ شود.

در ادامه جلسه بنا شد ایجاد وب سایت کمیته انرژی‌های تجدیدپذیر سندیکا مجدداً پیگیری و با هماهنگی واحد اجرایی سندیکا برنامه، بودجه و اقدامات مورد نیاز تا تحقق این موضوع مشخص شود.

اعضای هیات رییس این کمیته به منظور حمایت از تولید داخلی در سال ۹۷ بر شناسایی محصولات ساخت داخل در حوزه تجدیدپذیر تاکید کردند. بنا شد با شناسایی شرکت‌های سازنده و ظرفیت‌های موجود در داخل، حداکثر

بازرگانی سفارتخانه‌ها درخواست شود. در ادامه جلسه مقرر شد نامه‌ای به سازمان‌ها و نهادهای مختلف ارسال و با طرح قانون لزوم استفاده ۲۰ درصدی از انرژی‌های تجدیدپذیر در ساختمان‌های دولتی که در برنامه ششم توسعه ذکر شده است، ظرفیت و آمادگی شرکت‌های عضو کمیته برای تحقق این مهم مورد تاکید قرار گیرد.

با تصمیم اعضا مقرر شد کمیته انرژی‌های تجدیدپذیر با سایر تشکلات و نهادهای صنفی جهت جلوگیری از موازی‌کاری و تحقق اهداف کمیته، حداکثر همکاری را داشته باشند، در همین راستا نمایندگان هیات رییس جهت شرکت در جلسات هماهنگی تشکلات مشخص شدند. همچنین پیشنهاد شد جلسات بعدی هیات رییس به صورت دوره‌ای در محل هر کدام از شرکت‌های عضو برگزار شود.

کمیته توسعه صادرات

تصمیم سندیکای صنعت برق و برش‌های افغانستان برای تهیه پیش نویس تفاهمنامه همکاری

جلسه کمیته توسعه صادرات با مدیرعامل شرکت برشنا از کشور افغانستان بیست و پنجم اردیبهشت سال جاری در محل سندیکای صنعت برق ایران برگزار شد.

در ابتدای جلسه ضمن پخش تیزری از ظرفیت‌های صنعت برق، سندیکا و توانمندی

اعضای آن معرفی شده و اعضا با اشاره به حوزه فعالیت شرکت خود، موانع و مشکلات حضور تجهیزات و خدمات خود در بازار افغانستان را مطرح کردند.

غالب، مدیرعامل شرکت برشنا ضمن معرفی خود به بیان مشکلات موجود در راه ارتباط گیری بین شرکت‌های برق ایران و افغانستان پرداخت و گفت: برشنا یک شرکت دولتی در افغانستان است که کار تولید، انتقال، توزیع و همچنین مراقبت و بهره‌برداری را برعهده دارد. وی ادامه داد: صنعت برق در افغانستان از اهمیت زیادی برخوردار است و بُعد امنیتی قابل ملاحظه‌ای دارد. شرکت‌های ایرانی در پروژه‌های کشور افغانستان حضور چشمگیری ندارند در حالی که می‌توانند در بازار افغانستان بسیار موفق باشند لذا باید مشکلات را بررسی و برای آن‌ها راه حلی پیدا کنیم.

مدیرعامل شرکت برشنا تصریح کرد: برخی کشورها و نهادهای بین‌المللی کمک‌های بلاعوضی به افغانستان کرده‌اند و امروز برشنا نزدیک به ۳ میلیارد دلار سرمایه دارد که باید برای آن برنامه ریزی کنیم. ما برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی ایران در افغانستان آمادگی داریم. ما برنامه‌های خود را از طریق سندیکا به شرکت‌های عضو اعلام خواهیم کرد.

در ادامه جلسه صمدی، معاون مالی و قراردادهای برشنا اظهار کرد: شرکت‌هایی که تمایل دارند در افغانستان بر روی پروژه‌ها کار کنند باید با قوانین و مقررات افغانستان آشنا باشند. مسئله قیمت نیز برای ما بسیار اهمیت دارد. در افغانستان شرکت‌های هندی، چینی، و ترکیه‌ای حضور دارند بر همین اساس، قیمت اهمیت بسیار بالایی در برنده شدن در پروژه‌ها و مناقصات دارد.

وی ادامه داد: برخی شرکت‌های ایرانی به دلیل ارسال کالاهایی با کیفیت پایین و عدم پاسخگویی به مکاتبات اعتبار خود را از دست داده‌اند و ما از سفارت درخواست کرده‌ایم که شرکت‌های معتبر را به ما معرفی کند.

در ادامه جلسه انصاری، معاون تجاری سفارت افغانستان در ایران تصریح کرد: ما تمام اطلاعات لازم را به سندیکا ارائه خواهیم کرد و در خدمت شرکت‌های عضو این تشکلات هستیم. تمام موارد و پروژه‌های مهم در کمیته تدارکات ملی افغانستان که زیر نظر مستقیم رئیس جمهور است بررسی می‌شود. در برخی پروژه‌های افغانستان که منابع مالی خارجی دارند به دلیل مسائل تحریم نمی‌توان از کالاهای ایرانی استفاده کرد ولی در برشنا مشکلی برای حضور شرکت‌های ایرانی وجود ندارد. هزینه نیروی کار در افغانستان بسیار مناسب است و شرکت‌های عضو سندیکا می‌توانند با ایجاد کارخانه و ثبت شرکت در افغانستان از امکانات موجود بهره‌مند شوند.

پاییند نیست بلکه حتی به بخشنامه‌های صادره از سوی خود نیز عمل ننموده یا بصورت سلیقه‌ای و یک طرفه عمل می‌کند که متأسفانه هیات‌های تجدید نظر تشخیص مطالبات نیز همین رویه را در پیش گرفته‌اند.

این نامه اذعان دارد که در شرایط اقتصادی فعلی که تمامی بنگاه‌های اقتصادی و شرکت‌ها با رکود و کمبود نقدینگی مواجه هستند، سازمان تامین اجتماعی با کارشناسی‌های ناروا و آرای غیرمنصفانه از سوی هیات‌های بدوی و تجدید نظر به تاراج نقدینگی اندک شرکت‌ها با توجه به ممتاز بودن دیون تامین اجتماعی اقدام می‌کنند.

در این نامه آمده است که شرکت‌ها به ناچار مجبور به طرح دعوا در دیوان عدالت اداری می‌شوند لازم به ذکر است قریب به ۹۰ درصد از آرای صادره در دیوان عدالت اداری در این خصوص به نفع پیمانکاران می‌باشد ولی زمان رسیدگی در دیوان عدالت اداری با توجه به حجم مشکلات مطرح شده از سازمان تامین اجتماعی با توجه به تعداد اندک شعبه مختص به تامین اجتماعی، طولانی می‌باشد و حداقل یک سال دوندگی نیاز است تا اصل مبلغ برداشت شده توسط سازمان تامین اجتماعی مرجوع شود که این امر باعث تضعیف پیمانکاران و در نهایت بیکاری بیشتر در سطوح جامعه می‌گردد.

در پایان نامه تأکید شده است که طرح مشکلات فوق الذکر بخش خصوصی در قالب هفت NGO شامل انجمن آب و فاضلاب، انجمن اتوماسیون، انجمن پیمانکاران خطوط و پست‌های انتقال نیرو، انجمن صنعتی تولیدکنندگان تابلوهای برق، سندیکای صنعت مخابرات، سندیکای صنعت فناوری اطلاعات، اتحادیه شرکت‌های فنی مهندسی حفاظت الکترونیک و سندیکای صنعت برق را بر آن داشت تا پس از جمع بندی مشکلات، پیشنهاد خود را در قالب جدول پیوست تنظیم و تقدیم کنند تا در اسرع وقت دستور بررسی و برگزاری نشستی مشترک برای حل مشکلات فعالان صنعت صادر شود.

متن این حکم به شرح زیر است:

جناب آقای سیدهادی هاشمی؛ در اجرای بند ۳ ماده ۲۴۴ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب اسفند ماه ۱۳۶۶ و اصلاحیه‌های بعدی آن، سندیکای صنعت برق ایران از تاریخ صدور این حکم به مدت یکسال به عنوان نماینده سندیکای مذکور عضویت موضوع بند ۳ ماده فوق الذکر در هیات‌های حل اختلاف ادارت کل امور مالیاتی شهرواستان تهران منصوب می‌شود.

با توجه به اینکه به استناد تبصره یک ماده مذکور جلسات هیات‌های حل اختلاف مالیاتی با حضور هر سه نفر از اعضا رسمیت می‌یابد و عدم حضور هر یک از اعضا در جلسات متشکله موجبات تاخیر و تطویل در رسیدگی به پرونده‌های مالیاتی و صدور دعوت مجدد از مؤدی می‌شود و نهایتاً نارضایتی و گله مندی مؤدیان را در پی خواهد داشت؛ امید است با حضور به موقع در جلسات و هماهنگی، همفکری و تشریک مساعی با سایر اعضا به طور شایسته اقدام نموده و نسبت به رسیدگی به موقع، صحیح و عادلانه به اعتراضات مؤدیان محترم، موفق و مؤید باشید.

اهتمام کمیته حقوقی و قراردادهای سندیکا برای حل مشکلات حق بیمه قراردادهای پیمانکاری صنعت برق با همراهی ۷ تشکل مرتبط

کمیته حقوقی و قراردادهای سندیکای صنعت برق ایران در نامه‌ای به شافعی؛ دبیر شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی خواستار پیگیری مشکلات حق بیمه قراردادهای پیمانکاری صنعت برق شد.

نگارنده در ابتدای نامه تأکید می‌کند که سازمان تامین اجتماعی نه تنها به سیاست‌های کلی کشور (اقتصاد مقاومتی، تولید و اشتغال) قوانین و مقررات وضع شده توسط قانونگذار

پیام باقری نایب رئیس سندیکا در ادامه جلسه تصریح کرد: حفظ و استمرار بازار برای ما بسیار حائز اهمیت است. سندیکا با وزارت برق کشورهای عراق و سوریه نیز تفاهمنامه همکاری داشته است. ما آمادگی لازم برای انعقاد تفاهمنامه با برشنا و برگزاری دوره‌های آموزشی مختلف برای پرسنل برشنا را داریم. همچنین کمیته توسعه صادرات سندیکا می‌تواند هماهنگی‌های لازم جهت بازدید مسئولان برشنا از توانمندی شرکت‌های عضو سندیکا را فراهم کند.

در ادامه جلسه نمایندگان شرکت یاسان، تدبیر سازان آپادانا، کابل ابهر و نصب نیرو و مینا، به موارد و مشکلات موجود در بازار افغانستان اشاره و پیشنهادات خود در جهت توسعه صادرات به افغانستان را ارائه کردند. مدیر عامل شرکت برشنا درخواست کرد موارد مطرح شده در این جلسه جهت پیگیری‌های لازم برای آنها ارسال شود.

در پایان جلسه مقرر شد تاریخ مناقصه کنتور به مدت دو هفته تمدید شود. همچنین مقرر شد متن پیش نویس تفاهم نامه بین سندیکا و برشنا هم تهیه و ارسال شود. بنا شد فهرست نیازهای برشنا به سندیکا اعلام شود و شرکای محلی مطمئن از طرف برشنا به سندیکا معرفی شوند.

کمیته حقوق و قراردادها

تمدید حکم نماینده سندیکا در هیات‌های حل اختلاف ادارات کل امور مالیاتی شهرواستان تهران

با پیگیری کارگروه مالیاتی سندیکای صنعت برق ایران، رئیس امور مالیاتی شهرستان تهران مجدداً با صدور حکمی سیدهادی هاشمی را برای یکسال دیگر به عنوان نماینده سندیکا در هیات‌های حل اختلاف ادارات کل امور مالیاتی شهرواستان تهران معرفی کرد.

همکاری مشترک سازمان برنامه و بودجه با سندیکا در تنظیم فهرس بها

جلسه نمایندگان سندیکای صنعت برق با قانع فر، معاون نظام فنی و اجرایی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور یازدهم اردیبهشت سال جاری در سازمان برنامه و بودجه برگزار شد.

در ابتدای این نشست نمایندگان سندیکا به طرح مشکلاتی که مانع از روند مثبت کسب و کار اعضا شده است، پرداختند و اساسی‌ترین مشکلات اعضا، به تفکیک مورد طرح قرار گرفت. معاون نظام فنی و اجرایی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور پس از استماع این موضوعات، به جمع‌بندی مباحث اشاره شده پرداختند و با موارد زیر موافقت شد.

در خصوص عدم تمکین شرکت‌های توزیع از قوانین و مقررات مصوب سازمان، مقرر شد در اولین زمان نشست چهارجانبه بین سازمان برنامه، شرکت توانیر، تعدادی از شرکت‌های توزیع و سندیکای صنعت برق برگزار شود تا این موضوع مورد بحث و بررسی قرار گیرد.

همچنین مقرر شد سندیکای صنعت برق برای تنظیم فهرست بها به سازمان برنامه و بودجه نماینده معرفی کند و در این موضوع حضور فعال داشته باشند. درباره بخشنامه تعدیل نرخ ارز نیز مقرر شد طی کوتاه‌ترین زمان اقدامات لازم برای ابلاغ بخشنامه جدید صورت پذیرد.

کمیته سازندگان برق آلات توزیع

در جلسه کمیته سازندگان برق آلات توزیع صورت گرفت؛

بررسی تأثیرات لغو برجام بر کسب و کار اعضای کمیته سازندگان برق آلات توزیع

جلسه کمیته سازندگان برق آلات توزیع، بیست و پنجم اردیبهشت سال جاری در محل سندیکای صنعت برق ایران برگزار شد.

در ابتدای جلسه، رئیس کمیته با تأکید بر پیگیری وصول مطالبات اعضای کمیته سازندگان برق آلات توزیع از وزارت نیرو و شرکت توانیر به مشورت با اعضای حاضر پرداخت. در ادامه، در مورد درخواست ارزیابی و تشخیص صلاحیت اعضای کمیته تخصصی سازندگان برق آلات توزیع در چارچوب جدید ارزیابی، مقرر شد پیگیری‌های لازم به منظور جلسه مشترک با کمیته ارزیابی و تشخیص صلاحیت سندیکا انجام شود. همچنین مقرر شد درخواست انتخابات پیش از موعد هیات مدیره سندیکا از سوی اعضا مطرح شده و با سایر کمیته‌های تخصصی همسو شود. در پایان جلسه تأثیرات لغو برجام و بحران اقتصادی حاکم بر جامعه و اثرات سوء آن بر مشکلات اعضا، موضوع ارز مبادله‌ای، مبارزه با پولشویی، استفاده از واحد یورو به جای دلار در تجارت، تقلیل ارزش پول کشور بحث و بررسی شد.

تصمیم کمیته سازندگان برق آلات توزیع برای تحریم مناقصات سال ۹۷

جلسه کمیته سازندگان برق آلات توزیع بیست و هشتم فروردین سال جاری در محل سندیکای صنعت برق ایران برگزار شد.

طبق بررسی‌های به عمل آمده در جلسه مذکور و با تصمیم اعضا مقرر شد مادامی که قرارداد تیپ از جانب شرکت‌های توزیع به اجرا در نیامده و در دستور کار قرار نگرفته باشد، هیچگونه پاسخی از سوی شرکت‌های عضو کمیته به مناقصات و استعلام‌های ارسال شده از ابتدای سال ۹۷ به مدت دو ماه داده نشود. همچنین مقرر شد فرمت مشخص نامه تأیید شده به همراه لیست شرکت‌های عضو جهت اعلام عدم شرکت در مناقصه یا استعلام از شرکت‌های مذکور ارسال شود. شایان ذکر است با توجه به اجماع اکثریت اعضای شرکت‌کننده مفاد صورتجلسه مورد تأیید سایر اعضا نیز می‌باشد.

کمیته شرکت‌های دانش بنیان

بررسی عضویت شرکت‌های دانش بنیان حوزه برق در دستور کار هیات رئیسه کمیته دانش بنیان

هفتمین جلسه هیات رئیسه کمیته عمومی دانش بنیان سندیکا نوزدهم فروردین ماه سال جاری در محل سندیکای صنعت برق ایران برگزار شد.

در ابتدای جلسه، موضوع ارزیابی شرکت‌های دانش بنیان و مدل ارزیابی توسط هیات رئیسه بررسی شد و اعضا نحوه همکاری را در قالب یک تفاهم نامه بررسی کرده و نظرات خود را ارائه دادند که در نهایت با جمع‌بندی اعضا، متن برای ارائه به هیات مدیره سندیکا آماده گردید.

نحوه همکاری با معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری از دیگر محورهای مورد بررسی این جلسه بود که ضمن ارائه نظرات از سوی اعضای هیات رئیسه، تصمیم‌گیری نهایی به جلسه با آقای صاحبکار موکول شد. همچنین لیست نحوه ی ارزیابی ارائه شده توسط معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری به کمیته، بعد از ارائه نظرات از جانب شرکت‌های دانش بنیان سندیکا و هم‌اندیشی در ارتباط با آن در کمیته به جمع‌بندی نهایی رسید تا لیست ارزیابی به منظور ارائه گزارش به معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری در قالب جدول ارسال شود.

در ادامه جلسه، اعضای هیات رئیسه همکاری با صندوق پژوهش و فناوری را مطرح کردند که بنا به توافق اعضا، این همکاری در ادامه راه کمیته انجام خواهد شد.

طبق تصمیم اعضا، مقرر شد لیست شرکت‌های دانش بنیان فعال در حوزه صنعت برق ارائه شده توسط دفتر کسب و کار امور بین‌الملل در جلسه بعدی هیات رئیسه بررسی شود تا اعضای هیات رئیسه کمیته جهت عضویت این شرکت‌ها در سندیکا اقدامات و همکاری لازم را انجام دهند.

در ادامه جلسه مقرر گردید نحوه ی حمایت دفتر کسب و کار امور بین‌الملل به منظور

حیطه فعالیت بازار هدف پرداخته شود. در این زمینه استفاده از شرکت های صادراتی مشترک عضو کمیته ها و ایجاد کنسرسیوم و شناسایی توانمندی های صادراتی اعضا جهت استفاده از پروژه های برون مرزی در دستور کار قرار گرفت.

در ادامه جلسه با توجه به وجود سابقه شناسایی توانمندی های فعالیت شرکت های عضو کمیته در سال های گذشته، مقرر شد اطلاعات مجدداً به روز رسانی شود که این موضوع خود پیش زمینه ای برای تهیه و چاپ کاتالوگ تخصصی دوزبانه مشترک با کمیته اتوماسیون و مخابرات خواهد بود.

معرفی نماینده کمیته تخصصی مهندسی بازرگانی در جلسات روابط اقتصادی سوریه و عراق

جلسه کمیته تخصصی مهندسی بازرگانی سندیکا بیست و دوم فروردین ماه سال جاری در محل سندیکای صنعت برق ایران برگزار شد.

در ابتدای جلسه، مهندس صبح خیزی به عنوان نماینده کمیته تخصصی مهندسی بازرگانی در جلسات روابط اقتصادی سوریه و عراق معرفی شدند.

با توجه به درخواست جلسه کمیته از نایب رئیس اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران، ایجاد جایگاه کمیته در نشست های تجاری و اقتصادی هیئت های خارجی و معرفی توانمندی های شرکت های عضو کمیته از موضوعات قابل طرح در این جلسه خواهد بود.

در این جلسه بنا شد مهندس عرفانیان به نمایندگی از کمیته در جلسه روسای کمیته های سندیکا حضور یافته و نظرات هیات رئیسه مبنی بر تعدیل نرخ ارز، تاثیر تغییرات ارز نسبت به زمان قرارداد با مبلغ بانکی و ... را مورد بحث و تبادل نظر قرار دهند.

• در صورتی که منظور هزینه خدمات مهندسی طرح هایی که مشابه باشند مانند چند پست مشابه یا خطوط این برآورد هزینه مشاور با ضریب ۰/۷ منظور شود.

در ادامه جلسه توافق شد پس از ذکر نکات مورد اشاره در طرح پیشنهادی مراتب طی نامه ای به شرکت توانیر ارسال شود تا در صورت تأیید به شرکت های ذیربط ابلاغ گردد. همچنین مقرر شد دبیر کمیته پاسخ واصله از سازمان برنامه و بودجه در ارتباط با درخواست ۲۰ ماده ای کمیته تخصصی مشاوران را طی نامه ای به تمام شرکت های مهندسی مشاور عضو ارسال کند. در پایان جلسه گزارشی از جلسات برگزار شده توسط کارگروه توسعه و ارتقاء مشاوران، پیمانکاران، کارفرمایان ارائه شد و مشکلات و راه حل های پیشنهادی را مطرح کردند.

کمیته مهندسی بازرگانی

شناسایی توانمندی صادراتی اعضا در دستورکار کمیته تخصصی مهندسی بازرگانی سندیکا

جلسه کمیته تخصصی مهندسی بازرگانی سندیکا چهارم اردیبهشت سال جاری در محل سندیکای صنعت برق ایران برگزار شد.

در ابتدا درباره درخواست کمیته برای برگزاری جلسه با نهاد ریاست جمهوری بحث شد که مقرر شد کمیته با توجه به وضعیت اقتصادی کشور تا پایان اردیبهشت ماه و پس از مشخص شدن مواضع سیاست گذاری دولت در جنبه های اقتصادی و بازرگانی، اقدام کند.

با توجه به عدم برگزاری جلسه مشترک از سوی کمیته توسعه صادرات با کمیته های تخصصی مهندسی بازرگانی و اتوماسیون و مخابرات، بنا شد پیگیری کارگروه مشترک روابط بین الملل در دستور کار هر دو کمیته تخصصی فوق قرار گیرد.

همچنین مقرر شد با طرح و پیگیری این موضوع در کمیته تخصصی اتوماسیون و مخابرات به برنامه ریزی زیرساخت و تهیه و تدوین اساسنامه کارگروه در چند فاز شناسایی

حضور در نمایشگاه های بین المللی پیگیری شود. در آخر نحوه ی حمایت دفتر کسب و کار امور بین الملل به منظور حضور هیات تجاری در داخل ایران جهت حضور در نمایشگاه بین المللی برق تهران در آبان ماه سال جاری پیگیری شود.

کمیته مهندسی مشاور

در جلسه هیات رئیسه کمیته تخصصی مهندسی مشاور سندیکا مطرح شد؛ چکش کاری نحوه محاسبه هزینه و پرداخت حق الزحمه طراحی و نظارت عالیه خدمات مهندسی مشاور

جلسه هیات رئیسه کمیته تخصصی مهندسی مشاور سندیکا سوم اردیبهشت سال جاری در محل سندیکای صنعت برق ایران برگزار شد. در ابتدای جلسه، بنا به درخواست رئیس کمیته تخصصی یراق سازان بنا شد مشکلات مناقصه خرید یراق آلات پروژه بزرگ انتقال کشور که توسط شرکت برق منطقه ای خراسان در دست انجام است، به صورت مکتوب به سندیکا ارائه شود تا در صورت موافقت موضوع پیگیری شود.

در ادامه جلسه نحوه محاسبه هزینه و پرداخت حق الزحمه طراحی و نظارت عالی خدمات مهندسی مشاور در طرح های انتقال و فوق توزیع که شش ماه گذشته توسط اعضای کمیته تهیه شده و مشاوران خبره آن را ارزیابی کرده اند، بررسی و مقرر شد بندهایی بشرح زیر به آن اضافه گردد:

- در مورد برآورد طرح ها نهایت دقت بعمل آید تا هزینه پرداختی کارفرمایان شفاف شود.
- بر اساس این طرح کارفرمایان با وصول استعلام یا انجام مناقصه برای انتخاب مشاور پیشنهاد های واصله در بازه $\pm 10\%$ درصد را مد نظر قرار داده و پیشنهاد های خارج از آن را حذف کنند.
- در برآوردها در صورتی که بخشی یا درصدی از تجهیزات قبلاً خریداری و یا موجودی انبار باشد، هزینه برآوردی برای خدمات مهندسی آن بخش با ضریب ۵۰ درصد محاسبه شود.

اجرائی شدن قرارداد تیپ مهمترین دغدغه یراق سازان

جلسه کمیته تخصصی سازندگان یراق آلات انتقال نیرو سوم اردیبهشت در محل سندیکای برق ایران برگزار شد.

این کمیته به منظور اجرائی شدن قراردادهای تیپ در شرکت های برق منطقه ای مقرر کرد تا هماهنگی های لازم با کمیته حقوقی و قراردادهای سندیکا را به انجام رساند.

در ادامه جلسه، با توجه به ارزیابی پیشین اعضای این کمیته توسط شرکت توانیر، مقرر شد ارزیابی کیفی شرکت های تولیدکننده یراق آلات انتقال نیرو به صورت مکتوب در کمیته ارزیابی و تشخیص صلاحیت سندیکا مطرح شود.

در این جلسه نیز بعد از بررسی مناقصه خراسان تصمیم بر آن شد با کمیته مهندسی مشاور سندیکا نیز در مورد فعالیت های مشاوران در مناقصات مذاکره شود.

کارگروه ها

در جلسه کارگروه ارتقاء توانمندی های مشاوران، پیمانکاران و کافرمایان مطرح شد؛ **پیگیری اجرائی شدن فهرس بهای فوق توزیع و انتقال مربوط به خطوط و پست ها**

جلسه کارگروه ارتقاء توانمندی های مشاوران، پیمانکاران و کافرمایان بیست و نهم فروردین سال جاری به میزبانی شرکت برق منطقه ای هرمزگان، آغاز به کار کرد و نظامنامه آن تصویب شد.

در این نشست که با حضور مدیران شرکت های برق منطقه ای فارس، گیلان، هرمزگان، تهران، کرمان و یزد و به ریاست شرکت برق منطقه ای اصفهان و ذیل نظر معاونت برنامه ریزی توانیر برگزار شد، سندیکای صنعت برق ایران نیز به

نماینده گی بخش خصوصی حضور داشت. در این جلسه محورهای از قبیل آسیب شناسی پیاده سازی طرح پیشنهاد تغییر به روش مهندسی ارزش، پیاده سازی نرم افزار سیستم ارزیابی مشاوران و پیمانکاران بر روی سرور توانیر، پیشنهاد های ارتقاء کافرمایان برای فضای کسب و کار، تدوین الگوی زمان، هزینه و محدوده قراردادهای خدمات فنی مهندسی و پیمانکاری، یکسان سازی چک لیست های کنترل اسناد مناقصه و... مطرح شد.

مهدی مسائلی که به عنوان نماینده سندیکا در این نشست حضور داشت، اظهار کرد: در این جلسه قرار شد گزارش فاز دوم کارگروه به سندیکا انعکاس داده شود تا پیگیری ها و اقدامات لازم از طرف وزیر نیرو، معاون وزیر و مدیر عامل توانیر انجام شود.

وی با اشاره به بررسی مسائل مربوط به خدمات فنی و مهندسی در این جلسه گفت: مکاتبات لازم در این زمینه با سندیکا صورت گرفته است و بنا شده کمیته مشاوران سندیکا نظر خود را به این کارگروه اعلام کند.

عضو هیات مدیره سندیکا ادامه داد: مسائل ارزی جدید و اثرات آن بر قراردادهای صنعت برق، طرح استاندارد سازی محاسبه حق بیمه قراردادهای، فرمول های پیشنهادی محاسبه تعدیل های نرخ ارز و فلزات نیز از دیگر محورهای جلسه این کارگروه بود.

مسائلی افزود: پیگیری اجرائی شدن فهراس بهای فوق توزیع و انتقال مربوط به خطوط و پست ها نیز در جلسه مطرح شد و به تصویب کارگروه رسید.

عضو هیات مدیره سندیکا بررسی قرارداد تیپ را از دیگر محورهای مطرح عنوان کرد و گفت: پیگیری این قراردادها باعث می شود قراردادهای بین بخش خصوصی و دولتی از حالت یکطرفه خارج شده و تعدیل های نرخ ارز و فلز و پرداخت خسارت تاخیر در تادیه پرداخت ها به صورت واقعی درج شود. بخش خصوصی در بحث قراردادهای تیپ، به دنبال ایجاد یک شکل واحد نبوده بلکه پیگیر محتوای واقعی بوده است.

استقبال رئیس کمیسیون ویژه مجلس از طرح سندیکا برای استاندارد سازی حق بیمه قراردادهای برق

مهدی مسائلی دبیر سندیکای صنعت برق شعبه اصفهان سی ام فروردین با حمیدرضا فولادگر، رئیس کمیسیون ویژه نظارت بر اجرائی اصل ۴۴ مجلس شورای اسلامی دیدار و گفتگو کرد.

در این جلسه که با محوریت حفظ

پتانسیل های بخش خصوصی برگزار شد، طرح استاندارد سازی تامین اجتماعی و محاسبه حق بیمه قراردادهای به عنوان یکی از چالش های اصلی حوزه خدمات فنی مهندسی و پیمانکاری صنعت برق بیمه قراردادهای بررسی شد. رئیس کمیسیون ویژه اصل ۴۴ مجلس نیز از طرح فوق استقبال کرد و بنا شد این موضوع در شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی مطرح شود.

مسائل ارزی و اثرات آن بر صنعت برق، قراردادهای متوقف مربوط به قبل از سال ۹۱ از دیگر موضوعات مطرح در جلسه بود و فرمول های پیشنهادی محاسبه تعدیل نرخ ارز و فلزات به صورت مکتوب به وی ارائه شد. در ادامه بنا شد موارد مربوط به انحصار زدایی در صنایع به خصوص صنعت برق به صورت مکتوب از طرف سندیکا انعکاس داده شود. همچنین مقرر شد در آینده به منظور بررسی مشکلات صنعت برق، جلسه ای با هیات مدیره سندیکا در مجلس شورای اسلامی ترتیب داده شود.

تصمیم کمیته های سندیکا جهت تشکیل کارگروهی برای تهیه فرمول جامع تعدیل قراردادهای

جلسه روسا و نمایندگان کمیته های عمومی و تخصصی سندیکا بیست و دوم فروردین ماه سال جاری در محل سندیکای صنعت برق ایران برگزار شد.

در ابتدای این جلسه که به دنبال تغییرات ناگهانی نرخ ارز و تبعات آن برای فعالان و شرکت های عضو سندیکا و با هدف همفکری و تهیه برنامه مورد نیاز برای جلوگیری از بروز بحران در قراردادهای صنعت برق تشکیل شده بود، رئیس هیات مدیره سندیکا ضرورت هم اندیشی و شنیدن پیشنهاد های تولید کنندگان و پیمانکاران و مشاوران و صنوف مختلف سندیکا را مطرح کرد.

وی با اشاره به اینکه تاکنون جلسه های مختلفی با مسئولان بخشهای مختلف وزارت نیرو داشته است، اظهار کرد: در این جلسه ها مسئولان اذعان کردند که سال ۱۳۹۷ سال سختی برای فعالان صنعت برق خواهد بود و سندیکا درباره چالش های پیش روی صنعت برق و تاثیر نوسانات ارز بر این صنعت، نامه ای خطاب به رئیس جمهور نگاشته است.

رئیس هیات مدیره سندیکا ادامه داد: شرایط ناپایدار فضای کسب و کار و مراقبت از شرکت های عضو ایجاب می کند که دور هم جمع شویم و با همکاری هم راه حلی برای برون رفت از مشکلات پیدا کنیم که تاکنون نیز

تجربیات سالیان گذشته و نیز براساس برنامه ریزی و رهنگاشت راهبردی خود برنامه توسعه کسب و کار خارجی و ورود به بازارهای بین المللی را در سال ۱۳۸۹ آغاز کرد.

این شرکت همچنین در راستای فعالیت های خود و از سوی دیگر با پیشرفت کشور ارائه خدمات مهندسی و مشاوره در حوزه ارتباطات و فناوری اطلاعات را به فهرست خدمات خود افزود و در نتیجه این هم افزایی حال پس از نزدیک به یک دهه فعالیت مستمر، ضمن تاسیس سه شرکت زیرمجموعه در بازارهای هدف صادراتی از جمله آلمان، عمان و نیجریه موفق به اجرای بیش از ۵۰ پروژه خدمات مشاوره و مهندسی با مبلغی بیش از ۳۵ میلیون دلار شده است.

بر مبنای این فعالیت ها در سال ۱۳۹۶ ضمن کسب رتبه صادرکننده نمونه ملی در حوزه خدمات فنی و مهندسی، از وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان توسعه تجارت، توسط وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات نیز به عنوان مقام اول هفتمین جشنواره ارتباطات و فناوری اطلاعات در محور محصولات دانش بنیان برگزیده شده و مورد تقدیر قرار گرفته است.

۶- تعدیل نسبت به نرخ ارز در روز پیشنهاد قیمت و نرخ ارز در روز تحویل کالا یا خدمات منظور گردد.

در پایان جلسه مقرر شد کارگروهی با حضور تمامی صنوف اعم از سازندگان، پیمانکاران و مشاوران در سندیکا با مدیریت کمیته حقوقی و قراردادهای نماینده سازمان مدیریت و برنامه ریزی، وزیر سابق نیرو از معاونت فنی آستان قدس و همچنین نماینده مرکز پژوهش های مجلس تشکیل و نسبت به تهیه فرمول و پیشنهاد جامع برای تعدیل قراردادهای جاری و آتی اقدام گردد.

اخبار شرکت های عضو

پیشتازی صادراتی مونکو در سالی که گذشت

شرکت مهندسین مشاور مونکویران موفق به کسب عنوان صادرکننده نمونه ملی و رتبه اول صادرات محصولات دانش بنیان در هفتمین جشنواره فاوا در سال ۱۳۹۶ شد.

شرکت مونکویران که پیش از این از سوی وزارت صنعت، معدن و تجارت و نیز سازمان توسعه تجارت به عنوان یکی از صادرکنندگان نمونه ملی سال ۱۳۹۶ برگزیده شده بود، در هفتمین جشنواره ملی ارتباطات و فناوری اطلاعات (فاوا)، موفق به کسب رتبه اول در محور صادرات محصولات دانش بنیان (در زیرمحور صادرات) شد.

شرکت مهندسین مشاور مونکویران با سابقه بیش از ۴۴ سال فعالیت مستمر، با تکیه بر

بحث تحریم مناقصات، پیگیری قرارداد تیپ و سایر موضوعات از مجازی مختلف و از سوی اعضای سندیکا مطرح شده است.

در ادامه جلسه، بعضی از اعضا بررسی ریشه ای علت و یا علل بوجود آمدن این مشکلات را مطرح کرده و اظهار داشتند که نوسانات اخیر نرخ ارز ریشه در فعالیت سیاسی دارد و گروه های مخالف دولت در صدد ضربه به دولت هستند و با نقل و انتقال دلار و تزریق آن به بازار باعث ایجاد این مشکلات شدند.

افزایش اختلاف بین قیمت خرید و فروش، اعمال نشدن افزایش هزینه های ریالی از قبیل دستمزد و تورم در نرخ ارز، افزایش نقدینگی، بی ثباتی در سیاست های اقتصادی و مالی دلایل دیگری بود که از سوی اعضا به عنوان علت رها شدن یکباره نرخ ارز شده است که با اشاره به این علل، بحث اصلی همه اعضا تاثیر این نوسانات در قراردادهای جاری و آتی شرکت های عضو و چگونگی پیش بینی و اعمال در قراردادهای صنعت برق بود.

در ادامه جلسه نایب رئیس کمیته ساخت داخل با ارائه متنی خواهان مذاکره اضطراری و فوری با کارفرمایان اصلی وزارتخانه های نیرو، نفت، صنعت و معدن و تجارت، نمایندگان سازمان مدیریت و برنامه ریزی، مجلس و دستگاه های نظارتی شد. که در این متن به موارد زیر اشاره شده است:

۱- مبلغ مربوط به باقیمانده قرارداد های EPC یا خرید که در سالهای گذشته منعقد و در سال ۱۳۹۷ و به بعد اجرا خواهد شد (حتی اگر بند مربوط به تعدیل در آن وجود ندارد) درصد تغییر نرخ ارز به ۸۰ درصد مبلغ اعمال گردد.

۲- در پیشنهادات آتی، کارفرمایان، تعدیل تغییرات نرخ ارز به ۸۰ درصد مبلغ قرارداد را تأیید فرمایند.

۳- شرایط بند ۲ در قراردادهای بین تولید کنندگان داخلی و پیمانکاران خصوصی نیز نافذ باشد.

۴- در صورت تردید در پذیرش صریح بند ۲، پیشنهاد قیمت ارزی در مناقصات و استعلام ها پذیرفته شود.

۵- منظور از نرخ ارز، نرخ است که در روز مورد نظریت آنرا به مقاصد خارج از کشور حواله کرد.

بررسی نقش دیپلماسی اقتصادی در توسعه صادرات غیرنفتی

استفاده از نقش دیپلماسی اقتصادی در توسعه صادرات غیرنفتی کشور به ویژه در بازارهای منطقه ای و کشورهای همسایه محور همایشی بود که فدراسیون صادرات انرژی و کمیسیون انرژی اتاق تهران برگزار کرد.

در این همایش که جمع زیادی از فعالان بخش خصوصی، اعضای هیئت نمایندگان و کمیسیون انرژی اتاق تهران، رئیس صندوق ضمانت صادرات ایران، معاون امور بین الملل بانک توسعه صادرات ایران و نماینده ای از

معاونت اقتصادی وزارت امور خارجه حضور داشتند،

علی شمس اردکانی عضو هیات رئیسه فدراسیون صادرات انرژی و از اعضای هیات نمایندگان اتاق تهران، از جمله الزامات تحقق شعار سال جاری را توسعه صادرات غیرنفتی عنوان کرد و گفت: توسعه صادرات موجب ثبات کشورهای صادرکننده و برقراری امنیت در کشورها و در سطح بین المللی می شود.

وی افزود: توسعه صادرات همچنین مانع از فرار مغزها خواهد شد حال باید به این نکته مهم نیز توجه داشت که امور اقتصادی نیز باید به دست کاردان ها و متخصصان این حوزه بیفتد. حمیدرضا صالحی دیگر عضو هیئت رئیسه فدراسیون صادرات انرژی و عضو هیات مدیره سندیکای صنعت برق ایران نیز در سخنانی گفت: اگر با همکاری وزارت خارجه و بخش خصوصی، سنگ بنای دیپلماسی اقتصادی در کشور به درستی گذارده شود، به طور قطع شاهد جهش در صادرات غیرنفتی خواهیم بود. حمیدرضا معبودی، معاون امور بین الملل بانک توسعه صادرات با اشاره به اینکه بیش از ۹۰ درصد صادرکنندگان کشور با این بانک در ارتباط هستند، به تشریح خدمات بانک توسعه صادرات به صادرکنندگان پرداخت.

وی افزود: در حال حاضر این بانک در سه بخش ضمانت نامه های ارزی، وام های ریالی و نیز اعتبارسنجی خریدار خارجی، به ایفای نقش در عرصه صادرات غیرنفتی کشور می پردازد. معاون امور بین الملل بانک توسعه صادرات تصریح کرد: در قراردادهای اعتبار خریدار، حداقل ۱۵ درصد منابع مورد نیاز سهم کارفرما و ۸۵ درصد سهم بانک توسعه صادرات با بازپرداخت ۵ تا ۷ سال، ۳ سال دوره ساخت طرح و نرخ سود ۳ تا ۴ درصد است که البته حق بیمه و حداکثر بیست و پنج صدم درصد هزینه های جانبی نیز به آن اضافه می شود. معبودی همچنین تصریح کرد: طی سال های اخیر بانک توسعه صادرات ایران موفق به دریافت قراردادهای همکاری با برخی بانک ها از کشورهای کره جنوبی، چین، اتریش و روسیه شده که ارزش قرارداد با کره جنوبی ۸ میلیارد یورو و با چین ۱۰ میلیارد یورو بوده است.

پیام باقری عضو هیات مدیره فدراسیون صادرات انرژی و نایب رئیس سندیکای صنعت برق ایران با اشاره به اینکه صادرات موتور محرک خروج از بحران اقتصادی است، ادامه داد: ما امروز با این منطق فاصله زیادی داریم، متأسفانه صادرات در کشور ما سرگردان است و متولی خاصی ندارد. سالهاست ما در کانال ۴۰ تا ۵۰ میلیارد دلار محبوس شده ایم. این امر نشان می دهد که ما باید پارادایم صادرات را تغییر دهیم.

وی افزود: عددی هم که امروز تحت عنوان صادرات غیرنفتی صادر می شود عمدتاً صادرات منطبق بر نفت، مواد خام و خام فروشی است. اگر پارادایم صادرات را تغییر ندهیم و به سمت ارزش افزوده بیشتر حرکت نکنیم مطمئناً در همین چارچوب خواهیم ماند.

عضو هیات مدیره فدراسیون صادرات انرژی با تأکید بر اینکه صادرات خدمات فنی و مهندسی نسبت به گذشته کاهش داشته است، تصریح کرد: ما در این حوزه در سال ۹۵، ۳ میلیارد دلار صادرات داشتیم در حالی سال گذشته این رقم به زحمت به ۸۰۰ میلیون دلار رسیده است که نسبت به عدد کل صادرات رقم قابل توجهی نیست.

وی ادامه داد: ما برای حل مشکلات حوزه صادرات باید سند ملی صادرات و برنامه ای جامع و همگن داشته باشیم تا همه دستگاه های ذیربط تکلیف خود را بدانند. صادرات یک زنجیره است که هر کسی باید در این زنجیره نقش خود را ایفا کند.

باقری با گلایه از عملکرد بانک ها در حوزه صادرات گفت: متأسفانه امروز نظام بانکی خیلی محافظه کارانه با مسائل صادراتی برخورد می کند، ما خدمات و تجهیزات هایتک خود را به دولت ها صادر می کنیم لذا مگر می شود بدون کمک نظام بانکی، امکان نقل و انتقال، بدون امکان صدر ضمانت نامه و... صادرات داشت؟!

رضا پدیدار، رئیس کمیسیون انرژی و محیط زیست اتاق تهران نیز با اشاره به اینکه در دیپلماسی اقتصادی باید به دنبال تدبیرها بود نه ترفندها، به برخی الزامات دیپلماسی

اقتصادی اشاره کرد و گفت: برای تحقق و پیاده سازی بهتر دیپلماسی اقتصادی در کشور، باید در ابتدا رفتار موزون اقتصادی داشت، آزادسازی اقتصادی از مهم ترین زمینه های شکل گیری این شکل از دیپلماسی است که ما این آزادسازی اقتصادی را نداریم.

پدیدار افزود: خصوصی سازی از دیگر الزامات این عرصه است که متأسفانه باید گفت در این شاخص ها در کشور از وضعیت مناسبی برخوردار نیست زیرا بیش از ۸۴ درصد اقتصاد کشور در دست دولت و وابستگان دولت است که ۴۱ درصد دست خود دولت، ۲۱ درصد صندوق های بازنشستگی، ۲۲ درصد خصوصی ها و ۱۶ درصد دست بخش خصوصی و تعاون است، پس خصوصی سازی منظری است که می تواند در حوزه صادرات ما را به دیپلماسی اقتصادی برساند.

وی ادامه داد: الزام دیگر دیپلماسی اقتصادی رقابت پذیری است که تعریف خاص خود را دارد، ما کدام رقابت را فراهم کردیم که حال انتظار داریم در حوزه صادرات به آن دست پیدا کنیم.

به گفته این عضو هیئت نمایندگان اتاق تهران، سرمایه گذاری مستقیم خارجی و گسترش و توسعه فناوری های ارتباطی و اطلاعاتی در کشور از دیگر لازمه های تحقق دیپلماسی اقتصادی در کشور است که باید مورد توجه قرار گیرد. گسترش تکنولوژی ها ارتباطی و اطلاعاتی الزام دیگری است که ما در این حوزه هم دچار محدودیت هستیم.

سعید کوزه چی رئیس اداره تسهیل صادرات غیرنفتی معاونت اقتصادی وزارت امور خارجه هم در این همایش گفت: تشکیل معاونت اقتصادی، اختصاص معاونت مستقل در وزارت امور خارجه به مباحث و موضوعات اقتصادی است.

وی افزود: در وزارت امور خارجه اولویت ارتباط نزدیک با فعالان اقتصادی در حوزه ستادی و معاونت ها و مدیریت های منطقه ای این وزارتخانه است تا خواسته ها و صدای فعالان اقتصادی از ناحیه وزارت خارجه و سفارتخانه ها شنیده شود.

کوزه چی ادامه داد: استفاده از ظرفیت همسایگان در شرایط کنونی مطلوب وزارت خارجه نیست بنابراین افزایش استفاده از ظرفیت های اقتصادی در کشورهای همسایه از جمله عراق در اولویت وزارت خارجه قرار دارد. ظرفیت کار برای ما بیش از میزان کنونی است اما نیروی انسانی برای استفاده از این ظرفیت ها نداریم. البته بخش خصوصی هم باید از امکانات خود در جهت افزایش استفاده از بازارهای منطقه ای و توسعه صادرات با انگیزه بهتر استفاده کند.

بخشودگی جرائم بیمه‌ای کارفرمایان خوش حساب تمدید شد

سازمان تامین اجتماعی در راستای نامگذاری سال جاری به عنوان سال حمایت از کالای ایرانی، بخشنامه بخشودگی جرائم کارفرمایان خوش حساب را تمدید کرده است.

به استحضار می‌رساند سازمان تامین اجتماعی در راستای نامگذاری سال جاری به عنوان سال حمایت از کالای ایرانی از سوی مقام معظم رهبری در اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی و به منظور مساعدت با کارفرمایان خوش حساب بخشنامه بخشودگی جرائم کارفرمایان خوش حساب را تمدید و آن را به تمامی واحدهای خود ابلاغ کرده است.

لغو تحریم مناقصات شرکت‌های توزیع نیروی برق

سندیکای صنعت برق ایران در نامه‌ای به مدیران عامل محترم شرکت‌های عضو سندیکا از لغو تحریم مناقصات شرکت‌های توزیع نیروی برق خبر داد.

سندیکای صنعت برق ایران طی ماه‌های گذشته در نامه‌ای به شرکت توانیر اعلام کرده بود که شرکت‌های عضو سندیکا در اعتراض به اجرایی نشدن قرارداد تیپ، در مناقصات شرکت‌های توزیع حضور نخواهند داشت و به نوعی این مناقصات را تحریم می‌کنند. به استحضار می‌رساند که با پیگیری‌های مستمر و جلسات متعدد نمایندگان هیات مدیره سندیکا با معاونت محترم وزیر نیرو در امور برق و انرژی، ویرایش جدید قرارداد تیپ که مورد تأیید سندیکا و شرکت‌های توزیع نیز می‌باشد به تصویب هیات مدیره شرکت توانیر رسیده است.

از این رو با عنایت به مراتب فوق الذکر، ضمن تشکر از اعضای محترم در همراهی با سندیکا در این اقدام هماهنگ، به اطلاع می‌رساند عدم حضور در مناقصات شرکت‌های توزیع از این تاریخ لغو می‌شود.

استمرار پیگیری‌های سندیکا در خصوص قراردادهای تیپ

سندیکای صنعت برق ایران طی نامه‌ای به معاون برق و انرژی وزیر نیرو ضمن تقدیر از توجه و اعلام آمادگی این مقام، خواستار

پیگیری جدی پیاده سازی قرارداد تیپ بالاخص در حوزه توزیع نیروی برق کشور شد. در این نامه که به امضای دبیر این تشکل رسیده بود، نگارنده، تبعات ناشی از عدم پیاده سازی قرارداد تیپ از سوی شرکت‌های برق منطقه ای و توزیع نیروی برق را یادآور شده و خواستار حل سریع این موضوع شده بود. در این نامه که در بخشی از آن، درخواست سندیکا مبنی بر برگزاری نشست مشترک مدیران ارشد وزارت نیرو و توانیر با مدیران سندیکای صنعت برق ایران به منظور بررسی موضوع قرارداد تیپ مطرح شده، اظهار امیدواری شده بود که با دستور مستقیم معاون وزیر نیرو قراردادهای تیپ در کوتاه‌ترین زمان ممکن مورد پذیرش کارفرمایان و شرکت‌های خصوصی قرار گرفته و به تبع آن منافع مشروع شرکت‌های سازنده، پیمانکار، مشاور و بازرگانی صنعت برق کشور در قراردادها تامین شود.

عضو هیات مدیره سندیکا در گردهمایی شتاب‌دهنده‌ها و استارت‌آپ‌های حوزه انرژی:

ضرورت ورود جدی‌تر شرکت‌های دانش‌بنیان به صنعت برق

گردهمایی شتاب‌دهنده‌ها و استارت‌آپ‌های حوزه انرژی یکم اردیبهشت ماه سال جاری در مجتمع شکوفایی شرکت‌های دانش‌بنیان برگزار شد.

در این برنامه که به همت ستاد توسعه فناوری حوزه انرژی معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری برگزار شد، بررسی و تبیین فضای کسب و کار، پیشران‌ها و موانع توسعه شتاب‌دهنده‌ها و استارت‌آپ‌ها و راهکارهای تقویت مشارکت بخش خصوصی در توسعه زیست بوم کارآفرینی حوزه انرژی به عنوان محورهای اصلی مد نظر قرار گرفته بود.

گردهمایی شتاب‌دهنده‌ها و استارت‌آپ‌های حوزه انرژی با سخنرانی سیروس وطنخواه مقدم، دبیر ستاد توسعه فناوری انرژی آغاز شد و در دو پنل تخصصی با موضوعات «چالش‌ها و فرصت‌های فضای کسب و کارهای انرژی ایران» و «شکل‌گیری و توسعه زیست بوم نوین

انرژی ایران» ادامه پیدا کرد.

در ابتدای این نشست وطنخواه با اشاره به اهمیت مسئله انرژی اظهار کرد: انرژی حوزه راهبردی و پیشران کشور است و بدون تردید فعالیت تمامی حوزه‌ها به انرژی مرتبط است. امروزه معضلات بسیاری در جامعه وجود دارد که بحران آب یکی از آنهاست و باید تأکید کنم غلبه بر این مشکلات نیز جز با تکیه بر انرژی میسر نخواهد بود.

وی با تأکید بر وضعیت ناخوشایند انرژی در کشور گفت: در حوزه عرضه و تقاضا، بهره‌وری، بهینه سازی و مصرف انرژی شرایط مناسبی نداریم، لذا لازم است هرکسی در هر جایگاهی که قرار دارد، درباره حل این مشکلات فکر اساسی و اقدامات جدی داشته باشد.

دبیر ستاد توسعه فناوری انرژی ادامه داد: در حوزه فناوری تحولات بزرگی رخ داده و فرآیندهای برافکن، انگاره‌های ذهنی را تا حدود زیادی تغییر داده‌اند که ما نیز باید از این فناوری‌های جدید کمک بگیریم تا نحوه تعامل خود را در حوزه انرژی اصلاح کنیم.

وطنخواه با بیان اینکه بهبود وضعیت انرژی در کشور نیاز به سیاستگذاری و بازیگران مختلف دارد، خاطرنشان کرد: ما باید فضا را برای شتاب‌دهنده‌ها و کسب و کارهای نوین باز کنیم تا آحاد مردم بتوانند در حوزه انرژی نقش آفرینی کنند. به عنوان مثال با ورود به حوزه مسکن می‌توان ۲۰ درصد کسب و کارهایی را پوشش داد که با مردم ارتباط مستقیم دارند. لذا باید با رسوخ در این بخش، فناوری‌های نوین را به خانه‌های مردم ببریم.

وی افزود: معاونت علمی ریاست جمهوری و ستاد انرژی برای تحقق سیاست مذکور، به دنبال رشد کمی و کیفی شتاب‌دهنده‌ها و استارت‌آپ‌های حوزه انرژی است. ما باید با وارد کردن افراد جدید با اندیشه‌ها و ایده‌های نو، تحولات حوزه انرژی را رقم بزنیم.

مهدی مدنی، عضو هیات مدیره سندیکای صنعت برق که یکی از سخنرانان پنل این گردهمایی بود، در ادامه نشست با اشاره به پایدار بودن صنعت برق تصریح کرد: صنعت برق پتانسیل‌های قابل توجهی دارد و شرایط آن به گونه‌ای است که شرکت‌های دانش‌بنیان زیادی می‌توانند وارد این حوزه شوند.

رئیس کمیته دانش بنیان سندیکا با بیان اینکه

در سال جاری در حوزه تولید برق با کمبود ۶ هزار مگاواتی روبرو خواهیم شد، ادامه داد: در حالی که توان تولید برق ۵۲ هزار مگاوات است، در زمان پیک بار به ۵۸ هزار مگاوات برق نیاز داریم. این کمبود که بیش از هر چیز ناشی از عدم سرمایه‌گذاری در حوزه صنعت برق است، برای وزارت نیرو یک بحران جدی محسوب می‌شود.

وی تصریح کرد: نگاه و رویکرد به برق نیز باید مانند سایر صنایع محصول محور باشد. بدین معنا که برق را نیز باید محصول در نظر بگیریم. جز بحث نظارت و کنترل همه امور صنعت برق اعم از تولید، توزیع و انتقال برق باید به بخش خصوصی واگذار شود. از معاونت علمی هم انتظار داریم حمایت خود از شرکت‌های دانش بنیان را توسعه دهند.

مدنی در ادامه مباحث خود برپتانسیل بالای صنعت برق ایران در بین کشورهای خاورمیانه تاکید و خاطرنشان کرد: در صنعت برق نیازهایی داریم که شرکت‌های دانش بنیان و استارت‌آپ‌ها می‌توانند در این عرصه وارد عمل شده و فعالیت کنند. البته این نیازها از سوی کمیته دانش بنیان سندیکای صنعت برق شناسایی شده است. بررسی‌های ما نشان می‌دهد که شرکت‌های دانش بنیان در ۵ سال آینده نقش اصلی و محوری در صنعت برق خواهند داشت.

نامه سندیکای صنعت برق ایران
به رئیس جمهور

لرزم چاره اندیشی برای جبران خسارات ناشی از نوسانات نرخ ارز در صنعت برق

سندیکای صنعت برق ایران با توجه به نوسانات ناگهانی و غیرقابل پیش بینی نرخ ارز و تأثیر این شرایط بر صنعت برق به رئیس جمهور نامه نوشته و مشکلات پیش روی این صنعت را بیان کرده است. در این نامه که به امضای علی بخشی، رئیس هیات مدیره سندیکای صنعت برق ایران رسیده، نسبت به پیامدهای ناشی از عدم پوشش خسارات ناشی از نوسانات نرخ ارز در قراردادهای صنعت برق و ایجاد موج جدیدی از قراردادهای متوقف در این صنعت هشدار داده شده است. متن نامه این تشکل اقتصادی به رئیس جمهور به شرح زیر است:

جناب آقای دکتر روحانی
ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران
با سلام و احترام؛
همانگونه که مستحضرید اقتصاد کشور در

طول چند ماه اخیر به دلیل نوسانات ناگهانی و غیرقابل پیش بینی نرخ ارز، به شدت دچار بی‌ثباتی شده و همین امر ریسک فعالیت بنگاه‌های اقتصادی را افزایش داده است. در این شرایط و با توجه به اینکه بسیاری از صنعتگران و تولیدکنندگان، برای ساخت محصول نهایی خود ناگزیر به واردات مواد اولیه و یا کالاهای واسطه‌ای هستند، افزایش نرخ ارز فضای کسب و کار را تا حد قابل توجهی ناامن، غیرقابل پیش‌بینی و پرخطر کرده است.

در این میان صنعت برق ایران به عنوان یکی از صنایع زیرساختی و حیاتی کشور، در شرایطی با بی‌ثباتی کنونی نرخ ارز و افزایش ناگهانی هزینه تولید کالا و خدمات خود مواجه شده است که بیش از آن هم به دلیل افزایش حقوق و دستمزد، کمبود نقدینگی، عدم پیش‌بینی تعدیل در متن قراردادهای و وارداتی از این دست به شدت در تنگنا بوده است. فعالان این صنعت در طول یک دهه اخیر شرایط بسیار دشوار ناشی از عدم پرداخت مطالبات و جریمه دیرکرد را متحمل شده‌اند.

لازم به یادآوری است که این صنعت پیش از این هم در فاصله زمانی سال‌های ۹۰ تا ۹۲ به دلیل افزایش نرخ ارز و عدم اعمال تعدیل در قراردادهای این صنعت و نیز عدم پوشش زیان‌های ناشی از این افزایش قیمت، با بیش از ۱۰۰ فقره قرارداد متوقف مواجه شد.

متأسفانه هنوز هم پرونده بسیاری از پروژه‌ها باز است و پرونده گروهی از آنها با ضبط ضمانت نامه و تحمیل آسیب‌های جبران‌ناپذیر به پیکره شرکت‌های سازنده و پیمانکار بسته شد. صنعت برق ایران رهاورد چهل ساله تلاش متخصصان و مدیران این صنعت در سال‌های پس از انقلاب است. این صنعت سالهاست که داعیه خودکفایی پس از دهه‌ها وابستگی محض به خارج از کشور را دارد، ولی امروز تمام دستاوردهای افتخار آفرین صنعت برق، در آستانه نابودی است.

این صنعت که متأسفانه در متن لایحه بودجه سال جاری سهم بسیار اندکی از بودجه‌های عمرانی داشت و مدت‌هاست با کمبود نقدینگی دست به گریبان است، همچنان به دلیل نبود قراردادهای تیپ و نیز فهرست بهای مورد تایید در سازمان برنامه و بودجه، متحمل خسارات جبران‌ناپذیری می‌شود. در این شرایط افزایش ناگهانی و دور از انتظار نرخ ارز می‌تواند زمینه ساز زمینگیر شدن شرکت‌هایی شود که قراردادهای جاری خود را با اعتماد به گفته مسئولان امر با نرخ ارزی بسیار پایین تر منعقد کرده‌اند.

قراردادهای این صنعت از این جهت که معمولاً مشمول زمان شده و در پروسه‌ای ۲ تا ۵ ساله اجرا می‌شوند، بیشترین ضرر را از محل نوسانات ناگهانی و غیرقابل پیش‌بینی نهاده

های اقتصادی از جمله ارز و فلزات و تعرفه متحمل می‌شوند. البته پوشش این دست از ریسک‌ها در تبصره ۳ ماده ۲۰ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ماده ۲۴ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار پیش‌بینی شده اما متأسفانه اجرایی شدن آنها در بن بست بوروکراسی و نبود اراده جدی مسئولان برای حل مشکلات باقی مانده است.

لذا با توجه به اینکه افزایش ناگهانی نرخ ارز امری خارج از کنترل بنگاه‌های اقتصادی است و نیز نظریه اینکه فعالان صنعت برق با وجود تمام دشواری‌ها چراغ کشور را روشن نگاه داشته و هرگز اجازه نداده‌اند که این موانع خللی در ارائه خدمات و در نهایت تأمین برق مورد نیاز مشترکین ایجاد کند، خواهشمند است در سالی که حقوق و دستمزد هم به یک چالش برای بنگاه‌های اقتصادی بدل شده، برای پوشش هزینه‌های ناشی از افزایش نرخ ارز در قراردادهای صنعت برق چاره‌اندیشی کرده و دستورات لازم را ابلاغ فرمایید.

تخفیف سیزدهمین نمایشگاه بین‌المللی صنعت برق مشهد برای اعضا سندیکا

سیزدهمین نمایشگاه بین‌المللی صنعت برق مشهد (Electro Expo ۲۰۱۸) ۱۹ الی ۲۲ تیر سال جاری در محل دائمی نمایشگاه بین‌المللی مشهد به صورت متمایز نسبت به سال‌های گذشته و همراه با برنامه‌های ویژه برگزار خواهد شد.

شعبه خراسان سندیکا هماهنگی‌های لازم برای مشارکت شرکت‌های عضو در یک فضای مستقل را به عمل آورده و اعضا می‌توانند در فضای اختصاصی سندیکا کارای بهترین موقعیت در محل نمایشگاه است، غرفه‌ای به متراژ دلخواه داشته باشند.

لازم به ذکر است که اعضای سندیکا علاوه بر استفاده از شرایط بوجود آمده از تخفیف ۱۰ درصدی نیز بهره‌مند می‌گردند.

اعضای می‌توانند برای کسب اطلاعات بیشتر و رزرو غرفه فرم مربوطه را تکمیل و با دبیرخانه سندیکای شعبه خراسان به شماره ۰۵۱-۳۸۸۳۶۰۵۰ تماس حاصل فرمایند. ■

به گزارش کمیته عضویت سندیکای صنعت برق ایران، در دوره گذشته ۴ شرکت جدید به عضویت این سندیکا پیوسته اند. برپایه این گزارش، اعضای جدید به شرح زیر معرفی می شوند:

■ تولید انرژی سبز سیرجان

حوزه فعالیت: طراحی، تامین و نصب نیروگاه های خورشیدی
گروه: انرژی های تجدیدپذیر
مدیرعامل: مهدی تیموری
تلفن: ۴۰۸۸۸۰۰۷
فکس: ۴۰۸۸۸۰۰۹
آدرس: تهران، خیابان مطهری، رویروی هتل بزرگ تهران، خیابان سریداران، شماره ۳۹، واحد ۷
ایمیل: info@sirjan.com
وب سایت: www.sirjan.com

■ فجر تابلو مرکزی

زمینه فعالیت: طراحی و تولید تابلوهای برق صنعتی و اتوماسیون-مانیتورینگ
گروه: سازندگان انواع تابلوهای برق
مدیرعامل: مجتبی نظام آبادی
تلفن: ۸۸۰۵۲۹۰۸
فکس: ۸۸۰۵۲۹۰۸
آدرس: تهران، خیابان سیدجمال الدین اسدآبادی، خیابان پنجاه و چهارم، پلاک ۱۰، واحد ۱۵
ایمیل: fajrtablo@gmail.com
وب سایت: www.fajrtablo.com

■ ایمن پرتو ایرانیان

حوزه فعالیت: بازرسی فنی و ایمنی-خدمات مشاوره، فنی و مهندسی
گروه: ارتینگ و حفاظت در برابر صاعقه
مدیرعامل: غلامرضا غفوری افشاری
تلفن: ۳۴۴۷۴۵۶-۰۲۶
فکس: ۳۴۴۷۴۶۲۹-۰۲۶
آدرس: کرج، بلوار مطهری، رویروی اداره کل ارشاد، برج نیکان، طبقه ۵، واحد ۱۹
ایمیل: info@ipieco.ir
فکس: www.ipieco.ir

■ مهندسی توان نیرو سپاهان

زمینه فعالیت: خطوط ۲۰ کیلوولت فشار ضعیف - روشنایی - پست زمینی و هوایی و کابل کشی
گروه: پیمانکاران توزیع
مدیرعامل: نوراله شریفی
تلفن: ۳۶۲۸۰۶۶۶-۰۳۱
فکس: ۳۶۲۷۰۶۶۶-۰۳۱
آدرس: اصفهان، خیابان توحید، جنب اداره ثبت، ساختمان آرش، طبقه اول، واحد ۲

پیام تبریک

جناب آقای مهندس شیرانی

مدیرعامل محترم شرکت مهندسین مشاور مونتکو ایران

جناب آقای مهندس حمیدرضا صالحی

عضو محترم هیات مدیره سندیکای صنعت برق ایران

سندیکای صنعت برق ایران انتخاب شایسته شرکت مونتکو به عنوان صادرکننده نمونه ملی سال ۱۳۹۶ از سوی وزارت صنعت، معدن و تجارت و همچنین کسب رتبه اول هفتمین جشنواره ارتباطات و فناوری اطلاعات (فاوا) در محور صادرات محصولات دانش بنیان را خدمت حضرتعالی و کارکنان محترم آن شرکت تبریک عرض نموده و از خداوند منان توفیق روزافزون و توسعه مستمر این مجموعه ارزشمند را مسالت داریم.

بدینوسیله سندیکای صنعت برق ایران انتصاب شایسته جنابعالی را به عنوان مدیرعامل شرکت صانیر، تبریک عرض نموده و برای شما آرزوی موفقیت روزافزون دارد. امید است که مدیریت و تجربیات گرانقدر جنابعالی به ایجاد رونق هر چه بیشتر این مجموعه که عضوی موثر در صنعت برق کشور محسوب می شود، منجر شود.

پیام تسلیت

جناب آقای مهندس باب رحمتی

مدیرعامل و ریاست محترم هیات مدیره شرکت صنایع روشنایی ارم

با کمال تأثر و تأسف مصیبت وارده و درگذشت برادر گرامیتان را تسلیت عرض نموده، برای آن مرحوم علو درجات و برای بازماندگان صبر و شکیبایی آرزو نمودیم.

جناب آقای مهندس دارا

مدیرعامل محترم شرکت برق صنعت سالار

با کمال تأثر و تأسف مصیبت وارده و درگذشت برادر گرامیتان را تسلیت عرض نموده، برای آن مرحوم علو درجات و برای بازماندگان صبر و شکیبایی آرزو نمودیم.

جناب آقای مهندس فارسی

ریاست محترم هیات مدیره شرکت سازه های فلزی یاسان

با کمال تأثر و تأسف مصیبت وارده و درگذشت خواهر گرامیتان را تسلیت عرض نموده، برای آن مرحومه علو درجات و برای بازماندگان صبر و شکیبایی آرزو نمودیم.

جناب آقای مهندس حجت

معاون ارشد محترم نظارت بر پروژه های شرکت گسترش انرژی پاسارگاد

با کمال تأثر و تأسف مصیبت وارده و درگذشت مادر گرامیتان را تسلیت عرض نموده، برای آن مرحومه علو درجات و برای بازماندگان صبر و شکیبایی آرزو نمودیم.

ستبران

راهنمای اشتراک

ستبران، ارگان سندیکای صنعت برق ایران، تلاش می کند به منظور معرفی پتانسیل های حقیقی بخش خصوصی صنعت برق، به ویژه در حوزه سازندگان، پیمانکاران، مشاوران و شرکت های مهندسی بازرگانی، تصویر روشنی از توانمندی های این بخش نشان دهد. به علاوه شناسایی و بررسی چالش ها و گلوگاه های صنعت با هدف طرح دیدگاه های مختلف و روشن کردن زوایای مختلف اقتصاد کلان و خرد کشور هم از جمله دیگر سیاست های این نشریه است.

از فعالان صنعت برق و انرژی کشور دعوت می شود در صورت تمایل به اشتراک نشریه ستبران، ضمن تکمیل فرم ذیل، بهای اشتراک را براساس تعرفه، به حساب شماره ۱۴۷۵۱۸۱۷/۰۸ بانک ملت جاری جام، شعبه امیراتابک به نام سندیکای صنعت واریز و رونوشت فیش بانکی را همراه با فرم اشتراک تکمیل شده به شماره نمابر ۶۶۹۴۴۹۶۷ دبیرخانه سندیکا دورنگار نمایید.

هزینه اشتراک یک ساله:	پست عادی: ۲۴,۰۰۰ تومان	پست پیشتاز: ۶۰,۰۰۰ تومان
هزینه اشتراک دوساله:	پست عادی: ۴۸,۰۰۰ تومان	پست پیشتاز: ۱۲۰,۰۰۰ تومان

- دانشجویان و اساتید محترم دانشگاه ها با ارسال کارت یا گواهی نامه معتبر از ۱۰ درصد تخفیف برخوردار می شوند.
- خواهشمند است، مشترکین محترم در صورت تغییر نشانی، امور مشترکین را مطلع نمایند.
- با توجه به اینکه تنها عدم وصول مجلاتی که بصورت پیشتاز ارسال می شوند قابل پیگیری است لذا توصیه می شود از خدمات پست پیشتاز استفاده شود.

فرم اشتراک ستبران

لطفاً در مستطیل روبه‌روی ننویسید

مشترک حقوقی

مشترک حقیقی

نام شرکت / سازمان:	نام:
نام متقاضی:	نام خانوادگی:
نام خانوادگی متقاضی:	شغل:
سمت:	تحصیلات:

محل امضا

تعداد نسخه درخواستی از هر شماره:

نوع اشتراک: ☐ اشتراک جدید ☐ تمدید اشتراک

نشانی:

تلفن:	شماره فیش:
نمابر:	مبلغ:
موبایل:	بانک:
ایمیل:	تاریخ واریز هزینه اشتراک:
کد پستی:	
استان:	
شهر:	